

PRVA OBRAVNAVA
EVA 2013-2030-0096

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠBI IN ZAVAROVANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Če dolžnik prostovoljno ne izpolni svoje obveznosti, ki izhaja iz izvršilnega naslova ali verodostojne listine, lahko upnik zahteva sodno izvršbo. Pravila postopka, po katerem sodišča opravljajo prisilno izvršitev terjatev na podlagi izvršilnih naslovov in verodostojnih listin, in pravila za zavarovanje terjatev ureja Zakon o izvršbi in zavarovanju¹, ki je začel veljati leta 1998 in je bil do zdaj večkrat noveliran.

Prve obsežne spremembe in dopolnitve ZIZ je prinesla v letu 2002 sprejeta novela ZIZ-A². Poleg uskladitve z odločbo Ustavnega sodišča v zvezi z omejitvami pri izvršbi na denarne terjatve in uskladitve s spremembami na področju plačilnega prometa so bili sprejeti številni ukrepi za izravnano procesnega položaja upnika in dolžnika ter predvsem za upoštevanje interesa upnika, da se zagotovi učinkovitost izvršbe. Uveljavljeni so bili zaostreni pogoji za uveljavljanje pravnih sredstev v postopku izvršbe, utrjeno je bilo načelo kumulativnosti izvršilnih sredstev in predmetov ter dograjen institut izvršiteljev, katerim so bila dodeljena večja pooblastila za samostojno ter s tem hitrejšo in učinkovitejšo delo. Nadalje so bili z novelo sodniki razbremenjeni posameznih opravil, ki so bila prenesena na strokovne sodelavce ali sodne referente, določeno pa je bilo tudi pravilo, da o neutemeljenih ugovorih odločajo sodišča prve stopnje, in ne več višja sodišča.

Tej obširnejši noveli so sledile tri krajše novele (ZIZ-B³, ZIZ-C⁴ in ZIZ-D⁵), sprejete izključno ali v glavnem zaradi odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije.

¹ Uradni list RS, št. 3/07 – UPB4, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11 in 14/12; v nadaljevanju: ZIZ.

² Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 75/02).

³ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 16/04).

⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 17/06).

⁵ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 69/06).

Druga obširnejša novela ZIZ, ki jo velja poudariti, je novela ZIZ-E⁶, ki je bila rezultat dela, opravljenega v okviru projekta tesnega medinstitucionalnega sodelovanja, in je prinesla pomembne novosti na področju informatizacije izvršilnega postopka in s tem poenostavitev in pospešitev izvršilnega postopka. Informatizacija je bila določena predvsem za fazo dovolitve izvršbe na podlagi verodostojne listine, ki predstavlja veliko večino celotnega pripada izvršilnih zadev. Uvedena je bila možnost elektronskega vlaganja predlogov za izvršbo v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine, zaradi česar je bilo treba uvesti tudi obveznost vlaganja predlogov na predpisanih obrazcih. Predlogi iz vse države se od 1.1.2008 vlagajo pri enem centralnem oddelku. To je Centralni oddelk za verodostojno listino pri Okrajnem sodišču v Ljubljani (v nadaljevanju: CoVL), ki je izključno pristojen za odločanje o izvršilnih predlogih na podlagi verodostojne listine do pravnomočnosti sklepa o izvršbi. Predlogom za izvršbo ni treba več prilagati listin in dokazov, saj se vsa relevantna dejstva in okoliščine le določno označijo in vpišejo v obrazec. Za resničnost izjav, navedenih v predlogu, upnik odgovarja kazensko in odškodninsko. Sklepe o izvršbi samodejno izdeluje informacijski sistem.

Poleg vzpostavitve ustreznih pravnih podlag za opisano informatizacijo izvršilnega postopka se je drug sklop sprememb nanašal na področje delovanja izvršiteljev. Zaradi pričakovanja večje učinkovitosti dela izvršiteljev je bila ukinjena teritorialna pristojnost izvršiteljev. Izvršitelj, ki ga izbere upnik, lahko opravlja neposredna dejanja izvršbe na kateremkoli območju v Republiki Sloveniji, kar naj bi pripomoglo k večji angažiranosti izvršiteljev za opravljanje te službe.

Ker se je v štirih letih od uveljavitve ZIZ-A, ki je kot enega od pogojev za imenovanje izvršitelja določil tudi pogoj strokovne izobrazbe univerzitetni diplomirani pravnik, kljub številnim razpisom za imenovanje izvršiteljev, nanje prijavilo le 6 univerzitetnih diplomiranih pravnikov, zaradi česar je prišlo na določenih območjih Slovenije do pomanjkanja izvršiteljev in s tem do zastojev v izvršbi, je bila z novelo ZIZ-E znižana zahtevana stopnja izobrazbe s 7. na 5. stopnjo. Cilj tega je bil pridobiti večji krog kandidatov za izvršitelje, kar bi pripomoglo k učinkovitejši izvršbi. Upniki morajo po tej noveli v predlogu za izvršbo navesti izvršitelja, ki si ga lahko izberejo med vsemi izvršitelji v Sloveniji, sicer je predlog za izvršbo nepopoln. Če upnik z izbranim izvršiteljem ni zadovoljen, ker ta ne opravlja neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja v rokih, ki jih določa ZIZ, lahko ves čas izvršilnega postopka predlaga sodišču njegovo odstavitev in določitev drugega izbranega izvršitelja. Tako naj bi izvršitelji bolj spoštovali postavljene roke in s tem pospešili izvršilne postopke. Določeno je bilo, da strokovni sodelavci lahko vodijo tudi naroke (npr. narok, na katerem se zasliši dolžnika o dejstvih glede njegovega premoženja, narok ob obravnavanju ugovora, predloga za odlog itd.), kar nedvomno vpliva na pospešitev izvršilnih postopkov, saj se s tem razbremenijo sodniki, ki lahko tako več časa posvetijo dejanskemu sojenju oziroma odločanju v sporih.

Za pospešitev postopkov so bile spremenjene določbe glede odlogov izvršbe. Za razbremenitev sodišč je bilo tako določeno, da v izvršbah na premičnine, nematerializirane vrednostne papirje,

⁶ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 115/06).

ki ne kotirajo na borzi, ter pri izpraznitvi in izročitvi nepremičnin o upnikovem predlogu za odlog izvršbe, s katerim se dolžnik strinja oziroma se o predlogu v času, ki mu ga določi izvršitelj za odgovor na predlog, ne izjavi, ni treba izdajati posebnega sklepa o odlogu. Izvršitelj v spisu in v vpisniku označi čas odloga in z izvršilnimi dejanji nadaljuje po preteku tega časa. Če se dolžnik s predlogom za odlog ne strinja, o tem odloči sodišče.

Zaradi pospešitve postopka je bilo določeno, da organizacija za plačilni promet, če na dolžnikovem računu najmanj tri mesece ni bilo nobenega priliva sredstev, sklep o izvršbi takoj po prejemu vrne sodišču. Iz enakega razloga je bil skrajšan enoletni rok, v katerem organizacija za plačilni promet čaka na morebitni priliv sredstev na dolžnikov račun, na tri mesece, saj je praksa takrat opozarjala, da dolžniki, ki na računu dalj časa nimajo sredstev, tudi pozneje na teh računih nimajo nobenega priliva sredstev oziroma sredstev v vezavi.

Naslednja krajša novela ZIZ-F⁷ je bila sprejeta predvsem s ciljem zagotoviti ustrezno pravno podlago za tehnično že omogočen elektronski postopek plačila in preverjanja plačila sodne takse v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine ter zagotoviti ustrezno pravno podlago za hitrejši in poseben postopek v primerih, ko sodna taksa za predlog za izvršbo in za sklep o izvršbi ni plačana, v skladu s predpisi, ki urejajo sodne takse pa bi morala biti, ker predstavlja procesno predpostavko. Za pospešitev izvršbe na nepremičnine je bila dopolnjena ureditev tako, da je bila določena sankcija za kupca, ki v roku, določenem v odredbi o prodaji, ne položi kupnine v postopku javne dražbe.

Poleg poslanske novele ZIZ-G⁸ (s katero so bila kot prejemek, izvzet iz izvršbe, določena denarna sredstva pomoči potrebnim, ki jih zagotavljajo humanitarne organizacije) sta bili sprejeti še dve noveli, katerih temeljni cilj je bil zagotoviti večjo učinkovitost postopkov izvršbe in zavarovanja.

Glavni cilj novele ZIZ-H⁹ je bil zagotoviti večjo učinkovitost izvršbe s skrajšanjem in poenostavitvijo izvršilnih postopkov, s čimer se zmanjšuje plačilna nedisciplina, varujejo interesi gospodarstva in zmanjšujejo učinki krize. Z navedenim ciljem je bil uveden za upnika učinkovitejši postopek izvršbe na podlagi priložene menice, ki omogoča poplačilo pred pravnomočnostjo na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizaciji za plačilni promet. Upnik ima v gospodarskih zadevah možnost doseči rubež sredstev pri organizaciji za plačilni promet in poplačilo iz teh sredstev še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, če predlogu za izvršbo priloži menico. Sodišče mora o predlogu za izvršbo na podlagi priložene menice odločiti v petih delovnih dneh. Nadalje so bila z novelo ZIZ-H določena pravila za učinkovitejše iskanje dolžnikovega premoženja, razširjena pa je bila tudi možnost poplačila upnika pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizaciji za plačilni promet. Z določitvijo prenosa pristojnosti za nekatera manj

⁷ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 93/07).

⁸ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 28/09).

⁹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 51/10).

zahtevna opravila na strokovne sodelavce in sodniške pomočnike je bila določena razbremenitev sodnikov za opravo manj zahtevnih opravil. Zaradi racionalizacije poslovanja in pospešitve izvršbe je bilo določeno pravilo odločanja po sodniku posamezniku v postopku o pritožbi. Senat treh sodnikov odloča le v težjih primerih, ki so z zakonom predvideni. Zaradi gospodarnjšega poslovanja in poenotenja sodne prakse je bila spremenjena pristojnost za odločanje o pritožbah zoper sklepe, ki jih v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine izda CoVL kot poseben oddelek Okrajnega sodišča v Ljubljani. Določeno je bilo pravilo, da o tem vedno odloča Višje sodišče v Ljubljani. Z novelo ZIZ-H je bila tudi razširjena možnost elektronskega vlaganja pisanj v izvršbi. Za odvetnike, notarje, izvršitelje in državno pravobranilstvo je bilo določeno obvezno vlaganje vseh vlog in drugih pisanj v elektronski obliki, pri čemer je bilo določeno, da se določbe o obveznem elektronskem poslovanju navedenih oseb začnejo uporabljati z dnem, ki ga določi minister za pravosodje, ko so za to izpolnjene tehnične možnosti. Izkušnje z elektronskim vlaganjem predlogov za izvršbo na podlagi verodostojne listine namreč kažejo, da tovrstno poslovanje bistveno pospeši izvršilne postopke in zmanjša tako upnikove stroške kakor stroške sodišč.

Z zadnjo novelo ZIZ-I¹⁰ so bile s spremembo instituta predhodnih odredb uveljavljene rešitve, ki imajo cilj omejiti prakso pavšalnih ugovorov proti sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ki so vloženi le zaradi zavlačevanja postopka. Odpravljene so bile tudi nekatere pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri izvajanju postopka na podlagi priložene menice, iz izvršbe so bila izvzeta sredstva Javnega jamstvenega, preživninskega in invalidskega sklada, določena je bila izrecna zakonska podlaga za vpis prepovedi razpolaganja v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, uvedeni so bili skrbniški računi izvršiteljev, spremenjen je bil tudi prevzem zadev razrešenega izvršitelja.

Kljub dosedanjim poskusom, da se z normativnimi spremembami doseže večja učinkovitost postopkov izvršbe in zavarovanja, stanje na tem področju še vedno ni zadovoljivo. Stanje na področju izvršbe se sicer iz leta v leto izboljšuje, saj se je glede na najnovejše podatke in ugotovitve Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, objavljenih v Javni otvoritvi sodnega leta 2014 (v nadaljevanju: *JOSL 2014*)¹¹, število nerešenih izvršilnih zadev s 194.000 v letu 2010 znižalo na 160.000 konec leta 2013, pričakovani čas rešitve zadeve (*disposition time*)¹² pa se je

¹⁰ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 26/11).

¹¹ Vir podatkov: Podatkovno skladišče Vrhovnega sodišča RS (*Data Warehouse*); Obdobje zajema podatkov: 13.-17. 1. 2014. Ti in nadaljnji izsledki objavljeni v in povzeti po: Otvoritev sodnega leta 2014, 11. 2. 2014, javno objavljeno in dostopno na: <http://www.sodisce.si/mma_bin2.php?nid=2014021113142777&static_id=20140211100532>. Podatkovno skladišče VSRS je tudi ključni uradni statistični vir uradne sodne statistike, ki jo objavlja Ministrstvo za pravosodje v pripadajočem biltenu (<www.mp.gov.si>).

¹² Splošno sprejeti kazalnik, ki kaže razmerje med številom rešenih in nerešenih sodnih zadev v določenem spremljevalnem obdobju (na primer v enem letu oziroma 12 mesecih) in ki ga pri svojih izračunih in napovedih uporabljata tako Komisija Sveta Evrope za učinkovitost pravosodja (CEPEJ) v okviru dvoletnega zbornika »*European judicial systems: Efficiency and quality of justice*« kakor tudi Evropska komisija v okviru svojega dokumenta »*Pregled stanja na področju pravosodja*« (EU »*Justice Scoreboard*«), prvič objavljenega v marcu 2013. Pričakovani čas rešitve zadev je tako izračun razmerja med nerešenimi zadevami konec opazovanega obdobja ter rešenimi zadevami v opazovanem obdobju, pomnoženo s številom dni oziroma mesecev, ki pomenijo opazovano obdobje. Gre za predvideni

z 9,8 meseca v letu 2010 skrajšal na 8,4 meseca v letu 2013. Vendar je še vedno zaskrbljujoča njihova starostna struktura, saj je 20 % nerešenih izvršilnih zadev starejših od 5 let, skoraj 40 % pa je starejših od 3 let.

Podobno sliko kaže tudi primerjava na ravni kazalnika reševanja pripada (*clearance rate*), ki je razmerje med obsegom rešenih in novo prispelih zadev na sodišče v opazovanem časovnem obdobju (praviloma zadnjih 12 mesecev), izraženo v odstotkih¹³. Gre za kazalnik (raz)reševanja pripada, ki je glede izvršilnih zadev na splošno ugoden, saj slovenska sodišča že dalj časa rešijo več zadev, kakor znaša letni pripad, v povprečju od leta 2010 okoli 5 % več, če upoštevamo tudi zadeve na CoVL-u. Glede posameznih vrst izvršilnih zadev pa je že dalj časa problematično področje nepremičninske izvršbe (In), kjer je kazalnik reševanja pripada v letu 2013 negativen, saj so sodišča rešila 6 % manj zadev od pripada In zadev, čeprav je to razmerje še vedno precej ugodnejše, kakor je bilo leta 2010, ko je bila ta razlika 16 %, saj je bil kazalnik reševanja pripada In zadev takrat 84 %. Tudi ta kazalnik torej kaže, da je eno bolj kritičnih področij poslovanja sodstva glede izvršbe prav področje In zadev. Poudariti je treba tudi gibanje zadev VL na okrajnih sodiščih (izvršba na podlagi verodostojne listine), predvsem zaradi dejstva, da gre pri tem tudi za največje število pri vseh kategorijah, tako pri pripadu, rešenih in nerešenih zadevah. Kazalnik reševanja pripada VL zadev je v letu 2013 pozitiven, saj so okrajna sodišča rešila 0,8 % več VL zadev od pripada, pri čemer je pričakovani čas rešitve teh zadev relativno ugoden (6 mesecev), kar pomeni, da gre za zadeve, ki se v sodnem sistemu relativno hitro obravnavajo.

Tabela: Gibanje izvršilnih zadev¹⁴ v letih 2012 in 2013

Vrsta Sodišča	Vpisnik	2012					2013					2013/2012		
		PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Reševanje pripada	Pričak.čas rešitve (mes)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Reševanje pripada	Pričak.čas rešitve (mes)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE
OKRAJNO SODIŠČE														
I		14.631	26.218	44.133	179,2%	20,2	14.783	22.056	36.860	149,2%	20,1	1,0%	-15,9%	-16,5%
Ig		2.810	5.775	9.297	205,5%	19,3	2.945	5.211	7.031	176,9%	16,2	4,8%	-9,8%	-24,4%
In		10.778	10.957	25.029	101,7%	27,4	11.814	11.104	25.739	94,0%	27,8	9,6%	1,3%	2,8%
Ri		8.655	8.651	215	100,0%	0,3	8.277	8.270	222	99,9%	0,3	-4,4%	-4,4%	3,3%
VL		179.383	174.852	91.890	97,5%	6,3	179.063	180.486	89.855	100,6%	6,0	-0,2%	3,2%	-2,2%
Z		2.269	2.219	554	97,8%	3,0	2.623	2.635	542	100,5%	2,5	15,6%	18,7%	-2,2%
Total		218.526	228.672	171.118	104,6%	9,0	219.505	229.762	160.249	104,7%	8,4	0,4%	0,5%	-6,4%
CoVL														
Ri		14.249	14.287	66	100,3%	0,1	13.622	13.605	83	99,9%	0,1	-4,4%	-4,8%	25,8%
VL		212.904	221.899	39.660	104,2%	2,1	220.819	221.913	38.564	100,5%	2,1	3,7%	0,0%	-2,8%
Z		75	126	0	168,0%	0,0	81	80	1	98,8%	0,2	8,0%	-36,5%	
Total		227.228	236.312	39.726	104,0%	2,0	234.522	235.598	38.648	100,5%	2,0	3,2%	-0,3%	-2,7%
Total		445.754	464.984	210.844	104,3%	5,4	454.027	465.360	198.897	102,5%	5,1	1,9%	0,1%	-5,7%

(pričakovani) čas trajanja sodnega postopka, kakor ga lahko pričakujemo na podlagi podatkov o obsegu rešenih zadev v določenem obdobju, in preostanka nerešenih zadev konec obravnavanega obdobja.

¹³ Kazalnik reševanja pripada, nižji od 100 %, pomeni, da sodišče ne obvladuje pripada, kar se odraža v povečevanju števila nerešenih zadev. Gre prav tako za splošno sprejeti kazalnik, ki ga enako kakor kazalnik pričakovanega časa rešitve zadeve uporabljata tako CEPEJ kakor tudi Evropska komisija pri ocenjevanju stanja na področju pravosodja na ravni 47 držav podpisnic Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in tudi v 28 državah članicah Evropske unije. Podrobneje o obeh kazalnikih glej: Hodžić, A. in Stawa, G: »What can be said on clearance rate and disposition time (and some more relations)?«, objavljeno na uradni spletni strani Sveta Evrope: <http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/thematiques/Au_dela_rapport/Stawa_Adiz_general_en.pdf>.

¹⁴ Legenda: I (izvršilne zadeve – izvršilni naslov), Ig (izvršilne gospodarske zadeve – izvršilni naslov), In (izvršba na nepremičnine), Ri (razne izvršilne zadeve), VL (verodostojna listina), Z (zadeve zavarovanja).

Tabela: Primerjava gibanja izvršilnih zadev v obdobju od 2010 do 2013

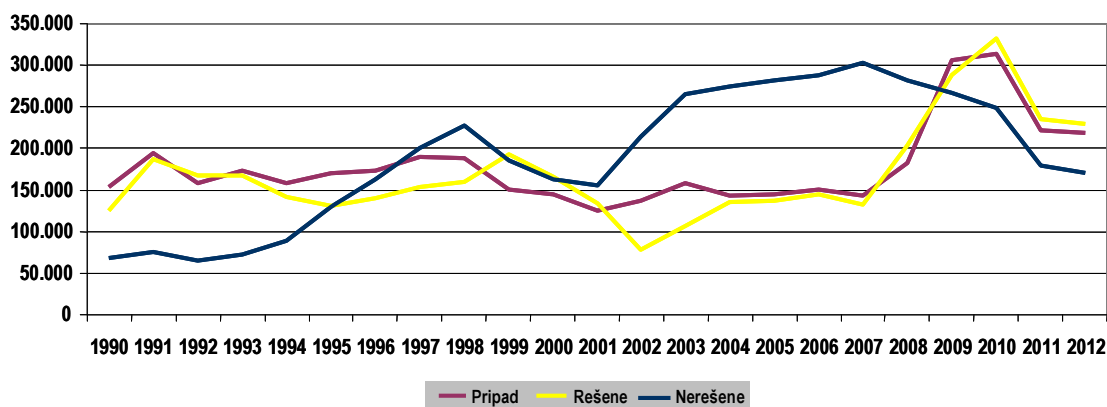
	2010						2011						2012						2013					
	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Pričak.čas rešitve (mes)	Reševanje pripada	Pričak.čas rešitve (mes)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Pričak.čas rešitve (mes)	Reševanje pripada	Pričak.čas rešitve (mes)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Pričak.čas rešitve (mes)	Reševanje pripada	Pričak.čas rešitve (mes)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Pričak.čas rešitve (mes)	Reševanje pripada	Pričak.čas rešitve (mes)
Vrsta Sodišča Vpisnik OKRAJNO SODIŠČE																								
I	14.281	50.411	73.631	353,0%		17,6	13.043	31.166	55.717	236,9%		21,5	14.631	26.218	44.133	179,2%		20,2	14.763	22.056	36.860	149,2%		20,1
Ig	2.206	8.994	16.309	407,7%		21,8	2.307	6.358	12.261	275,6%		23,1	2.910	5.775	9.297	205,5%		19,3	2.945	5.211	7.031	176,9%		16,2
In	11.450	9.700	23.980	84,7%		29,7	10.974	9.762	25.204	89,0%		31,0	10.778	10.957	25.029	101,7%		27,4	11.814	11.104	25.739	94,0%		27,8
Ri	10.070	10.385	261	103,1%		0,3	9.089	9.169	211	100,8%		0,3	8.655	8.651	215	100,0%		0,3	8.277	8.270	222	99,9%		0,3
VL	173.925	157.424	79.613	90,5%		6,1	184.018	175.306	87.811	95,3%		6,0	179.383	174.852	91.890	97,5%		6,3	179.063	180.486	89.855	100,6%		6,0
Z	1.878	1.812	585	96,5%		3,9	2.015	2.097	504	104,1%		2,9	2.269	2.219	554	97,8%		3,0	2.623	2.635	542	100,5%		2,5
Total	213.810	238.726	194.599	111,7%		9,8	221.456	233.858	181.708	105,6%		9,3	219.526	228.672	171.118	104,4%		9,8	219.585	229.762	160.249	104,7%		8,4
CoVL																								
Ri	16.562	16.845	177	101,7%		0,1	16.600	16.674	104	100,4%		0,1	14.249	14.267	66	100,3%		0,1	13.622	13.605	83	99,9%		0,1
VL	213.446	206.331	55.816	96,7%		3,2	218.862	225.966	48.681	103,2%		2,6	212.904	221.899	39.660	104,2%		2,1	220.819	221.913	38.564	100,5%		2,1
Z	75	97	13	129,3%		1,6	116	78	51	67,2%		7,8	75	125	0	168,0%		0,0	81	80	1	98,8%		0,2
Total	230.083	223.273	56.006	97,0%		3,0	235.578	242.718	48.836	103,9%		2,4	227.228	236.312	39.726	104,0%		2,0	234.322	235.598	38.648	100,1%		2,0
Total	443.893	461.999	250.605	104,1%		6,5	457.034	476.576	230.544	104,1%		5,8	445.754	464.984	210.844	104,3%		5,4	454.027	465.360	198.897	102,5%		5,1

Vir: Vrhovno sodišče RS (JOSL 2014).

Kljub razmeroma ugodnemu trendu upadanja števila nerešenih izvršilnih zadev, ki so v opaznem upadu že od leta 2007¹⁵, pa terja področje učinkovitejšega vodenja izvršilnih postopkov na slovenskih sodiščih še posebno pozornost, tudi s strani zakonodajalca. Kljub temu, da se je v letu 2013 število nerešenih izvršilnih zadev znižalo za dodatnih 6, 4 % glede na stanje v letu 2012, pa je dejstvo, da prav izvršilne zadeve predstavljajo daleč največji delež vseh nerešenih zadev na slovenskih sodiščih. Če je bilo ob koncu 2013 na vseh slovenskih sodiščih skupaj okoli 283.400 nerešenih zadev¹⁶, so samo izvršilne zadeve tu predstavljale več kakor 56 % delež vseh zadev. Če pa vzamemo za merilo vse nerešene zadeve na okrajnih sodiščih (skupaj 219.500 zadev, spet brez CoVL-a), pa je tam delež nerešenih izvršilnih zadev v strukturi še višji, tj. skoraj 73 %.

Tabela: Gibanje vseh izvršilnih zadev od leta 1990 do 2012

Gibanje izvršilnih zadev 1990 do 2012

Vir: Vrhovno sodišče RS.

Kot že navedeno, je zaskrbljujoča tudi starostna struktura izvršilnih zadev, saj so v letu 2012 na okrajnih sodiščih največji delež med nerešenimi zadevami, starejšimi od 10 let, predstavljale prav tovrstne sodne zadeve (kar 84 % oziroma 3.219 od 3.834 nerešenih zadev, starejših od 10

¹⁵ Trenutno je raven nerešenih izvršilnih zadev približno na enaki ravni kot v letih 2000 in 1996.

¹⁶ Brez zadev, ki se rešujejo na CoVL-u.

let). Med njimi imajo največji delež I-vI (36 %) ter Ig-vI zadeve (25 %). Povprečna starost izvršilnih zadev je v letu 2012 presegala 20 mesecev¹⁷. Starostna struktura nerešenih sodnih zadev v letu 2013 tudi ne kaže občutno izboljšanega stanja, saj je izmed skupaj 34.085 nerešenih zadev, ki so na okrajnih sodiščih starejše od 5 let, daleč največ – 94 % oziroma 31.976 zadev – prav izvršilnih zadev.

Tabela: Starostna struktura nerešenih zadev na slovenskih okrajnih sodiščih

Okrajna sodišča		Starostna struktura nerešenih zadev na dan 31.12.2013									
Starost v letih	Pomembnejše	Zemljiškoknjižne	Izvršilne	Ostale	Vse	Pomembnejše	Zemljiškoknjižne	Izvršilne	Ostale	Vse	
do 1	29.410	4.516	50.493	4.417	88.836	33,1%	5,1%	56,8%	5,0%	100,0%	
1-3	12.327	854	49.670	1.095	63.946	19,3%	1,3%	77,7%	1,7%	100,0%	
3-5	2.869	976	28.210	397	32.452	8,8%	3,0%	86,9%	1,2%	100,0%	
5-10	1.202	385	28.142	164	29.893	4,0%	1,3%	94,1%	0,5%	100,0%	
nad 10	354	59	3.734	45	4.192	8,4%	1,4%	89,1%	1,1%	100,0%	
Skupaj	46.162	6.790	160.249	6.118	219.319	21,0%	3,1%	73,1%	2,8%	100,0%	

Vir: Vrhovno sodišče RS (JOSL 2014)

Problematično je tudi število nerešenih izvršilnih zadev pri izvršiteljih, ki so v nenehnem porastu od leta 2008 in so v letu 2013 že presegle 186.000 zadev, katerih velika večina se šteje kot nerešena zadeva v breme sodišč.

Posebej problematično je področje nepremičninske izvršbe (In), saj sodišča v letu 2013 niso obvladovala pripada teh zadev, pričakovani čas rešitve teh zadev je v povprečju 28 mesecev.

Tabela: Obvladovanje pripada zadev nepremičninske izvršbe (In) na okrajnih sodiščih, združenih po okrožjih:

Vpisnik	Okrajna sodišča po okrožjih	2012						2013					
		PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Zaostanek 60. člen ZS	Reševanje pripada	Pričak. čas rešitve (mes)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Zaostanek 60. člen ZS	Reševanje pripada	Pričak. čas rešitve (mes)
In													
	OJ v Ljubljani	1.551	1.809	4.625	3.074	103,7%	34,5	2.067	1.510	5.182	3.115	73,1%	41,2
	Pluj	614	497	2.207	1.593	80,9%	53,3	531	750	1.988	1.457	141,2%	31,8
	Celje	1.528	1.815	2.743	1.215	118,8%	18,1	2.176	1.838	3.081	905	84,5%	20,1
	Koper	988	934	1.425	437	94,5%	18,3	1.115	993	1.547	432	89,1%	18,7
	Kranj	827	750	2.177	1.350	90,7%	34,8	773	674	2.276	1.503	87,2%	40,5
	Krško	363	378	640	277	104,1%	20,3	361	367	634	273	101,7%	20,7
	Ljubljana	1.065	953	2.000	935	89,5%	25,2	1.152	1.035	2.117	965	89,8%	24,5
	Maribor	2.027	2.351	5.965	3.938	116,0%	30,4	1.792	2.228	5.529	3.737	124,3%	29,8
	Murska Sobota	620	541	937	317	87,3%	20,8	612	546	1.003	391	89,2%	22,0
	Novo mesto	547	477	1.126	579	87,2%	28,3	471	515	1.082	611	109,3%	25,2
	Nova Gorica	510	531	780	270	104,1%	17,6	570	480	870	300	84,2%	21,8
	Slovenj Gradec	138	121	404	268	87,7%	40,1	194	168	430	236	86,8%	30,7
	Total	10.778	10.957	25.029	14.251	101,7%	27,4	11.814	11.104	25.739	13.925	94,0%	27,8

Vir: Vrhovno sodišče RS (JOSL 2014)

Pregled poslovanja okrajnih sodišč po okrožjih kaže, da so v letu 2012 okrajna sodišča obvladala pripad In zadev, medtem ko v letu 2013 obseg rešenih zadev ni več presegel obsega prejetih zadev. Nekoliko se je povečalo število nerešenih zadev med primerjanima obdobjema, posledično pa se je v sodnem sistemu podaljšal tudi pričakovani čas rešitve In zadev¹⁸. Tudi v

¹⁷ Glej Javna otvoritev sodnega leta 2013, VSRS, 11. 2. 2013; javno objavljeno in dostopno na: <<http://www.sodisce.si/urs/objave/2013021116031043/>>.

¹⁸ Kot primer dobre nezakonodajne prakse v sodstvu se je izkazal organizacijski »projekt Koordinator« ptujskega sodnega okrožja, ki v letu 2012 ni bilo kos pripadu In zadev (zgolj 81 % obvladovanje pripada), v letu 2013 pa se je

letu 2013 so tako še vedno najbolj problematično področje prav In zadeve, saj če je bil na dan 31. 12. 2013 povprečni pričakovani čas trajanja postopka na okrajnih sodiščih na splošno 4,1 meseca in v pravnih zadevah na enaki vrsti sodišč 11,6 meseca, je bila ta vrednost za postopke v In zadevah 27,8 meseca. Pri tem obstajajo velike razlike med posameznimi okrajnimi sodišči, kar je posledica po eni strani neenakega pripada (In je kot vrsta izvršilnega postopka bolj pogosto uporabljena v mestnih okoljih) kot tudi neenake obremenjenosti sodišč z nerešenimi zadevami.

Glede na opisano stanje na področju izvršbe je Vrhovno sodišče Republike Slovenije kot eno od prednostnih področij delovanja že v letu 2013 določilo tudi to področje, pri čemer je za odpravo zaostankov na področju izvršbe in za večjo odzivnost sodišč pri reševanju izvršilnih zadev predvidelo izvedbo ukrepov na naslednjih treh komponentah poslovanja:

1. informatizacija,
2. organizacija poslovanja,
3. področje zakonodaje.

Na področju informatizacije je bilo načrtovano:

- nadaljnja informatizacija procesnih dejanj v izvršilnem postopku v okviru projekta i-izvršba in
- dosledna uporaba informatiziranega i-vpisnika z vsemi funkcionalnostmi in tipiziranimi pisanji v skladu z uporabniškimi pravicami posameznih uporabnikov.

Za spremembo v organizaciji poslovanja na področju izvršbe se bili predvideni naslednji ukrepi:

- izkoriščanje kadrovskih rezerv (zlasti s področja zemljiške knjige),
- analiza spremljanja poteka dela in odprava zaostankov na področju izvršbe,
- nadaljnje delo in predlaganje ukrepov za odpravo zaostankov v okviru projekta IPP,
- dosledna uporaba normativov za merjenje rednega obsega dela sodnega osebja na vseh sodiščih,
- dosledna specializacija opravil glede na vrsto kadrov,
- razbremenitev sodnikov administrativnega dela,
- izoblikovanje jasnih meril, katera dela na področju izvršbe opravlja sodnik, in njihovo spoštovanje,
- neupoštevanje opravil v izvršbi, ki jih sodnik dejansko ne opravlja, pri vrednotenju obsega sodnikovega dela,
- poraba glavnine sodnikovega časa za reševanje nepremičninske izvršbe in ugovorov ter
- morebitna vključitev posameznih sodišč v program povečanega obsega dela.

Za uspešnost reforme izvršilnega postopka so ključnega pomena tudi ukrepi na zakonodajnem področju, zato je Vrhovno sodišče Republike Slovenije dalo pobudo, da se prouči možnost

količnik reševanja pripada prav na račun učinkov tega projekta, ki je v poslovne operacije sodišč vpeljal elemente triažne organizacije dela, zvišal kar na 141 %. Izrazito se je znižal tudi pričakovani čas rešitve In zadev na pristojnih sodiščih ptujskega okrožja, in sicer s 53 mesecev v letu 2012 na 32 mesecev v letu 2013.

spremembe normativne ureditve zlasti glede velikega števila zadev pri izvršiteljih in odlogov izvršbe na predlog upnika oziroma neaktivnosti upnikov.

Kot je razvidno iz JOSL 2014, bo Vrhovno sodišče Republike Slovenije v tem letu oživilo komplementarni ukrep izvajanja posebnega programa zmanjševanja števila nerešenih izvršilnih zadev. Glavni poudarek pri izvajanju programa bo uvajanje organizacijskih ukrepov kot podlaga za učinkovitejše reševanje izvršilnih zadev. Vrhovno sodišče Republike Slovenije bo v tem okviru spodbujalo izvajanje posebnih programov, ki so jih posamezna sodišča izvedla kot dobre prakse pri zmanjševanju števila nerešenih zadev (npr. projekt Koordinator¹⁹, ki ga izvaja Okrajno sodišče na Ptuju na področju In zadev) in njihov (razmeram prilagojen) prenos v poslovna okolja drugih sodišč.

Tabela: Prejete, rešene, nerešene izvršilne zadeve (I, Ig, In, VL)

Vrsta Sodišča	Vpisnik	2010					2011					2012					2013				
		PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Reš. prip.	Pričakovani čas rešitve (v mesecih)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Reš. prip.	Pričakovani čas rešitve (v mesecih)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Reš. prip.	Pričakovani čas rešitve (v mesecih)	PREJETE	REŠENE	NEREŠENE	Reš. prip.	Pričakovani čas rešitve (v mesecih)
		OKRAJNO SODIŠČE																			
I		201.862	226.531	193.728	112,2%	10,3	210.344	222.595	180.988	105,8%	9,8	207.607	217.803	170.351	104,9%	9,4	208.874	218.852	159.757	104,8%	8,8
Ig		14.281	50.413	73.822	353,0%	17,8	13.043	31.168	55.706	239,0%	21,4	14.632	26.221	44.118	179,2%	20,2	14.885	22.060	36.944	148,2%	20,1
Ig		2.206	8.994	16.311	407,7%	21,8	2.307	6.358	12.262	275,8%	23,1	2.813	5.775	9.304	205,3%	19,3	2.950	5.211	7.041	176,6%	16,2
In		11.450	9.700	23.981	84,7%	29,7	10.975	9.762	25.206	88,9%	31,0	10.778	10.958	25.032	101,7%	27,4	11.976	11.103	25.902	92,7%	28,0
VL		173.925	157.424	79.614	90,5%	8,1	184.019	175.307	87.814	95,3%	8,0	179.384	174.849	91.897	97,5%	8,3	179.063	180.478	89.870	100,8%	8,0
Total		201.862	226.531	193.728	112,2%	10,3	210.344	222.595	180.988	105,8%	9,8	207.607	217.803	170.351	104,9%	9,4	208.874	218.852	159.757	104,8%	8,8

Vir: Vrhovno sodišče RS (JOSL 2014)

Stanje v sodstvu na področju izvršbe in predlogi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije glede navedenega področja so bili upoštevani tudi pri oblikovanju Zaveze za izboljšanje stanja v sodstvu, ki sta jo Vlada Republike Slovenije in Vrhovno sodišče Republike Slovenije podpisala dne 4. 6. 2013. Izhajajoč iz stanja v sodstvu na področju izvršbe, kjer je povprečna starost izvršilnih zadev v letu 2012 presegala 20 mesecev, sta Vlada Republike Slovenije in Vrhovno sodišče Republike Slovenije določila ukrepe, s katerimi si bosta prizadevala doseči zadano ciljno stanje. Za zagotovitev nadaljnjega izboljšanja poslovanja sodišč je bilo določenih 7 prednostnih področij, med njimi »PP 03 Poslovni proces – časovno spremljanje posameznih faz sodnega postopka in reforma izvršilnega prava«, kakor je bila že predstavljena v dokumentu Javna otvoritev sodnega leta 2013. Tudi v navedeni zavezi je za odpravo zaostankov na področju izvršbe in za večanje odzivnosti sodišč pri reševanju izvršilnih zadev predvidena izvedba ukrepov na vseh treh ravneh poslovanja: 1. informatizacija, 2. organizacija poslovanja in 3. področje zakonodaje.

V zavezi je bilo tako dogovorjeno, da v prvem sklopu sodstvo prouči možnosti nadaljnje informatizacije postopkov in izvede potrebne ukrepe na področju organizacije poslovanja (izkoriščanje kadrovskih rezerv zlasti s področja zemljiške knjige, dosledna specializacija opravil glede na vrsto kadrov, razbremenitev sodnikov administrativnega dela in oblikovanje jasnih meril, katera dela na področju izvršbe opravlja sodnik). Ker pa so za uspešnost reforme izvršilnega postopka ključnega pomena tudi ukrepi na zakonodajnem področju, je bilo dogovorjeno, da v drugem sklopu Ministrstvo za pravosodje na področju zakonodaje pripravi

¹⁹ Glej op. št. 12, *supra*.

rešitve, ki bodo onemogočile nepotrebne zastoje v izvršilnem postopku. Gre za problematiko velikega števila zadev pri izvršiteljih, odlogov izvršbe na predlog upnika, rešitve problema neaktivnosti upnikov ter problema zadev, pri katerih ni izgledov za uspeh za prisilno poplačilo v izvršilnem postopku.

Vlada Republike Slovenije je opisano stanje upoštevala tudi pri pripravi Nacionalnega reformnega programa 2013–2014, v katerem je navedeno:

»**Izvršilne zadeve.** Iz gibanja izvršilnih zadev je razvidno, da sodni sistem že več let obvladuje pripad izvršilnih zadev, vendar je obremenjen s še vedno razmeroma visokim vsakoletnim pripadom in velikim številom nerešenih zadev iz preteklih obdobj. To je ugotovila tudi Evropska komisija v Pregledu stanja na področju pravosodja EU, pri čemer se podatki nanašajo na stanje v letu 2010. Število rešenih izvršilnih zadev se bo na okrajnih sodiščih do 2014 ob nespremenjenem pripadu povečalo za 5 % v letu 2013 in nadaljnjih 5 % v letu 2014. Začrtane ciljne vrednosti bodo dosežene s kombinacijo organizacijskih ukrepov, ki so v pristojnosti Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, in ustrezno spremenjenih normativnih podlag, ki jih bo pripravilo Ministrstvo za pravosodje v dialogu in s sodelovanjem s sodstvom kot neodvisno vejo oblasti, pri čemer bo poudarek dan prenovi Zakona o izvršbi in zavarovanju, ki bo v celoti pripravljena najpozneje v letu 2014.«.

Glede na vse navedeno je Ministrstvo za pravosodje, ki je v okviru Vlade Republike Slovenije zadolženo za področje urejanja sodnih postopkov, v dialogu in s sodelovanjem sodstva kot neodvisne veje oblasti identificiralo dele normativne ureditve na področju izvršbe in zavarovanja, katerih spremembe lahko občutno pripomorejo k izboljšanju stanja na obravnavanem področju.

Sodna veja oblasti je v zgoraj navedenih dokumentih in tudi sicer večkrat opozorila na dejstvo, da veljavna ureditev dopušča popolnoma odprto možnost odloga izvršbe na predlog upnika, saj zanj ne postavlja nobenih časovnih ali vsebinskih omejitev, razen te, da se mora po začetku izvršbe z odlogom strinjati dolжник. Sodišče mora tak predlog sprejeti. Upnik lahko predlaga odlog izvršbe za neomejen čas, brez navajanja razlogov, število takih odlogov pa prav tako ni omejeno. Po veljavni ureditvi torej lahko pride do primera, in do takih primerov dejansko zelo pogosto prihaja, ko upnik predlaga odlog izvršbe za deset in več let, ter do primerov, ko si predlogi za odlog sledijo vsako leto, tako da traja izvršba v nedogled. Taka izvršilna zadeva se šteje za nerešeno in pozneje za sodni zaostanek, kljub temu da je sodišče v postopku storilo prav vse, kar je bilo dolžno storiti. Sodnik v takem primeru na trajanje postopka nima nobenega vpliva. Poleg tega, da je predlagatelj zakona od sodstva prejel številna opozorila o dolgotrajnih in večkratnih odlogih izvršbe, pa je treba poudariti, da tudi Svet Evrope priporoča, naj izvršilni postopek poteka brez premorov (odlogov), razen če so ti izrecno predpisani in podvrženi oceni sodišča.

Veliko število zadev, ki so odložene na predlog upnika, se nahaja pri izvršiteljih. Predlagatelj je od izvršiteljev pridobil informacijo, da se število odlogov na predlog upnika iz leta v leto

povečuje, posamezni izvršitelj pa ima lahko v delu tudi do 45.000 zadev, glede katerih je bila izvršba odložena. Upniki praviloma predlagajo odloge v primerih, ko se s strankami dogovorijo za prostovoljno obročno odplačevanje obveznosti oziroma moratorij. Vendar pa so take rešitve v nasprotju s temeljnim namenom izvršilnega postopka, to pa je, doseči prisilno izvršitev dolžnikove terjatve.

Tudi Vlada Republike Slovenije se strinja, da možnost neomejenih odlogov na predlog upnika podaljšuje postopke izvršbe in ocenjuje, da so na tem področju potrebne spremembe.

Iz predstavljenih statističnih podatkov izhaja, da je glede časa trajanja najbolj problematično področje izvršbe na nepremičnine. Zato so bile v okviru priprav te novele posebej proučene možnosti, na kakšen način z normativnimi rešitvami pripomoči k učinkovitejši izvršbi s tem sredstvom. Poleg tega je Vlada Republike Slovenije Ministrstvu za pravosodje naložila, da pristopi k pripravi sprememb ZIZ z namenom povečanja učinkovitosti izvršilnega postopka zaradi zmanjšanja plačilne nediscipline, hkrati pa za izvršbo na nepremičnino, ki je dolžnikov dom, predlaga dodatne ukrepe zaradi varstva dolžnika (Sklep Vlade Republike Slovenije št. 00700-11/2012/3 z dne 10. 5. 2012).

Ob proučitvi ureditve nepremičninske izvršbe in njenega izvajanja v praksi je predlagatelj ugotovil, da je ta praviloma zapletena, dolgotrajna, dosežena cena pa bistveno nižja od ocenjene vrednosti. Praviloma se nepremičnine na prvem naroku ne prodajo. Uspešnost prodaje po ocenjeni vrednosti na prvi javni dražbi je manj kakor 5 %. Posebej neuspešne so javne dražbe posameznih, ločenih solastniških deležev (ki so predmet izvršbe). Realizacija takih prodaj je slaba, tako z vidika upnikov (saj je praviloma ni oziroma je doseženi znesek nižji od tržne vrednosti) kakor tudi za druge solastnike (katerih deleži niso predmet izvršbe), saj se z ločenostjo prodaje poslabša tudi njihov pravni položaj oziroma njihova možnost prodaje na trgu.

Nadalje se v praksi pojavljajo indici o dogovarjanju pred in med javnimi dražbami, ki dražitelje odvrača od udeležbe in udejanjanja na javni dražbi. Veljavni ZIZ kot način prodaje pozna samo prodajo na podlagi javne dražbe in prodajo na podlagi neposredne pogodbe (ta je v praksi izjemno redka). Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju²⁰ z namenom doseči najboljšo poplačilo daje na izbiro več načinov prodaje, in sicer:

- javno dražbo z zviševanjem izklicne cene,
- javno dražbo z zniževanjem izklicne cene,
- zavezujoče zbiranje ponudb,
- sklenitev neposredne pogodbe.

Eno od prednostnih področij delovanja sodstva, določeno v Javni otvoritvi sodnega leta 2013 in v Zavezi za izboljšanje stanja v sodstvu, je tudi razbremenitev sodnikov. Čeprav je ukrep začrtan kot širjenje triaznega načina reševanja Pg zadev in uvedbe triaže na področju Pd in Ps

²⁰ Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju ZFPPIPP.

zadev, pa je možno razbremenitev sodnikov doseči tudi z normativnimi spremembami. Sodnike je nujno razbremeniti tehničnih in administrativnih opravil in tudi sprejemanja odločitev, ki predstavljajo sojenje zgolj v formalnem smislu.

Poleg tega so bila v okviru spremljanja izvajanja ZIZ ugotovljena nekatera druga pomanjkljivo ali neustrezno urejena področja izvršbe, na primer pomanjkljiva ureditev upravno izplačilne prepovedi, na kar opozarjata tako pravna praksa kakor tudi teorija.²¹

V lanskem letu sprejeta sprememba Stvarnopravnega zakonika²² je ukinila eno izmed izvedenih stvarnih pravic – zemljiški dolg. Ta oblika izvedene stvarne pravice, ki jo je Stvarnopravni zakonik²³ prinesel v slovenski pravni prostor v letu 2002 oziroma 2003, je pomenila novo možnost zavarovanja obveznosti, saj je institut najbolj primerljiv s hipoteko, od hipoteke pa se razlikuje po svoji neakcesornosti (torej neodvisnosti od zavarovane terjatve) in lažji (posledično tudi cenejši) prenosljivosti. Vendar pa se v slovenskem pravnem prostoru institut zemljiškega dolga v (poslovni) praksi ni uveljavil. Bistveno bolj je prisotno zavarovanje terjatev z ustanovitvijo hipoteke. Iz zakonodajnega gradiva omenjene spremembe SPZ izhaja, da se je v letih 2003 do 2011 povprečno število ustanovljenih in v zemljiško knjigo vpisanih zemljiških dolgov na letni ravni gibalo med 60 in 90 vpisi. Do občutnega porasta ustanavljanja zemljiškega dolga je začelo prihajati leta 2011, in sicer je bilo v drugi polovici leta 2011 ustanovljenih 326 zemljiških dolgov, v letu 2012 730, v letu 2013 do uveljavitve novele, ki je to pravico ukinila, pa že okoli 1500. Tudi drugi podatki, prejeti od državnih organov, so dvigovali dvom oziroma potrjevali sume, da se povečana uporaba in ustanavljanje zemljiškega dolga izvršuje v izključnem nasprotju z dopustnim poslovnim namenom njegove ustanovitve, predvsem pa povečanja števila ustanovljenih zemljiških dolgov ni mogoče povezati s povečanim kreditiranjem (in posledično zavarovanjem posojil s to izvedeno pravico), saj se je to v letih od 2011 do 2013 drastično znižalo. Po podatkih Združenja bank Slovenije je bančni sektor zavaroval svoje terjatve predvsem s hipotekami, saj iz njihovega poročila izhaja, da na ravni bančnega sistema delež zavarovanja z zemljiškim dolgom znaša med 1 % in 2 %, ves preostanek zavarovanja pa so hipoteke. Tudi razmerje letno vknjiženih zemljiških dolgov v razmerju s hipotekami je bilo (kljub skokovitemu porastu zemljiških dolgov) v zadnjih letih med 1 : 30 in 1 : 40 v korist hipoteke.

Ob porastu ustanavljanja in opozorilih o domnevnih zlorabah instituta zemljiškega dolga se je za neprimerno oziroma pomanjkljivo izkazala ureditev, ki ureja postopek poplačila imetnika zemljiškega dolga na nepremičnini. Zemljiški dolg je izvedena stvarna pravica, ki imetniku omogoča poplačilo določenega denarnega zneska iz vrednosti nepremičnine pred drugimi upniki s slabšim vrstnim redom. Hipoteka in zemljiški dolg sta izvedeni in omejeni stvarni pravici, ki služita poplačilu upnika za določen denarni znesek iz vrednosti nepremičnine pred vsemi drugimi upniki s slabšim vrstnim redom. Temeljna razlika med hipoteko in zemljiškim

²¹ Volk, D., Upravna izplačilna prepoved po ZIZ – nekatera vprašanja iz prakse, Pravna praksa št. 34/11.

²² Uradni list RS, št. 91/13.

²³ Uradni list RS, št. 87/02 in 91/13; v nadaljevanju: SPZ.

dolgom pa je v akcesornosti in načinu prenosa. Pravica zemljiškega dolga je namreč inkorporirana v zemljiško pismo, ki je ordrski vrednostni papir in se prenaša z indosamentom in prenosom papirja. Prav slednje omogoča, da imetnik zemljiškega pisma ni znan vse do uveljavitve svojega poplačilnega upravičenja. Nadalje ima zemljiško pismo lastnost izvršilnega naslova, kar upnika postavlja v posebej ugoden položaj. Imetnik zemljiškega pisma tako lahko predlaga prisilno uveljavitev zemljiškega dolga preko sodnega izvršilnega postopka, lahko pa kot upravičenec prednostnega poplačilnega upravičenja pristopi k že začeti izvršbi na nepremičnini, obremenjeni s zemljiškim dolgom. Prav ureditev tega se je v praksi pokazala za neustrezno. Glede na dejstvo, da je upnik zemljiškega dolga imetnik zemljiškega pisma, ta praviloma sodišču ni znan, zato po veljavni ureditvi v primeru, da sodišču po stanju iz spisov in po podatkih iz zemljiške knjige oziroma iz drugih okoliščin ni znano, kdo je upnik zemljiškega dolga, sodišče znesek, ki v skladu z določbami ZIZ pripada temu upniku, hrani zanj na računu sodnih plogov. Časovna omejitev, določena v 177. členu Zakona o nepravdnem postopku²⁴, tako omogoča, da se imetnik zemljiškega pisma ne razkrije tudi do 5 let, kar pomeni, da preostali upniki v vmesnem času ne morejo izpodbijati oziroma uveljavljati ničnosti ustanovitve ali prenosa zemljiškega dolga in posledično ne pridejo do poplčila svojih terjatev. Taka ureditev močno zavleče poplačilo preostalih upnikov in oteži oziroma lahko onemogoči izpodbijanje oziroma uveljavljanje ničnosti pravnega posla prenosa zemljiškega dolga oziroma nasprotovanje materialnopravni upravičenosti poplačilnega upravičenja imetnika zemljiškega pisma.

Praksa (predvsem izvrševalci sklepov o izvršbi – banke) je opozorila tudi na določeno anomalijo glede preživitve kot prednostne terjatve, do katere pride, če primerjamo in upoštevamo ureditev po ZIZ in Zakonu o davčnem postopku²⁵.

Ustava Republike Slovenije²⁶ določa, da imajo starši pravico in dolžnost vzdrževati, izobraževati in vzgajati svoje otroke. Otroci uživajo posebno varstvo in skrb. Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih²⁷ določa, da so starši dolžni preživljati svoje otroke do polnoletnosti, tako da v skladu s svojimi sposobnostmi in zmožnostmi zagotovijo življenjske razmere, potrebne za otrokov razvoj. Če se otrok redno šola, pa tudi če se redno šola vpisan na izredni študij, so ga starši dolžni preživljati tudi po polnoletnosti, vendar največ do dopolnjenega šestindvajsetega leta starosti. Otroka, ki je sklenil zakonsko zvezo ali živi v zunajzakonski skupnosti, so starši dolžni preživljati le, če ga ne more preživljati zakonec ali zunajzakonski partner. Za preživljanje otrok so torej predvsem odgovorni starši, država pa ukrepa, kadar starši tega ne storijo. Z namenom povečati socialno varnost otrok, ki jih starši ne preživljajo, je bil v preteklosti ustanovljen preživitinski sklad, ki otrokom izplačuje nadomestilo preživitve. Če eden od staršev ne more sam izterjati preživitve od drugega starša oziroma zavezanca (če je postopek izvršbe po predpisih, ki urejajo izvršbo in zavarovanje, neuspešno zaključen ali če postopek izvršbe

²⁴ Uradni list SRS, št. 30/86 in 20/88 – popravek, Uradni list RS, št. 87/02 – SPZ in 77/08 – ZDZdr; v nadaljevanju: ZNP.

²⁵ Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo in nasl., v nadaljevanju: ZDavP-2.

²⁶ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13; v nadaljevanju: Ustava.

²⁷ Uradni list SRS, št. 15/76 in nasl.

traja več kot tri mesece), država oziroma sklad izplača nadomestilo preživnine in nadaljuje s postopki izterjave izplačanih zneskov od zavezanca. Eden od instrumentov, ki ga je država sprejela z namenom zagotovitve čim večje odgovornosti preživalskih zavezancev do preživalskih upravičencev (otrok), je tudi kazenski pregon neplačnikov preživnine.

ZIZ na področju preživalskih terjatev že določa nekatere posebnosti, ki omogočajo njihovo učinkovitejšo izterjavo. Pri izvršbi na plačo in druge stalne prejemke imajo po veljavni ureditvi 135. člena ZIZ privilegirane terjatve, med katerimi so tudi terjatve iz naslova zakonite preživnine, pri poplačilu prednost pred terjatvijo iz prepovedi izplačila plače dolžniku, ki jo je odobril sam dolžnik (upravna izplačilna prepoved). Drug primer, ko zakon daje prednost preživalskim terjatvam, je določen v 197. členu ZIZ pri izvršbi denarnih terjatev na nepremičnino, po določbi 165. člena ZIZ pa to velja tudi za poplačilo terjatev pri izvršbi na delež družbenika v družbi.

Vlada Republike Slovenije ocenjuje, da veljavna ureditev sicer že določa nekatere posebnosti, ki omogočajo učinkovitejšo izterjavo preživalskih obveznosti, ne glede na to pa je treba ob pereči problematiki neplačevanja preživalsin in izterjave preživalsin veljavno ureditev še izboljšati z vidika učinkovitejše izterjave preživalskih terjatev. Učinkovit izvršilni postopek predstavlja del učinkovitega sodnega varstva preživalskega upravičenca, pri tem pa je zlasti pomembno, da se pri izterjavi preživnine uresničuje predvsem varstvo koristi otroka.

Poleg tega sta Banka Slovenije in Združenje bank Slovenije že večkrat opozorila na neenotnost ureditve glede omejitev in izvzetij iz izvršbe po ZIZ in ZDavP-2. Vlada Republike Slovenije se strinja, da je treba ureditev v obeh zakonih poenotiti.

Upošteva se opisano stanje in tako identificirane pomanjkljivosti veljavne ureditve je Vlada Republike Slovenije sprejela predlog tega zakona, ki vsebuje v nadaljevanju prikazane rešitve.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilji predloga zakona so:

- pospešitev in hitrejši zaključek izvršilnih postopkov,
- izboljšanje ureditve nepremičninske izvršbe za pospešitev postopka in doseganje boljše realizacije prodanih nepremičnin,
- omogočiti preglednejši in hitrejši postopek izvršbe na nepremično, ki je obremenjena z zemljiškim dolgom,
- poenostavitev in olajšanje izvršbe preživninskih terjatev.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na enakih načelih kakor Zakon o izvršbi in zavarovanju.

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1 Pospešitev in hitrejši zaključek izvršilnih postopkov se uresničuje z naslednjimi rešitvami:

- **Razbremenitev izvršilnih sodnikov nesodniških opravil**

S predlogom zakona se razbremenjuje izvršilne sodnike, tako da se jasno določajo in dodajajo nova samostojna opravila strokovnim sodelavcem. Sodnikom so še vedno zaupana vsa opravila, ki predstavljajo sojenje v materialnopravnem smislu, razbremenjuje pa se jih tehničnih in administrativnih opravil in tudi sprejemanja odločitev, ki predstavljajo sojenje zgolj v formalnem smislu. Širjenje pristojnosti na sodno osebje je dopustno v primerih, ko se ne prenaša sojenje v materialnem smislu, predlagane odločitve, ki jih lahko strokovni sodelavci samostojno sprejemajo, pa ne pomenijo sojenja v materialnem smislu. Poleg tega predlog zakona širi le pristojnost strokovnih sodelavcev in ne drugega sodnega osebja. Do širitve oziroma podelitve pristojnosti na sodno osebje je prišlo tudi v okviru novele Zakona o zemljiški knjigi ZZK-1C²⁸ in novele Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in

²⁸ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 25/11).

prisilnem prenehanju ZFPPIPP-F²⁹, ki strokovnim sodelavcem in celo sodniškim pomočnikom podeljuje več novih pristojnosti.

Nadalje predstavlja razbremenitev dela ne le sodnikov, temveč tudi sodniškega osebja, nova ureditev glede sodnih taks, ki v postopkih, kjer je to že tehnično izvedljivo, omogoča samodejno izračunavanje sodnih taks in neposredno vročitev naloga za plačilo sodnih taks.

- **Omejitev možnosti odlogov in ustavitv izvršbe v primerih, ko ni izgledov za uspeh**

Pospešitev izvršilnega postopka se s predlogom zakona želi doseči s smotrnejšo ureditvijo instituta odloga izvršbe na predlog dolžnika in na predlog tretjega ter z zakonsko možnostjo ustavitve izvršbe z določenim sredstvom, kadar je jasno, da ni izgledov za uspeh s tem sredstvom izvršbe.

Predlog zakona omejuje možnost odloga tudi v primeru, kadar ga predlaga upnik, in sicer lahko upnik predlaga odlog le enkrat in najdlje za eno leto. Če se upnik in dolžnik dogovorita za moratorij oziroma obročno plačevanje obveznosti in upnik predlaga odlog za več kakor eno leto, predlog zakona izrecno ureja novo možnost, po kateri se izvršba ustavi, sodišče pa ne razveljavi zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premočnin. S tem je zagotovljeno upnikovo varstvo pravic in predlagatelj ne vidi razlogov, da se v takšnih primerih izvršba ne bi ustavila. Upnik pa ima tudi možnost, da v okviru zastaralnega roka ponovno predlaga izvršbo.

S predlagano spremembo in časovno omejitvijo možnosti odloga izvršbe tudi na predlog upnika se uresničuje temeljni namen izvršilnega postopka. Primarni namen izvršilnega postopka je uveljavitev pravice do sodnega varstva s prisilno izvršitvijo zahtevkov, o katerih je bilo praviloma predhodno odločeno v sodnem ali drugem ustreznem postopku. Časovno neomejena možnost odloga izvršilnega postopka na predlog upnika se je v praksi izvrševala v primerih, ko sta dolžnik in upnik dosegla sporazum o poplačevanju dolga, upnik pa predloga za izvršbo iz previdnosti ni želel umakniti, ampak je predlagal le njen odlog. To pomeni, da izvršilni postopek ne sledi svojemu temeljnemu namenu. Predlagana časovna omejitev odloga izvršbe s strani upnika ne pomeni poslabšanja pravnega položaja upnika, saj ta ohrani pridobljeno zastavno pravico na predmetu izvršbe, hkrati pa ima upnik v primeru, da z dolžnikom doseže izvensodni dogovor o poplačilu doga, na voljo sredstva zavarovanja in si prek njih zagotovi ustrezni vrstni red oziroma zavaruje svoj pravni položaj.

Za pospešitev premočninske izvršbe predlog zakona na novo ureja rubež registrskih premočnin tako, da se rubež registrske premočnine opravi že takoj z vpisom v register neposrednih

²⁹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št.100/13).

zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, ne da bi moral izvršitelj pred tem opraviti fizični rubež premičnine.

Veljavna ureditev v 88. členu ZIZ predvideva ustavitve izvršbe le v primeru neuspešno izvedene premičninske izvršbe (in hkratnega izostanka upnikovega ponovnega predloga). V praksi pa izvršitelj večkrat same premičninske izvršbe sploh ni mogel izvršiti (npr. zaradi odsotnosti dolžnika). Predlog zakona zato izrecno ureja in predpisuje enako posledico tudi v primeru neizvedenega rubeža premičnin. Po presoji predlagatelja so izgledi za uspešnost premičninske izvršbe v primeru neizvedenega rubeža in v primeru neuspešnega rubeža enaki.

Hkrati predlog zakona ureja možnost ustavitve izvršbe v primerih, ko dolžnik ob prejemu sklepa o izvršbi s strani dolžnikovega dolžnika ne prejema rubljivih prejemkov iz naslova plače in jih ni prejemal tudi najmanj eno leto pred prejemom sklepa o izvršbi. Taka ureditev ustavitve izvršbe je enaka, kakor je že uveljavljena rešitev ustavitve izvršbe v primeru izvršbe na sredstva dolžnika pri organizaciji za plačilni promet.

2.3.2 Izboljšanje ureditve nepremičninske izvršbe za pospešitev postopka in doseganja boljše realizacije prodaje nepremičnin se uresničuje z naslednjimi predlaganimi rešitvami:

- **Nov način prodaje nepremične**

Temeljni način prodaje nepremičnine v izvršilnem postopku ostaja javna dražba. Glede na dejstvo, da je prva javna dražba, na kateri se nepremičnina prodaja po izhodiščni – ugotovljeni vrednosti, uspešna v povprečju v 5 % primerov, predlog zakon dopušča, da je izklicna cena na prvi javni dražbi postavljena na 70 % ugotovljene vrednosti nepremičnine. Poleg tega predlog zakona v 189.a členu ureja nov način prodaje nepremičnine, in sicer prodajo na podlagi zavezujočega zbiranja ponudb. Tak način prodaje nepremičnine lahko predlaga katerikoli od upnikov, če preostali upniki, zastavni upniki in upniki zemljiškega dolga temu ne nasprotujejo. Ureditev nove možnosti prodaje smiselno sledi ureditvi v ZFPPIPP ter Zakonu o finančnih zavarovanjih³⁰. Oba namreč že podobno urejata način prodaje nepremičnine z zavezujočim zbiranjem ponudb.

Na podlagi reprezentativnega vzorca je bilo ugotovljeno, da je bilo na območju vseh izvršilnih sodišč v Republiki Sloveniji na prvi javni dražbi (po izhodiščni ceni 100 % ocenjene vrednosti nepremičnine) uspešnih manj kakor 5 % prvih javnih dražb. Večina nepremičnin je prodanih šele na drugi oziroma tretji javni dražbi, kjer so cene do 70 % ocenjene vrednosti nepremičnine. Zaradi tega predlagatelj ocenjuje, da je možnost postavitve izhodiščne cene na 70 % ocenjene vrednosti nepremičnine že na prvi javni dražbi, ustrezna. Podobno izhodiščno ceno za javno dražbo določa tudi ureditev javne dražbe v stečajnih postopkih, pri kateri je na prvi javni dražbi sicer določena 100 % izhodiščna cena, vendar pa je ocenjena vrednost nepremičnine v teh postopkih vrednotena po pravilih likvidacijske vrednosti, ki je nižja od tržne vrednosti

³⁰ Uradni list RS, št. 67/11 - uradno prečiščeno besedilo in 82/13.

nepremičnine, saj upošteva dejstvo, da gre za prisilno (in ne prostovoljno, tržno) prodajo nepremičnine.

Posledično je predlagana ukinitve tretjega naroka za javno dražbo. Če se nepremičnina ne proda na drugem naroku, se izvršba na nepremičnino ustavi.

Nov postopek zavezujočega zbiranja ponudb upnikom prinaša dodatno možnost unovčitve nepremičnine in izognitve morebitnim špekulacijam, ki se lahko dogajajo na javnih dražbah. Sodišče v odredbi o prodaji (na predlog upnika) odloči, da se nepremičnina proda na podlagi zavezujočega zbiranja ponudb in določi rok za oddajo ponudb, čas in kraj naroka za odpiranje ponudb ter druge sestavine, ki jih mora vsebovati odredba o prodaji. Po poteku roka za oddajo ponudb sodišče opravi narok, na katerem odpira prejete ponudbe in ugotovi, kateri ponudnik je uspel v postopku, ter razglasi, da je temu ponudniku domaknjena nepremičnina. Odpiranje prejetih ponudb se opravi na naroku, na katerem se poleg ponudnikov lahko navzoče stranke in drugi udeleženci izvršilnega postopka.

Enako kakor pri javni dražbi se postopek zavezujočega zbiranja ponudb lahko ponovi samo enkrat (če je predhodni postopek neuspešen). V tem primeru je izhodiščna cena enako kot pri javni dražbi 50 % ocenjene vrednosti nepremičnine.

- **Prodaja nepremičnine kot celote**

Predlog zakona prinaša možnost, da se lahko v primerih, ko je predmet izvršbe na nepremičnino posamezni solastniški delež, v izvršilnem postopku proda celotna nepremična (torej vsi solastniški deleži), ob predpostavki, da se vsi preostali solastniki s tem strinjajo. Možnost prodaje nepremičnine kot celote vpliva tako na večjo možnost prodaje kot tudi na doseženo vrednost kupnine. Taka možnost je tudi v interesu solastnikov, saj lahko presodijo, da bodo v izvršilnem postopku s prodajo nepremičnine kot celote dosegli višjo vrednost oziroma plačilo za svoj solastniški delež (ki ni predmet izvršbe), kot pa v primeru ločenega in samostojnega prodajanja svojega solastniškega deleža na trgu.

Predlagani so kratki roki za podajo in umik takšnega predloga, razlog za to je v ohranitvi in uresničevanju načela hitrosti izvršilnega postopka oziroma preprečitvi, da bi izvrševanje te možnosti povzročilo podaljšanje postopka izvršbe.

- **Ukinitve možnosti pritožbe zoper sklep o domiku**

Predlog zakona zaradi gospodarnosti in želje po pospešitvi postopka izvršbe na nepremičnine ukinja pravno sredstvo pritožbe zoper sklep o domiku. Pritožbene razloge, ki se uveljavljajo zoper sklep o domiku, lahko stranke in udeleženci po predlagani ureditvi uveljavljajo v okviru pritožbe zoper sklep o izročitvi nepremičnine kupcu. Tudi primerljive evropske ureditve v postopku izvršbe na nepremičnine ne urejajo dveh sklepov, s katerima se nepremičnina najprej

domakne in nato izroči kupcu, oziroma ne dopuščajo, da ima dolžnik možnost pritožbe zoper obe odločitvi sodišča.

- **Dodatno varstvo dolžnika v izvršilnem postopku pri izvršbi na nepremičnino**

Predlagatelj meni, da je, kadar pride v izvršilnem postopku do prodaje dolžnikove nepremičnine, zaradi že obstoječih širokih možnosti dolžnika, da izvršbo s takim izvršilnim sredstvom prepreči, mogoče predpostavljati, da dolžnik obveznosti ni prostovoljno poravnal in da bodisi nima drugega premoženja, s katerim bi lahko poplačal svoj dolg, bodisi z drugim premoženjem dolga ne želi poravnati, zato je prodaja nepremičnine v izvršilnem postopku nujen poseg v lastninsko pravico dolžnika, da upnik pride do poplačila svoje terjatve. Veljavna ureditev neomejenosti upnika pri izbiri izvršilnih sredstev je zato ob upoštevanju širokih možnosti dolžnika, da prepreči izvršbo na nepremičnine, po mnenju predlagatelja ustrezna, zato predlaga izboljšanje veljavne ureditve le z dodatnim opozorilom dolžniku o njegovih zakonskih možnostih. Pri predlaganih spremembah je bila upoštevana tudi plačilna nedisciplina v državi, na katero gotovo vpliva tudi učinkovitost izvršilnega postopka.

- **Druge spremembe, ki se nanašajo na izvršbo na nepremičnino**

Spreminjata se tudi določbi, ki urejata varščino, in sicer tako, da se jasno določa, da se v primerih, ko do sklenitve pogodbe ne pride iz razlogov, ki so na strani kupca (tudi na primer ne vložitev vloge za soglasje), varščina ne vrne kupcu, ampak se razdeli med upnike. Poleg tega se izrecno zahteva, da morajo tri delovne dni pred javno dražbo varščino položiti tudi solastniki, ki želijo uveljaviti svojo predkupno pravico na javni dražbi. Cilj navedene spremembe je preprečiti zlorabe pri solastnikih, ki z uveljavljanjem predkupne pravice in nato z neplačilom kupnine zavlečejo postopek izvršbe na nepremičnino, upnikov pa za nastalo škodo ni mogoče poplačati iz varščine, saj je solastniki niso položili.

S spremembo 192. člena ZIZ se jasno določa, da je sklep o izročitvi nepremičnine kupcu lahko tudi naslov za izpraznitev poslovnih prostorov in ne samo stanovanjskih prostorov.

Predlagana je ureditev, po kateri se zahteva prijava terjatev tudi s strani zastavnih upnikov in imetnikov zemljiškega dolga, s čimer se izboljšuje predvsem položaj drugih upnikov in udeležencev. Zastavni upniki so v postopku izvršbe na nepremičnino vse od izdaje sklepa o tržni vrednosti vključeni v postopek, saj se jim vročajo vsi sklepi in vse nadaljnje odločbe v postopku (odredba o prodaji, sklep o domiku, sklep o izročitvi nepremičnine kupcu, vabilo na razdelitveni narok, sklep o poplačilu). Ob vročitvi vabila na razdelitveni narok se zastavne upnike izrecno pouči o posledicah izostanka bodisi pisne oziroma ustne priglasitve terjatve na razdelitvenem naroku. S spremembo 181. člena ZIZ se določa, da je pri vročanju navedenih pisanj treba vročati (tudi) po pravilih o osebnem vročanju. Zastavni upniki in imetniki zemljiškega dolga imajo status udeleženca v postopku in lahko vlagajo pravna sredstva. Predlagana ureditev od zastavnih upnikov zahteva le minimalno aktivnost s tem, da navedejo (priglasijo) višino svoje terjatve (saj je lahko del dolga v vmesnem obdobju že poplačan) in s

tem tudi drugim upnikom omogočijo, da se vsa morebitna sporna vprašanja razrešijo že na (ali pred) razdelitvenem narokom oziroma se drugi upniki zaradi jasne prijave in določitve višine terjatve lažje odločijo, ali bodo terjatev in zastavno pravico izpodbijali v pravdi ali ne. Zastavni upnik, ki ne priglasi svoje terjatve pravočasno v postopku izvršbe na nepremičnino, na kateri ima zastavno pravico, ne izgubi terjatve, ki jo ima do dolžnika, izgubi pa zastavno pravico na predmetni nepremični, torej upravičenje do poplačila iz vrednosti prav te (zastavljene) nepremičnine.

2.3.3 Za preglednejši in hitrejši postopek izvršbe na nepremičnino, ki je obremenjena z zemljiškim dolgom, so predlagane naslednje rešitve:

- **Ureditev oklicnega postopka imetniku zemljiškega pisma**

Po veljavni ureditvi se iz izkupička v izvršbi prodane nepremičnine poplačata tudi zastavni upnik in upnik zemljiškega dolga, ki ni predlagal izvršbe. Glede na dejstvo, da je upnik zemljiškega dolga imetnik zemljiškega pisma, ki praviloma sodišču ni znan, po veljavni ureditvi v primeru, da po stanju iz spisov in podatkih iz zemljiške knjige oziroma iz drugih okoliščin ni znano, kdo je upnik zemljiškega dolga, sodišče znesek, ki upniku v skladu z določbami ZIZ pripada, hrani zanj na računu sodnih plogov. Časovna omejitev, določena v 177. členu ZNP, omogoča, da se imetnik zemljiškega pisma ne razkrije tudi do pet let, kar pomeni, da drugi upniki v vmesnem času ne morejo izpodbijati oziroma uveljavljati ničnosti ustanovitve ali prenosa zemljiškega dolga in posledično njihove terjatve niso poplačane.

S predlagano ureditvijo se zato ureja postopek oklica za imetnike zemljiškega pisma. Sodišče opravi oklic v primeru, ko poteka izvršba na nepremičnino, pri kateri je vpisan zemljiški dolg. Sodišče v oklicu imetnika zemljiškega pisma pozove, da v roku treh mesecev od objave oklica sodišču posreduje svoje identifikacijske podatke, ki obsegajo ime, priimek, naslov stalnega prebivališča in EMŠO, hkrati pa mora sodišču posredovati tudi izvirnik zemljiškega pisma. Če imetnik zemljiškega pisma zahtevanih podatkov in izvirnika zemljiškega pisma sodišču ne posreduje, nastopi domneva, da je imetnik zemljiškega pisma ustanovitelj (kot prvi imetnik), torej lastnik nepremičnine.

Publicitetni učinki objave oklica se zagotovijo z objavo na spletni strani sodišča in preko zaznambe pri vknjiženem zemljiškem dolgu.

S predlagano ureditvijo se imetniku zemljiškega pisma ne jemlje pravice terjati, kar mu na podlagi pravnega posla upravičeno pripada, temveč se z njo določa način uveljavljanja te pravice, kadar zaradi uveljavljanja pravice drugega upnika pride do prisilne izvršbe na nepremičnino, na kateri obstoji tudi pravica zemljiškoknjižnega upnika. Predlagana ureditev nedvomno določa pogoje za uveljavljanje pravice, ki jo ima imetnik zemljiškega pisma, zahtevati poplačilo svoje terjatve, z učinkom za naprej, vendar pa to velja za že ustanovljene zemljiške dolgove. Predlagatelj meni, da je to v skladu z ustavnim načelom varstva zaupanja v pravo kot

enim od načel pravne države iz 2. člena Ustave, saj položaja imetnika zemljiškega pisma ne poslabša arbitrarno, brez stvarnega razloga, utemeljenega v javnem interesu.

Nesporno je, da pravica do sodnega varstva iz 23. člena Ustave ne zagotavlja zgolj pravice od sodišča zahtevati meritorno, vsebinsko odločitev v nekem sporu, temveč vsebuje tudi pravico zahtevati, da se doseže izvršitev sodne odločbe, s katero je sodišče odločilo o kakšni pravici ali obveznosti. Namen in cilj sodnega varstva je namreč praviloma dokončno dosežen šele z uresničitvijo določene pravice oziroma pravnega razmerja in ne le z odločitvijo o njegovem obstoju. Zato morajo biti stranki, ki ji je bila v sporu s pravnomočno odločbo priznana pravica, dana možnost in sredstva, da to pravico tudi dejansko uveljavi. Prisilni uveljavitvi pravnomočne sodne odločbe je namenjen izvršilni postopek, v katerem lahko upnik, če dolжник sam ne izpolni svoje obveznosti, doseže njeno izvršitev. Zato 23. člen Ustave zahteva, da je izvršilni postopek učinkovit.

Veljavna ureditev izvršbe na nepremičnino, na kateri je vknjižen zemljiški dolg, na predlog upnika, ki ni imetnik zemljiškega pisma, po mnenju predlagatelja ni učinkovita. Po veljavni ureditvi vpisani zemljiški dolg resda ni ovira za prodajo nepremičnine brez sodelovanja imetnika zemljiškega pisma oziroma se njegova udeležba v postopku izvršbe, ki teče na predlog upnika, ki ni upnik iz zemljiškega dolga, ne zahteva. Novi kupec dobi nepremičnino, kupljeno na javni dražbi, neobremenjeno (torej tudi brez predhodno ustanovljenega zemljiškega dolga). Glede na dejstvo, da sodišču podatki o imetniku zemljiškega pisma niso znani, le tega ne vabi, da pristopi v postopek oziroma mu ne (more) vročiti sodnih pisanj. Posledično tudi o izbrisu zemljiškega dolga iz zemljiške knjige imetnik zemljiškega pisma ni obveščen. Po veljavni ureditvi se v takšnem primeru unovčeni znesek zanj hrani na računu sodnih pologov. Časovna omejitev je določena v 177. členu ZNP, ki ureja zastaranje sodnih pologov, in znaša pet let. Po mnenju predlagatelja je tako dolgo obdobje nesorazmerno z vidika pravic drugih upnikov, saj je s tem poseženo v njihove pravice in možnosti poplačila njihovih terjatev. Sporno je, ali je z vidika teh upnikov izvršba učinkovita in ali jim torej s to ureditvijo država zagotavlja pravico iz 23. člena Ustave, to je pravico do sodnega varstva brez nepotrebnega odlašanja.

- **Obveznost prijave terjatve imetnika zemljiškega dolga**

Enako kakor za zastavne upnike predlagana ureditev tudi za upnike zemljiškega dolga zahteva obvezno prijavo terjatve najpozneje na razdelitvenem naroku.

- **Določitev začetka teka prekluzivnih rokov za izpodbijanje dolžnikovih ravnanj, vezanih na ustanovitev in razpolaganje z zemljiškim dolgom**

S predlagano ureditvijo se določa, da začne rok za vložitev tožbe za izpodbijanje dolžnikovih pravnih dejanj ustanovitve in razpolaganja z zemljiškim dolgom in z njim povezanih zahtevkov teči z dnem razkritja imetnika zemljiškega pisma. Ker je ena izmed temeljnih lastnosti pisemskega zemljiškega dolga njegova anonimnost (do trenutka uveljavitve poplačilnega upravičenja, ki iz njega izhaja), je nujna določitev posebne ureditve glede začetka teka

prekluzivnih rokov za izpodbijanje dolžnikovih dejanj glede na določbe zakona, ki ureja obligacijska razmerja. Splošna pravila obligacijskega prava namreč vežejo začetek teka roka na opravljeno razpolaganje s strani dolžnika. V primeru zemljiškega dolga je upnik zemljiškega dolga imetnik zemljiškega pisma (ki je hkrati tudi imetnik pravice iz zemljiškega pisma – slednje izkaže z nepretrgano verigo indosamentov na hrbtni strani), kar posledično pomeni, da je za druge upnike anonimen. Enako je vse do trenutka uveljavitve poplačilnega upravičenja zakrita tudi veriga razpolaganj, saj se razpolaga z zemljiškim dolgom enako kakor s pravicami, inkorporiranimi v orderskem vrednostnem papirju. Zemljiški dolg se namreč prenaša z zemljiškim pismom (197. člen SPZ). To pomeni, da je za veljavni prenos poleg izročitve zemljiškega pisma potreben še indosament, ki se vpiše na hrbtno stran zemljiškega pisma. Razkritje imetnika in razpolaganj (torej vmesnih imetnikov) je tako mogoče šele v izvršilnem postopku, v vmesnem času pa že lahko nastopi potek eno oziroma triletnega prekluzivnega roka. Zato je predlagano posebno pravilo, da tek prekluzivnih rokov v teh primerih začne teči šele z razkritjem imetnika zemljiškega pisma, ki hkrati terja tudi predložitev zemljiškega pisma (izvršilnemu) sodišču.

2.3.4 Poenostavitev in olajšanje izvršbe preživninskih terjatev

Predlagano je, da ima terjatev iz naslova zakonite preživnine (absolutno) prednost pri poplačilu oziroma pri izvršbi na denarno terjatev dolžnika.

Poleg tega se za te terjatve podaljšuje čas, za katerega se lahko v okviru splošne ureditve izvršbe na denarno terjatev dolžnika predlaga izvršba za terjatve iz naslova zakonite preživnine brez ponovne vložitve predloga za izvršbo, in sicer z enega na dve leti.

2.3.5 Druge predlagane spremembe

Predlog zakona jasno ureja status upravne izplačilne prepovedi, saj na njeno pomanjkljivo ureditev že dalj časa opozarjata tako teorija kot praksa. Določajo se vsebina in učinki upravne izplačilne prepovedi. Upravna izplačilna prepoved ima po predlagani ureditvi glede vrstnega reda pravni učinek sklepa o izvršbi na dolžnikovo plačo, ko jo potrdi dolžnikov delodajalec.

S predlagano ureditvijo se tudi izrecno ureja omejitev upravne izplačilne prepovedi, in sicer tako, da veljajo enake omejitve, kot so določene v primeru prisilne izvršbe na denarne prejemke.

V okviru postopkov zavarovanj predlog zakona po vzoru ZDavP-2 ureja novo vrsto zavarovanja, in sicer zastavno pravico na poslovnem deležu (poleg že obstoječe zastavne pravice na nepremičnini in premičnini). Predlagana ureditev smiselno sledi ureditvi pridobitve zastavne pravice na nepremičnini, saj se tudi v tem primeru sklep o zavarovanju zaznamuje v sodnem registru in hkrati vpiše zastavna pravica pri poslovnem deležu.

V okviru predhodnih odredb predlog zakona poleg odprave redakcijskih pomanjkljivosti odpravlja dilemo, ki se je pojavila v praksi in na katero opozarjajo predvsem banke kot izvrševalci sklepov o izvršbi, z jasno opredelitvijo 4. točke prvega odstavka 260. člena, ki po novem jasno določa, da sodišče kot predhodno odredbo lahko odredi rubež denarnega zneska in ne le prepoved organizaciji za plačilni promet, da ne sme dolžniku ali komu drugemu po njegovem nalogu iz njegovega računa izplačati denarnega zneska, za katerega je sodišče odredilo predhodno odredbo.

Predlog zakona spreminja področje imenovanja, odgovornosti in delovanja izvršiteljev, s tem da:

- dodaja med pogoje za imenovanje izvršitelja obveznost sklenitve zavarovalne pogodbe za zavarovanje odgovornosti,
- jasneje določa pravni standard nevrednosti javnega zaupanja,
- konkretnije določa pogoje za razrešitev in možnost suspenza izvršitelja,
- dodaja nove zahteve za objavo podatkov, in sicer podatek o številki skrbniškega računa, podatke o zavarovanju izvršiteljeve odgovornosti in podatek o varnem elektronskem predalu,
- ureja dodatne pristojnosti Ministrstva za pravosodje v primeru nadzora nad delom izvršitelja.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima finančne posledice za državni proračun, ki bodo nastale zaradi nadgraditve obstoječe informacijske infrastrukture in sicer v višini približno 25.000 eurov.

Zakon nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona bodo zagotovljena s prerazporeditvami sredstev med proračunskimi postavkami Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost ureditve pravu EU

Spremembe in dopolnitve niso predmet usklajevanja z evropskim pravnim redom.

5.2 Primerjalno pravna ureditev

Dokumenti Sveta Evrope

Postopek izvršbe ni le predmet urejanja domačih zakonodajalcev, temveč se z njim ukvarja tudi Svet Evrope, ki prek svojih teles izdaja priporočila tudi glede izvršilnega postopka. Gre za dva dokumenta:

- Council of Europe Recommendation (2003)17 of the Committee of Ministers to member states on enforcement (adopted by the Committee of Ministers on 9 September 2003 at the 851st meeting of the Ministers' Deputies), v nadaljnjem besedilu Priporočila Sveta Evrope,
- Guidelines for a better implementation of the existing Council of Europe's Recommendation on Enforcement, European Commission on the efficiency of Justice (CEPEJ), CEPEJ (2009) 11 REV, v nadaljnjem besedilu Smernice CEPEJ.

Priporočila Sveta Evrope državam pogodbenicam med drugim nalagajo:

- učinkovito izvršbo na podlagi sodnih in izvensodnih izvršilnih postopkov, ki je povezana z razumnimi stroški,
- pravice in obveznosti strank in drugih udeležencev izvršbe morajo biti jasno določene,
- zakonodaja mora biti dovolj določna, da zagotavlja pravno predvidljivost in preglednost,
- stranke in drugi udeleženci morajo imeti dolžnost ustrezno sodelovati v postopku,
- dolžniki morajo poslati sveže informacije o svojem premoženjskem stanju,
- države morajo ustvariti razmere, da se zlorabe v izvršbi preprečijo, prav tako pa izvršba ne sme pomeniti ponovnega odločanja o tožbenem zahtevku,
- praviloma ne sme biti odloga izvršbe, razen če so za to razlogi, ki jih predvideva zakon, odlogi izvršbe pa morajo biti podvrženi sodnemu nadzoru,
- med interesi upnika in dolžnika je treba vzpostaviti primerno ravnotežje, prav tako pa je treba upoštevati interese tretjih oseb,
- določeno osnovno premoženje dolžnika in določeni njegovi prihodki (npr. gospodinjska oprema, socialno zavarovanje, oprema za delo ipd.) morajo biti zaščiteni pred posegi upnikov.

Smernice CEPEJ podrobneje razčlenjujejo zgoraj navedena priporočila in usmerjajo države pogodbenice k ustrezni prilagoditvi domače zakonodaje in primernemu ravnanju izvršilnih organov.

Nemčija

Postopek izvršbe in zavarovanja je v Nemčiji urejen zlasti v osmi knjigi Civilnega postopnika (Zivilprozessordnung³¹ – ZPO), tj. v paragrafi od 704 do 945. Poleg navedenega predpisa postopek izvršbe ureja tudi Zakon o prisilni javni dražbi in prisilni upravi (Gesetz über die

³¹ Zivilprozessordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 5. Dezember 2005 (BGBl. I S. 3202 (2006 I S. 431) (2007 I S. 1781)), die zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 5. Dezember 2012 (BGBl. I S. 2418) geändert worden ist.

Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung³² – ZVG), ki ureja prisilno javno dražbo in prisilno upravo nepremičnin ter prisilno javno dražbo ladij in letal.

Izvršba v Nemčiji se začne na podlagi izvršilnega naslova na upnikov predlog. Za postopek izvršbe so pristojna okrajna sodišča (Amtsgericht), na katerih postopke izvršbe (vključno z izvršbo na nepremičnine) praviloma vodijo t. i. pravosodni uradniki (Rechtspfleger-ji), sodni izvršitelji pa opravljajo premožninsko izvršbo, deložacije, na zapisnik sprejemajo seznam dolžnikovega premoženja ipd. Pri vsakem okrajnem sodišču je običajno zaposlenih več sodnih izvršiteljev, za posamezno premožninsko izvršbo pa je krajevno pristojen tisti sodni izvršitelj, ki je imenovan za okraj, kjer dolžnik živi. Izvršitelj ni pravnik, temveč po srednji šoli opravi dveletni program na višji strokovni šoli, ki je sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela. Prav tako ni pravnik pravosodni uradnik (Rechtspfleger), ki po zaključeni maturi konča visoko strokovno šolo (Fachhochschule) za program Rechtspfleger, kjer je triletni študijski program sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela.

Za razliko od slovenskega prava v Nemčiji ne poznajo faze dovolitve izvršbe. Zatorej izvršilno sodišče ne izda sklepa o izvršbi, temveč se izvršba začne na podlagi izvršilnega naslova, ki vsebuje t. i. izvršilno klavzulo (Vollstreckungsklausel, § 725 ZPO), kar imenujemo izvršljivi odpravek izvršilnega naslova (vollstreckbare Ausfertigung, § 724 ZPO), ki ga izda sodišče, ki je izdalo dajatveno sodno odločbo (praviloma pravdno sodišče). Pri notarskih zapisih izvršilno klavzulo nadomešča dolžnikovo soglasje z neposredno izvršljivostjo notarskega zapisa (klavzula o neposredni izvršljivosti). Izvršilna klavzula ni popolnoma primerljiva s slovenskim potrdilom o izvršljivosti (42. člen ZIZ), ampak se z njo odloči tudi o nekaterih pravnih vprašanjih, glede katerih v Sloveniji sodišče odloča s sklepom o izvršbi, npr. o pravnem nasledstvu ali izvršljivosti pogojnih terjatev. V takih primerih pravdno sodišče izda t. i. kvalificirano izvršilno klavzulo, ki izkazuje pravno nasledstvo (titelergänzende Klausel, § 726 ZPO) ali nastop odložnega pogoja (titelübertragende Klausel, § 727 ZPO). Nastop teh dejstev mora stranka praviloma izkazati s kvalificirano listino, tj. javno listino ali po zakonu overjeno zasebno listino. Podrejeno se pravno nasledstvo ali nastop odložnega pogoja dokazuje s sodbo, ki jo pravdno sodišče izda na podlagi tožbe na izstavitev izvršilne klavzule (Klage auf Erteilung der Vollstreckungsklausel, § 731 ZPO).³³

Nemška izvršba je decentralizirana in formalizirana.³⁴ Decentralizacija izvršbe se kaže v tem, da se izvršba z različnimi sredstvi vodijo v ločenih spisih, da jo obravnavajo različne osebe in da

³² Gesetz über die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 310-14, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 6 des Gesetzes vom 7. Dezember 2011 (BGBl. I S. 2582) geändert worden ist.

³³ Wolfgang Brehm v Vesna Rijavec, Wolfgang Jelinek, Wolfgang Brehm (ur.): Erleichterung der Zwangsvollstreckung in Europa, Nomos, Baden-Baden 2012, str. 232; Beno Heussen, Maximilian Damm: Zwangsvollstreckung für Anfänger, C.H. Beck, München 2011, str. 63.

³⁴ W. Brehm, str. 229.

vsaka od teh oseb posebej preveri, ali so podane predpostavke izvršbe.³⁵ Zaradi formaliziranosti nemškega postopka izvršbe izvršilni organ pred začetkom opravljanja izvršilnih dejanj zgolj preveri, ali so podane naslednje formalne predpostavke izvršbe: izvršilni predlog upnika, obstoj izvršilnega naslova, obstoj izvršilne klavzule in vročitev izvršilnega naslova (npr. sodne odločbe z izvršilno klavzulo) dolžniku. Materialnih predpostavk izvršbe sodišče oziroma izvršitelj ne preverja, temveč je na dolžniku breme, da neobstoj materialnih predpostavk izvršbe (npr. poplačilo dolga ali odlog plačila) uveljavlja s pravnimi sredstvi izvršilnega prava (npr. s tožbo na nedopustnost izvršbe, § 767 ZPO).³⁶

Upnik, ki ima izvršilni naslov, brez dolžnikovega sodelovanja težko pridobi pregled nad njegovim premoženjem. Postopek pridobivanja informacij o dolžnikovem premoženju je običajno tak, da upnik predlaga sodnemu izvršitelju, naj dolžnik poda seznam svojega premoženja (§ 802c, 807 ZPO), če sodni izvršitelj pri dolžniku ob opravljanju prečiščne izvršbe ne najde rubljivih predmetov. Če dolžnik seznama svojega premoženja ne poda, lahko upnik izvršilnemu sodišču predlaga, da se za dolžnika izda pripori nalog (Haftbefehl, § 802g ZPO), ki ga izvrši sodni izvršitelj. Pripor traja, dokler dolžnik ne poda izjave o seznamu svojega premoženja (drugi odstavek § 802i ZPO) oziroma največ 6 mesecev (§ 802j ZPO). Seznami dolžnikovega premoženja se vodijo v registru, ki ga v elektronski obliki upravlja eno od deželnih sodišč. Posamezni seznam premoženja se po dveh letih iz registra briše. Do registra imajo elektronski dostop izvršitelji, izvršilna sodišča, stečajna sodišča in nekateri drugi državni organi (§ 802k ZPO). Od 1. 1. 2013 velja nova ureditev, po kateri lahko sodni izvršitelj pridobiva podatke iz javnih evidenc glede dolžnikovih vozil, bančnih računov in zaposlitve, in sicer pod pogojem, da izvršitelj ob opravljanju prečiščne izvršbe ugotovi, da dolžnik nima rubljivih predmetov ali noče podati izjave o seznamu svojega premoženja (§ 802l ZPO).

Upnik praviloma kot prvo izvršilno sredstvo predlaga izvršbo na dolžnikove prečišnine, saj pogosto ne ve, kakšno premoženje dolžnik poseduje. Izvršba na prečišnine se opravi z rubežem in prodajo dolžnikovih prečišnin ter poplačilo upnika. Stroški izvršitelja znašajo približno 27,00 EUR, kar je taksa za njegovo delo. Sodni izvršitelji so finančno stimulirani. Izvršiteljeva plača je namreč sestavljena iz fiksne in spremenljivega dela, ki trenutno znaša 48 odstotkov takse za posamezno izvršilno dejanje. Okrajno sodišče pri izvršitelju večkrat letno opravi nadzor nad njegovim poslovanjem in ga po potrebi tudi razreši, če ugotovi večje nepravilnosti pri opravljanju njegove službe.

Pri izvršbi na terjatve (npr. na dolžnikovo plačo ali denarna sredstva v banki) okrajno sodišče (§ 828 ZPO) na upnikov predlog izda sklep o rubežu terjatve (Pfändungsbeschluss, § 829 ZPO), ki ga pošlje tretjedolžniku (npr. delodajalcu ali banki). Ko je sklep o rubežu vročen tretjedolžniku, je terjatev zarubljena. V enem mesecu po izdaji sklepa o rubežu lahko upnik predlaga izdajo sklepa o prenosu terjatve (Überweisungsbeschluss). Prenos terjatve na upnika se izvede bodisi

³⁵ Prav tam.

³⁶ Prav tam; B. Heussen, M. Damm, str. 17, 38.

v izterjavo bodisi namesto plačila. Predlog za rubež in predlog za prenos je mogoče tudi združiti v eno vlogo (tretji odstavek § 829 ZPO).

Izvršba s prodajo nepremičnin poteka dvofazno. Če v zemljiški knjigi še ni vknjižena zemljiška zastava (hipoteka ali zemljiški dolg), upnik na podlagi izvršilnega naslova vloži na zemljiško knjigo, ki jo vodi okrajno sodišče, predlog za vknjižbo prisilne hipoteke (Zwangssicherungshypothek).³⁷ Zemljiška knjiga prisilne hipoteke ne vpiše, če vrednost terjatve ne presega 750,00 EUR na posamezno nepremičnino (prvi odstavek § 866 ZPO). Če je predlagana izvršba na več nepremičnin, mora znesek terjatve za vsako nepremičnino znašati najmanj 750,00 EUR. Če ima upnik več izvršilnih naslovov proti dolžniku, lahko terjatve iz teh izvršilnih naslovov sešteje (po potrebi prišteje tudi obresti in stroške) in tako doseže vpis prisilne hipoteke v zemljiško knjigo (tretji odstavek § 866 ZPO).³⁸ Meja 750,00 EUR je uvedena, da se prepreči nepreglednost zemljiške knjige zaradi vpisa velikega števila hipotek majhne vrednosti.

Ko je upnikova prisilna hipoteka vknjižena v zemljiško knjigo, lahko upnik predlaga opravo prisilne javne dražbe nepremičnine (Zwangsversteigerung). Predlog vloži pri izvršilnem oddelku okrajnega sodišča (Amtsgericht). Celotni postopek, vključno z javno dražbo, vodi pravosodni uradnik (Rechtspfleger), ki v enostranskem postopku izda sklep o odreditvi javne dražbe (Anordnungsbeschluss, § 17 in 19 ZVG) oziroma sklep o pristopu (Beitrittsbeschluss, § 27 ZVG), če že poteka postopek izvršbe na isto nepremičnino. Proti obema sklepoma lahko dolžnik vloži pravno sredstvo opomin (Errinerung, § 766 ZPO). Z vročitvijo sklepa o odreditvi javne dražbe dolžniku je nepremičnina zarubljena (§ 20 ZVG),³⁹ zaradi česar je dolžniku prepovedano odtujiti nepremičnino (§ 24 ZVG). Sklep o odreditvi javne dražbe se zaznamuje v zemljiški knjigi (Versteigerungsvermerk).⁴⁰

Dolžnik lahko po vročitvi sklepa o odreditvi javne dražbe predlaga odlog nepremičninske izvršbe za 6 mesecev, če izkaže, da bo v navedenem obdobju lahko dolg poravnal ali če to glede na premoženjske in osebne razmere dolžnika ustreza pravičnosti (§ 30a ZVG). Tak odlog je mogoč največ dvakrat (§ 30c ZVG). Če je postopek javne dražbe odložen in upnik v roku 6 mesecev ne predlaga nadaljevanja, se postopek ustavi (§ 31 ZVG).

Po izdaji sklepa o odreditvi javne dražbe sodišče določi cenilca, da oceni zarubljeno nepremičnino. Sodišče vroči cenitveno poročilo strankama, da nanj podata pripombe. Nato sodišče izda sklep o tržni vrednosti, proti kateremu je mogoča pritožba (sofortige Beschwerde, peti odstavek § 74a ZVG).⁴¹ Po njegovi pravnomočnosti sodišče razpiše narok za prvo javno

³⁷ B. Heussen, M. Damm, str. 189.

³⁸ Prav tam, str. 192-194.

³⁹ Prav tam, str. 202.

⁴⁰ Prav tam, str. 203.

⁴¹ Prav tam, str. 204.

dražbo, ki ne sme biti opravljen pred potekom 60 dni od izdaje odredbe o prodaji. Sodišče odredbo o prodaji vroči strankam, jo objavi na sodni deski, v uradnem listu posamezne dežele in na svetovnem spletu (§ 39, 40 in 41 ZVG).

Na prvem naroku za javno dražbo nepremičnina ne sme biti prodana za manj kakor polovico ocenjene vrednosti (§ 85a/1 ZVG). Vendar pa lahko upnik, čigar terjatev presega polovico ocenjene vrednosti nepremičnine, predlaga, da na prvem naroku nepremičnina ne sme biti prodana za manj kakor 7/10 ocenjene tržne vrednosti (§ 74a ZVG). Na drugi dražbi je mogoče prodati nepremičnino vsaj za ceno najnižje ponudbe (geringstes Gebot, § 44 ZVG). Znesek najnižje ponudbe je odvisen od tega, ali je izvršbo na nepremičnino predlagal upnik, ki je po vrstnem redu na prvem mestu v zemljiški knjigi, ali izvršilni upnik po vrstnem redu na nižjem mestu. V prvem primeru mora znesek najnižje ponudbe kriti vsaj stroške izvršbe na nepremičnino in znesek davščin (javnih dajatev), ki bremenijo nepremičnino (kritno načelo, Deckungsgrundstatz, § 44 ZVG). V drugem primeru, ko izvršbo na nepremičnino predlaga upnik, ki je v zemljiški knjigi po vrstnem redu na drugem ali nižjem mestu, mora znesek najnižje ponudbe poleg stroškov nepremičninske izvršbe in javnih dajatev kriti tudi terjatve upnikov po vrstnem redu na višjih mestih.⁴² Na drugi dražbi se nepremičnina sicer prodaja za najnižjo ponudbo (§ 44 ZVG), vendar pa lahko izvršilno sodišče na dolžnikov predlog izvršilno dejanje (sklep o domiku) razveljavi, če bi bila nepremičnina prodana za nesorazmerno nizko ceno in bi takšna ponudba glede na vse okoliščine primera nasprotovala morali (§ 765a ZPO).⁴³ Če na drugi dražbi ni ponudnikov, se izvršba na nepremičnino ustavi (drugi odstavek § 77 ZVG).

Dražba, ki jo vodi pravosodni uradnik, traja najmanj 30 minut (prvi odstavek § 73 ZVG). Kot ponudnik lahko na dražbi sodeluje vsakdo, tudi tisti ponudnik, ki varščine ni položil. Vendar pa lahko izvršilni upnik ob ponudbi dražitelja zahteva, naj z bančnim potrdilom izkaže, da je položil varščino, ki znaša 10 % ocenjene vrednosti nepremičnine (§ 67 in 68 ZVG). Po preteku 30 minut pravosodni uradnik ugotovi, kateri dražitelj je ponudil najvišjo ceno, in razglasi: "prodano prvič, drugič in tretjič". Če med tem štetjem kdo ponudi višjo ceno, pravosodni uradnik to zabeleži in začne znova šteti. Če prešteje do tri, ne da bi kdo dvignil ponudbo, ugotovi, kateri dražitelj je oddal najvišjo ponudbo, in konča dražbo (drugi odstavek § 73 ZPO).

Na dražbi pravosodni uradnik razglasi sklep o domiku (§ 89 ZVG), ki se udeležencem postopka vroči v pisni obliki. Lastninska pravica na nepremičnini preide na kupca že s sklepom o domiku (sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu v Nemčiji ne poznajo) pod razveznim pogojem, da pritožbeno sodišče sklepa o domiku ne bo razveljavilo (prvi odstavek § 90 ZVG).⁴⁴ Vendar dokler kupec ne izkaže, da je plačal celotno kupnino, izvršilno sodišče sklepa o domiku ne pošlje zemljiški knjigi, da na kupca vpiše lastninsko pravico. Sklep o domiku je izvršilni naslov,

⁴² Prav tam, str. 199.

⁴³ Prav tam, str. 208.

⁴⁴ Prav tam, str. 209.

na podlagi katerega lahko kupec predlaga prisilno izpraznitev nepremičnine. Pri prodaji nepremičnine velja izbrisno načelo le delno, saj zemljiška knjiga na podlagi sklepa o domiku izbriše le tiste zemljiške zastave (hipoteke, zemljiške dolgove, realna bremena ipd.), ki so v vrstnem redu za zastavno pravico upnika, ki je predlagal izvršbo.⁴⁵ Izvršilno sodišče razpiše razdelitveni narok po pravnomočnosti sklepa o domiku (§ 105 ZVG). V času priprav na razdelitveni narok lahko sodišče upnike, ki so upravičeni do poplačila iz kupnine, pozove, da v roku 14 dni prijavijo svoje terjatve in pri tem natančno navedejo višino stroškov, obresti in glavnice po stanju na dan razdelitvenega naroka (§ 106 ZVG).⁴⁶ Če upniki tega ne storijo, se ne poplačajo po vrstnem redu, temveč na koncu, če še kaj ostane od izkupička prodaje (§ 110 ZVG).

Poleg prisilne prodaje na javni dražbi poznajo v Nemčiji še drugo sredstvo izvršbe na nepremičnine, tj. prisilno upravo nepremičnine (Zwangsverwaltung, § 146 ZVG). Gre predvsem za primere, ko je dolžnik najemodajalec (ali zakupodajalec) ene ali več nepremičnin (predvsem stanovanj). V takem primeru pravosodni uradnik na podlagi izvršilnega naslova na predlog upnika določi (praviloma izmed odvetnikov) prisilnega upravitelja (Zwangsverwalter), ki za upnika izterjuje najemnine (ali zakupnine) vse do dokončnega poplačila terjatve.⁴⁷

V izvršbi poznajo več pravnih sredstev. Če je bila izvršilna klavzula neutemeljeno izdana (npr. zaradi neizvršljivosti sodbe, neizkazanega pravnega nasledstva ipd.), lahko dolžnik vloži na pravdo sodišče opomin (Erinnerung gegen Erteilung der Vollstreckungsklausel, § 732 ZPO) ali vloži proti upniku tožbo proti izstavitvi izvršilne klavzule (Klauselgegenklage, § 768 ZPO). Zaradi formalnih nepravilnosti pri opravljanju izvršbe (npr. izvršitelj opravi rubež ponoči, izvršitelj ali delodajalec ne upošteva omejitev izvršbe ipd.) kakor tudi zaradi neobstoja formalnih predpostavk izvršbe (neobstoj predloga za izvršbo, neobstoj izvršilnega naslova ali izvršilne klavzule, nevročitev izvršilne klavzule dolžniku, nepristojnost sodišča ipd.) lahko dolžnik vloži na izvršilno sodišče opomin (Erinnerung, § 766 ZPO).⁴⁸ Opomin je mogoče vložiti proti sklepom izvršilnega sodišča, ki so izdani v enostranskem postopku (ex parte), npr. sklep o odreditvi javne dražbe (Anordnungsbeschluss), sklep o pristopu (Beitrittsbeschluss) ali sklep o rubežu terjatve (Pfändungsbeschluss, § 829 ZPO).⁴⁹ Proti sklepom, ki jih izvršilno sodišče izda v kontradiktornem postopku (npr. sklep o tržni vrednosti nepremičnine ipd.), in proti sklepom, s katerimi je izvršilno sodišče v enostranskem postopku delno ali v celoti zavrnilo predlog upnika (npr. sklep, s katerim sodišče zavrne upnikov predlog za rubež dolžnikove terjatve),⁵⁰ je v roku

⁴⁵ Prav tam, str. 202.

⁴⁶ Prav tam, str. 210.

⁴⁷ B. Heussen, M. Damm, str. 215.

⁴⁸ W. Brehm, str. 232; B. Heussen, M. Damm, str. 65-66.

⁴⁹ B. Heussen, M. Damm, str. 60, 65.

⁵⁰ W. Brehm, str. 232.

14 dni dovoljena takojšnja pritožba (sofortige Beschwerde, § 793 ZPO), o kateri odloča Deželno sodišče (Landgericht).⁵¹ Dolžniki lahko opozicijske in impugnacijske ugovore uveljavljajo s tožbo na nedopustnost izvršbe (Vollstreckungsabwehrklage oziroma Vollstreckungsgegenklage, § 767 ZPO), ki se vloži pri pravdnem sodišču, ki je na prvi stopnji izdalo izvršilni naslov. Ob vložitvi tožbe na nedopustnost izvršbe lahko dolžnik na pravdno sodišče vloži predlog za odlog izvršbe, ki mu sodišče ugotovi v primeru položitve varščine ali brez položitve varščine, če je dolžnik ni zmožen plačati in z verjetnostjo izkaže, da bo s tožbo uspel (einstweilige Anordnungen, § 769 ZPO).⁵² Vendar dolžniku opozicijskih razlogov za ugovor ni treba vedno uveljavljati pred pravdnim sodiščem (s tožbo na nedopustnost izvršbe po § 767 ZPO), temveč lahko vloži na izvršilno sodišče predlog za ustavitev ali omejitev izvršbe (Antrag auf Einstellung oder Beschränkung der Zwangsvollstreckung, § 775 ZPO), če predloži javno listino ali od upnika izstavljeno zasebno listino, iz katere izhaja, da je bil upnik poplačan oziroma je privolil v odlog plačila (4. točka § 775 ZPO), ali z dokazilom o nakazilu, ki ga izda banka ali hranilnica, izkaže, da je poplačal upnika (5. točka § 775 ZPO).⁵³

Pravno sredstvo tretjega v izvršbi je izločitvena tožba (Drittwiderspruchsklage, § 771 ZPO), s katero tretji uveljavlja materialnopravne zahtevke proti izvršbi na določen predmet (npr. lizinski podjetje uveljavlja lastninsko pravico na delovnem stroju, ki ga je zarubil sodni izvršitelj). Tožba, s katero tretji uveljavlja nedopustnost izvršbe na določen predmet, se vloži pri pravdnem sodišču v okraju, kjer je prišlo do nedopustnega izvršilnega dejanja.⁵⁴ Hkrati z vložitvijo tožbe lahko tretji pravdnemu sodišču predlaga odlog izvršbe na stvar, ki je predmet izločitvene tožbe, če položi varščino ali z verjetnostjo izkaže, da bo s tožbo uspel (einstweilige Anordnungen, tretji odstavek § 771 ZPO, § 769 ZPO).

Razen odloga izvršbe na predlog dolžnika ali tretjega v primeru vložitve tožbe na nedopustnost izvršbe ali izločitvene tožbe (§ 769 ZPO) in razen odloga za 6 mesecev na predlog dolžnika v primeru nepremičninske izvršbe (§ 30a ZVG), je mogoče odložiti premožninsko izvršbo za največ 12 mesecev tudi v primeru, ko se sodni izvršitelj (po pooblastilu upnika) z dolžnikom pred opravo rubeža dogovori za obročno odplačilo dolga (Vollstreckungsaufschub bei Zahlungsvereinbarung, § 802b ZPO). Izvršilno sodišče v posebej upravičenih primerih iz razloga varstva dolžnika na njegov predlog lahko tudi razveljavi ali prepove določeno izvršilno dejanje ali dovoli odlog izvršbe (Vollstreckungsschutz, § 765a ZPO). Tak odlog traja, dokler ga sodišče na predlog stranke ne razveljavi zaradi spremembe okoliščin (četrti odstavek § 765a ZPO). Poleg tega je dovoljen vsaj en odlog izvršbe v primeru, ko stranka predloži javno listino

⁵¹ B. Heussen, M. Damm, str. 66.

⁵² Andrej Ekart, Vesna Rijavec, Čezmejna izvršba v EU, GV Založba, Ljubljana 2010, str. 141.

⁵³ Primerjaj Burkhard Hess, Europaischer Vollstreckungstitel und nationale Vollstreckungsgegenklage, IPRax 6/2004, str. 494; A. Ekart, V. Rijavec, str. 269; Andrej Ekart, Sylvia Zangl, The Admissibility of Defences against the Substantive Claim in Cross-Border Enforcement of Judgments in Europe, Lex Localis 4/2011, str. 312.

⁵⁴ B. Heussen, M. Damm, str. 68-69; W. Brehm, str. 231.

ali od upnika izstavljeno listino, iz katere izhaja dogovor o odlogu izvršbe (4. točka § 775 ZPO). V takem primeru ostanejo že opravljeni rubeži v veljavi (§ 776 ZPO). Če stranka predlaga ponovni odlog izvršbe na podlagi 4. točke § 775 ZPO, lahko izvršitelj ali izvršilno sodišče tehtata, ali bosta nadaljnji odlog izvršbe dovolila. Pri tem upoštevata organizacijsko obremenjenost sodišča in interese dolžnika.⁵⁵ In nenazadnje, v postopku prisilne javne dražbe nepremičnine lahko upnik največ dvakrat predlaga odlog izvršbe, tretji upnikov predlog za odlog pa se šteje za umik predloga za izvedbo javne dražbe (§ 30 ZVG).

Srbija

V Srbiji je postopek izvršbe in zavarovanja urejen v Zakonu o izvršbi in zavarovanju (Zakon o izvršenju i obezbeđenju⁵⁶ – ZIO), ki se uporablja od 18. 11. 2011 in je zamenjal Zakon o izvršnom postopku iz leta 2004. Do sprejema novega zakona je prišlo, ker so izvršilni postopki trajali nesorazmerno dolgo, zaradi česar so bili mnogi upniki uspešni s svojimi pritožbami ali pri srbskem ustavnem sodišču ali pri Evropskem sodišču za človekove pravice v Strasbourg.

Izvršba se v Srbiji začne praviloma na upnikov predlog, izjemoma po uradni dolžnosti. Izvršbo dovoli s sklepom o izvršbi sodišče, za opravo izvršbe pa je pristojno bodisi sodišče bodisi zasebni izvršitelj (2. člen ZIO), odvisno od tega, koga je upnik v predlogu za izvršbo določil za opravo izvršbe. Gre za t. i. dvotirni sistem (two track system),⁵⁷ v katerem po izbiri upnika izvršbo opravlja sodišče ali zasebni izvršitelj, ki je pristojen za vse vrste izvršbe, vključno z izvršbo na nepremičnine (izjema velja za družinskopravne in delovne zadeve, 3. in 4. člen ZIO). Poleg zasebnih izvršiteljev poznajo tudi sodne izvršitelje, ki opravljajo premožninsko izvršbo, izvršbo zaradi izpraznitve in izročitve nepremičnin ipd (primerjaj 7. točko 11. člena ZIO).

Po 12. členu ZIO sodišče dovoli izvršbo na podlagi izvršilnega naslova (npr. sodne odločbe, sodne poravnave ipd.) ali na podlagi verodostojne listine (npr. menica, ček, faktura, javna listina ipd.). V primeru izvršbe na podlagi verodostojne listine se izvršba začne opravljati po pravnomočnosti sklepa o izvršbi, razen če je verodostojna listina menica (drugi odstavek 49. člena ZIO). Pri izvršbi na podlagi izvršilnega naslova se izvršba začne opravljati še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi (68. člen ZIO). Na sodišču izvršilni postopek vodita bodisi sodnik bodisi sodniški pomočnik, ki opravlja naloge sodnega izvršitelja, odloča pa sodnik (5. člen ZIO). Predpisana je hitrost postopanja, odlog izvršbe praviloma ni mogoč (6. člen ZIO). Zakon predpisuje zahtevne petdnevne instruktorske roke, v katerih mora sodnik odločiti (7. člen

⁵⁵ B. Heussen, M. Damm, str. 95.

⁵⁶ Sl. glasnik RS", br. 31/2011 i 99/2011 - dr. zakon.

⁵⁷ Jos Uitdehaag, OPINION: THE DRAFT LAW ON ENFORCEMENT AND SECURITY OF SERBIA, 2010, str. 52-53 (vpogled dne 30.11.2013: <http://arhiva.mpravde.gov.rs/lt/news/vesti/zakon-o-izvršenju-i-obebeđenju.html>); Alan Uzelac, DRAFT ENFORCEMENT ACT OF THE REPUBLIC OF SERBIA, COMMENTS ON COMPATIBILITY WITH THE REQUIREMENTS OF THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS, 2010, str. 49 (dne 30.11.2013 dosegljivo na: http://alanuzelac.from.hr/pubs/E17Comments_uzelac_draft%201.6rev.pdf).

ZIO). Eno izmed temeljnih načel ZIO je načelo formalne legalitete, v skladu s katerim se izvršba dovoli in opravi, ko so za to izpolnjeni pogoji (8. člen ZIO). Glede vprašanj, ki z ZIO niso urejena, se smiselno uporablja zakon o pravdnem postopku (10. člen ZIO).

V izvršilnem postopku se izdajajo odločbe v obliki sklepov ali odredb. S sklepom o izvršbi se dovoljuje izvršba na dolžnikovo premoženje. Z odredbo sodišče ali izvršitelj odreja opravo posameznih izvršilnih dejanj (36. člen ZIO). Zoper odredbo ni pravnega sredstva, razen če zakon ne določa drugače (sedmi odstavek 39. člena ZIO).

Pravno sredstvo zoper sklep sodišča prve stopnje je ugovor (39. člen ZIO), ki ga stranka lahko vloži v roku 5 dni, sodišče pa mora o njem odločiti v nadaljnjem (instrukcijskem) roku 5 dni. Ugovorni razlogi zoper sklep o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova so omejeni (42. člen ZIO), in sicer lahko dolžniki uveljavljajo taksativno naštete razloge, ki preprečujejo izvršbo:

- izpolnitev terjatve,
- razveljavitev ali odprava izvršilnega naslova,
- neizvršljivost izvršilnega naslova (ni še potekel paricijski rok ali ni nastopil odložni pogoj, določen v izvršilnem naslovu),
- rok za vložitev predloga za izvršbo je potekel, zato je upnik prekludiran z izvršbo (npr. v pravnomočno rešenih sporih o motenju posesti),
- nepristojnost sodišča,
- če je bila izvršba dovoljena na stvareh ali pravicah, ki so izvzete iz izvršbe oziroma je izvršba nanje omejena.

Tudi ugovor zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine je mogoče vložiti v omejenih primerih, saj so mogoči izključno naslednji razlogi za ugovor:

- terjatev iz verodostojne listine ni nastala,
- verodostojna listina vsebuje neresnično vsebino,
- terjatev ni zapadla,
- terjatev je prenehala,
- terjatev je zastarala.

Dolžnik mora pod grožnjo prekluzije vse razloge, ki preprečujejo izvršbo, navesti v ugovoru zoper sklep o izvršbi in ugovoru priložiti vse dokaze, s katerimi dokazuje resničnost svojih navedb (43. in 47. člen ZIO).

Oseba, ki zatrjuje, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo, lahko vloži ugovor tretjega in v njem zahteva, naj sodišče izvršbo na ta predmet izreče za nedopustno (50. člen ZIO). Odlog izvršbe načeloma ni mogoč niti v primeru vložitve ugovora tretjega niti v primeru vložitve ugovora zoper sklep o izvršbi s strani dolžnika.

Stranka ali udeleženec v postopku lahko z vlogo zahteva od sodišča, naj odpravi nepravilnost, ki jo je izvršitelj ali druga oseba, ki sodeluje v postopku, storila pri opravljanju izvršbe. Sodišče odloči o tej zahtevi s sklepom (zahteva za odpravo nepravilnosti pri opravljanju izvršbe, 74. člen ZIO).

Ko je izvršba že opravljena, lahko dolžnik pri sodišču predlaga nasprotno izvršbo in zahteva, naj mu upnik vrne tisto, kar je z izvršbo dobil:

- če je bil izvršilni naslov pravnomočno odpravljen, spremenjen, razveljavljen ali izrečen za neveljavnega;
- če je med izvršilnim postopkom poravnal upnikovo terjatev;
- če je bil sklep o izvršbi pravnomočno v celoti ali delno razveljavljen ali spremenjen;
- če je sodišče izreklo za nedopustno izvršbo, ki je že bila opravljena (nasprotna izvršba, 78. člen ZIO).

Nadaljnji postopek s predlogom za nasprotno izvršbo je podoben kakor v Sloveniji (primerjaj člene 78 do 80 ZIO).

Sodišče lahko dolžniku, dolžnikovemu dolžniku, banki in drugim udeležencem postopka izreče denarno kazen, če ne ravnajo po nalogu sodišča ali izvršitelja. Denarno kazen izterja sodišče in jo ponovno izreka tako dolgo, da začnejo kaznovane osebe ravnati po nalogu sodišča ali izvršitelja (51. člen ZIO). Enako kakor v Sloveniji se prisilna izvršitev nadenarne obveznosti lahko izvrši tudi prek sodnih penalov (52. člen ZIO).

Tudi srbski zakon pozna institut seznama dolžnikovega premoženja (člen 54. in naslednji ZIO). Upnik lahko že ob vložitvi predloga za izvršbo pa vse do konca postopka za prisilno izterjavo denarne terjatve na sodišče vloži predlog, naj dolžnik predloži seznam svojega premoženja (54. člen ZIO). Pri tem upniku ni treba dokazovati nobenih posebnih predpostavk (npr. da je bila premožninska izvršba neuspešna). Sodišče s sklepom, zoper katerega ni pritožbe, dolžniku naloži, naj v petih delovnih dneh predloži pisni seznam svojega premoženja ali da izjavo o tem na zapisnik pri sodišču. Če ta ne ravna po nalogu sodišča, ga sodišče denarno kaznuje, in sicer dolžnika kot fizično osebo ali zakonitega zastopnika pravne osebe (55. in 56. člen ZIO). Sodišče dolžnikovo izjavo o seznamu premoženja vroči upniku, ki lahko v petih delovnih dneh pod določenimi pogoji zahteva dopolnitev izjave ali predlaga nadaljevanje izvršbe z drugim sredstvom oziroma na drugih predmetih. Če tega ne stori, se postopek ustavi (57. člen ZIO). Ko prejme izjavo o seznamu dolžnikovega premoženja, lahko upnik sodišču tudi predlaga, da dolžnik priloži listine, ki se nanašajo na stvari ali pravice, navedene v seznamu dolžnikovega premoženja. Če dolžnik takšnega poziva sodišča ne upošteva, ga sodišče denarno kaznuje. Če dolžnik po trikratnem pozivu sodišča ne predloži listin o svojih pravicah ali stvareh, mu sodišče izreče kazen uklonilnega zapor za največ 30 dni. Navedena kazen se ne izvrši, če dolžnik predloži listine, ki izkazujejo njegovo imetništvo stvari ali pravic (59. člen ZIO). Če dolžnik sodišču predloži nepopolne ali netočne podatke o svojem premoženju, ga lahko sodišče denarno kaznuje, spis pa odstopi v pristojno odločanje državnemu tožilcu (60. člen ZIO).

Sodišče vodi knjigo izvršilnih dolžnikov in zbirko listin (61. člen ZIO). V knjigo izvršilnih dolžnikov se vpišejo dolžnikovi podatki, temelj in datum vpisa, navedba sklepa, s katerim je bil naložen vpis v knjigo dolžnikov, in opravilna številka, pod katero se dolžnikova izjava o seznamu premoženja hrani v zbirki listin. V zbirki listin se hranijo izvirniki izjav o seznamu dolžnikovega premoženja oziroma kopije zapisnikov o seznamu premoženja in sklepi, s katerimi so bili

odrejeni vpisi v knjigo izvršilnih dolžnikov. Sodišče izda sklep o vpisu v knjigo dolžnikov (prvi odstavek 62. člena ZIO) v naslednjih primerih:

- če je dolžnik podal izjavo o seznamu svojega premoženja,
- če dolžnik po nalogu sodišča ni podal izjave o seznamu svojega premoženja,
- če je dolžnik izjavil, da ne poseduje ničesar, in
- če je dolžnik v izjavi o seznamu svojega premoženja navedel netočne ali nepopolne podatke (61. člen ZIO).

Zoper sklep o vpisu v knjigo dolžnikov lahko dolžnik vloži ugovor v roku petih dni (63. člen ZIO), po pravnomočnosti sklepa se izvede vpis v knjigo dolžnikov (61. člen ZIO). Na dolžnikov predlog sodišče s sklepom odredi izbris iz knjige izvršilnih dolžnikov v naslednjih primerih:

- če je izvršba v celoti pravnomočno ustavljena, razen če je do ustavitve prišlo zaradi tega, ker dolžnik ni imel premoženja, ki bi lahko bilo predmet izvršbe;
- če je potekel rok dveh let od končanja izvršilnega postopka, na podlagi katerega je bil dolžnik vpisan v knjigo dolžnikov zato, ker ni podal izjave o seznamu svojega premoženja, ker je izjavil, da ne poseduje ničesar, ali ker je dolžnik v izjavi o seznamu svojega premoženja navedel netočne ali nepopolne podatke. Ta izbris se opravi, če v knjigi dolžnikov ni bilo naknadnih vpisov istega izvršilnega dolžnika oziroma so bili naknadni vpisi že izbrisani;
- če je potekel rok enega leta od zaključka izvršilnega postopka, na podlagi katerega je bil dolžnik vpisan v knjigo dolžnikov zato, ker je podal seznam svojega premoženja. Tudi ta izbris se opravi pod pogojem, da v knjigi dolžnikov ni bilo naknadnih vpisov istega izvršilnega dolžnika oziroma so bili naknadni vpisi že izbrisani.

Knjiga izvršilnih dolžnikov je javna, zato sodišče omogoči vsaki zainteresirani osebi, da vpogleda vanjo.⁵⁸ Oseba, ki izkaže upravičen interes, ima pravico tudi do vpogleda v zbirko listin (66. člen ZIO). Medtem ko knjigo izvršilnih dolžnikov vodi vsako sodišče posebej, je na državni ravni preko spletne strani Portal srbskih sodišč (Portal sudova Srbije) mogoč vpogled v register izvršilnih dolžnikov⁵⁹ (67. člen ZIO). Na tej spletni strani je mogoče v iskalnik vnesti le dolžnikov priimek (lahko tudi EMŠO) in sodišče, ki vodi knjigo izvršilnih dolžnikov, in iskalnik poišče vse dolžnike, za katere se ključne besede ujemajo. Na ta način imajo dolžnikovi poslovni partnerji oziroma osebe, ki z dolžnikom sklepajo pravne posle, pred sklenitvijo pravnega posla možnost preveriti boniteto svojega pogodbenega partnerja.

⁵⁸ Tako liberalen vpogled v knjigo dolžnikov je lahko tudi sporen z vidika varstva osebnih podatkov, kakor to določa 7. člen Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov, UL L 281, 23.11.1995, str. 31–50. Primerjaj Jos Uitdehaag, OPINION: THE DRAFT LAW ON ENFORCEMENT AND SECURITY OF SERBIA, 2010, str. 79 (vpogled dne 30.11.2013: <http://arhiva.mpravde.gov.rs/lt/news/vesti/zakon-o-izvršenju-i-obezbedjenju.html>).

⁵⁹ Dostopen na spletni strani: <http://www.portal.sud.rs/code/navigate.aspx?Id=830> (vpogled dne 30. 11. 2013).

Zaradi izterjave denarne terjatve lahko upnik predlaga izvršbo na dolžnikove premičnine, nepremičnine, poslovne deleže, vrednostne papirje, dolžnikove terjatve do tretjedolžnikov in na dolžnikova denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet.

Izvršba na premičnine se opravi s popisom in cenitvijo stvari, s prodajo stvari in poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo (83. člen ZIO). Na podlagi zapisnika o popisu pridobi upnik pravico do vpisa zastavne pravice na premičnini v register zastavnih pravic na premičninah (87. in 88. člen ZIO), ki je javen in je v njem mogoče iskati dolžnike že po ključni besedi njihovega priimka, imena ali EMŠO.⁶⁰ Popisane stvari se praviloma hranijo pri dolžniku, na upnikov predlog pa pri njem ali tretji osebi. Gotovina, vrednostni papirji ali dragocenosti se hranijo na sodnem pologu ali pri izvršitelju (89. člen ZIO). Razpolaganje s popisanimi premičninami je prepovedano (90. člen ZIO). Če se pri rubežu ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe, izvršitelj o tem obvesti upnika, ki ni bil navzoč pri popisu. Upnik lahko v roku 45 dni od omenjenega izvršiteljevega obvestila oziroma od dneva neuspešnega popisa predlaga ponovni popis, lahko pa izvršitelj ponovi popis brez upnikovega predloga. Če upnik ne predlaga ponovnega popisa v roku 45 dni oziroma če se pri ponovnem popisu ne najdejo premičnine, ki so lahko predmet izvršbe, se premičninska izvršba ustavi (91. člen ZIO). Hkrati s popisom stvari se opravi tudi njihova cenitev na podlagi tržne vrednosti, ki jo opravi zasebni ali sodni izvršitelj (prvi in drugi odstavek 92. člena ZIO). Na podlagi odločitve sodišča ali izvršitelja se cenitev lahko opravi tudi na podlagi pisne ali ustne informacije o vrednosti popisane premičnine, ki jo (sodni ali zasebni) izvršitelj pridobi od ustreznih organizacij oziroma pravnih ali fizičnih oseb. Kot tretjo možnost zakon predvideva, da lahko upnik in dolžnik vrednost popisanih stvari sporazumno določita (tretji in četrti odstavek 92. člena ZIO). O popisu in cenitvi se napravi zapisnik (93. člen ZIO). Prodaja popisanih stvari se sme opraviti šele po pravnomočnosti sklepa o izvršbi, razen če dolžnik privoli, da se stvari prodajo prej, če gre za stvari, ki se hitro kvarijo, če je nevarnost, da bi cena zarubljenih stvari občutno padla, ali če upnik položi varščino za škodo, ki bi jo lahko dolžnik utrpel zaradi predčasne prodaje popisanih premičnin (95. člen ZIO). Stvari se prodajo na javni dražbi ali z neposredno pogodbo med kupcem in izvršiteljem (96. člen ZIO). Na prvi dražbi popisanih stvari ni dovoljeno prodati pod 6/10 ocenjene vrednosti. Če na prvi dražbi premičnine niso prodane, izvršitelj takoj razpiše drugo dražbo, ki se opravi v roku od 15 do 30 dni. Na drugi dražbi se smejo stvari prodati pod ocenjeno vrednostjo, vendar ne pod 3/10 te vrednosti. Če je tudi druga dražba neuspešna, lahko upnik v roku petih dni predlaga prodajo z neposredno pogodbo ali da se mu stvar izroči. Če upnik tega ne stori, se premičninska izvršba ustavi (97. člen ZIO). Kupec mora plačati kupnino takoj po končani dražbi, razen če izvršilni upnik in zastavni upniki privolijo v plačilo z zamikom. Če tega ne stori, sodišče ali izvršitelj pozove drugega najugodnejšega ponudnika, da plača kupnino. Če noben od ponudnikov kupnine ne plača, sodišče ali izvršitelj ponovi dražbo (98. člen ZIO). Po plačilu kupnine lahko kupec zahteva izbris prisilne zastavne pravice iz javne knjige na podlagi odredbe,

⁶⁰ Dne 30. 11. 2013 dosegljiv na:

<http://www.apr.gov.rs/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8/%D0%97%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE.aspx>.

iz katere izhaja, da je poravnal kupnino (99. člen ZIO). Če je bila premočnina prodana in obstaja le en izvršilni upnik, sodišče ali zasebni izvršitelj določi, da se iz izkupička poplačajo po vrsti: stroški izvršilnega postopka, stroški, določeni v izvršilnem naslovu, in obresti do dneva unovčenja (100. člen ZIO). Če je izvršilnih upnikov več oziroma se iz kupnine poplačajo tudi zastavni upniki, se vrstni red poplačil določi po dnevu pridobitve zastavne pravice. Pri odločanju o poplačilu sodišče oziroma izvršitelj upošteva le tiste terjatve, glede katerih je sklep o izvršbi postal pravnomočen do odločitve o poplačilu. Ostanek kupnine se izroči dolžniku (101. člen ZIO).

Izvršba na nepremičnine se opravi z zaznambo sklepa o izvršbi ali odredbe izvršitelja (v primeru izterjave komunalnih terjatev po 253. členu ZIO) v zemljiški knjigi, z ugotovitvijo vrednosti nepremičnine, s prodajo nepremičnine in s poplačilom upnikov iz zneska, dobljenega s prodajo (104. člen ZIO). V primeru dovolitve izvršbe na nepremičnino, ki je v solasti, se izvršba praviloma dovoli na dolžnikovem idealnem solastniškem deležu. Vendar pa lahko vsi solastniki podajo soglasje, da se v izvršbi proda nepremičnina kot celota. Če je v takem primeru nepremičnina prodana, se solastniki prednostno poplačajo v sorazmerju z velikostjo svojega solastnega deleža (106. člen ZIO). Predmet izvršbe ne more biti kmetijsko zemljišče v lasti kmeta v velikosti do 10 arov. To ne velja v primeru, ko gre za izvršbo za uveljavitev denarnih terjatev, zavarovanih s pogodbeno zastavno pravico na tej nepremičnini (115. člen ZIO).

Na podlagi sklepa o izvršbi lahko izvršilni upnik predlaga, da se v javni knjigi v njegovo korist vknjiži hipoteka in zaznamuje sklep o izvršbi. S to zaznambo pridobi upnik zastavno pravico na nepremičnini z učinki tudi proti tistemu, ki pozneje pridobi lastninsko pravico na tej nepremičnini (107. člen ZIO). Po zaznambi sklepa o izvršbi sodišče ne more za poravnavo kakšne druge terjatve istega ali drugega upnika opraviti posebnega postopka izvršbe na isto nepremičnino. Upnik, za čigar terjatev je sodišče pozneje izdalo sklep o izvršbi na isto nepremičnino, pristopi k že začeti izvršbi. K začeti izvršbi je mogoče pristopiti do izdaje odredbe o domiku nepremičnine kupcu (108. člen ZIO). Pri izvršbi na nepremičnino dobi poplačilo tudi zastavni upnik, ki ni predlagal izvršbe (109. člen ZIO). Na nepremičnini vknjižena zastavna pravica načeloma preneha z dnem izdaje odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu. Vendar se kupec nepremičnine in zastavni upnik lahko sporazumeta, da na nepremičnini ostane zastavna pravica, če kupec prevzame toliko dolžnikovega dolga proti temu upniku, kolikor bi mu ga pripadlo v izvršilnem postopku. V tem primeru se kupnina zmanjša za prevzeti dolg (110. člen ZIO). Stvarne služnosti na nepremičnini z njeno prodajo ne prenehajo. S prodajo nepremičnine tudi ne prenehajo osebne služnosti in stvarna bremena, ki so bile vpisane v javni knjigi pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo. Osebne služnosti lahko prenehajo na predlog izvršilnega upnika proti ustreznemu nadomestilu. Druge osebne služnosti in stvarna bremena s prodajo nepremičnine prenehajo (111. člen ZIO).

Vrednost nepremičnine lahko ugotovi sodišče ali izvršitelj še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi. Vrednost nepremičnine se določi po tržni ceni na dan cenitve (116. člen ZIO). Pri ugotavljanju vrednosti se upošteva morebitno zmanjšanje vrednosti zaradi tega, ker ostanejo na

njej tudi po prodaji določene pravice (117. člen ZIO). Sodišče ali izvršitelj ugotovi vrednost nepremičnine z odredbo (118. člen ZIO).

Po odredbi o ugotovitvi vrednosti nepremičnine izda sodišče ali izvršitelj odredbo o prodaji nepremičnine; v njej določi način in pogoje za prodajo, čas in kraj prodaje ter dan ogleda nepremičnine s strani zainteresiranih kupcev, če naj bo nepremičnina prodana na dražbi. Odredba o prodaji se razglasi na sodni deski in na spletni strani, lahko pa tudi na drug krajevno običajen način (prvi odstavek 119. člena ZIO). Stranka lahko na svoje stroške (že na podlagi zakona) objavi odredbo o prodaji nepremičnine v sredstvih javnega obveščanja ali o njej obvesti osebe, ki se ukvarjajo s posredovanjem pri prodaji nepremičnin. Od objave odredbe o prodaji do dneva prodaje ne sme preteči manj kakor 15 ali več kakor 30 dni. Odredba o prodaji se vroči strankam, zastavnim upnikom, drugim udeležencem postopka in osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico (drugi do četrty odstavek 119. člena ZIO). Sodišče ali izvršitelj tistemu, ki se zanima za nakup nepremičnine, na njegovo zahtevo in stroške dovoli, da si jo ogleda (114. člen ZIO).

Nepremičnina se proda na javni dražbi ali z neposredno pogodbo. Narok za prodajo nepremičnine se opravi v sodnem poslopu ali v pisarni izvršitelja, če ni odločeno drugače. Stranki se lahko ves čas izvršilnega postopka sporazumeta, da se nepremičnina proda z neposredno pogodbo (122. člen ZIO).

Javne dražbe se smejo udeležiti le tisti, ki pred dražbo položijo varščino v višini 1/10 ugotovljene vrednosti nepremičnine. Varščine so oproščeni upnik, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo, in zastavni upniki, če njihove terjatve dosegajo varščino in če se da glede na njihov vrstni red in ugotovljeno vrednost nepremičnine varščina poravnati iz kupnine. Če se sklene neposredna pogodba, plača kupec varščino tistemu, s katerim jo je sklenil, in to neposredno pred sklenitvijo pogodbe. Ponudniki, katerih ponudbe niso bile sprejete, dobijo varščino vrnjeno takoj po koncu javne dražbe. To ne velja za drugega in tretjega ponudnika (125. člen ZIO).

Kdor ima zakonito ali vknjiženo pogodbeno predkupno oziroma odkupno pravico na nepremičnini, ki je predmet izvršbe, ima prednost pred najugodnejšim ponudnikom, če takoj po končani dražbi izjavi, da kupuje nepremičnino pod enakimi pogoji (120. člen ZIO). Če je bila nepremičnina prodana z neposredno pogodbo, povabi sodišče ali izvršitelj predkupnega oziroma odkupnega upravičenca, naj pisno izjavi, ali želi izkoristiti svojo pravico (121. člen ZIO).

Na prvi javni dražbi nepremičnine ni dovoljeno prodati pod 6/10 ocenjene vrednosti. Če na prvi javni dražbi nepremičnine niso prodane, sodišče ali izvršitelj takoj razpiše drugo dražbo, ki se opravi v roku od 15 do 30 dni. Na drugi dražbi se sme nepremičnina prodati za najmanj 3/10 ocenjene vrednosti. Če je tudi druga dražba neuspešna, lahko upnik v roku petih dni predlaga prodajo z neposredno pogodbo ali da se mu nepremičnina izroči. Če upnik tega ne stori, se nepremičninska izvršba ustavi (97. v zvezi s 123. členom ZIO). Če se stvari po neuspeli javni

dražbi na upnikov predlog izročijo njemu, se šteje, da je poplačan v višini 3/10 ocenjene vrednosti (102. v zvezi s 123. členom ZIO).

Ko sodišče ali izvršitelj ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za narok, se dražba začne. Javna dražba se začne z objavo izklicne cene. Če vsaj en ponudnik ponudi izklicno ceno, se objavi naslednja cena, ki mora biti najmanj za 5 % višja od predhodne cene. Tak postopek se ponavlja, dokler zadnja ponujena cena ostane nesprejeta. Javna dražba se konča neposredno potem, ko je dana najugodnejša ponudba. Ko je dražba končana, sodišče ali izvršitelj po izjavi morebitnih predkupnih upravičencev ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno, in razglasi, da je temu ponudniku domaknjena nepremičnina. O domiku nepremičnine izda sodišče ali izvršitelj odredbo, ki se razglasi na sodni deski in vroči vsem, katerim je bila vročena odredba o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe (128. člen ZIO). Sodišče ali izvršitelj izda odredbo, s katero domakne nepremičnino, prodano z neposredno pogodbo, ko ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za veljavnost prodaje. Odredba o domiku nepremičnine, prodane z neposredno pogodbo, se prav tako razglasi na sodni deski in vroči vsem, katerim je bila vročena odredba o prodaji, ter kupcu.

Kupec mora plačati kupnino v roku, ki je določen v odredbi o prodaji. Kupec, ki je upnik, čigar terjatev ne dosega kupnine, je lahko oproščen plačila dela kupnine do višine zneska, ki bi mu pripadal po odredbi o poplačilu. Če kupec v določenem roku ne plača kupnine, sodišče ali izvršitelj prodajo razveljavi in pozove k plačilu kupnine drugega oziroma tretjega najboljšega kupca. Če niti eden od treh najboljših ponudnikov ne plača ponujene kupnine, sodišče ali izvršitelj razpiše ponovno dražbo. Iz varščin treh najboljših ponudnikov se poravnajo stroški za novo prodajo in nadomesti razlika med ceno, doseženo pri prejšnji in pri novi prodaji (130. člen ZIO).

Po plačilu kupnine izda sodišče ali izvršitelj odredbo, da se nepremičnina izroči kupcu, v zemljiški knjigi pa se vpiše njegova lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, ki s prodajo prenehajo. Odredbo o izročitvi nepremičnine kupcu vroči sodišče vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, in davčni upravi. Proti odredbi o izročitvi je mogoče vložiti zahtevo za odpravo nepravilnosti, o kateri sodišče odloči s sklepom. Ugovor zoper sklep o zahtevi za odpravo nepravilnosti ne zadrži izvršitve. Sklep o zahtevi za odpravo nepravilnosti ne vpliva na izvršeno prodajo, ampak je lahko le podlaga za odškodninsko odgovornost (131. in 143. člen ZIO).

Dolžnik je dolžan izprazniti in izročiti nepremičnino takoj po vročitvi odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu. Če tega ne stori prostovoljno, mu sodišče ali izvršitelj naloži, da to stori. Prisilna izpraznitev se izvrši po pravilih postopka za izpraznitev in izročitev nepremičnin (132. in 133. člen ZIO).

Sodišče ali izvršitelj poplača upnike takoj po prejemu kupnine (135. člen ZIO). Iz kupnine se poplačajo upniki, na predlog katerih je sodišče dovolilo izvršbo, zastavni upniki, tudi če niso priglasili svojih terjatev, in osebe, ki imajo pravico do nadomestila za osebne služnosti in stvarna bremena (136. člen ZIO). Iz zneska, dobljenega s prodajo, se prednostno poplačajo

stroški izvršilnega postopka in terjatve iz naslova zakonite preživnine, če so bile priglašene najpozneje na javni dražbi in če so dokazane z izvršilnim naslovom (137. člen ZIO). Po poplačilu prednostnih terjatev se poplačajo terjatve, ki so zavarovane z zastavno pravico, terjatve upnikov, na katerih predlog je sodišče dovolilo izvršbo, ter nadomestila za osebne služnosti in stvarna bremena, ki s prodajo prenehajo. Ti upniki se poplačajo po vrstnem redu, kakor so pridobili zastavno pravico, oziroma po vrstnem redu, kakor so bile osebne služnosti in stvarna bremena vpisana v zemljiški knjigi (138. člen ZIO). O poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo pravico do poplačila, odloči sodišče ali izvršitelj z odredbo brez naroka. Pri tem upošteva stanje, kakor izhaja iz spisov in iz zemljiške knjige. V odredbi o poplačilu se upoštevajo samo tiste terjatve, glede katerih je sklep o izvršbi postal pravnomočen najpozneje na dan izdaje odredbe o poplačilu. Terjatve, glede katerih sklep o izvršbi ni postal pravnomočen najpozneje na dan izdaje odredbe o poplačilu, se poplačajo po pravnomočnosti sklepa o izvršbi iz morebitnega preostanka kupnine, ostanek pa se vrne dolžniku (142. člen ZIO).

Izvršba na dolžnikovo denarno terjatev se opravi z rubežem in prenosom terjatve na upnika, če ni v zakonu za posamezne primere drugače določeno (150. člen ZIO). S sklepom, s katerim dovoli rubež denarne terjatve, prepove sodišče dolžnikovemu dolžniku poravnati terjatev dolžniku, dolžniku pa prepove terjatev izterjati (152. člen ZIO). Rubež je opravljen z dnem, ko je sklep o rubežu vročen dolžniku. Z rubežem dolžnikove terjatve pridobi upnik na njej zastavno pravico (154. člen ZIO). Na upnikov predlog sodišče ali izvršitelj izda odredbo o prenosu terjatve na upnika bodisi v izterjavo bodisi namesto plačila (159. člen ZIO). Zakon vsebuje tudi posebne določbe o izvršbi na plačo in denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet. S sklepom o izvršbi na plačo se zarubi določen del plače in naloži delodajalcu, da mora plačati oziroma plačevati upniku denarni znesek oziroma denarne zneske, za katere je dovolilo izvršbo (175. člen ZIO). S sklepom o izvršbi na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizaciji za plačilni promet, naloži sodišče organizaciji za plačilni promet, naj znesek v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi izplača upniku (185. člen ZIO).

Hrvaška

Na Hrvaškem je postopek izvršbe in zavarovanja večinoma urejen v Izvršilnem zakonu (Ovršni zakon⁶¹ – OZ), ki se uporablja od 15. 10. 2012, posebne določbe o izvršbi na denarna sredstva pri organizacijah za plačilni promet pa vsebuje tudi Zakon o opravi izvršbe na denarnih sredstvih (Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvih⁶² – ZPONS), ki se uporablja od 1. 1. 2011, s 15. 10. 2013, ko je začel veljati OZ, pa so se začele uporabljati tudi spremembe ZPONS.

⁶¹ NN 112/12.

⁶² NN 91/10, 112/12.

OZ ureja postopke izvršbe na podlagi izvršilnih naslovov⁶³ ali verodostojnih listin⁶⁴ in postopke zavarovanja. Za te postopke so pristojna sodišča in notarji (1. člen OZ). Začnejo se praviloma na upnikov predlog, le izjemoma po uradni dolžnosti (3. in 22. člen OZ). Sodna odločba postane praviloma izvršljiva po pravnomočnosti, razen v sporih v vrednosti do 10.000,00 kun, kjer pritožba ne zadrži izvršitve (26. člen OZ).

Sodišče lahko dolžniku in drugim udeležencem postopka izreče denarno kazen, če ne ravnajo po nalogu sodišča ali izvršitelja. Denarno kazen izterja sodišče in jo ponovno izreka tako dolgo, da začnejo kaznovane osebe ravnati po nalogu sodišča, lahko pa jo zamenja tudi z zaporno kaznijo (16. člen OZ).

Če je bila izvršba za izterjavo denarne terjatve neuspešna, lahko upnik sodišču predlaga, da dolžniku naloži, naj poda seznam svojega premoženja na naroku, ki ga razpiše sodišče, v nasprotnem primeru ga lahko denarno kaznuje. Sodišče lahko za ugotavljanje dolžnikovega premoženja zasliši tudi tretje osebe. Nepopolna ali netočna izjava o seznamu premoženja se šteje za krivo izpovedbo pred sodiščem (17. člen OZ). Upnik lahko na podlagi izvršilnega naslova še pred začetkom izvršilnega postopka pri hrvaškem Zavodu za pokojninsko zavarovanje (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje) pridobi podatke o dolžnikovi zaposlitvi, pri ministrstvu za notranje zadeve podatke iz registra registriranih motornih vozil, pri davčni upravi podatke o EMŠO dolžnika in pri organu, ki je pristojen za kataster, podatke o dolžnikovih nepremičninah (18. člen OZ). Glede vprašanj, ki z OZ niso urejena, se smiselno uporablja hrvaški zakon o pravnem postopku (21. člen OZ).

Za dovolitev in opravo izvršbe so praviloma pristojna občinska sodišča (37. in 43. člen OZ). Postopek vodi sodnik posameznik. Odločbe v postopku izvršbe in zavarovanja izdaja sodišče v obliki sklepa ali odredbe. Z odredbo sodišče naloži sodnemu izvršitelju, da opravi določena izvršilna dejanja ter odloča o upravljanju postopka in o drugih vprašanjih (10. člen OZ). Na podlagi upnikovega predloga za izvršbo izda sodišče sklep o izvršbi (39. in 41. člen OZ). Izvršba na podlagi izvršilnega naslova se začne opravljati še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, izvršba na podlagi verodostojne listine pa šele po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (42. in 44. člen OZ).

Zoper sklep, izdan na prvi stopnji, je dovoljena pritožba, razen če zakon določa drugače. Pravno sredstvo zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine je ugovor (57. člen OZ). Pritožbo je treba vložiti v osmih dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje, če ni v zakonu drugače določeno. Pritožba načeloma ne zadrži postopka. Zoper odredbo ni pravnega sredstva. O pritožbi praviloma odloča sodišče druge stopnje (11. člen OZ), razen kadar gre za pritožbo zoper sklep o izvršbi, za katerega prvostopenjsko sodišče oceni, da je delno ali v celoti

⁶³ Npr. izvršljive sodne odločbe ali sodne poravnave, notarski zapis, arbitražne odločbe ipd. (23. člen OZ).

⁶⁴ Račun, menica in ček s protestom in povratnim računom, kadar je to potrebno za nastanek terjatve, javna listina, izpisek iz poslovnih knjig, ki ga overi odgovorna oseba, po zakonu overjena zasebna listina in listina, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine (31. člen OZ).

utemeljen. V tem primeru prvostopenjsko sodišče sklep o izvršbi spremeni ali razveljavi in predlog za izvršbo zavrne ali zavrže (prvi odstavek 51. člena OZ). V postopku izvršbe in zavarovanja ni dovoljena revizija, razen kadar gre za revizijo iz drugega odstavka 382. člena hrvaškega Zakona o pravnem postopku (Zakon o parničnem postopku, Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07., 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 148/11), kjer gre za revizijo, ki je primerljiva z dopuščeno revizijo po 367. a členu slovenskega Zakona o pravnem postopku. Vrnitev v prejšnje stanje je dovoljena samo, če je zamujen rok za pritožbo ali ugovor (12. člen OZ). Stranka ali udeleženec v postopku lahko z vlogo zahteva od sodišča, naj odpravi nepravilnost, ki jo je sodni izvršitelj storil pri opravljanju izvršbe (zahteva za odpravo nepravilnosti). Sodišče z odredbo razveljavi nezakonito ravnanje sodnega izvršitelja (49. člen OZ).

Zoper sklep o izvršbi je dovoljena pritožba iz skoraj enakih razlogov, kakor so navedeni v 55. členu ZIZ za ugovor (primerjaj 50. člen OZ). Če je odločitev o opozicijskih ali impugnacijskih razlogih za pritožbo odvisna od dejstva, ki je med strankama sporno, sodišče napoti dolžnika, da v petnajstih dneh vloži tožbo za ugotovitev nedopustnosti izvršbe. Do napotitve na pravdo ne pride in izvršilno sodišče samo odloči o ugovoru, če dolжник zatrjevana dejstva dokaže z javno ali po zakonu overjeno listino ali če so ta dejstva splošno znana ali temeljijo na zakonskih domnevah (52. člen OZ).

Kdor zatrjuje, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo, lahko vloži ugovor zoper izvršbo in v njem zahteva, naj sodišče izvršbo na ta predmet izreče za nedopustno (ugovor tretjega). Ugovor se lahko vloži do konca izvršilnega postopka. Sodišče ga vroči upniku in dolžniku, da se o njem izjavita (59. člen OZ). Če se upnik v roku ne izjavi o ugovoru ali mu nasprotuje, sodišče tretjega napoti na pravdo za ugotovitev nedopustnosti izvršbe, razen če tretji zatrjevana dejstva dokaže z javno ali po zakonu overjeno listino ali če so ta dejstva splošno znana ali temeljijo na zakonskih domnevah. V takem primeru izvršilno sodišče o ugovoru tretjega samo odloči (60. člen OZ).

V 62. členu OZ je urejena nasprotna izvršba. Če je izvršba že opravljena, dolжник vloži pri izvršilnem sodišču predlog za nasprotno izvršbo in zahteva, naj mu upnik vrne tisto, kar je z izvršbo dobil:

- če je bil izvršilni naslov pravnomočno odpravljen, spremenjen, razveljavljen ali izrečen za neveljavnega;
- če je med izvršilnim postopkom izvensodno poravnal upnikovo terjatev, zaradi česar je prišlo do dvojnega poplčila dolga;
- če je bil sklep o izvršbi pravnomočno v celoti ali delno razveljavljen ali spremenjen;
- če je sodišče izreklo za nedopustno izvršbo na določen predmet, ki je že bila opravljena.

Postopek s predlogom za nasprotno izvršbo je podoben kakor v Sloveniji (primerjaj člene od 62 do 64 OZ).

Hrvaški zakon predvideva odlog izvršbe na dolžnikov ali upnikov predlog in na predlog tretjega. Na dolžnikov predlog sodišče odloži izvršbo v skoraj enakih primerih, kakor so naštet v 71. členu ZIZ (primerjaj 65. člen OZ). Izrecno je predvideno tudi, da lahko dolžnik predlaga odlog tudi, če je vložil tožbo za ugotovitev ničnosti ali razveljavitev sodne poravnave ali notarske listine, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba (primerjaj 4. točko prvega odstavka 65. člena OZ). O odlogu sodišče odloči potem, ko je upniku dana možnost, da se o njem izjavi, razen če okoliščine primera terjajo drugačno postopanje. Na upnikov predlog sodišče odlog izvršbe na predlog dolžnika pogoji s pologom varščine (drugi in tretji odstavek 65. člena OZ). Na upnikov predlog sodišče odloži izvršbo v celoti ali deloma le enkrat, če se izvedba izvršbe še ni začela, in sicer za čas, ki ga določi sodišče (66. člen OZ). Na predlog tretjega, ki je zahteval, naj se izvršba na določen predmet izreče za nedopustno, odloži sodišče izvršbo glede tega predmeta, če tretji za verjetno izkaže tako obstoj svoje pravice na predlaganem predmetu izvršbe kakor tudi, da bi z izvedbo izvršbe pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo, in v roku vloži tožbo za ugotovitev nedopustnosti izvršbe, na kar ga je napotilo izvršilno sodišče. Na upnikov predlog sodišče odlog na predlog tretjega pogoji s pologom varščine (67. člen OZ). Sodišče zavrne predlog za odlog dolžnika ali tretjega, če upnik položi varščino za škodo, ki bi jo dolžnik ali tretji utrpela zaradi izvedbe izvršbe (68. člen OZ). Sodišče odloži izvršbo tudi na podlagi sporazuma strank (69. člen OZ). Če je izvršba odložena zato, ker je dolžnik ali tretji vložil tožbo ali pravno sredstvo, traja odlog do konca postopka o pravnem sredstvu. Če sodišče odloži izvršbo na dolžnikov predlog iz drugega razloga, določi čas odloga glede na okoliščine primera. Če je predlagal odlog izvršbe upnik, jo sodišče odloži za največ šest mesecev. Če upnik pred potekom šestih mesecev ne predlaga nadaljevanja izvršbe, sodišče izvršbo ustavi (70. člen OZ).

Za izterjavo upnikove denarne terjatve sodišče dovoli izvršbo na dolžnikovih premočninah, nepremičninah, terjativah, vrednostnih papirjih ipd.

Za odločitev o predlogu za izvršbo na nepremičnino in za izvršbo je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je nepremičnina (79. člen OZ). Izvršba na nepremičnino se opravi z zaznambo sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi, z ugotovitvijo vrednosti nepremičnine, s prodajo nepremičnine in poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo (80. člen OZ). Ko izda sklep o izvršbi na nepremičnino, ga sodišče pošlje zemljiški knjigi, da se v njej sklep o izvršbi zaznamuje. S to zaznambo pridobi upnik zastavno pravico na nepremičnini z učinki tudi proti tistemu, ki pozneje pridobi lastninsko pravico na tej nepremičnini. Po zaznambi sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ni dovoljen vpis lastninske pravice ali druge stvarne pravice na podlagi dolžnikovega pravnoposlovnega razpolaganja, ne glede na to, kdaj je dolžnik pravni poseel sklenil (84. člen OZ). Po zaznambi sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi sodišče ne more za poravnavo kakšne druge terjatve istega ali drugega upnika opraviti posebnega postopka izvršbe na isto nepremičnino. Upnik, za čigar terjatev je sodišče pozneje izdalo sklep o izvršbi na isto nepremičnino, pristopi k že začeti izvršbi. K začeti izvršbi je mogoče pristopiti do pravnomočnosti sklepa o domiku nepremičnine kupcu (85. člen OZ).

Na nepremičnini vknjižena zastavna pravica preneha z dnem, ko postane sklep o izročitvi nepremičnine kupcu pravnomočen, čeprav zastavni upniki niso v celoti poplačani. Kupec nepremičnine in zastavni upnik se lahko sporazumeta, da ostane zastavna pravica na nepremičnini tudi po pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine, kupec pa prevzame toliko dolžnikovega dolga proti temu upniku, kolikor bi mu ga pripadlo v izvršilnem postopku. V tem primeru se kupnina zmanjša za prevzeti dolg (86. člen OZ). Stvarne služnosti, stvarna bremena in stavbne pravice na nepremičnini z njeno prodajo ne prenehajo. S prodajo nepremičnine tudi ne prenehajo osebne služnosti, ki so bile vpisane v zemljiški knjigi pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo. Druge osebne služnosti in stvarna bremena s prodajo nepremičnine prenehajo (87. člen OZ).

Sodišče ugotovi tržno vrednost nepremičnine v odredbi za prodajo. Vrednost nepremičnine ugotovi sodišče po prosti presoji, potem ko je opravilo narok, na katerem je bilo strankama omogočeno, da se o tržni vrednosti izjavita in o tem predložita pisne dokaze. Podatke o stanju na nepremičninskem trgu lahko sodišče pridobi tudi od davčne uprave. Pri ugotavljanju vrednosti se upošteva morebitno zmanjšanje vrednosti zaradi tega, ker ostanejo na njej tudi po prodaji določene pravice in bremena. Če je na nepremičnini ustanovljena hipoteka in sta stranki v pogodbi o ustanovitvi hipoteke ugotovili vrednost nepremičnine, vzame sodišče to vrednost kot merodajno tržno vrednost nepremičnine, razen če se stranke (in morebitni drugi zastavni upniki) do izdaje odredbe o prodaji ne dogovorijo drugače (92. in 93. člen OZ).

Tudi na Hrvaškem velja kritno načelo, v skladu s katerim lahko vsak, ki ima pravico biti poplačan iz zneska, dobljenega s prodajo nepremičnine, pa je po vrstnem redu pred upnikom, ki je predlagal izvršbo, predlaga, naj sodišče ustavi izvršbo, če ugotovljena vrednost nepremičnine niti delno ne krije terjatve upnika, ki je predlagal izvršbo. Ustavitev izvršbe lahko predlaga v osmih dneh od vročitve odredbe o prodaji. Sodišče presodi glede na okoliščine primera, ali je glede na verjetno višino delnega poplačila upnika, ki je predlagal izvršbo, prodaja smotrna (94. člen OZ).

Po izvedbi postopka za ugotovitev vrednosti nepremičnine izda sodišče odredbo o prodaji nepremičnine, v kateri določi vrednost nepremičnine, način in pogoje za prodajo ter čas in kraj prodaje, če bo nepremičnina prodana na dražbi. V odredbi o prodaji se posebej opozori na možnost, da se vrednost nepremičnine dokončno ugotovi na prodajnem naroku. Odredbo o prodaji razglasi sodišče na sodni deski in na svoji spletni strani, lahko pa tudi na drug krajevno običajen način. Sodišče na upnikov predlog objavi odredbo o prodaji nepremičnine v sredstvih javnega obveščanja, če upnik založi predujem za objavo oziroma upniku dovoli, da na svoje stroške objavi odredbo o prodaji nepremičnine v sredstvih javnega obveščanja in o prodaji obvesti nepremičninske posrednike. Od razglasitve odredbe o prodaji na sodni deski do dneva prodaje mora preteči najmanj trideset dni. Odredbo o prodaji vroči sodišče strankam, zastavnim upnikom, drugim udeležencem postopka, osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in davčni upravi (95. člen OZ). Sodišče že v odredbi o prodaji določi čas in način ogleda nepremičnine ob navzočnosti sodnega izvršitelja. Če želi potencialni kupec izredni ogled v spremstvu izvršitelja, nosi stroške takega ogleda (89. člen OZ).

Kdor ima zakonito ali vknjiženo pogodbeno predkupno oziroma odkupno pravico na nepremičnini, ki je predmet izvršbe, ima prednost pred najugodnejšim ponudnikom, če takoj po končani dražbi izjavi, da kupuje nepremičnino pod enakimi pogoji (96. člen OZ).

Nepremičnina se proda na javni dražbi ali z neposredno pogodbo. Prodaja z neposredno pogodbo je mogoča, če se stranke in zastavni upniki tako sporazumejo. Narok za prodajo nepremičnine se opravi v sodnem poslopu, če sodišče ne odloči drugače. Narok vodi sodnik posameznik, lahko pa sodišče v odredbi o prodaji za vodenje naroka določi notarja. Sporazum o prodaji nepremičnine z neposredno pogodbo mora biti sklenjen v pisni obliki in overjen pri notarju. Pogodba o neposredni prodaji ima učinek od dneva, ko postane sklep o domiku pravnomočen (97. člen OZ).

Javne dražbe se smejo udeležiti le tisti, ki pred dražbo položijo varščino. Višino varščine določi sodišče v odredbi o prodaji. Če se sklene neposredna pogodba, položi kupec varščino v sodni ali notarski polog. Varščine so oproščeni upnik, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo, in zastavni upniki, če njihove terjatve dosegajo varščino in če je mogoče glede na njihov vrstni red in ugotovljeno vrednost nepremičnine varščino poravnati iz kupnine. Ponudniki, katerih ponudbe niso bile sprejete, dobijo varščino vrnjeno takoj po koncu javne dražbe (99. člen OZ).

Na prvem prodajnem naroku nepremičnina ne sme biti prodana pod dvema tretjinama ugotovljene vrednosti. Na drugem prodajnem naroku nepremičnina ne sme biti prodana za manj kakor za polovico ugotovljene vrednosti. Od prvega do drugega naroka mora preteči najmanj trideset dni. Če je tudi druga dražba neuspešna, sodišče nepremičninsko izvršbo ustavi, sodišče pa na predlog izvršilnih upnikov njihovo poplačilno pravico spremeni v zastavno pravico (102. člen OZ).

Ko sodnik ali notar ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za prodajni narok, razglasi, da se začne dražba. Dražba se konča deset minut neposredno potem, ko je dana najugodnejša ponudba. Ko je dražba končana, sodišče ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno in izpolnil pogoje za domik nepremičnine. Sklep o domiku se objavi na sodni deski. Šteje se, da je sklep o domiku vročen vsem, katerim je sodišče vročilo odredbo o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe, ko pretečejo trije dnevi od objave pisnega odpravka sklepa o domiku na sodni deski. Te osebe imajo od sodišča pravico zahtevati, da se jim sklep o domiku vroči na vpisniku sodišča (103. člen OZ). Sodišče izda sklep, s katerim domakne nepremičnino, prodano z neposredno pogodbo, ko ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za veljavnost prodaje. Sklep o domiku nepremičnine, prodane z neposredno pogodbo, sodišče razglasi na sodni deski in ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter kupcu (104. člen OZ). Zoper sklep o domiku se lahko pritožijo stranke in osebe, ki so na dražbi sodelovale kot ponudniki (105. člen OZ).

Kupec mora plačati kupnino sodišču ali notarju v roku, ki je določen v odredbi o prodaji. Če kupec v določenem roku ne plača kupnine, sodišče s sklepom prodajo razveljavi in odredi novo prodajo. Če je kupec nepremičnine oseba, ki je oproščena pologa varščine, in ne plača kupnine

v roku, sodišče na predlog strank ali drugih udeležencev s sklepom naloži temu kupcu polog zneska varščine, ki je bil določen v odredbi o prodaji. Pritožba zoper ta sklep ne zadrži izvršbe. Sodišče izvrši ta sklep v istem izvršilnem postopku. Iz položene varščine ali izterjanega zneska varščine se poravnajo stroški za novo prodajo in nadomesti razlika med ceno, doseženo pri prejšnji in pri novi prodaji (106. člen OZ).

Kupec, ki je edini upnik, je lahko oproščen plačila kupnine, če je kupnina nižja od zneska njegove terjatve. Če je kupnina višja od zneska njegove terjatve, mora kupec plačati razliko. Plačila kupnine je delno oproščen tudi upnik, ki ima pravico, da se prvi poplača iz kupnine, in sicer če plača znesek, ki ustreza znesku stroškov postopka, ki se iz kupnine poplačajo pred upniki. O delni ali popolni oprostitvi pologa varščine odloči sodišče na kupčev predlog v sklepu o domiku (107. člen OZ).

V sklepu o domiku sodišče odredi, da se po pravnomočnosti tega sklepa in po plačilu kupnine v zemljiški knjigi vpiše na kupca lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, ki prenehajo s prodajo. Pravice in bremena ne prenehajo, če se kupec in oseba, v korist katere je pravica ali breme vpisano, tako sporazumeta. Zemljiška knjiga vpiše lastninsko pravico na nepremičnini v korist kupca na podlagi pravnomočnega sklepa o domiku in potrdila izvršilnega sodišča, da je kupec v celoti poravnal kupnino. Po pravnomočnosti sklepa o domiku in plačilu kupnine sodišče izda odredbo o izročitvi nepremičnine kupcu (108. člen OZ). Razveljavitev ali sprememba sklepa o izvršbi po pravnomočnosti sklepa o domiku nima vpliva na pridobljene pravice kupca, tj. vknjižbo lastninske pravice ter izbris bremen in zastavnih pravic (109. člen OZ).

Sodišče poplača upnike po pravnomočnosti sklepa o domiku in plačilu kupnine (111. člen OZ). Iz kupnine se poplačajo upniki, na predlog katerih je sodišče dovolilo izvršbo; zastavni upniki, tudi če niso priglasili svojih terjatev; osebe, ki imajo pravico do nadomestila za osebne služnosti in stavbne pravice; država in samoupravne lokalne skupnosti za davščine (112. člen OZ). Iz zneska, dobljenega s prodajo, se poplačajo po naslednjem vrstnem redu:

1. stroški izvršilnega postopka (če so prijavljeni najpozneje na razdelitvenem naroku in izkazani z izvršilnim naslovom);
2. za zadnje leto zapadle davščine, ki obremenjujejo prodano nepremičnino (če so prijavljene najpozneje na razdelitvenem naroku in izkazane z izvršilnim naslovom). Rok enega leta se šteje do dneva, ko je bil izdan sklep o domiku;
3. terjatve, ki so zavarovane z zastavno pravico, terjatve upnikov, na katerih predlog je sodišče dovolilo izvršbo, ter nadomestila za osebne služnosti in druga bremena, ki s prodajo prenehajo. Upniki s temi terjatvami se poplačajo po vrstnem redu, po katerem so pridobili zastavno pravico oziroma poplačilno pravico, oziroma po vrstnem redu, kakor so bile osebne služnosti in druga bremena vpisana v zemljiški knjigi.

Upnik ali kdo drug, ki ima pravico biti poplačan iz kupnine, lahko najpozneje na razdelitvenem naroku izpodbija terjatev drugega upnika, njeno višino in vrstni red, po katerem ima ta pravico do poplačila, kolikor to vpliva na njegovo poplačilo (117. člen OZ). Tistega, ki izpodbija terjatev,

sodišče napoti, naj v določenem roku začne pravdo, če je odločitev odvisna od spornih dejstev. Vendar do napotitve na pravdo ne pride, če stranka sporna dejstva dokaže s pravnomočno sodbo, javno listino ali zasebno listino, ki ima naravo javne listine. Če dejstva med strankami niso sporna, izvršilno sodišče odloči o višini in vrstnem redu izpodbijane terjatve (118. člen OZ).

Po pravnomočnosti sklepa o domiku določi sodišče narok za razdelitev zneska, dobljenega s prodajo. Na narok sodišče poleg strank povabi tudi tiste, ki imajo po stanju spisov in po podatkih iz zemljiške knjige pravico do poplačila iz tega zneska. V vabilu sodišče te osebe opozori, da bodo terjatve upnikov, ki ne pridejo na narok, upoštevane po stanju, kakor izhaja iz zemljiške knjige in spisov, in da lahko samo še na razdelitvenem naroku izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila. Na naroku se razpravlja o poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo poplačilne zahteve (124. člen OZ).

O poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo pravico do poplačila, odloči sodišče s sklepom po opravljenem razdelitvenem naroku. Pri tem upošteva stanje, kakor izhaja iz spisov in zemljiške knjige, ter stanje, ki ga je ugotovilo na naroku. V sklepu o poplačilu upošteva sodišče samo tiste terjatve, glede katerih je sklep o izvršbi postal pravnomočen najpozneje na dan razdelitvenega naroka. Terjatve, glede katerih sklep o izvršbi ni postal pravnomočen najpozneje na dan razdelitvenega naroka, se poplačajo po pravnomočnosti sklepa o izvršbi iz morebitnega preostanka kupnine, ostanek pa se vrne dolžniku. Zoper sklep o poplačilu se lahko pritožijo stranke in osebe, ki imajo pravico do poplačila iz kupnine. Pritožba zoper sklep o poplačilu zadrži njegovo izvršitev (125. člen OZ).

S prodajo nepremičnine izgubi dolžnik pravico do posesti in jo mora predati kupcu takoj po vročitvi odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu (127. člen OZ). Odredba o izročitvi nepremičnine kupcu je izvršilni naslov za izpraznitev in izročitev nepremičnine (128. člen OZ). Upnik lahko v predlogu za izvršbo ali pozneje med postopkom predlaga, da se dolžnik izseli in se nepremičnina izroči upniku v hrambo še pred izdajo odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu, če položi varščino za škodo, ki bi dolžniku nastala zaradi nedopustne prodaje nepremičnine ali zaradi ustavitve izvršbe iz razloga, za katerega je odgovoren upnik. Višino varščine določi sodišče po prosti presoji, potem ko dolžniku omogoči, da se o tem v roku 8 dni izjavi (129. člen OZ). Po izdaji odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu sodišče na kupčev predlog tudi drugim osebam, ki ne razpolagajo z veljavnim pisnim pravnim naslovom za koriščenje nepremičnine, naloži izročitev nepremičnine kupcu in v istem sklepu dovoli izvršbo proti tem osebam. Pritožba zoper navedeni sklep ne zadrži izvršitve (131. člen OZ).

Za dovolitev in izvedbo izvršbe na premičnine je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega so po podatkih predloga za izvršbo dolžnikove premične stvari. Vendar lahko upnik predlaga, naj sodišče izda sklep o izvršbi na premičnine, ne da bi navedel, kje so stvari. Za odločitev o tem predlogu je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima dolžnik stalno ali začasno prebivališče oziroma sedež (133. in 134. člen OZ). Izvršba na premičnine se opravi z rubežem, cenitvijo, odvzemom, prevozom, hrambo stvari (na sodišču, pri upniku ali tretji osebi), s prodajo stvari in poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo. Upnik mora v

predlogu za izvršbo navesti, ali predlaga, da se zarubljene stvari dajo v hrambo njemu ali tretji osebi, razen če gre za stvari, ki se lahko predajo v sodno ali notarsko hrambo. Nepopoln predlog za izvršbo na premočnine se zavrže (136. člen OZ).

Preden začne sodni izvršitelj z rubežem, vroči dolžniku sklep o izvršbi in ga pozove, naj poravna terjatev, za katero je bila dovoljena izvršba. Sodni izvršitelj obvesti upnika o času in kraju rubeža ter o tem, kaj je treba zagotoviti za odpremo in hrambo zarubljenih stvari. Če se upnik rubeža, na katerega je bil pravilno vabljen, ne udeleži, se rubež odloži za 60 dni. Če upnik ne pristopi na ponovni rubež, se premočninska izvršba ustavi. Upnik mora na rubež prinesiti obračun svoje terjatve na dan rubeža (137. člen OZ).

O rubežu se sestavi zapisnik. Zarubiti se smejo stvari, ki jih ima v posesti dolžnik, kakor tudi njegove stvari, ki jih ima v posesti upnik. Dolžnikove stvari, ki jih ima v posesti kdo tretji, se smejo zarubiti samo s privolitvijo tega. Najprej se zarubijo stvari, ki jih predlaga upnik. Šteje se, da je dolžnik lastnik stvari, ki jih ima na sebi oziroma so v njegovem stanovanju ali poslovnih prostorih. Šteje se, da sta zakonca solastnika vsak do ene polovice vseh premočnin, ki so v njuni hiši, stanovanju, poslovnem prostoru ipd. (138. člen OZ). Zarubi se toliko stvari, kolikor je potrebno za poplačilo upnikove terjatve in izvršilnih stroškov. Predvsem se zarubijo stvari, glede katerih ni pripomb o obstoju kakšne pravice, ki bi preprečevala izvršbo, in stvari, ki se dajo najlažje unovčiti. Pri tem je treba upoštevati tudi izjave navzočih strank in tretjih (139. člen OZ). Z rubežem pridobi upnik zastavno pravico na zarubljenih stvareh (143. člen OZ).

Sodišče dovoli rubež motornega vozila na podlagi izvršilnega naslova ali verodostojne listine in izpiska iz evidence registriranih motornih vozil. Sodišče vroči odpravek sklepa o izvršbi policijski upravi, pri kateri je vozilo registrirano, da v register vpiše zaznambo izvršbe. Sodišče vroči sklep o izvršbi tudi Registru sodnih in notarskih zavarovanj terjatev na premočninah in pravicah zaradi izvedbe ustreznega vpisa v register. Z zaznambo izvršbe v registru pridobi upnik zastavno pravico na motornem vozilu. Vrstni red zaznamb se določi po dnevu vročitve sklepa o izvršbi policijski upravi. Po zaznambi izvršbe v registru nista dopuščena vpis spremembe lastništva na motornem vozilu in vpis bremen na podlagi pravnoposlovnih razpolaganj dolžnika, ne glede na to, kdaj je upnik z motornim vozilom razpolagal. Dolžnikova razpolaganja v nasprotju s to prepovedjo nimajo pravnega učinka (161. člen OZ). Potem ko je upnik na motornem vozilu pridobil zastavno pravico, sodišče dolžniku vroči sklep o izvršbi in mu naloži, naj motorno vozilo s pritisklinami in listinami izroči v hrambo osebi, ki je določena v sklepu o izvršbi (162. člen OZ).

Zarubljene stvari se odvzamejo dolžniku in v skladu s sklepom o izvršbi izročijo upniku ali tretji osebi. Za nevarnost uničenja ali poškodovanja stvari, ki so v hrambi pri upniku ali tretji osebi, je odgovoren upnik, razen če je uničenje ali poškodba posledica višje sile. Na zarubljenih stvareh, ki ostanejo v dolžnikovi posesti, je treba vidno označiti, da so zarubljene. Gotovina, vrednostni papirji in dragocenosti se dajo v sodno ali notarsko hrambo. Na ta način se lahko hranijo tudi premočnine večje vrednosti (140. člen OZ). Dolžniku je prepovedano razpolagati z zarubljenimi stvarmi. V sklepu o izvršbi sodišče zapiše to prepoved in opozori dolžnika na kazenskopravne posledice, če bi dolžnik ravnal v nasprotju s prepovedjo (142. člen OZ).

Če se rubež ne more opraviti, ker dolжник, njegov zakoniti zastopnik ali pooblaščenec, odrasel član gospodinjstva ali zastopnik pravne osebe ni navzoč ali noče odpreti vrat stanovanja ali poslovnih prostorov, mora upnik takoj predlagati ponovni rubež s sodelovanjem dveh polnoletnih prič ali notarja ter drugih oseb, ki so potrebne za nasilen vstop v stanovanje ali poslovni prostor. Če upnik takšnega predloga na poda, se premičninska izvršba ustavi. Enaka posledica nastane, če upnik predlog za ponovni rubež sicer poda, vendar ne zagotovi vsega potrebnega za nasilen vstop v stanovanje ali poslovni prostor. Če se pri rubežu ne najdejo premičnine, ki bi lahko bile predmet izvršbe, sodišče izvršbo na premičnine ustavi (144. člen OZ).

Hkrati z rubežem stvari se opravi tudi njihova cenitev, ki jo praviloma opravi sodni izvršitelj, ki opravlja rubež, razen če sodišče določi, da cenitev opravi sodni cenilec ali izvedenec. Če je določena prodaja premičnin prek javnega komisionarja,⁶⁵ cenitev opravi on. Stranke lahko predlagajo, da cenitev opravi izvedenec, tudi če sodišče tega ni odredilo. O tem predlogu sodišče odloči z odredbo. Stroške takšne cinitve nosi predlagatelj, ki mora tudi založiti predujem za cenilca v roku, ki ga določi sodišče. Če predujem v roku ni plačan, se šteje, da je stranka predlog za cenitev, ki jo opravi izvedenec, umaknila (145. člen OZ). O rubežu in cinitvi se napravi zapisnik. V zapisniku je treba med drugim posebej navesti posamezne zarubljene stvari z njihovo ocenjeno vrednostjo in zapisati izjave strank in udeležencev v postopku ter tudi izjave tretjih oseb o obstoju pravic, ki preprečujejo izvršbo (146. člen OZ). Če po opravljenem rubežu sodišče dovoli izvršbo na zarubljene stvari za poplačilo kakšne druge terjatve istega upnika ali poplačilo terjatve kakšnega drugega upnika, sodni izvršitelj ne opravi novega rubeža in nove cinitve teh stvari, temveč zaznamuje v nadaljevanju zapisnika le podatke iz poznejšega sklepa o izvršbi (147. člen OZ).

Med dnevom rubeža in dnevom prodaje mora preteči najmanj petnajst dni (148. člen OZ). Stvari se prodajo na javni dražbi ali z neposredno pogodbo. Način prodaje določi sodišče z odredbo in je pri tem pozorno, da se doseže najugodnejše unovčenje. Javno dražbo vodi praviloma izvršitelj, lahko pa tudi notar, če sodišče z odredbo tako določi. Prodaja z neposredno pogodbo se sklene med kupcem in izvršiteljem oziroma osebo, ki opravlja komisijske posle. Prodaja na dražbi se opravi, če gre za stvari večje vrednosti in je mogoče pričakovati, da bodo prodane po ceni, večji od ocenjene vrednosti. Sodni izvršitelj sporoči upniku in dolžniku kraj, dan in uro prodaje. Prodaja premičnin se objavi na sodni deski ali na drug primeren način (149. člen OZ). Na dražbi zarubljenih stvari ni dovoljeno prodati pod polovico ocenjene vrednosti. Pod eno polovico ocenjene vrednosti se premičnine tudi ne smejo podati z neposredno pogodbo v roku, ki ga določi sodišče. Če stvari ni mogoče prodati na (prvi) dražbi ali z neposredno pogodbo, se premičninska izvršba ustavi. Po pravnomočnosti sklepa o ustavitvi izvršbe ima dolжник pravico prevzeti zarubljene stvari (150. člen OZ). Prodaja motornih vozil se opravi po podobnem postopku kakor prodaja drugih premičnin (163. in 164. člen OZ).

⁶⁵ Posli javnega komisionarja se izvajajo v organizaciji Hrvaške gospodarske zbornice. Javni komisionarji izvajajo javno službo. Premičnine prodajajo na javnih dražbah ali z neposredno pogodbo. Primerjaj člene 152-160 OZ.

Kupec mora plačati kupnino in prevzeti stvari takoj po koncu dražbe oziroma ob prodaji z neposredno pogodbo. Če kupec takoj ne plača kupnine, se šteje, da dražba ni uspela, kupec pa mora strankama povrniti škodo, ki sta jo stranki zaradi neplačila kupnine utrpeli. O tem odloči sodišče na predlog strank v izvršilnem postopku s sklepom, proti kateremu je dovoljena pritožba. Če se s tem strinja upnik, sodni izvršitelj izroči premičnine kupcu tudi v primeru, če ta ni plačal kupnine. Če kupec tudi pozneje kupnine ne plača, lahko upnik predlaga sodišču, da v istem postopku naloži kupcu plačilo kupnine in dovoli izvršbo na kupčevo premoženje. Kupec postane lastnik stvari z izročitvijo. Kupec nima pravic iz jamstva za napake stvari (151. člen OZ).

Če je treba iz kupnine poplačati enega samega upnika, sodišče brez naroka s sklepom odloči, da se iz zneska, dobljenega s prodajo stvari, oziroma iz odvzete gotovine, poravnajo po vrsti: stroški izvršilnega postopka, stroški, določeni v izvršilnem naslovu, obresti do dneva unovčenja stvari in glavna terjatev. Preostanek se izroči dolžniku (166. člen OZ). Več upnikov se poplača iz kupnine po vrstnem redu, kakor so pridobili zastavno pravico, razen če zakon določa, da imajo določene terjatve pri poplačilu prednost. Upniki istega vrstnega reda, ki jih iz kupnine ni mogoče popolnoma poplačati, se poplačajo v sorazmerju s svojimi terjatvami. Stroški izvršilnega postopka, stroški, določeni v izvršilnem naslovu, ter obresti imajo enak vrstni red kakor glavna terjatev. Pri izdaji sklepa o poplačilu sodišče upošteva le tiste terjatve, glede katerih je sklep o izvršbi postal pravnomočen do dneva prodaje zarubljenih stvari (167. člen OZ).

Hrvaška gospodarska zbornica vodi javni register nepremičnin in premičnin, ki se prodajajo v izvršilnih postopkih (dostopen tudi prek spleta⁶⁶). V register se vpišejo vse prodajane nepremičnine in premičnine večje vrednosti (nad 50.000,00 kun). Register nepremičnin vsebuje podatke o strankah, katastrski občini, površini in naslovu nepremičnine, opis nepremičnine, tržno vrednost in druge pogoje prodaje na dražbi. Podobne podatke vsebuje tudi register premičnin. V registru je navedeno, kdaj in kje si je mogoče premičnino ali nepremičnino ogledati (169. člen OZ).

Za odločitev o predlogu za izvršbo na denarno terjatev je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima dolžnik stalno ali začasno prebivališče. Če dolžnik nima niti začasnega prebivališča v Republiki Hrvaški, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče njegov dolžnik (171. člen OZ). Izvršba na dolžnikovo denarno terjatev se opravlja z rubežem in prenosom v izterjavo ali namesto plačila, če z zakonom ni drugače določeno (174 in 184. člen OZ). S sklepom, s katerim dovoli rubež denarne terjatve, prepove sodišče dolžnikovemu dolžniku poravnati terjatev dolžniku, dolžniku pa prepove terjatev izterjati. Rubež je opravljen z dnem, ko je sklep o rubežu vročen dolžniku. Z rubežem dolžnikove terjatve pridobi upnik na njej zastavno pravico (176. člen OZ). Na upnikov predlog (ki je lahko vsebovan

⁶⁶ Dne 9.12.2013 dostopen na: <http://hgkreg.hgk.hr/Ovrha/faces/index.jsp>.

tudi v predlogu za izvršbo) sodišče prenese terjatev na upnika bodisi v izterjavo bodisi namesto plačila (184. člen OZ). Prenos terjatve je opravljen, ko vroči sodišče dolžnikovemu dolžniku sklep o prenosu (186. člen OZ).

OZ vsebuje tudi posebne določbe o izvršbi na plačo in denarna sredstva pri bankah. S sklepom o izvršbi na plačo se zarubi določen del plače in naloži delodajalcu, da mora po pravnomočnosti sklepa o izvršbi plačati oziroma plačevati upniku denarni znesek oziroma denarne zneske, za katere je dovolilo izvršbo (197. člen OZ). S sklepom o izvršbi na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik na bančnem računu, naloži sodišče Finančni agenciji⁶⁷, naj banki izda nalog, da znesek v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi izplača upniku. Sodišče hkrati vroči sklep o izvršbi strankama in Finančni agenciji (204. člen OZ). Finančna agencija po prejemu sklepa o izvršbi naloži bankam, naj zarubijo dolžnikova sredstva na vseh računih v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi. Z vročitvijo naloga banki pridobi upnik na zarubljenih denarnih sredstvih zastavno pravico (205. člen OZ). Banka izplača zarubljeni znesek upniku po prejemu naloga Finančne agencije. Če je sklep o izvršbi pravnomočen, Finančna agencija takoj naloži banki prenos denarnih sredstev na upnikov račun. Če sklep o izvršbi še ni pravnomočen, banka počaka 30 dni. V tem času lahko dolžnik v roku 8 dni od vročitve sklepa o izvršbi na sodišče vloži predlog za odlog izvršbe, o katerem mora sodišče odločiti v roku nadaljnjih 8 dni. Če sodišče predlogu ugodí, sklep o odlogu nemudoma pošlje Finančni agenciji po pošti, v nujnih primerih pa po telefaksu, elektronski pošti ali na drug primeren način. Če Finančna agencija v roku 30 dni po vročitvi nepravnomočnega sklepa o izvršbi ne prejme sklepa o odlogu izvršbe (ali sklepa o razveljavitvi sklepa o izvršbi oziroma o ustavitvi izvršbe), naloži banki, da zarubljeni znesek prenese na upnikov račun. Finančna agencija lahko da banki nalog za prenos sredstev še pred potekom 30-dnevnega roka, če dolžnik pisno izjavi, da se s tem strinja. Morebitni spori med strankama ali med strankama in Finančno agencijo ali banko glede vprašanja, ali je bil upnik v celoti poplačan, se rešujejo v pravdi (206. člen OZ).

Poleg klasične oblike izvršbe na dolžnikova denarna sredstva pri bankah, ko izvršbo s tem sredstvom dovoli sodišče s sklepom o izvršbi, poznajo na Hrvaškem še dva inovativna izvensodna načina poplačila upnikov, kjer strankam ni treba plačevati sodnih stroškov izvršbe. Prvič, upnik, ki ima izvršljivo odločbo oziroma poravnavo sodišča ali upravnega organa ali obračun delodajalca o neizplačilu zapadlega zneska plače (ali nadomestila plače oziroma odpravnine), lahko na temelju teh listin neposredno pri Finančni agenciji vloži predlog za izterjavo na dolžnikovih denarnih sredstvih pri bankah. V takem primeru je postopek rubeža in prenosa denarnih sredstev na upnikov račun enak, kakor kadar Finančna agencija prejme nepravnomočen sodni sklep o izvršbi. Predlagatelj mora k predlogu priložiti izvirnik ali odpravek listine, na podlagi katere predlaga neposredno plačilo pri Finančni agenciji. Finančna agencija pošlje izvod upnikovega predloga za neposredno plačilo dolžniku na naslov, ki je naveden v upnikovem predlogu. Ko banka na podlagi naloga Finančne agencije zarubi dolžnikova denarna

⁶⁷ Finančna agencija je pravna oseba, ki opravlja izvršbo po določbah zakona, ki ureja izvršbo na denarnih sredstvih (14. točka 2. člena OZ). Ta zakon je Zakon o opravi izvršbe na denarnih sredstvih (Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvih - ZPONS).

sredstva, o tem nemudoma obvesti dolžnika in ga opozori, da lahko podatke o rubežu dobi pri ustrezni podružnici Finančne agencije. Če Finančna agencija v roku 30 dni od vložitve predloga za neposredno plačilo ne prejme sklepa sodišča o odlogu prenosa (ali sklepa o nedopustnosti takšne izvršbe), naloži bankam prenos dolžnikovih sredstev na upnikov račun (209. člen OZ). Ko dolžnik prejme obvestilo o predlogu za neposredno plačilo pri Finančni agenciji ali o tem izve na drug način, lahko na sodišče vloži predlog za odlog prenosa denarnih sredstev ali predlog, naj se rubež in prenos denarnih sredstev razglasita za nedopustna. Sodišče o teh predlogih odloči ob smiselni uporabi določb o odlogu izvršbe na dolžnikov predlog oziroma določb o pritožbi zoper sklep o izvršbi. O predlogu za odlog izvršbe mora sodišče odločiti v roku 8 dni. Če predlogu ugodí, sklep o odlogu nemudoma pošlje Finančni agenciji na katerikoli primeren način. Če je prenos denarnih sredstev opravljen, še preden sodišče vroči Finančni agenciji sklep o odlogu prenosa ali nedopustnosti rubeža in prenosa, dolžnik svoje (obogatitvene in odškodninske) zahteve proti upniku uveljavlja s tožbo v pravnem postopku (210. člen OZ).

Uporaba zadolžnice (hr. zadužnica) je druga možnost za izterjavo dolžnikovih denarnih sredstev pri banki brez posredovanja sodišča. Upnik vloži predlog za neposredno plačilo na podlagi zadolžnice pri Finančni agenciji, ki predlog obravnava enako kot pravnomočni sklep o izvršbi (208. člen OZ). Zadolžnica je zasebna listina, overjena pri notarju, na podlagi katere dolžnik soglašá, da se zaradi plačila upnikove terjatve zarubijo njegova denarna sredstva na računih pri bankah in da se denar s teh računov izplača upniku. Zadolžnica se izda v enem izvodu in ima učinek pravnomočnega sklepa o izvršbi. Upnik pošlje zadolžnico neposredno Finančni agenciji priporočeno po pošti s povratnico ali preko notarja. Na podlagi zadolžnice da Finančna agencija bankam nalog za rubež denarnih sredstev na dolžnikovih bančnih računih in za izplačilo upniku (214. člen OZ). Dolžnik lahko izda tudi bianko zadolžnico, v katero upnik pozneje vpiše natančen znesek svoje terjatve (215. člen OZ). Zadolžnice se vpisujejo v register zadolžnic in bianko zadolžnic, ki ga vodi Hrvaška notarska zbornica (216. člen OZ).

Izvršbo na podlagi verodostojnih listin dovoljujejo notarji (278. člen OZ). Če notar meni, da je treba predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine zavrniti ali zavreči ali če je dolžnik proti sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine vložil ugovor, o predlogu oziroma ugovoru odloča sodišče (281. in 282. člen OZ). Na pravnomočen in izvršljiv sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine notar odtisne potrdilo o izvršljivosti (283. člen OZ). S takšno listino lahko upnik predlaga izvensodno izvršbo pri Finančni upravi (na denarna sredstva pri banki) ali pri delodajalcu (na plačo in druge stalne prejemke), glede drugih izvršilnih sredstev pa lahko upnik vloži predlog za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova pri pristojnem sodišču (primerjaj 284. in 285. člen OZ).

Avstrija

Postopek izvršbe in zavarovanja je v Avstriji urejen v Izvršilnem postopniku iz leta 1896 (Exekutionsordnung⁶⁸ – EO); glede vprašanj, ki z EO niso urejena, se uporabi Civilni postopnik – Zivilprozessordnung (§ 78 EO). Postopek izvršbe je sodni postopek, za katerega so pristojna okrajna sodišča (Bezirksgerichte, § 17 EO). Enako kakor v Sloveniji je postopek izvršbe razdeljen na dve fazi, fazo dovolitve in fazo izvedbe izvršbe.⁶⁹

Izvršba se začne na upnikov predlog (§ 3 EO) na podlagi izvršilnega naslova (npr. izvršljive sodne odločbe, sodne poravnave, notarskega zapisa ipd., § 1 EO). Sodišče s sklepom o izvršbi dovoli izvršbo v enostranskem pisnem postopku (§ 3 EO). Izvršilni naslov mora biti primeren za izvršbo. Izvršilni naslov je primeren za izvršbo, če so v njem navedeni upnik in dolжник ter predmet, vrsta, obseg in čas izpolnitve obveznosti (§ 7 EO).

V izvršilnem postopku odločajo sodniki in pravosodni uradniki (Rechtspfleger-ji),⁷⁰ ki niso pravniki. Pravosodni uradniki vodijo premožninsko izvršbo in izvršbo na dolžnikovo denarno terjatev (vključno s plačo in denarnimi sredstvi pri bankah ali hranilnicah), izdajajo predhodne odredbe, na zapisnik jemljejo seznam dolžnikovega premoženja, odločajo o nekaterih predlogih za odlog izvršbe in odločajo o zahtevah za odpravo nepravilnosti (Vollzugsbeschwerde) pri izvršbi na dolžnikove premožnine in terjatve. Delno odločajo tudi v postopku nepremičninske izvršbe, in sicer v fazi ustanovitve prisilne hipoteke (drugi odstavek § 17 Rechtspflegergesetz⁷¹ – RpflG). O drugih zadevah v izvršbi odloča sodnik,⁷² ki vodi postopek nepremičninske izvršbe. On tudi odloča o razglasitvi izvršljivosti tujih izvršilnih naslovov in vodi postopek do pravnomočnosti tega sklepa, vključno z dovolitvijo izvršbe, ter odloča o višini škode in denarni kazni za upnika, ki je zlorabil postopek poenostavljene dovolitve izvršbe (tretji odstavek § 17 RpflG). Izvršbo na premožnine, izpraznitev prostorov ipd. opravljajo sodni izvršitelji (§ 24 EO).

Če upnik ne predlaga drugače, mora dolжник v skladu s prvim odstavkom § 47 EO predložiti seznam svojega premoženja in navesti svoj rojstni datum:

- če je bila premožninska izvršba neuspešna zato, ker se pri dolžniku niso našle rubljive stvari ali najdene stvari niso zadoščale za poplačilo upnika (v takem primeru lahko seznam dolžnikovega premoženja na zapisnik povzame tudi sodni izvršitelj na kraju oprave neuspešnega rubeža – primerjaj § 253a OE),
- če je upnik predlagal izvršbo na plačo in druge stalne prejemke in je sodišče po opravi poizvedb pri Zveznem zavodu za zdravstveno in socialno zavarovanje ugotovilo (§

⁶⁸ Gesetz vom 27. 5. 1896, RGBl 1896/79, über das Exekutions- und Sicherungsverfahren, nazadnje spremenjen BGBl. I Nr. 33/2013.

⁶⁹ Johannes Wetzelberger v Vesna Rijavec, Wolfgang Jelinek, Wolfgang Brehm (ur.): Erleichterung der Zwangsvollstreckung in Europa, Nomos, Baden-Baden 2012, str. 232.

⁷⁰ To službo ureja: Bundesgesetz vom 12. Dezember 1885 betreffend die Besorgung gerichtlicher Geschäfte durch Rechtspfleger (Rechtspflegergesetz - RpflG), BGBl. Nr. 560/1985, nazadnje noveliran BGBl. I Nr. 15/2013.

⁷¹ Bundesgesetz vom 12. Dezember 1885 betreffend die Besorgung gerichtlicher Geschäfte durch Rechtspfleger, BGBl. Nr. 560/1985, nazadnje noveliran BGBl. I Nr. 15/2013.

⁷² Wetzelberger v Vesna Rijavec, Wolfgang Jelinek, Wolfgang Brehm, str. 232.

294a EO), da dolžnik ne prejema plače oziroma drugih stalnih prejemkov oziroma ti ne zadostujejo za poplačilo upnika v obdobju enega leta.

Izjavo o seznamu premoženja poda dolžnik na zapisnik pri sodišču in jo podpiše (drugi odstavek § 47 EO). Sodišče pozove dolžnika, naj poda seznam svojega premoženja tudi, če tako zaprosi Finančna uprava, ker je bila davčna izvršba neuspešna (tretji odstavek § 47 EO). Če dolžnik ne pristopi na narok za seznam premoženja, sodišče odredi prisilno privedbo, ki jo izvrši sodni izvršitelj. Če dolžnik sodnemu izvršitelju na zapisnik ne poda seznama svojega premoženja, ga sodni izvršitelj prisilno privede na sodišče. Če dolžnik seznama svojega premoženja noče podati, odredi sodišče uklonilni zapor, ki traja največ 6 mesecev oziroma do takrat, ko dolžnik poda seznam svojega premoženja (§ 48 EO).

V postopku izvršbe sodišče odloča s sklepi (§ 62 EO), proti katerim je praviloma v roku 14 dni mogoče vložiti pravno sredstvo rekurs (§ 65 EO), o katerem odloča pritožbeno sodišče, tj. deželno sodišče (Landesgericht).⁷³ Rekurs praviloma ne zadrži izvršbe (§ 67 EO). Na prvi stopnji ni treba, da stranko zastopa odvetnik, na drugi stopnji pa je to potrebno.

Če je izvršba dovoljena za izterjavo terjatve, ki je prenehala ali je njena izpolnitev ovirana (npr. zaradi odloga) in so ta dejstva nastala po izdaji izvršilnega naslova, lahko dolžnik vloži nasprotno tožbo praviloma pri okrajnem sodišču, ki je dovolilo izvršbo. Če dolžnik z nasprotno tožbo uspe, se izvršba ustavi (§ 35 EO). Mogoče jo je vložiti od izdaje sklepa o izvršbi dalje, ne glede na to, ali je ta že pravnomočen ali ne, vse do konca izvršilnega postopka.⁷⁴ Če dolžnik uveljavlja ugovore proti sklepu o dovolitvi izvršbe (npr. terjatev še ni izvršljiva oziroma zapadla, obstoj *pactuma de non petendo*, neobstoj pravnega nasledstva, oblikovne pomanjkljivosti notarskega zapisa ipd.),⁷⁵ jih lahko uveljavlja z impugnacijsko tožbo. Dolžnik vloži impugnacijsko tožbo praviloma pri sodišču, ki je dovolilo izvršbo. Če z impugnacijsko tožbo uspe, se izvršba ustavi (§ 36 EO).

Namesto nasprotne ali impugnacijske tožbe lahko dolžnik, ki zatrjuje:

- da je poravnal upnikovo terjatev ali z njim sklenil dogovor o odlogu izpolnitve, vloži na izvršilno sodišče predlog za ustavitev izvršbe (Oppositionsantrag, prvi odstavek § 40 EO);
- da se je upnik začasno ali stalno odpovedal vložitvi predloga za izvršbo (*pactum de non petendo*), vloži na izvršilno sodišče predlog za ustavitev izvršbe (Impugnationsantrag, prvi odstavek § 40 EO).

Predlog za ustavitev izvršbe se vroči upniku, da se o njem izjavi, razen če so dejstva, na katera se sklicuje dolžnik, izkazana z listinami, glede katerih ni nobenih pomislekov (unbedenkliche

⁷³ Primerjaj Wetzelberger v Vesna Rijavec, Wolfgang Jelinek, Wolfgang Brehm, str. 238.

⁷⁴ Primerjaj OGH 3Ob213/02y.

⁷⁵ Wetzelberger v Vesna Rijavec, Wolfgang Jelinek, Wolfgang Brehm, str. 241.

Urkunden). Če je odločitev o predlogu za ustavitev izvršbe odvisna od dejstev, ki so med strankama sporna, se dolžnik napoti na pravdo (§ 40 EO).

Če tretji ugovarja, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo, lahko vloži izločitveno tožbo (Drittwiderspruchsklage ali Exszindierungsklage) zoper upnika ali obe stranki. Tožbo vloži praviloma pri sodišču, ki je dovolilo izvršbo. Če s tožbo uspe, se izvršba ustavi (§ 37 EO).

Zahtevo za odpravo nepravilnosti (Vollzugsbeschwerde) lahko vloži vsaka oseba, ki se čuti prizadeto v svojih pravicah pri izvedbi izvršbe, še posebej pri uradnih dejanjih izvršilnega organa ali z zavračanjem izvedbe izvršilnih dejanj (§ 68 EO).

V skladu s § 42 EO lahko izvršilno sodišče, če dolžniku grozi nenadomestljiva ali težko nadomestljiva škoda (§ 44 EO), na predlog odloži izvršbo:

- če je bila vložena tožba za ugotovitev ničnosti ali neveljavnosti izvršilnega naslova ali razveljavitev izvršilnega naslova (vključno z arbitražno odločbo),
- če je bil vložen predlog za obnovo postopka, predlog za vrnitev v prejšnje stanje ali izredna revizija v postopku, iz katerega izvira izvršilni naslov,
- če je bil na izvršilno sodišče vložen nasprotni ali impugnacijski predlog za ustavitev izvršbe (§ 40 EO) ali predlog za ustavitev izvršbe po § 39 EO;
- če je dolžnikova obveznost odvisna od sočasne izpolnitve upnika, ki je ni opravil ali je ni pripravljen opraviti ali zavarovati,
- če je bila vložena nasprotna, impugnacijska ali izločitvena tožba,
- če so bili upniki pozvani, naj prijavijo svoje terjatve do zapuščine po § 813 ODZ,
- če je bil proti sklepu o izvršbi vložen rekurs,
- če je bila vložena zahteva za odpravo nepravilnosti (Vollzugsbeschwerde), o kateri še ni odločeno,
- če je bil vložen predlog za razveljavitev potrdila o izvršljivosti ali predlog za razveljavitev ali spremembo priznanja in razglasitve izvršljivosti tujega izvršilnega naslova.

V določenih primerih izvršilno sodišče za odlog izvršbe postavi pogoj, da dolžnik položi varščino (primerjaj drugi odstavek § 44 EO). Predlog za odlog izvršbe, ki sta ga vložila dolžnik ali tretji, se praviloma vroči upniku v izjavo (tretji odstavek § 45 EO). V sklepu o odlogu izvršbe sodišče navede, za koliko časa je izvršba odložena. Odložena izvršba se nadaljuje le na predlog (četrti in peti odstavek § 44 EO). Sodišče odloži izvršbo tudi na podlagi sporazuma strank, če sta dosegli dogovor o (obročnem) plačilu. Tako odložena izvršba se nadaljuje najmanj tri mesece od vložitve predloga za odlog. Če ni predlagano nadaljevanje odložene izvršbe v roku dveh let, se izvršba ustavi (§ 45a EO). Pri nepremičninski izvršbi je odlog na podlagi sporazuma strank mogoč vse do začetka dražbe (§ 200a EO). Nepremičninska izvršba se tudi odloži, če lahko dolžnik iz svojih mesečnih prejemkov v roku enega leta poravna upnikovo terjatev (§ 203 EO). Podobno velja za premičninsko izvršbo.

Predlog za izvršbo se praviloma vloži v pisni obliki in mu je treba priložiti izvršilni naslov s potrdilom o izvršljivosti (§ 54 EO). Vendar pa je bil v letu 1995 zaradi uvedbe informatizacije postopka izvršbe uveden t. i. poenostavljeni postopek dovolitve izvršbe, v katerem izvršilnega naslova s potrdilom o izvršljivosti predlogu za izvršbo ni treba priložiti (drugi odstavek § 54b EO), temveč sodišče o predlogu odloči le na podlagi podatkov, ki jih navede upnik v predlogu za izvršbo. Postopek poenostavljene dovolitve izvršbe se lahko uporabi: če gre zaradi izterjave denarnih terjatev za izvršbo na premočnine in dolžnikove terjatve do tretjedolžnikov (npr. na plačo ali transakcijski račun), če vrednost upnikove terjatve ne presega 50.000,00 EUR in če predlog za izvršbo temelji le na izvršilnem naslovu in ne na kakšni dodatni listini, npr. pravno nasledstvo se praviloma dokazuje z javno listino, zato se ne more uveljavljati v poenostavljenem, temveč v rednem postopku dovolitve izvršbe (prvi odstavek § 54b EO). Zoper sklep o izvršbi, izdan v poenostavljenem postopku dovolitve izvršbe, lahko dolžnik v roku 14 dni vloži ugovor (Einspruch) iz naslednjih taksativno naštetih razlogov, in sicer: da ne obstaja izvršilni naslov s potrdilom o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik; da ne obstaja potrdilo o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik; in da predlog za izvršbo ni v skladu z izvršilnim naslovom s potrdilom o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik (§ 54c EO). Po vložitvi ugovora sodišče upnika pozove, da predloži izvršilni naslov s klavzulo o izvršljivosti (§ 54d EO). Če sodišče ugovoru ugodí, izvršbo ustavi (§ 54e EO), upnik pa mora dolžniku povrniti stroške izvršbe in nastalo škodo, o kateri po prostem preudarku odloči izvršilno sodišče (§ 54f EO). Izvršilno sodišče upnika tudi denarno kaznuje s kaznijo najmanj 100,00 EUR, če je zlorabil institut poenostavljene dovolitve izvršbe (§54g EO).

Izvršba na nepremičnine se opravi z javno dražbo ali s prisilno upravo (Zwangsverwaltung, § 97 in naslednji EO). Slednja ima manjši gospodarski pomen, zato v tem pregledu ni podrobneje obravnavana. Prvo izvršilno dejanje pri nepremičninski izvršbi je vknjižba prisilne zastavne pravice upnika in zaznamba izvršljivosti njegove terjatve na podlagi izvršilnega naslova, ki se opravi na upnikov predlog na podlagi določil Zakona o zemljiški knjigi - Allgemeines Grundbuchsgesetz (§ 88 EO). Če je v zemljiški knjigi že pred začetkom izvršbe vknjižena hipoteka za zavarovanje upnikove terjatve, se pri tej hipoteki le zaznamuje izvršljivost terjatve, ki učinkuje tudi proti morebitnemu novemu lastniku nepremičnine (§ 89 EO). Ko je v zemljiški knjigi vknjižena (prisilna) hipoteka in zaznamba izvršljivosti terjatve, lahko upnik predlaga izvršilnemu sodišču prisilno prodajo nepremičnine na javni dražbi (§ 133 EO). Sklep o dovolitvi javne dražbe se zaznamuje v zemljiški knjigi pri vknjiženi upnikovi hipoteki (§ 137 EO). Ta zaznamba ima učinek, da se lahko izvršba opravi proti vsakemu poznejšemu pridobitelju nepremičnine (§ 138 EO). Poznejši izvršilni upniki pristopijo k že začeti nepremičninski izvršbi in jo prevzamejo v stanju, v katerem je (§ 139 EO). Po izdaji sklepa o dovolitvi javne dražbe sodišče pozove upnika k plačilu predujma (drugi odstavek § 136 EO) in po preteku treh tednov odredi cenitev nepremičnine, ki jo opravi sodni cenilec (§ 140 EO). Cenitev se pošlje strankam v izjavo (§ 144 EO). Ko preteče rok za izjavo strank o cenitvi in po pravnomočnosti sklepa o dovolitvi javne dražbe, sodišče določi čas in kraj javne dražbe (§ 169 EO). Sodišče izda razglas (edikt), v katerem med drugim opiše nepremičnino, ugotovi ocenjeno vrednost, določi višino varščine in izklicno ceno, čas in kraj dražbe ipd.. O ocenjeni vrednosti nepremičnine sodišče ne

izda sklepa, temveč jo navede v dražbenem razglasu (§ 170 EO). Dražbeni razglas se vroči upniku, dolžniku, zastavnim upnikom, služnostnim in predkupnim upravičencem (§ 171 EO). Dolžnik mora potencialnim kupcem omogočiti ogled nepremičnine. Čas ogleda se določi v dražbenem razglasu. V zaprte prostore je za namene ogleda mogoče vstopiti tudi s silo (§ 176 EO).

Dražba je javna in se praviloma opravi v sodni zgradbi. Dražbo vodi sodnik. Morebitni dogovori med dražitelji, da ne bodo dražili ali da bodo dražili le do določene cene, niso veljavni. Na podlagi takega dogovora ni mogoče terjati plačila, je pa mogoče zahtevati vrnitev že danega (§ 177 EO).

Vsakdo, ki želi na dražbi dati veljavno ponudbo, mora položiti varščino v višini 10 odstotkov ugotovljene vrednosti nepremičnine (§ 147 EO). Kupec nepremičnine praviloma prevzame vse služnosti in realna bremena, ki so po vrstnem redu pred zastavno pravico izvršilnega ali zastavnega upnika, druge nižje uvrščene služnosti se ob prodaji brišejo iz zemljiške knjige (§ 150 EO). Najnižja cena za nakup nepremičnine na dražbi znaša $\frac{1}{2}$ ugotovljene vrednosti. Če je prva dražba neuspešna, se na upnikov predlog, ki ga lahko vloži v roku dveh let, opravi druga javna dražba (§ 151 EO).

Na začetku dražbe sodnik razloži pogoje draženja in pojasni pravice na prodani nepremičnini (§ 178 EO). Nato sodnik pozove ponudnike k draženju. Sodnik lahko določi, za koliko je treba dvigovati vsakokratno ponudbo (dražbene stopnje). Dražbena stopnja lahko znaša največ 3 odstotke ocenjene vrednosti (§ 178 EO). Pri draženju ne smejo sodelovati dolžnik, sodnik in zapisnikar. Vsakega ponudnika, ki je na naroku za dražbo dal veljavno ponudbo, ta zavezuje, dokler drug ponudnik ne ponudi višje cene (§ 180 EO). O dražbi se vodi zapisnik (§ 194 EO). Dražba traja, dokler ponudniki višajo ponudbe. Na prošnjo enega ali več ponudnikov lahko sodnik dovoli krajši čas za premislek. Dražba se konča, če po dveh pozivih nihče od ponudnikov ne zviša ponudbe. Pred koncem dražbe sodnik razglasi, kdo je ponudil najvišjo ceno in v kakšni višini (§ 181 EO). Po dražbi sodnik pouči navzoče, iz kakšnih razlogov je mogoče ugovarjati domiku nepremičnine kupcu. Ugovor (Widerspruch) proti domiku nepremičnine kupcu je mogoče podati le na dražbi, poznejši ugovori se ne upoštevajo (§ 182 EO). Udeleženci dražbe lahko v skladu s § 184 EO domiku ugovarjajo iz naslednjih razlogov:

- da od objave dražbenega razglasa do dražbenega naroka ni pretekel en mesec,
- da dražbeni razglas ni imel zakonsko predpisane vsebine ali ni bil pravilno objavljen,
- da na narok niso bile vabljene osebe, ki bi jih sodišče na dražbeni narok moralo povabiti,
- da se je dražba nadaljevala kljub izdaji sklepa o ustavitvi,
- da sodnik ni zakonito vodil dražbe ali ponudniku neupravičeno ni dovolil, da bi zvišal ponudbo,
- da je bila najvišja ponudba v nasprotju z dražbenimi pogoji,
- da najboljši ponudnik nima pravne sposobnosti za pridobitev lastninske pravice na nepremičnini ali se zastopnik najboljšega ponudnika na dražbenem naroku ni izkazal z ustreznimi listinami.

O ugovoru proti domiku odloči sodnik s sklepom na sami dražbi ali v roku 8 dni. Če ugovoru ugotovi, odloči, ali se bo dražba nadaljevala ali pa razpiše nov dražbeni narok. Ponudnike, ki so ponudbe dali, te zavezujejo (§ 185 EO). Sklep o domiku ali sklep o ugoditvi ugovoru zoper domik je mogoče izpodbijati v roku 8 dni z rekurzom (§ 187 EO).

Če nihče ne poda ugovora, sodišče na dražbi razglasi sklep o domiku. Če gre za prodajo kmetijskega zemljišča, se domik izda s pridržkom, in sicer pod pogojem, da bo pozneje odobren pravni posel za nakup kmetijskega zemljišča. Pisni odpravek sklepa o domiku se vroči upniku, dolžniku in najboljšemu ponudniku. Domik se javno objavi in zaznamuje v zemljiški knjigi. Pri javni objavi domika je treba navesti najvišjo ponudbo. Če je po domiku dovoljeno višati ponudbo (Überbot), se v javni objavi določi, v kakšnem roku je mogoče ponudbo višati in kakšen je najnižji znesek, za katerega se lahko ponudba po domiku zviša. Na predlog vabljenega na dražbo se lahko domik javno objavi v časopisu (§ 183 EO).

Po izdaji sklepa o domiku je mogoče v roku 14 dni od objave sklepa o domiku višati ponudbo (Überbot), če je bila nepremičnina na dražbi prodana za manj kakor $\frac{3}{4}$ ocenjene vrednosti. S pravnomočno sprejetim višanjem ponudbe izgubi učinek prejšnja najvišja ponudba. Po domiku je mogoče ponudbo zvišati najmanj za $\frac{1}{4}$ najvišje ponujene cene. Sodišče takšno višanje upošteva, če nov ponudnik na sodišču ali pri notarju položi $\frac{1}{4}$ ponujene cene (§ 195 in 196 EO). Višanje ponudbe izgubi učinek, če prejšnji najboljši ponudnik v roku 3 dni ponudi vsaj enako ceno kakor nov ponudnik (§ 197 EO).

Lastninska pravica na nepremičnini preide na kupca z domikom. Pravic, ki jih pridobi najboljši ponudnik s pravnomočnostjo sklepa o domiku, ni mogoče izpodbijati iz razloga, da je bil izvršilni naslov razveljavljen (§ 189 EO).

Kupec nepremičnine mora plačati kupnino najpozneje v roku dveh mesecev od pravnomočnosti sklepa o domiku (§ 152 EO). Če kupec pravočasno ne plača kupnine, se na kupčeve stroške in tveganje izvede ponovna dražba (§ 154 EO). Če se pri novi dražbi doseže nižja cena, prvotni kupec jamči za plačilo razlike in stroškov s položeno varščino in vsem svojim premoženjem (§ 155 EO). Z dnem izdaje sklepa o domiku preide na kupca nevarnost naključnega uničenja nepremičnine. Od tega trenutka ima po eni strani pravico do pobiranja plodov in prihodkov nepremičnine, po drugi strani pa mora plačati davščine, ki bremenijo prodano nepremičnino. Sodišče izroči nepremičnino kupcu, ko so izpolnjeni vsi pogoji nakupa iz odredbe o prodaji (§ 156 EO). V vmesnem času (od izdaje sklepa o domiku do izročitve nepremičnine kupcu) lahko upniki izvršilnemu sodišču predlagajo odreditev začasne uprave nepremičnine (§ 158 EO).

Po plačilu kupnine sodišče razpiše razdelitveni narok, na katerega povabi upnika in dolžnika in vse, ki imajo v zemljiški knjigi vknjižene stvarne pravice. Narok za razdelitev kupnine se javno objavi (§ 209 EO). Vsak ki, ima pravico biti poplačan iz kupnine, mora najpozneje v roku 14 dni pred razdelitvenim narokom prijaviti glavnico, obresti, stroške in druge postranske terjatve ter jih izkazati z listinami, razen če so listine že v sodnem spisu. V nasprotnem primeru se te terjatve

upoštevajo le, če je njihova višina jasno razvidna iz zemljiške knjige. Sodišče upošteva tudi terjatve, ki so prijavljene pozneje, a najpozneje do razdelitvenega naroka. Vendar v takšnem primeru stranka, ki je prepozno prijavila terjatev, nosi separatne stroške preložitve ali nadaljevanja razdelitvenega naroka ob drugem terminu (§ 210 EO). Na naroku se razpravlja o poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo poplačilne zahteve. Na razdelitvenem naroku lahko upniki izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila (§ 213 EO). Če so med upniki sporna dejstva glede višine in vrstnega reda terjatev, jih izvršilno sodišče napoti na pravdo (§ 231-233 EO). O poplačilu iz kupnine odloči sodišče s sklepom (§ 214, 229 EO). V skladu s § 218 EO se iz kupnine poplačajo po naslednjem vrstnem redu:

- stroškičasne uprave nepremičnine po § 158 EO (v času od izdaje sklepa o domiku do izročitve nepremičnine kupcu v posest);
- davščine, ki bremenijo prodano nepremičnino;
- stroški upravljanja oziroma rezervnega sklada po stanovanjskem zakonu za obdobje zadnjih petih let od izdaje sklepa o domiku;
- terjatve upnikov po vrstnem redu, kakor so pridobili zastavno pravico. Upnikovi pravdni in izvršilni stroški imajo enak vrstni red kakor njegova glavnica.

Izvršba na dolžnikove premočnine zaradi poravnave upnikove izvršljive terjatve se opravi z rubežem in prodajo stvari (prvi odstavek § 249 EO). Sklep o dovolitvi izvršbe vroči sodni izvršitelj dolžniku ob izvedbi rubeža, razen če je bila izvršba dovoljena v poenostavljenem postopku. V tem primeru je praviloma treba počakati 14 dni od vročitve sklepa o izvršbi dolžniku (tretji odstavek § 249 EO). Preden začne z opravljanjem izvršbe, sodni izvršitelj pozove dolžnika k plačilu dolgovanega zneska (§ 25a EO). Če se dolžnik pri poskusu izvedbe rubeža ne najde, ga lahko sodni izvršitelj pozove, naj se oglasi pri njem (§ 25c EO). Sodni izvršitelj mora o izvedbi izvršbe sodišču in upniku poročati v roku največ 4 mesecev od prejema naloga za izvedbo izvršbe (§ 25d EO).

Sodni izvršitelj lahko po neuspelem rubežu dolžnikove prostore tudi nasilno odpre, za kar mora upnik v roku, ki ga določi sodni izvršitelj, založiti predujem. Upnik lahko sodnemu izvršitelju tudi sporoči, da bo zagotovil delovno silo za nasilno odpiranje vrat. Stroške ključavničarja predhodno nosi upnik (§ 26a EO). Sodni izvršitelji opravljajo izvršbo praviloma ob delavnikih med 6.00 in 22.00 uro, v izjemnih primerih med 22.00 in 6.00 uro, in ob sobotah, nedeljah in praznikih (§ 30 EO). Pri opravljanju neposrednih izvršilnih dejanj sodnega izvršitelja sta lahko navzoči obe stranki (§ 32 EO).

Rubež premočnin se opravi s popisom stvari in vpisom v zapisnik (§ 253 EO). Z rubežem pridobi upnik na stvareh zastavno pravico (§ 256 EO). Na podlagi rubežnega zapisnika se rubež stvari vpiše v register zarubljenih premočnin (§ 254 EO). Informacije iz tega registra lahko dobi vsakdo, ki izkaže za verjetno, da potrebuje te informacije za potrebe začetka izvršilnega ali pravnega postopka proti dolžniku, za potrebe uveljavljanja ugovorov proti že začeti izvršbi ali iz drugih tehničnih razlogov (§ 255 EO).

Zarubljene stvari ostanejo pri dolžniku ali se na upnikov predlog se hranijo v sodnem plogu, če so za takšno obliko hrambe primerne, oziroma so v hrambi pri javni instituciji ali pri upniku. Prevoz stvari v hrambo mora zagotoviti upnik (§ 259 EO). Pri izvršbi na premočnine se lahko zarubljene stvari hranijo tudi v dražbenih halah (§ 23 EO), za najem katerih je treba plačati najemnino (§24 EO). Dražbeni razglas se objavi na spletni strani, kupci pa lahko ponudbo posameznih stvari spremljajo s spletnim iskalnikom,⁷⁶ kjer je mogoče iskati po ključnih besedah in deželah oziroma krajih, kjer se dražbe opravljajo. Iskalnik glede na rezultate iskanja poišče čas in kraj dražbe premočnin.

Prodaja stvari se praviloma opravi po pravnomočnosti sklepa o izvršbi, razen če gre za pokvarljive stvari ali stvari, ki hitro izgubljajo vrednost, in upnik položi varščino (§ 259 EO). Stvari se praviloma prodajo na javni dražbi (§ 270 EO). Če imajo stvari borzno ceno, se prodajo na trgu (§ 268 EO). Kraj in čas dražbe se objavi v dražbenem razglasu (§ 272a EO). Dražba se opravi prek interneta, v dražbeni hiši, dražbeni hali ali na kraju, kjer se zarubljene stvari nahajajo (§ 274 EO). Na dražbi stvari oceni sodni cenilec (§ 275 EO). Stvari se lahko prodajo na dražbi za polovico ocenjene vrednosti (§ 277 EO). Najboljšemu ponudniku se domakne premočnina, če po dveh pozivih nihče od dražiteljev ne ponudi višje cene (§ 278 EO). Če se stvari na dražbi ne prodajo, lahko dražbena hala ali dražbena hiša zarubljene stvari v roku enega ali treh mesecev proda z neposredno pogodbo, ali pa upnik predlaga, da se razpiše druga dražba. Če je druga dražba neuspešna, se opravi še tretja. V primeru neuspešnosti tretje dražbe se premočninska izvršba ustavi, dolžnik pa ima pravico prevzeti zarubljene stvari (§ 278 EO). Iz izkupička od prodaje se po poplačilu stroškov cenitve in dražbe poplača upnikova terjatev s pripadki (§ 283 EO). Če je upnikov več, sodišče razpiše razdelitveni narok (§ 285 EO) in s sklepom o poplačilu odloči o razdelitvi kupnine med upnike (§ 287 EO).

Izvršba na dolžnikove terjatve (v praksi najpogosteje na plačo ali pokojnino) se opravi z rubežem in prenosom (§ 294 EO). S sklepom o izvršbi sodišče prepove tretjedolžniku izplačati terjatev dolžniku, dolžniku pa prepove z njo razpolagati. Z vročitvijo sklepa o izvršbi je rubež opravljen. Z rubežem pridobi upnik na dolžnikovi terjatvi zastavno pravico. Sklep o izvršbi se lahko vroči tudi podjetju v koncernu, ki ni tretjedolžnik. V takem primeru koncernsko podjetje, ki mu je bil vročen sklep o izvršbi, tega pošlje drugemu koncernskemu podjetju, ki je tretjedolžnik. Tretjedolžnik lahko z rekursom izpodbija prepoved izplačila dolžniku ali sodišče obvesti, da je izvršba na dolžnikovo terjatev nedopustna (§ 294 EO). Tretjedolžnik si lahko zaračuna stroške obračuna terjatve, glede katere veljajo omejitve izvršbe (npr. na plačo, pokojnino ipd.), in sicer:

- pri prvem nakazilu upniku 2 odstotka izplačanega zneska oziroma največ 8,00 EUR,
- pri drugem in vsakem naslednjem nakazilu 1 odstotek izplačanega zneska oziroma največ 4,00 EUR (§ 292h EO).

Če upnik ne predlaga drugače, sodišče ob vročitvi sklepa o izvršbi tretjedolžniku naloži, da se o zarubljeni terjatvi izjavi. Tretjedolžnik navedeno izjavo pošlje izvršilnemu sodišču in upniku ali jo

⁷⁶ <http://www.edikte.justiz.gv.at/edikte/fe/feedi6.nsf/suche!OpenForm&subf=g> (vpogled dne 12. 12. 2013).

poda na zapisnik pri sodišču (§ 301 EO). Za to izjavo si lahko tretjedolžnik zaračuna stroške, in sicer 25,00 EUR, če gre za rubež občasne terjatve (npr. plače), in 15,00 EUR v drugih primerih. Te stroške predhodno krije upnik (§ 302 EO).

Prenos dolžnikove terjatve na upnika se opravi v izterjavo⁷⁷ ali namesto plačila. Upnik lahko v predlogu za izvršbo predlaga le rubež terjatve, lahko pa ga združi s predlogom za prenos terjatve. O tem odloči sodišče z enim sklepom (§ 303 EO). V poenostavljenem postopku dovolitve izvršbe lahko tretjedolžnik izpolni terjatev upniku oziroma jo položi na sodišču šele po preteku štirih tednov od vročitve sklepa o dovolitvi izvršbe (§ 303a EO).

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

S predlogom zakona so predlagane nekatere rešitve, ki omogočajo racionalizacijo poslovanja sodišč, tako npr.:

- prenos nekaterih sodnih opravil na strokovne sodelavce,
- prenos hrambe varščin za delo izvršitelja s sodnih depozitov na fiduciarne račune izvršiteljev,
- postopek e-vročanja naloga za plačilo sodne takse in avtomatski izračun sodne takse v postopkih, kjer je to mogoče.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne prinaša bistvenih dodatnih obveznosti za stranke do pravosodnih organov, čeprav se v določeni meri z zasledovanjem cilja večje učinkovitosti postopkov izvršbe zahteva večja aktivnost strank v postopku.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic na tem področju.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Učinkovitejša izvršba, ki se zasleduje s predlogom tega zakona, bo imela pozitivne posledice tudi za gospodarstvo. Prenovljena ureditev izvršbe na nepremičnino bo omogočala upnikom možnost izbire načina prodaje in s tem tudi možnost dosega višje kupnine oziroma hitrejše realizacije prodaje. Hkrati se z določbami, ki urejajo novo urejeni oklicni postopek, varščino in odpravo pritožbe zoper sklep o domiku onemogoča dolžnikom in drugim udeležencem izvrševanje njihovim procesnih pravic zgolj z namenom podaljševanja izvršilnega postopka.

⁷⁷ Wetzelberger v Vesna Rijavec, Wolfgang Jelinek, Wolfgang Brehm, str. 237.

Predlog zakona prinaša tudi novo sredstvo zavarovanja. Tako se zavarovanju z zastavno pravico na nepremičninah in zastavno pravico na premičninah dodaja še možnost zavarovanja s pridobitvijo zastavne pravice na poslovnem deležu.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

S predlogom zakona se odpravlja dilema, ali omejitve, ki jih zakon določa za izvršbo, veljajo tudi za upravno izplačilno prepoved, saj se to sedaj jasno določa. S tem se upošteva pravica do socialne varnosti iz 50. člena Ustave in ratificirana Konvencijo o zaščiti plač, po kateri je treba plače »zaščititi« ne le pred rubežem (torej v primeru prisilne izvršbe), temveč tudi pred »odstopom«, torej tudi prostovoljnim - pogodbenim razpolaganjem v obsegu, ki je potreben za preživljanje delavca in njegove družine.

Z namenom čim večje usklajenosti določb glede omejitev in izvzetij iz izvršbe v ZIZ in ZDavP-2, so predlagane tudi spremembe določb ZIZ, ki urejajo prejemke, izvzete iz izvršbe, in omejitve izvršbe. Z ureditvijo, kot je predlagana v obravnavani noveli ZIZ, so med omejitve izvršbe izrecno uvrščene tudi terjatve iz delovnega razmerja (iz naslova potnih stroškov, dnevnic, jubilejnih nagrad ipd), na katere je po veljavni ureditvi mogoče v celoti poseči. Hkrati pa predlog zakona povzema ureditev ZDavP-2 glede omejitve zneskov, na katere je mogoče seči z izvršbo, ki bo pomenila, da se v nekaterih primerih varovani znesek, na katerega z izvršbo ni mogoče poseči, nekoliko zniža. Država mora v okviru uresničevanja ustavnega načela socialne države vsakomur zagotavljati možnost za dostojno življenje. To pa najprej pomeni zagotavljanje določenih minimalnih pogojev za preživetje. V skladu s sodbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-339/98 z dne 14.10.1998, zakonodajalec pri ureditvi izvršilnega postopka ni dolžan zagotoviti ravnovesja položajev strank, ampak se prvenstveno upošteva interes upnika, vendar pa mora kljub temu upoštevati, da iz ustavnega načela socialne države (2. člen Ustave RS) ter iz pravice do osebnega dostojanstva in varnosti (34. člen Ustave RS), izhaja, da izvršba ni dovoljena na stvareh, ki so nujne za zadovoljitev osnovnih življenjskih potreb dolžnika in oseb, ki jih ta preživlja. Predlagana sprememba je, kljub dejstvu, da se v nekaterih primerih varovani znesek, na katerega z izvršbo ni mogoče poseči, zniža, po mnenju predlagatelja v skladu z navedenimi ustavnopravnimi pravili..

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejet zakon bo predstavljen ciljnim skupinam preko seminarjev, sodnikom v okviru sodniških šol, širši javnosti pa preko spletne predstavitve.

- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Spremljanje izvajanja predpisa bo zagotovljeno predvsem preko spremljanja sodne statistike na področju izvršbe in odzivov organov, ki izvajajo predpis, ter drugih deležnikov, ki so vključeni v postopke, ki jih predpis ureja.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Datum objave na spletni strani Ministrstva za pravosodje: 20.11. 2013 in 17. 1. 2014.

Datum objave na Državnem portalu Republike Slovenije e-uprava v rubriki e-demokracija: 20.11. 2013 in 17. 1. 2014

Strokovno usklajevanje

Gradivo je bilo posredovano v strokovno usklajevanje Odvetniški zbornici Slovenije, Notarski zbornici Slovenije, Gospodarski zbornici Slovenije, Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije, Trgovinski zbornici Slovenije, Zbornici izvršiteljev Slovenije, Združenju bank Slovenije, Banki Slovenije, Državnemu pravobranilstvu Republike Slovenije, Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Komisiji za preprečevanje korupcije, Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije, višjim, okrožnim in okrajnim sodiščem, KDD - Centralni klirinško depotni družbi, v delu, ki se nanaša na 135. člen ZIZ pa tudi Zvezi potrošnikov Slovenije. Pripombe in predloge so podali še: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Skupnost občin Slovenije.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije (VSRS) je z dopisom z dne 3.12.2013 glede posameznih določb Predloga ZIZ-J predlagalo, da se besedilo osmega odstavka 29. člena ZIZ spremeni tako, da se glasi: »Odvetnik, notar, izvršitelj in Državno pravobranilstvo lahko vse vloge in druga pisanja, razen predloga za izvršbo na podlagi priložene menice, vlagajo v elektronski obliki.«, kar je v predlogu zakona upoštevano. Upoštevan je tudi predlog VSRS v zvezi s spremembo 92. člena ZIZ.

Upoštevane tudi vse pripombe VSRS, posredovane z dopisom z dne 21.2.2014, ki se nanašajo na spremembo četrtega odstavka 38.c člena zakona, obrazložitev k dopolnitvi 41. člena zakona (arbitražni sporazum) ter na obrazložitve črtanja 261. člena ZIZ.

Zbornica izvršiteljev Slovenije (ZIS) je z dopisom z dne 21.11.2013 nasprotovala predlaganim spremembam glede skrajšanja možnosti odloga na predlog upnika, saj meni, da spremembe niso v interesu upnikov. Predlagatelj pripombe ni upošteval, saj meni, da veljavna ureditev ni ustrezna, trajanje odloga na predlog upnika pa je treba omejiti zaradi pospešitve izvršilnega postopka. ZIS je poudarila tudi, da nasprotuje možnosti, da bi se pristojnosti izvršiteljev omejile na področja posamičnih okrožnih sodišč, česar predlog ZIZ-J sicer ni predvideval, takšne rešitve tudi ne vsebuje predlog tega zakona.

ZIS je z dopisom z dne 2.12.2013 kot nejasnemu nasprotovala novemu 84.a členu, ki ureja učinke rubeža gotovine in prostovoljnega plačila, vendar predlagatelj meni, da je predmetna določba jasna, saj pomeni, da terjatev s prostovoljno izpolnitvijo izvršitelju preneha v delu, ki ga je izročil dolžnik izvršitelju, ne pa v delu, ki ga prejeme upnik, ter da terjatev preneha v trenutku

izročitve izvršitelju, ne pa šele, ko je upnik poplačan. Predloga ZIS za dodatno normativno ureditev dostopa izvršiteljev do registra motornih vozil ni upoštevana, ker za rešitev nastalih težav v zvezi s posredovanjem podatkov izvršiteljem iz MRVL normativne spremembe niso potrebne, saj pravni temelji iz 4. člena ZIZ zadoščajo, potrebne so le ustrezne tehnične rešitve. Prav tako ni bil upoštevan predlog ZIS, po katerem bi v primeru, če izvršitelj več ne želi opravljati svoje službe, ali v primeru smrti, upokojitve ali bolezni izvršitelja lahko prevzel zadeve namestnik izvršitelja, minister za pravosodje pa bi ga imenoval za izvršitelja. Na ta način bi se po mnenju ZIS lahko poenostavil postopek predaje zadev in razbremenila zbornica izvršiteljev, ki po veljavni ureditvi prevzame vso dokumentacijo in predmete razrešenega izvršitelja ter določi izvršiteljevega prevzemnika. Predlagatelj meni, da je veljavna ureditev ustrezna in da predlagana izjema ni primerna, namestnik izvršitelja pa se ima možnost prijaviti na razpis za imenovanje izvršitelja. Predlagatelj tudi ni upošteval predloga ZIS opravljanju poizvedb o premoženju dolžnikovega zakonca ali zunajzakonskega partnerja, saj se lahko pridobivajo le podatki o premoženju dolžnika.

Zveza potrošnikov Slovenije je z dopisom z dne 26.11.2013 predlagala črtanje 135. člena ZIZ, ki ureja upravno izplačilno prepoved, podrejeno pa je predlagala, da se besedilo 135. člena spremeni tako, da se izrecno določi, da lahko dolžnik svojo izjavo kadarkoli prekliče. V predlogu zakona je upoštevan podrejeni predlog ZPS.

Okrajno sodišče v Gornji Radgoni je z dopisom z dne 25.11.2013 predlagalo ukinitve sklepa o izvršbi, razen v primeru izvršbe na podlagi verodostojne listine, kar pri pripravi predloga zakona ni bilo upoštevano, saj bi šlo v tem primeru za veliko sistemsko spremembo ureditve izvršbe, ki ni predmet obravnavane novele ZIZ. Predlagalo je tudi, da lahko upnik predlog po 74. členu ZIZ vloži le pred izdajo odredbe o prodaji nepremičnine, sicer mora nositi stroške, ki nastanejo sodišču zaradi prepozne predloga za odlog izvršbe, česar ni predlagatelj ni upošteval, saj bi bila takšna ureditev preveč omejujoča za upnika. Prav tako ni bil upoštevan predlog, da se prodaja z zavezujočim zbiranjem ponudb določi kot obligatorna, oziroma kot pravilo, saj je po mnenju predlagatelja ustrežnejše nov način prodaje nepremičnine v izvršbi uvesti kot dodatno možnost. Prav tako ni bil upoštevan predlog za spremembo 188. člena, po katerem bi se lahko na drugem naroku nepremičnina prodala za vsaj 1/3 vrednosti, saj predlagatelj ocenjuje, da je ureditev, po kateri se nepremičnina ne sme prodati za manj kot polovico ugotovljene vrednosti, ustrežnejša z vidika varstva dolžnika, ter predloga za ukinitve razdelitvenega naroka, saj je ta faza postopka povezana s predlaganimi spremembami glede priglasitve terjatve.

Od pripomb Okrajnega sodišča v Novi Gorici, prejetimi dne 6.12.2013, je upoštevana pripomba v zvezi s pisnim obračunom plače. Delno je upoštevana pripomba glede spremembe 191. člena ZIZ v zvezi z razdelitvijo varščine, niso pa upoštewane pripombe, ki se nanašajo na spremembe 74. člena (odlog na predlog upnika), saj je po mnenju predlagatelja določba dovolj jasna, ter pripomb k spremembam 189. člena ZIZ o zaključku dražbe, saj je po oceni predlagatelja predlagana rešitev ustrežnejša z vidika učinkovitosti izvršbe. Nadalje ni bil upoštevan predlog za spremembo 194. člena ZIZ glede časa za vložitev roka za drugo javno dražbo ter pripomba k spremembi 201. člena ZIZ glede umestitve določbe v Zakon o izvršbi in zavarovanju. V zvezi z

spremembo 207. člena ZIZ pojasnjujemo, da bodo morali po predlaganih spremembah terjatve priglasiti samo upniki, ki niso predlagali izvršbe, saj se bo predlog za izvršbo štel kot priglasitev terjatve. Predlagatelj ni sprejel dodatnega predloga za spremembe 40., 42. in 44. člena ZIZ, ki se nanaša na prilaganje izvršilnih naslovov, prav tako niso bili upoštevani drugi dodatni predlogi za spremembe ZIZ, ki presegajo okvir obravnavane novele ZIZ.

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) je svoje pripombe posredovala z dopisom z dne 4.12.2013 in z dopisom z dne 23.1.2014. Upoštevana je pripomba AJPES za spremembo tretjega odstavka 81. člena ZIZ glede rubeža premoženja, ki se vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premoženj, ni pa upoštevan predlog AJPES za dopolnitev 17. člena ZIZ, ki določa izvršilne naslove, z izvršnico, saj izvršnico kot izvršilni naslov določa že Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih, ZIZ pa v 17. členu določa, da je izvršilni naslov tudi druga izvršljiva odločba ali listina, za katero zakon (...) določa, da je izvršilni naslov. Prav tako ni bil upoštevan predlog za spremembo 29. člena ZIZ o obveznem elektronskem vlaganju in 31. člena ZIZ glede seznama dolžnikovega premoženja. Predloga za spremembo 147. člena ZIZ o sporočanju podatkov s strani organizacij za plačilni promet ni bilo možno upoštevati, saj predmetna ureditev spada v področje urejanja zakona, ki ureja plačilne storitve in sisteme. Zaradi finančnih posledic in potrebnih tehničnih prilagoditev tudi ni bil upoštevan predlog AJPES za spremembo četrtega in petega odstavka 81. člena ZIZ ter prehodne določbe. Morebitna ureditev obveznosti odprtega transakcijskega računa v Republiki Sloveniji ni predmet urejanja ZIZ.

Med pripombami Združenje bank Slovenije (ZBS), posredovanimi z dopisom z dne 4.12.2013, je predlagatelj sprejel pripombo glede črtanja določbe o varščini v 71. in 73. členu ZIZ in pripombo glede črtanja sprememb o zavarovanju s predhodno odredbo (sprememba 259. člena ZIZ), ter predlog ZBS za spremembo petega odstavka 181. člena ZIZ o objavi odredbe o prodaji nepremičnine.

Delno je bila upoštevana pripomba ZBS k spremembi 74. člena ZIZ glede omejitve odloga za izvršbo na predlog upnika, pripomba k spremembam 110. člena ZIZ (glede zapadlosti terjatev, ne pa glede določitve prioritete tudi za druge obveznosti), k spremembam 135. člena (glede zapadlosti, ne pa glede določitve minimuma pri upravnih izplačilnih prepovedih).

Predlagatelj pa ni upošteval pripombe ZBS k spremembi 72. člena ZIZ, saj tudi veljavna ureditev izrecno ne ureja soglasja v primeru kasnejših upnikov, ki izvršbo predlagajo po odlogu izvršbe. Predlagatelj nadalje ni upošteval pripomb ZBS k novemu 84.a členu ZIZ, ki določa učinek rubeža in prostovoljnega plačila, k spremembam 88. člena glede ponovnega rubeža, k dopolnitvi 101. člena ZIZ glede izvetja prejemkov lokalnih skupnosti iz izvršbe, k spremembam 141. člena o pošiljanju obvestil bank sodiščem, k spremembam 163.c člena, 182. člena o varščini pri javni dražbi nepremičnin, 185. člena, ter 188., 189. in 194. člena o možnosti prodaje nepremičnine za 30 % ocenjene vrednosti. Prav tako niso bili sprejeti dodatni konkretni predlogi, ki presegajo okvir te novele.

Med pripombami ZBS, posredovanimi z dopisom z dne 24.1.2014, predlagatelj zaradi zagotovitve učinkovitosti izvršbe ni upošteval ponovnega predloga ZBS za izvzetje sredstev samoupravnih lokalnih skupnosti iz izvršbe (dopolnitev 101. člena ZIZ). Iz istega razloga ni bil upoštevan predlog ZBS za spremembo 102. člena ZIZ z razširitvijo omejitev izvršbe. Prav tako ni bila sprejeta pripomba ZBS k spremembam 135. člena ZIZ, ki ureja upravno izplačilno prepoved, glede določitve minimuma, saj je treba tudi v teh primerih upoštevati pravico do socialne varnosti dolžnika, ter pripomba ZBS glede možnosti preklica pri upravni izplačilni prepovedi, saj se upravna izplačilna prepoved po pravni naravi in značilnostih najbolj približa asignaciji, pri kateri pa nakazovalec lahko prekliče pooblastilo za izpolnitev, ki ga je dal nakazancu.

Predlagatelj ni upošteval predlogov, ki jih je z dopisom z dne 13.12.2013 posredovala Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) in v zvezi s tem pojasnjuje naslednje.

Glede predloga GZS, da naj se v postopku za pridobitev sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine omogoči, da upnik predloži (v elektronski obliki) listine, ki so podlaga za njegov zahtevek, pojasnjujemo, da se v sistemu izvršbe na podlagi verodostojne listine predlogu za izvršbo ne prilaga listin, saj sodišče vsebinsko ne presoja utemeljenosti zahtevka, ampak je sklep o izvršbi izdan avtomatsko, in sicer že v nekaj dneh. Upnik mora v predlogu za izvršbo verodostojno listino le določno označiti in navesti datum zapadlosti terjatve. Če dolžnik ne ugovarja izdanemu sklepu o izvršbi (do česar mora seveda imeti pravico, saj je njegov ugovor lahko utemeljen), je tak sistem gotovo zelo ugoden za upnika, saj pride hitro in enostavno do poplačila svoje terjatve. Dolžniki vlagajo ugovore zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine le v cca 11 % zadev, kar pomeni, da je v 89 % zadeva pravnomočno rešena, ne da bi bilo potrebno zamudno vsebinsko presojanje, ki bi ga bilo treba opraviti, če bi upniki že ob vložitvi predloga za izvršbo prilagali listine. Upniki pridejo tako zelo hitro in poceni do poplačila, če dolžnik le razpolaga s premoženjem, na katero je mogoče poseči v izvršbi.

Pri izvršbi na podlagi verodostojne listine (v primerjavi z izvršbo na podlagi izvršilnega naslova) pred vložitvijo predloga za izvršbo o upnikovi terjatvi še ni bilo odločeno. Upnik z verodostojno listino izkazuje zgolj visoko stopnjo verjetnosti obstoja terjatve. S sklepom o izvršbi na podlagi verodostojne listine sodišče šele naloži dolžniku, da plača terjatev, ter hkrati dovoli izvršbo za poplačilo te terjatve. Če dolžnik ugovarja (pravočasno, popolno, obrazloženo, dovoljeno) zoper sklep o izvršbi v celoti oziroma v delu, v katerem mu je bilo naloženo plačilo terjatve, postane obstoj te terjatve sporen. V tem primeru sodišče razveljavi sklep o izvršbi v delu, v katerem je dovolilo izvršbo, ter postopek nadaljuje kot pri ugovoru zoper plačilni nalog (drugi odstavek 62. člena ZIZ), kar pomeni, da se o obstoju upnikove terjatve odloča v pravdi.

Postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine je torej namenjen poenostavljenemu sodnemu varstvu terjatev, ki niso sporne, tako da se izogne obravnavi v pravnem postopku v primerih, v katerih dolžnik ne ugovarja. Kot že navedeno, je takih zadev 89 %. Glede na to, da obstoječi koncept temelji na tem, da se sklep o izvršbi izda na podlagi podatkov, ki jih sodišče ne

preverja, predlog GZS pomeni radikalen poseg v koncept, za katerega ocenjujemo, da ga ni racionalno spreminjati ravno zaradi izkazane statistike.

Vpeljava posebne sankcije za dolžnike, ki ugovarjajo zoper predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine, čeprav vedo, da nimajo razumnega razloga, ki jo predlaga GZS, ni ustrezna, kazenske sankcije pa morajo urejati predpisi s področja kazenskega prava. Preprečitvi, da bi v pravdni postopek prišle zadeve na podlagi neutemeljenega dolžnikovega ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, je namenjena zahteva po obrazloženosti dolžnikovega ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine. Dolžnikov ugovor mora biti obrazložen, v njem mora dolžnik navesti dejstva, s katerimi ga utemeljuje, in predložiti dokaze, sicer se šteje kot neutemeljen. Pri tem je treba upoštevati, da je od vseh vloženih ugovorov proti sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine povprečno le polovica obrazloženih, torej takih, da jih mora CoVL predložiti v odločanje pravnemu sodišču. Torej pride le 5 % zadev letno iz postopka izvršbe na podlagi verodostojne listine v pravdni postopek.

Glede na dejstvo, da za negativna dejstva, kot je na primer neobstoje poslovnega razmerja, ni mogoče predlagati dokazov, je pred časom prišlo do težav s t.i. pavšalnimi ugovori, torej ugovori, ki jih dolžniki podajajo samo zaradi podaljševanja postopka. Ta problem je bil obravnavan v okviru priprave novele ZIZ-I. Do spremembe ureditve predhodnih odredb je tako prišlo z namenom dodatne omejitve dolžnikovih ugovorov v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine zaradi povečanja plačilne discipline in izboljšanja položaja upnikov v postopkih izvršbe na podlagi verodostojne listine. Olajšani so bili pogoji, pod katerimi lahko upnik po dolžnikovem pavšalnem ugovoru proti sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine pridobi predhodno odredbo, in s tem zavarovanje svoje terjatve, saj upniku ni treba izkazovati nevarnosti, da bo sicer uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena, kar je pogosto zelo težavno. V zvezi s proučitvijo možnosti za nadaljnje zmanjšanje vplivov "pavšalnih ugovorov", ki ga je predlagala GZS z dopisom z dne 4.3.2014, menimo, da je glede na to, da je Višje sodišče v Ljubljani vložilo zahtevo za oceno ustavnosti prve alineje prvega odstavka 258. člena ZIZ - torej ureditve predhodnih odredb, kot je bila spremenjena z zadnjo novelo ZIZ-I ravno zaradi reševanja problematike pavšalnih ugovorov - ustrežnejše, da se z morebitnimi nadaljnjimi spremembami na tem področju počaka do odločitve Ustavnega sodišča.

Treba je upoštevati tudi, da je bila zaradi pospešitve pravnih postopkov, ki se vodijo na podlagi obrazloženega dolžnikovega ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine z novelo ZIZ-H v zakon vključena določitev roka treh mesecev, v katerem mora pravno sodišče opraviti procesna dejanja v zvezi z navedenim ugovorom - opraviti poravnalni narok, oziroma, če ni poravnalnega naroka, prvi narok za glavno obravnavo.

Za gospodarske spore je bil z novelo ZIZ-H v primeru izvršbe na podlagi verodostojne listine uveden za upnika učinkovitejši postopek izvršbe na podlagi priložene menice, ki omogoča poplačilo pred pravnomočnostjo na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizaciji za plačilni promet. Upnik ima v gospodarskih zadevah možnost doseči rubež sredstev pri

organizaciji za plačilni promet in poplačilo iz teh sredstev še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, če predlogu za izvršbo priloži menico. Sodišče mora o predlogu za izvršbo na podlagi priložene menice odločiti v petih delovnih dneh, s čimer se zagotavlja primerljiva hitrost izdaje sklepa o izvršbi kot je v praksi pri izdaji sklepa o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine pri CoVL.

V zvezi pripombo GZS o predolgih in neučinkovitih postopkih prodaje premoženja dolžnika menimo, da predlagane spremembe zakona vsebujejo številne rešitve za pospešitev nepremičninske izvršbe, saj se poleg ureditve novega oklicnega postopka za imetnike zemljiškega pisma ureja tudi nov način prodaje nepremične na podlagi zavezujočega zbiranja ponudb, znižuje se izklicna cena na prvi javni dražbi na 70 % ugotovljene vrednosti nepremičnine, zmanjšuje se število narokov za prodajo nepremičnine na dva naroka, omogoča se prodaja nepremičnine kot celote ter ukinja pravno sredstvo pritožbe zoper sklep o domiku. Z vidika pospešitve premožninske izvršbe zakon na novo ureja rubež registrskih premožnin in pri slednjih ne zahteva več predhodnega fizičnega rubeža s strani izvršitelja, ampak se rubež registrske premožnine opravi že z vpisom v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premožnin.

Predlog GZS, da se meja za spor majhne vrednosti za gospodarske spore v Sloveniji dvigne iz 4.000 evrov na 10.000 evrov, spada na področje urejanja Zakona o pravnem postopku, zato bo predlog preučen in ustrezno upoštevan v okviru priprave naslednjih sprememb Zakona o pravnem postopku, odločitev pa bo odvisna tudi od revizije Uredbe (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) je v dopisu z dne 6.3.2013 navedla, da nasprotuje predlogu za spremembo 102. člena ZIZ, in sicer, da se osnova za izvršbo razširi na vse denarne prejemke, ki se v skladu z zakonom o dohodnini štejejo za dohodek iz delovnega razmerja, saj bi to pomenilo, da se lahko z izvršbo poseže tudi na povračila stroškov v zvezi z delom (prevoz na delo in iz dela, regres za prehrano) ter druge osebne prejemke. V zvezi s tem je predlagala, da se povračila stroškov dela v celoti izvzamejo iz izvršbe.

Predlagatelj pojasnjuje, da je po veljavni ureditvi sodna praksa enotna, da lahko upnik poseže tudi na povračilo stroškov v zvezi z delom, in sicer v polnem obsegu in brez upoštevanja omejitev izvršbe. V tem primeru gre za izvršbo po 128. členu ZIZ (izvršba na druge stalne prejemke). Upnik lahko torej po veljavni ureditvi izbira, ali bo predlagal le izvršbo na plačo ali pa tudi na povračilo stroškov, s tem da zakon za izvršbo na plačo določa omejitve, za izvršbo na povračilo stroškov pa ne. Stališče, da za te prejemke iz delovnega razmerja ne veljajo izvzeta in omejitve, je jasno zavzela tudi sodna praksa v večih zadevah, na primer Višje sodišče v Ljubljani s sodbo z dne 7.6.2013 opr. št. 212/2013, enako tudi Višje sodišče v Ljubljani v sklepu z dne 19.6.2012 opr.št. II lp 6173/2011. Z ureditvijo, kot je predlagana v tem predlogu zakona, pa so med omejitve izvršbe izrecno uvrščene tudi te terjatve iz delovnega razmerja (iz naslova potnih stroškov, dnevnic, jubilejnih nagrad ipd). Zato menimo, da se v teh primerih pravni

položaj dolžnika dejansko ne poslabšuje, temveč se izboljšuje, saj bo na druge terjatve iz delovnega razmerja po predlagani ureditvi mogoče poseči zgolj v omejenem obsegu.

ZSSS je opozorila tudi, da predlagane spremembe poslabšujejo položaj dolžnikov, saj je znesek, ki ostane dolžniku po izvršbi po predlagani spremembi, manjši.

Glede tega pojasnujemo, da je bila predmetna sprememba predlagana zgolj z namenom uskladitve z ZDavP-2 in poenostavitve izračuna zaradi olajšanja položaja izvrševalcev sklepov o izvršbi na denarno terjatev (predvsem delodajalci, banke). Kot je bilo poudarjeno tudi na seji Ekonomsko-socialnega sveta dne 28.2.2014, namen predlagatelja ni bil zmanjšanje zneska, ki ostane dolžniku po izvršbi. Dejstvo je, da je narava civilnega izvršilnega postopka in davčnega postopka z vidika varstva dolžnika oziroma njegovega pravnega položaja enaka. Država mora v okviru uresničevanja ustavnega načela socialne države vsakomur zagotavljati možnost za dostojno življenje. To pa najprej pomeni zagotavljanje določenih minimalnih pogojev za preživetje. V skladu s sodbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-339/98 z dne 14.10.1998, zakonodajalec pri ureditvi izvršilnega postopka ni dolžan zagotoviti ravnovesja položajev strank, ampak se prvenstveno upošteva interes upnika, vendar pa mora kljub temu upoštevati, da iz ustavnega načela socialne države (2. člen Ustave) ter iz pravice do osebnega dostojanstva in varnosti (34. člen Ustave), izhaja, da izvršba ni dovoljena na stvareh, ki so nujne za zadovoljitev osnovnih življenjskih potreb dolžnika in oseb, ki jih ta preživlja. Predlagana sprememba je, kljub dejstvu, da se v nekaterih primerih varovani znesek, na katerega z izvršbo ni mogoče poseči, zniža, po mnenju predlagatelja v skladu z navedenimi ustavnopravnimi pravili. Hkrati pa je treba dodati, da se omejitve razširjajo tudi na dnevnice, potne stroške in jubilejne nagrade, torej dohodke iz delovnega razmerja v širšem smislu, ki po veljavni ureditvi ne zapadejo v režim omejitev.

Predlagatelj meni, da za dosedanje različno obravnavanje položaja dolžnika v davčni in civilni izvršbi ne obstoji stvarni razlog, upoštevati pa je treba tudi, da se lahko tako delodajalci kot tudi delavci v izvršilnem postopku znajdejo tako na pasivni strani kot na aktivni strani. V slednjih primerih predlagana ureditev izboljšuje njihov pravni položaj in omogoča doseg boljšega poplačila oziroma onemogoča izigravanje zakonskih določb z izplačilom plače preko drugih dohodkov iz delovnega razmerja.

ZSSS je predlagala tudi, da bi bili delavci kot upniki oproščeni plačila sodnih taks, stroškov izvršilnega postopka in predujma (varščine), kadar vlagajo predlog za izvršbo na podlagi sodne odločbe delovnega sodišča ali druge listine, s katero se zahteva poplačilo materialnih pravic iz delovnega razmerja, ter prednostno poplačilo terjatev, ki izhajajo iz sodnih odločb delovnega sodišča v izvršbi.

Glede plačila sodnih taks pojasnujemo, da Zakon o sodnih taksah že določa, da se sodne takse ne plačujejo v postopku izvršbe in zavarovanja za izvršitev odločb delovnih in socialnih sodišč v sporih delavcev iz delovnih razmerij oziroma v zvezi z delom (2. člen). Glede predloga za oprostitev ostalih stroškov postopka in predujma, ki naj bi jih bili delavci deležni v postopku izvršbe, pa predlagatelj meni, da ni sprejemljiv. Nobenega razloga ni za različno obravnavanje upnikov v tem pogledu. V primeru slabega materialnega položaja država vsem pod enakimi pogoji zagotavlja brezplačno pravno pomoč po Zakonu o brezplačni pravni pomoči (ZBPP).

Brezplačna pravna pomoč se po šestem odstavku 25. člena ZBPP lahko dodeli tudi kot oprostitev plačila stroškov v postopku pred sodišči, predvsem kot oprostitev plačila:

1. stroškov za izvedence, priče, tolmače, vročevalce in prevode, stroškov zunanjega poslovanja sodišča ali drugega organa Republike Slovenije in drugih opravičenih stroškov;
2. pologov varščine za stroške oziroma stroškov izvedbe postopka (predujmi);
3. stroškov za javne listine in potrdila, ki so potrebna v postopku pred sodiščem;
4. drugih stroškov postopka.

V predlogu zakona so upoštevane pripombe Višjega sodišča v Ljubljani, prejete 3.12.2013, ki se nanašajo na spremembe 71. in 73. člena ZIZ (vročitev predloga za odlog upniku predlog dolžnika oziroma na predlog tretjega), ter pripombe, ki se nanašajo na spremembo 92. člena v zvezi s časom prodaje premočnin. Ni pa bila upoštevana pripomba Višjega sodišča v Ljubljani, ki se nanaša na spremembe 6. člena ZIZ (razširitev pooblastil strokovnim sodelavcem in odstop zadeve v odločitev senatu), saj meni, da je širjenje pristojnosti na sodno osebje dopustno v primerih, ko se ne prenaša srčike sojenja v materialnem smislu. Prav tako niso bile sprejete pripombe k spremembam 88. člena zakona, saj bo sprememba prispevala k pospešitvi postopka, nadalje k novemu 133.a členu zakona in k spremembam 101. člena zakona, niti pripomb k novemu 171.a členu - prodaja nepremičnine kot celote, saj menimo, da se bo s predlagano spremembo povečala možnost prodaje nepremičnine in iztržena kupnina.

Predlagatelj ni upošteval pripomb k spremembam 171., 189., 192. in 193. člena zakona, ki se nanašajo na črtanje posebne pritožbe zoper sklep o domiku. Predlog za tako spremembo je bil podan ravno s strani sodstva, saj so sodniki v praksi zaznali, da se postopek nepremičninske izvršbe lahko zelo zavleče, prav zaradi prevelike možnosti uporabe pravnih sredstev, ki jo izkoriščajo dolžniki. Prav tako ni bila upoštevana pripomba glede sprememb v zvezi s priglasitvijo terjatve v postopku izvršbe (sprememba 196. in 198. člena zakona), saj tudi drugi procesni zakoni zaradi zagotovitve poplčila preostalih upnikov v časovno primernem času sankcionirajo neaktivnost strank v postopku z izgubo pravice. Predlagatelj ni sprejel dodatnih predlogov Višjega sodišča v Ljubljani, ki se nanašajo na spremembe 62. in 64. člena, saj presegajo okvir te novele.

Kot ustrezna je bila upoštevana pripomba Okrajnega sodišča v Piranu, posredovana z dopisom z dne 4.12.2013, ki se nanaša na novi 171.a člen, ki ureja prodajo nepremičnine kot celote, ter predlog glede spremembe tretjega odstavka 171. člena ZIZ. Dodatni predlogi za spremembo 209. člena ZIZ in za črtanje 31. člena ZIZ niso bili upoštevani.

Od pripomb Okrožnega sodišča v Ljubljani, posredovanih z dopisom z dne 5.12.2013, so bile upoštevane pripombe k spremembam 71. in 73. člena ZIZ, delno pa je bila upoštevana pripomba glede spremembe 74. člena ZIZ. V zvezi s predlogom za dopolnitev 257. člena ZIZ, ki ureja pogoje za izdajo predhodne odredbe, predlagatelj meni, da je, glede na to, da je bila zoper nekatere rešitve na tem področju sprožena ocena ustavnosti, treba z nadaljnjimi spremembami počakati. Predlagatelj prav tako ni sprejel dodatnih predlogov za spremembe 33. člena ZIZ, 134. člena ZIZ, predloga glede oprostitve plačila kupnine kupca, ki ni edini upnik, predloga glede ustavitve izvršbe, če se med postopkom spozna, da je lastnik nepremičnine nekdo tretji,

predloga, da bi prvostopenjski sodniki lahko odločili o pritožbi, predloga za natančnejšo ureditev postopka izvršbe po uradni dolžnosti, predloga za spremembo 194. člena ZIZ in predloga za spremembo petega odstavka 72. člena.

V predlogu zakona je upoštevana pripomba Okrajnega sodišča v Mariboru k spremembi 71. člena, ki se nanaša na vročanje predloga za odlog upniku, in pripomba k spremembi 165. člena ZIZ. Ni pa upoštevana pripomba k spremembi 6. člena ZIZ, saj predlagatelj meni, da je širjenje pristojnosti na strokovne sodelavce dopustno in bo prispevalo k razbremenitvi sodnikov. Prav tako predlagatelj ni sprejel pripombe k spremembi 38.b člena in predloga za črtanje 131. člena, saj meni, da je sorazmerno poplačilo preživninskih upravičencev ustrezno. V zvezi z opozorili k novemu 171.a členu, ki ureja prodajo nepremičnine kot celote, predlagatelj meni, da je predlagana določba dovolj dodelana, da v praksi ne bo povzročila problemov, na katere opozarja sodišče, enako meni glede novega 198.a člena, ki ureja prodajo z zavezujočim zbiranjem ponudb.

Predlagatelj je upošteval predlog Odvetniške zbornice Slovenije (OZS) k spremembi 29. člena ZIZ, da se elektronsko vlaganje vlog opredeli le kot možnost, pripombo glede vročanja predloga za odlog izvršbe upniku pri spremembi 71. člena ZIZ in 73. člena ZIZ, pripombo k spremembi 192. člena ter pripombo za spremembo 240. člena ZIZ v zvezi z novim Enaindvajsetim a) poglavjem, ki ureja zastavno pravico na poslovnem deležu.

Delno so upoštewane pripombe OZS k spremembi 92. člena ZIZ, predlog v zvezi s spremembo 135. člena ZIZ (glede možnosti preklica izjave in terjatev, zapadlih za zadnje leto, ne pa glede črtanja določbe in glede določitve minimuma) ter k novemu 171.a členu, ki določa prodajo nepremičnine kot celote.

Predlagatelj ni upošteval pripomb OZS v zvezi z oklicem za imetnika zemljiškega pisma, saj meni, da je predlagana rešitev ustavno skladna, prav tako ni upošteval pripomb OZS glede omejitve možnosti odloga na predlog upnika, saj meni, da veljavna ureditev upnikom dopušča preširoke možnosti, ki niso v skladu z namenom postopka izvršbe. Predlagatelj tudi ni upošteval predloga OZS za spremembo 258. člena ZIZ, ki je bil spremenjen z zadnjo novelo ZIZ-I z namenom izboljšanja položaja upnikov v primeru pavšalnih ugovorov, sprejet na pobudo Obrtno-podjetniške zbornice. Predlagatelj je kot neustrezen ocenil predlog, da se vrednost nepremičnine določi kot tista, ki jo je določil GURS, in ostale predloge glede izvršbe na nepremičnino, saj meni, da bodo že določbe, kot so predlagane, bistveno pripomogle k pospešitvi tega postopka. OZS je predlagala konkretizacijo pojma »neutemeljeno povzročeni stroški« v spremenjenem 38. členu ZIZ, predlagatelj pa meni, da gre za pravni standard, katerega vsebino napolni sodna praksa. Zaradi razbremenitve dela sodišča ni bila upoštevana pripomba glede pridobivanja soglasja ostalih upnikov s strani upnika pri spremembi 72. člena ZIZ. Predlagatelj ni sledil oceni OZS o neustreznosti predlaganega novega 84.a člena, ki ureja učinke rubeža gotovine in prostovoljnega plačila. Kljub pomislekom OZS glede spremembe 88. člena ZIZ, predlagatelj meni, da ni razlogov za različno obravnavo neuspešnega poskusa rubeža, kadar izvršitelj ne najde rubljevih premičnin, in neuspešnega poskusa rubeža, kadar ga

izvršitelj ne izvede, ker dolžnik ni navzoč ali prostora noče odpreti. Očitek glede spremembe 141. člena ZIZ ni utemeljen, saj že po veljavni ureditvi velja, da se izvršba ustavi, če eno leto pred prejemom sklepa o izvršbi na dolžnikovem računu ni rubljivih sredstev. Predlagatelj ni upošteval pripombe v zvezi z ukinitvijo pritožbe zoper sklep o domiku (sprememba 189. člena ZIZ), saj je le-ta predlagan z namenom pospešitve nepremičninske izvršbe, poleg tega bo možno nepravilnosti, ki se jih po veljavni ureditvi uveljavlja s pritožbo zoper ta sklep, uveljavljati s pritožbo zoper sklep o izročitvi. Predlagane dopolnitve novega 172.a člena, ki določa oklic imetniku zemljiškega pisma, zaradi neakcesornosti zemljiškega dolga ni bilo moč upoštevati. OZS ocenjuje spremembe 183., 185. 187. in 189.a člena ZIZ glede prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb kot nesmiselne, predlagatelj pa meni, da gre za dodatno možnosti, ki lahko pripomore k izboljšanju prodaje nepremičnin v izvršbi. Glede na to, da se s predlogom zakona ukinja tretja javna dražba nepremičnine in se omogoča določitev nižje izklicne cene na prvi javni dražbi, predlagatelj ni upošteval predloga, naj se druga javna dražba nepremičnine izvede brez predloga upnika. Prav tako predlagatelj ni upošteval dodatnih predlogov OZS za spremembo drugega odstavka 166. člena ZIZ glede krajevne pristojnosti sodišča za izvršbo na nepremičnine ter za spremembe šestega odstavka 260. člena ZIZ v zvezi z 263. in 265. členom ZIZ glede opravičbe predznambe zastavne pravice.

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OPZS) je posredovala pripombe z dopisom z dne 4.12.2013 ter z dopisom z dne 29.1.2014.

Predlagatelj je upošteval predlog OPZS v zvezi s črtanjem drugega odstavka 186. člena zakona tako, da je bila sprememba te določbe iz predloga novele črtana. Upoštevali smo tudi pripombo glede spremembe 38.c člena zakona in predlog za spremembo 192. člena ZIZ, po katerem bi se nepremičnina zaradi predlagane spremenjene ureditve sklepa o domiku kupcu izročila šele po pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu.

OPZS ugotavlja, da predlog novele ne vsebuje niti enega ukrepa, ki bi zasledoval cilj zagotovitve večje učinkovitosti izvršbe na podlagi verodostojne listine. Ob tem meni, da je izvršba na podlagi verodostojne listine izjemno neučinkovita, novela pa ne bo v ničemer prispevala k povečanju plačilne discipline, k učinkovitejšemu sodnemu postopku v primeru izvršb, zlasti izvršb na podlagi verodostojne listine, posebej pa izpostavlja problematiko nesankcioniranja namernega vlaganja neutemeljenih ugovorov zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine z namenom zavlačevanja izvršbe.

V zvezi s tem predlagatelj pojasnjuje, da je postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine že sam po sebi predstavlja posebnost slovenskega izvršilnega prava, saj v drugih državah take ureditve, ki bi tako močno pospešila postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine, ne poznajo. Seveda pa je lahko tak postopek namenjen le izvršbi nespornih terjatev, saj mora v primeru spora o zahtevku še odločiti sodišče.

Pri izvršbi na podlagi verodostojne listine (v primerjavi z izvršbo na podlagi izvršilnega naslova) namreč pred vložitvijo predloga za izvršbo o upnikovi terjatvi še ni bilo odločeno. Upnik z

verodostojno listino izkazuje zgolj visoko stopnjo verjetnosti obstoja terjatve. S sklepom o izvršbi na podlagi verodostojne listine sodišče šele naloži dolžniku, da plača terjatev, ter hkrati dovoli izvršbo za poplačilo te terjatve. Če dolžnik ugovarja (pravočasno, popolno, obrazloženo, dovoljeno) zoper sklep o izvršbi v celoti oziroma v delu, v katerem mu je bilo naloženo plačilo terjatve, postane obstoj te terjatve sporen. V tem primeru sodišče razveljavi sklep o izvršbi v delu, v katerem je dovolilo izvršbo, ter postopek nadaljuje kot pri ugovoru zoper plačilni nalog (drugi odstavek 62. člena ZIZ), kar pomeni, da se o obstoju upnikove terjatve odloča v pravdi.

Postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine je torej namenjen poenostavljenemu in hitremu sodnemu varstvu, vendar je možen le za terjatve, ki niso sporne, tako da se izogne obravnavi v pravnem postopku v primerih, v katerih dolžnik ne ugovarja obrazloženo.

Na področju izvršbe na podlagi verodostojne listine je bilo z že sprejetimi novelami omogočenih veliko sprememb. Z novelo ZIZ-E je bila omogočena informatizacija postopka, avtomatizirano se obdelujejo predlogi za izvršbo in izdajajo sklepi za izvršbo. Zaradi pospešitve pravnih postopkov, ki se vodijo na podlagi obrazloženega dolžnikovega ugovora zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, je bila z novelo ZIZ-H v zakon vključena določitev roka treh mesecev, v katerem mora pravdno sodišče opraviti procesna dejanja v zvezi z navedenim ugovorom - opraviti poravnalni narok, oziroma, če ni poravnalnega naroka, prvi narok za glavno obravnavo. Nadalje je bil za gospodarske spore z novelo ZIZ-H v primeru izvršbe na podlagi verodostojne listine uveden za upnika učinkovitejši postopek izvršbe na podlagi priložene menice, ki omogoča poplačilo pred pravnomočnostjo na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizaciji za plačilni promet. Upnik ima v gospodarskih zadevah možnost doseči rubež sredstev pri organizaciji za plačilni promet in poplačilo iz teh sredstev še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, če predlogu za izvršbo priloži menico. Sodišče mora o predlogu za izvršbo na podlagi priložene menice odločiti v petih delovnih dneh, s čimer se zagotavlja primerljiva hitrost izdaje sklepa o izvršbi kot je v praksi pri izdaji sklepa o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine pri CoVL. Z zadnjo novelo ZIZ-I je bil na področju izvršbe na podlagi verodostojne listine obravnavan problem tako imenovanih pavšalnih ugovorov. Olajšani so bili pogoji, pod katerimi lahko upnik po dolžnikovem pavšalnem ugovoru proti sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine pridobi predhodno odredbo, in s tem zavarovanje svoje terjatve, saj upniku ni treba izkazovati nevarnosti, da bo sicer uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena, kar je pogosto zelo težavno.

Ugotovimo lahko, da je bilo z zadnjimi novelami sprejetih veliko sprememb, namenjenih izboljšanju in pospešitvi izvršbe na podlagi verodostojne listine. Glede na to, da je bila zoper nekatere rešitve sprožena ocena ustavnosti, menimo, da je treba z nadaljnjimi spremembami na tem področju počakati. Obravnavani predlog zakona je namenjen zlasti pospešitvi nepremičninske izvršbe, saj so na tem področju izkazani največji zaostanki, poleg tega se s predlogom zakona določa učinkovitejši postopek izvršbe na nepremičnino, pri kateri je vključen zemljiški dolg.

V zvezi s pojmom razkritja imetnika zemljiškega pisma, ki ga vsebuje predlagana sprememba 201. člena zakona, pojasnujemo, da se pojem navezuje na predlagano spremembo 172.a člena zakona, po kateri mora imetnik zemljiškega pisma sodišču v treh mesecih od dneva objave oklica sporočiti svoje identifikacijske podatke. S tem, ko imetnik zemljiškega pisma sodišču sporoči svoje identifikacijske podatke, se razkrije. Menimo, da je predlagana ureditev v zvezi s tem dovolj jasna.

Glede predlagane spremembe tretjega odstavka 207. člena zakona, v zvezi s katero OPZS postavlja vprašanje, kako se bodo zadeve reševale v primeru upnikov, ki so sicer razvidni iz spisov in zemljiške knjige, pa jim vabila ni bilo mogoče vročiti, ter kako se bo v tem primeru reševala morebitna vrnitev v prejšnje stanje, predlagatelj pojasnjuje naslednje.

S predlagano novelo se določa obveznost upnikov zemljiškega dolga oziroma pogodbenih zastavnih upnikov, ki niso obenem izvršilni upniki, da morajo do določenega roka - pisno do razdelitvenega naroka oziroma ustno na razdelitvenem naroku prijaviti svojo terjatev (sprememba 198. člena), sicer se ne poplačajo iz kupnine (sprememba 196. člena). Posledično je treba spremeniti tretji odstavek 207. člena, ki sedaj določa, da v vabilu na razdelitveni narok sodišče opozori stranke in osebe, ki imajo po stanju spisov in po podatkih iz zemljiške knjige pravico do poplačila iz zneska, dobljenega s prodajo, da bodo terjatve upnikov, ki ne pridejo na narok, vzete po stanju, kot izhaja iz zemljiške knjige in spisov, in da lahko samo še na razdelitvenem naroku izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila. S spremembo 207. člena se tako določa, da v vabilu na razdelitveni narok sodišče opozori, da bodo terjatve upnikov upošteevane le, če bodo priglase pisno ali ustno najkasneje na razdelitvenem naroku in da lahko samo še na razdelitvenem naroku izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila. Vrnitev v prejšnje stanje se lahko v postopku izvršbe zahteva zaradi zamude roka za pritožbo ali ugovor (36. člen ZIZ).

OPZS je predlagala dopolnitev 41. člena ZIZ tako, da upniku v predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine ne bi bilo treba navesti podatkov o dolžnikovih nepremičninah in o dolžnikovih terjativah, kadar bi predlagal izvršbo na ta sredstva, s čimer bi se razširilo poizvedovanje, ki ga sodišče že opravlja po veljavni ureditvi (podatki o organizacijah za plačilni promet in številkah računov, nematerializiranih vrednostnih papirjih in zaposlitvi). Predloga v zvezi s terjativami predlagatelj ne more upoštevati, saj sodišče ne vodi seznama terjatev, ni pa mogoče že vnaprej izposlovati sklepa o izvršbi, ki bi se glasil na terjatve, če te še niso znane. Položaj pri nepremičninah je drugačen kot pri sredstvih izvršbe, o katerih sodišče že opravi poizvedbe, saj bi sprememba pomenila tudi, da bi se sklep o izvršbi glasil na vse dolžnikove nepremičnine oziroma bi sodišče moralo opraviti izbiro nepremičnine, kar pa je nesistemsko. V osnovi je dolžnost upnika, da v predlogu za izvršbo navede sredstvo in predmet izvršbe, zakon pa v zvezi s tem določa le nekatere olajšave. Pri izvršbi na podlagi verodostojne listine sodišče po veljavni ureditvi opravlja poizvedbe o podatkih šele po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (četrti odstavek 41. člena ZIZ). Zato je predlog OPZS vprašljiv tudi z vidika načela sorazmernosti, ki mora biti upošteevano tudi v izvršilnem postopku, saj bi v takem primeru upnik že nemudoma

izposloval tudi vknjižbo hipoteke na vse nepremičnine dolžnika in zaznambo izvršbe, šele nato pa bi bila dana upniku možnost, da predlaga drugo sredstvo izvršbe. V vmesnem času bi bilo dolžnikovo razpolaganje z nepremičnim premoženjem (kljub dejstvu, da je izvršba uspešna z drugimi sredstvi izvršbe) dejansko omejeno. Nadalje bi predlagana rešitev zahtevala nadgradnjo in direktno povezljivost sistemov, kar posledično pomeni tudi finančne posledice, zaradi česar predlog v dani situaciji ni bil natančneje proučen.

V zvezi s predlogom OPZS, da naj se novi osmi odstavek 41. člena zakona dopolni tako, da bo rešitev veljala le v primeru, ko sta stranki sklenili arbitražni sporazum, ki brezpogojno izključuje reševanje spora pred sodiščem, torej, da se stranki nimata možnosti odločati med arbitražo in sodiščem, pojasnjujemo, da se lahko stranki že po ureditvi v Zakonu o arbitraži odločata, ali bosta obdržali arbitražni sporazum v veljavi. Zato je ureditev v predlaganem novem osmem odstavku 41. člena ZIZ smiselno povzeta po ureditvi, ki je v primeru obstoja arbitražnega sporazuma in vložitve tožbe določena v 11. členu Zakona o arbitraži. V primeru, da tožena stranka v odgovoru na tožbo ne ugovarja, da med strankama obstoji arbitražni sporazum, se šteje, da je nastopila t.i. ustalitev sodne pristojnosti. Uveljavljanje arbitražnega dogovora je odvisno samo od strank spora (enako odločba Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 308/2000). Tožeča stranka izbiri opravi z vložitvijo tožbe, tožena stranka lahko vloži ugovor. Obstoj arbitražnega sporazuma je negativna procesna predpostavka za odločanje sodišča, ki pa se upošteva samo na ugovor tožene stranke. Sodišče se v takem primeru izreče za nepristojno, razen če ugotovi, da arbitražni sporazum (očitno) ne obstaja, je ničen, je prenehal veljati ali ni uresničljiv.

Namen dopolnitve 41. člena ZIZ z novim osmim odstavkom je zapolniti pravno praznino, na katero opozarjata pravna teorija in sodna praksa, z ureditvijo, ki je smiselno enaka zgoraj opisani. Po mnenju pravne teorije in sodne prakse se z vložitvijo predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine upnik konkludentno odpove arbitražnemu dogovoru. Kljub temu se lahko zgodi, da želi upnik vložiti predlog na podlagi verodostojne listine (npr. zapadlega računa), čeprav med njim in dolžnikom dejansko ni spora, le dolžnik določenih računov ni plačal. V takem primeru bi upnik želel ohraniti arbitražno klavzulo v veljavi, vendar pa mu ZIZ tega ne omogoča. Če dolžnik ne ugovarja (oziroma ne ugovarja obrazloženo) sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ni težav, saj se v tem primeru arbitražni dogovor ohrani, upnik pa je poplačan na podlagi sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine. Arbitražni dogovor sicer lahko uveljavlja še dolžnik v ugovoru zoper sklep o izvršbi, vendar tega dolžniki pogosto ne storijo. Upnik ima tako zaradi pravne praznine zgolj dve možnosti: da se odpove izvršbi na podlagi verodostojne listine, ki je zelo hitra in učinkovita, in ohrani pristojnost arbitraže, ali pa da izkoristi možnost izvršbe na podlagi verodostojne listine in se s tem odpove pristojnosti arbitraže, čeprav je želel, da o sporu odloča arbitraža.

Enako kot ZSSS je tudi OPZS podala pripombe glede poseganja z izvršbo na povračilo stroškov v zvezi z delom s spremembami 102. člena ZIZ, ki določata omejitev izvršbe. Predlagatelj se je glede tega opredelil zgoraj ob predstavitvi pripomb ZSSS.

V zvezi s pripombo OPZS k spremembi 110. člena o prednosti pri poplačilu preživninske terjatve zakona pojasnujemo, da je drugačno besedilo v predlogu zakona od tistega, ki je bilo poslano v strokovno usklajevanje, posledica ponovne proučitve sprememb, ki imajo za cilj povečanje učinkovitosti izvršbe preživninskih terjatev, in je povezano s črtanjem spremembe 259. člena, ki se nanaša na zavarovanje s predhodnimi odredbami.

Skupnost občin Slovenije je z več dopisi, tudi z dopisom z dne 20.2.2014, predlagala, da se iz izvršbe izvzamejo enkratne denarne socialne pomoči, ki jih upravičencem namenjajo občine, česar predlagatelj zaradi zagotovitve učinkovitosti izvršbe ni upošteval.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- dr. Senko Pličanič, minister za pravosodje,
- Tina Brečelj, državna sekretarka Ministrstva za pravosodje,
- Andreja Lang, v. d. generalne direktorice Direktorata za zakonodajo s področja pravosodja

II. BESEDILO ČLENOV ZAKONA

1. člen

V Zakonu o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11 in 17/13 – odl. US) se v drugem odstavku 2. člena pika nadomesti z vejico in doda besedilo »če znesek po enem izvršilnem naslovu presega 10 evrov, ali če skupni znesek dolga enega dolžnika po posameznih izvršilnih naslovih presega 20 evrov.«.

2. člen

Za drugim odstavkom 6. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Strokovni sodelavci lahko v izvršilnih postopkih na podlagi verodostojne listine in izvršilnega naslova odločajo o:

- ugovorih po izteku roka,
- ugovorih tretjega,
- ugovorih zoper sklep o nadaljevanju izvršbe z novim upnikom ali dolžnikom,
- ugovorih zoper sklep o nadaljevanju izvršbe z novimi sredstvi in predmeti izvršbe,
- predlogih za odlog izvršbe,
- razveljavitvah potrdil pravnomočnosti in izvršljivosti,
- zahtevah za odpravo nepravilnosti pri opravljanju izvršbe,
- predlogih za vrnitev v prejšnje stanje,
- zahtevi za obračun plačila za delo in stroškov izvršitelja in
- zahtevi za obračun terjatve in delitvi kupnine iz prodanih stvari upnikom.«.

Dosedanji tretji odstavek, ki postane četrti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Strokovni sodelavci lahko po pisni odredbi sodnika vodijo naroke, razen narokov za javne dražbe.«.

Za dosedanjim četrtim odstavkom, ki postane peti odstavek, se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na prejšnji odstavek lahko sodnik posameznik s sklepom odstopi zadevo v odločitev senatu, če oceni, da gre za zapleteno zadevo glede pravnih ali dejanskih vprašanj ali če je od odločitve o pritožbi mogoče pričakovati rešitev pomembnega pravnega vprašanja, zlasti če gre za pravno vprašanje, glede katerega sodne prakse ni ali ni enotna.«.

3. člen

Za drugim odstavkom 23. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Verodostojna listina v smislu tega zakona je tudi pisni obračun po drugem odstavku 135. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13 – popr.; v nadaljnjem besedilu: ZDR-1).«.

4. člen

Četrti odstavek 29. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Za vloge in druga pisanja v elektronski obliki se šteje, da jih je podpisala oseba, ki je na vlogi in drugem pisanju podpisana z varnim elektronskim podpisom s kvalificiranim potrdilom, ali ki je na vlogi in drugem pisanju navedena kot podpisnik in izpolnjuje tehnične pogoje, ki jih določa pravilnik iz petega odstavka tega člena, za vlaganje večjega števila vlog prek spletnega servisa, ali ki je na vlogi in drugem pisanju navedena kot podpisnik.«.

Osmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Odvetnik, notar, izvršitelj in Državno pravobranilstvo lahko vse vloge in druga pisanja, razen predloga za izvršbo na podlagi priložene menice, vložijo v elektronski obliki.«.

Deseti odstavek se črta.

Enajsti odstavek postane deseti odstavek.

5. člen

29.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»29.b člen
(Plačilo sodne takse)

Ob vložitvi predloga za izvršbo, ugovora in pritožbe mora biti plačana sodna taksa.

Sodna taksa mora biti plačana najpozneje v osmih dneh od vročitve naloga za plačilo sodne takse.

Pri elektronski vložitvi vloge se izda plačilni nalog, s katerim se vlagatelju naloži, da plača sodno takso z nakazilom v dobro računa in z navedbo referenčne številke, navedene v nalogu za plačilo sodne takse. Velja, da je nalog za plačilo sodne takse vročen, ko vlagatelj sam ali njegov pooblaščenec elektronsko vloži vlogo.

Prejšnji odstavek ne velja za vloge, pri katerih ni mogoče avtomatsko izračunati sodne takse.

Če sodna taksa v roku in v skladu s plačilnim nalogom iz drugega in tretjega odstavka tega člena ni plačana in niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je vloga umaknjena.

Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena mora biti sodna taksa za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki se vlaga po elektronski poti na pristojno sodišče iz prvega odstavka 40.c člena tega zakona, plačana v osmih dneh od oddaje predloga v informacijski sistem, z obvezno navedbo reference, ki je zavezancu sporočena ob oddaji predloga po elektronski poti prek informacijskega sistema.

Sodna taksa za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki se ne vlaga po elektronski poti, se plača z navedbo reference, ki je navedena na obrazcu predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine.

Sodna taksa za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ki se vlaga pisno, razen za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi priložene menice, se plača z navedbo reference, ki je navedena v sklepu o izvršbi.

Če sodna taksa iz sedmega ali osmega odstavka tega člena ob nastanku taksne obveznosti ni plačana ali ni plačana z navedbo ustrezne reference, sodišče pošlje taksnemu zavezancu plačilni nalog s sestavinami, določenimi v zakonu, ki ureja sodne takse. Za nepravočasno plačilo sodne takse se šteje tudi, če je taksni zavezanec ne plača z navedbo reference, navedene v plačilnem nalogu.

V plačilnem nalogu sodišče stranko opozori na posledice neplačila sodne takse iz tega člena.«.

6. člen

Za šestim odstavkom 38. člena se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»Tretji mora upniku na njegovo zahtevo povrniti stroške, ki mu jih je neutemeljeno povzročil.«.

Dosedanji sedmi in osmi odstavek postaneta osmi in deveti odstavek.

7. člen

Prvi odstavek 38.b člena se spremeni tako, da se glasi:

»Varščina za plačilo dela in stroškov izvršitelja se nakaže in hrani na skrbniškem računu izvršitelja.«.

8. člen

V tretjem odstavku 38.c člena se drugi stavek spremeni tako, da se glasi: »O poplačilu obvesti sodišče in varščino nemudoma vrne upniku.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Če se izvršitelj ne more poplačati iz izterjanega denarnega zneska, se na podlagi dokončnega obračuna oziroma sklepa sodišča poplača iz položene varščine, hkrati pa morebitni presežek varščine vrne upniku.«.

V petem odstavku se črta prvi stavek.

9. člen

V tretjem odstavku 40. člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »če ima dolжник stalno prebivališče ali sedež v Republiki Sloveniji.«.

10. člen

Za sedmim odstavkom 41. člena se dodata nova osmi in deveti odstavek, ki se glasita:

»Če sta stranki glede terjatve, zaradi katere upnik zahteva izvršbo na podlagi verodostojne listine, sklenili arbitražni sporazum, lahko upnik v predlogu za izvršbo predlaga, naj se v primeru dolžnikovega ugovora sodni postopek ustavi, sodišče izreče za nepristojno, razveljavi v postopku opravljena dejanja in zavrže predlog za izvršbo.

Če dolžnikova obveznost izhaja iz pisnega obračuna po drugem odstavku 135. člena ZDR-1, upnik ne more zahtevati izvršbe za obveznost, ki se nanaša na plačilo davkov in prispevkov.«.

11. člen

Na koncu prvega odstavka 41.a člena se doda nov stavek, ki se glasi: »Predlogu za izvršbo na podlagi priložene menice je treba priložiti menico v izvirniku v fizični obliki.«.

12. člen

Za tretjim odstavkom 45. člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Ko postane sklep o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova pravnomočen, sodišče o tem obvesti izvršitelja, dolžnikovega dolžnika in organizacijo za plačilni promet.«.

Dosedanji četrti do sedmi odstavek postanejo peti do osmi odstavek.

Za osmim odstavkom se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»Če je predlagana izvršba na podlagi pisnega obračuna prejemkov iz drugega odstavka 135. člena ZDR-1, se pravnomočni sklep o izvršbi pošlje tudi Davčni upravi Republike Slovenije pisno ali po elektronski poti v strukturirani obliki.«.

13. člen

V tretjem odstavku 46. člena se črta zadnji stavek.

14. člen

V tretjem odstavku 49. člena se beseda »izvršitelj« nadomesti z besedilom »izvršitelj ali njegov namestnik osebno«.

15. člen

V prvem odstavku 71. člena se za 4. točko doda nova 5. točka, ki se glasi:

»5. če je vložena tožba na neveljavnost pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, na podlagi katerega je bila dovoljena izvršba;«.

Dosedanje 5. do 9. točka postanejo 6. do 10. točka.

V drugem odstavku se besedi »Sodišče sme« nadomestita z besedilom »Ne glede na prejšnji odstavek sme sodišče«.

16. člen

72. člen se spremeni tako, da se glasi:

»72. člen

(Na predlog upnika)

Na predlog upnika sodišče popolnoma ali deloma odloži izvršbo, če se izvršba še ni začela.

Če se je izvršba že začela, sodišče odloži izvršbo, če upnik, ki predlaga odlog, predloži listino, iz katere izhaja soglasje dolžnika z odlogom.

Če teče izvršba na nepremičnino in je upnik predlagal odlog izvršbe s tem izvršilnim sredstvom, mora upnik predložiti tudi pisno soglasje ostalih upnikov, na predlog katerih je bila dovoljena izvršba na nepremičnino.

Če gre za izvršbo na premičnine, na nematerializirane vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, ali na izpraznitev in izročitev nepremičnin, izvršitelj pa je zadevo že prevzel, mora upnik

predlog za odlog izvršbe vložiti pri izvršitelju in priložiti listino, iz katere izhaja soglasje dolžnika z odlogom. Izvršitelj v spisu in vpisniku evidentira čas odloga in o tem obvesti sodišče.

Če zakon določa, da je treba izvršbo zahtevati v določenem roku, lahko upnik predlaga odlog v tem roku.«.

17. člen

V drugem odstavku 73. člena se za besedilom »tretji izkaže za verjetno« črta vejica in doda besedilo »obstoj svoje pravice in«.

18. člen

V prvem odstavku 74. člena se besedilo »11. člen zakona o državnem tožilstvu« nadomesti z besedilom »20. člen zakona, ki ureja državno tožilstvo«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Če je predlagal odlog izvršbe upnik, jo sodišče oziroma izvršitelj odloži za toliko časa, za kolikor je upnik predlagal, vendar največ za eno leto. Upnik lahko predlaga podaljšanje odloga, vendar odlog skupno ne sme trajati dlje od enega leta od izdaje prvega sklepa o dovolitvi odloga. Če upnik predlaga odlog za več kot eno leto, se izvršba ustavi, upnik obdrži zastavno pravico na predmetu izvršbe, sodišče pa ne razveljavi zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin.«.

19. člen

V 81. členu se doda naslov člena, ki se glasi: »(Izvršilna dejanja)«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Rubež premičnin, ki se vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, se opravi z vpisom sklepa o izvršbi v ta register. Organ, ki vodi register, vpiše rubež in prepoved razpolaganja na zahtevo izvršitelja. Če je v zahtevi izvršitelja naveden enolični identifikator premičnin, se vpis opravi na podlagi sklepa o izvršbi, sicer pa na podlagi sklepa o izvršbi in rubežnega zapisnika.«.

V četrtem in petem odstavku se beseda »odtujitve« nadomesti z besedo »razpolaganja«.

20. člen

Prvi odstavek 82. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Preden začne izvršitelj z rubežem, vroči dolžniku kopijo sklepa o izvršbi oziroma kopijo sklepa o določitvi izvršitelja, če mu ta še ni bil vročen.«.

21. člen

Za 84. členom se doda nov 84.a člen, ki se glasi:

»84.a člen
(Učinki rubeža gotovine in prostovoljnega plačila)

Prostovoljna izpolnitev izvršitelju in rubež gotovine imata značaj sodnega pologa.«.

22. člen

Prvi odstavek 88. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če se pri rubežu ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe, oziroma zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, ali če izvršitelj rubeža ne more opraviti, ker dolžnik ni navzoč, ali prostora noče odpreti, lahko upnik v roku treh mesecev od dneva prvega rubeža oziroma njegovega poskusa izvršitelju neomejenokrat predlaga, da opravi ponovni rubež.«.

23. člen

Četrti odstavek 93. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Vrednostni papirji, ki ne kotirajo na borzi, se prodajo prek pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga določi izvršitelj.«.

24. člen

101. člen se spremeni tako, da se glasi:

»101. člen
(Prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe)

Iz izvršbe so izvzeti:

1. prejemki iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal;
2. prejemki iz naslova odškodnine zaradi telesne poškodbe po predpisih o invalidskem zavarovanju;
3. prejemki iz naslova denarne socialne pomoči in varstveni dodatek po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke;

4. prejemki iz naslova starševskega dodatka, pomoči ob rojstvu otroka, otroškega dodatka, dodatka za veliko družino in dodatka za nego otroka po zakonu, ki ureja družinske prejemke;
5. prejemki iz naslova štipendije in pomoči učencem in študentom ter plačilo za opravljeno obvezno praktično delo v vzgojno izobraževalnem procesu;
6. nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb;
7. sredstva za nego in pomoč, ki se v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ne upoštevajo kot dodatek pri prejemniku tega prejemka;
8. prejemki od občasnega dela invalidov, ki niso v delovnem razmerju in so vključeni v programe po predpisih, ki urejajo socialno varstvo, in po predpisih, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov;
9. denarna sredstva pomoči potrebnim, ki jih zagotavljajo humanitarne organizacije, ki imajo tak status po zakonu, ki ureja humanitarne organizacije;
10. oskrbnine po zakonu, ki ureja rejniško dejavnost;
11. sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na področju kmetijstva, gozdarstva, ribištva, veterine ali fitosanitarnem področju na podlagi predpisov, ki urejajo nesreče ali škode;
12. nepovratna denarna sredstva in denarna sredstva, pridobljena na podlagi ugodnih posojil ali poslov z jamstvi, ki se štejejo kot oblike državnih pomoči po zakonu, ki ureja pomoč družbam v težavah, razen kadar so sredstva pridobljena v zvezi z opravljanjem dejavnosti, kakor je določena v 46. členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 28/10 – uradno prečiščeno besedilo in 43/10), ali v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kakor je določena v 69. členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 28/10 – uradno prečiščeno besedilo in 43/10);
13. denarna sredstva, prejeta iz naslova aktivne politike zaposlovanja po zakonu, ki ureja zaposlovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti;
14. denarna sredstva, ki jih izplača Javni jamstveni, preživitinski in invalidski sklad Republike Slovenije po zakonu, ki ureja Javni jamstveni, preživitinski in invalidski sklad Republike Slovenije.«.

25. člen

102. člen se spremeni tako, da se glasi:

»102. člen (Omejitev izvršbe)

Na dolžnikove denarne prejemke, ki se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, štejejo za dohodek iz delovnega razmerja, ter na odškodnino iz naslova izgube ali zmanjšanja delovne sposobnosti je mogoče seči:

1. za denarne terjatve, razen za terjatve, navedene v 2. točki tega odstavka, do dveh tretjin prejemkov, na katere se seže z izvršbo, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 70 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora

preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolжник, po merilih, ki jo določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči;

2. za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, do dveh tretjin prejemkov, na katere se seže z izvršbo, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 50 % minimalne plače, če dolжник preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolжник, po merilih, ki jo določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Če dolжник, ki je podjetnik ali zasebnik, ne prejema nobenega od prejemkov iz prejšnjega odstavka, mu mora pri izvršbi na denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet od skupne vsote mesečnih prilivov ostati najmanj znesek v višini 70 % minimalne plače, če dolжник preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolжник, po merilih, ki jo določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Na prejemke vojnih in mirovni vojaških invalidov iz naslova invalidnine, ortopedskega dodatka in invalidskega dodatka je mogoče seči z izvršbo samo za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, in sicer do polovice teh prejemkov.

Na prejemke iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju in dosmrtni renti ter na prejemke iz pogodbe o življenjskem zavarovanju je mogoče seči z izvršbo le toliko, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 70 % minimalne plače, če dolжник preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolжник, po merilih, ki jo določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Upravičenost do višje omejitve iz naslova vzdrževanja in preživljanja družinskih članov ali drugih oseb, ki jih mora dolжник preživljati po zakonu, dolжник izkazuje z javno listino ali po zakonu overjeno listino, kadar to ni mogoče, pa z ugovorom iz 7. točke prvega odstavka 55. člena tega zakona, ki je sodne takse prost.

Uveljavljanje ugovora iz prejšnjega odstavka je mogoče tudi po izteku roka za ugovor.«.

26. člen

Prvi odstavek 106. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Sodišče dovoli izvršbo na denarno terjatev dolžnika za izterjavo občasnih dajatev, ki bodo zapadle v določenih časovnih presledkih v obdobju enega leta od dneva vložitve predloga (denarna renta zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti, zaradi zmanjšanja oziroma izgube

delovne zmožnosti, ali zaradi smrti tistega, ki je preživnino dajal, idr.) ter za izterjavo občasnih dajatev iz naslova zakonite preživnine, ki bodo zapadle v določenih časovnih presledkih v dveh letih od dneva vložitve predloga, brez ponovne zahteve po njihovi zapadlosti.«.

27. člen

Za tretjim odstavkom 110. člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na prvi odstavek tega člena imajo pri poplačilu prednost terjatve iz naslova zakonite preživnine.«.

28. člen

Za 133. členom se doda nov 133.a člen, ki se glasi:

»133.a člen (Ustavitev izvršbe)

Če takrat, ko prejme sklep o izvršbi, dolžnik ne prejema rubljivih prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov in tudi najmanj eno leto pred prejemom sklepa o izvršbi dolžnik ni prejemal rubljivih prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov, delodajalec oziroma dolžnikov dolžnik takoj po prejemu sklepa o tem obvesti sodišče.

Če v enem letu po prejemu sklepa o izvršbi dolžnik ni prejel rubljivih prejemkov iz naslova plače oziroma drugih stalnih prejemkov, delodajalec oziroma dolžnikov dolžnik o tem obvesti sodišče.

Po prejemu obvestila iz prvega in drugega odstavka tega člena sodišče vpogleda v evidence zaposlitev oziroma zdravstvenega zavarovanja ali zahteva podatke iz matične evidence zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in vroči sklep o izvršbi morebitnemu drugemu delodajalcu oziroma dolžnikovemu dolžniku. Če sodišče ugotovi, da dolžnik ne prejema prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov, ustavi izvršbo.

Če upnik v 15 dneh od vročitve sklepa o ustavitvi izvršbe sodišču posreduje podatke o novem dolžnikovem delodajalcu oziroma dolžnikovem dolžniku, sodišče razveljavi sklep o ustavitvi izvršbe in sklep o izvršbi vroči novemu delodajalcu oziroma dolžnikovem dolžniku.«.

29. člen

V četrtem odstavku 134. člena se za besedo »člena« doda besedilo »ali po drugem odstavku 133.a člena«.

30. člen

135. člen se spremeni tako, da se glasi:

»135. člen
(Upravna izplačilna prepoved)

S prepovedjo izplačila plače dolžniku, ki jo je odobril sam dolžnik, dolžnik dovoli, da se del njegove plače zarubi in izplačuje upniku, delodajalec pa to potrdi. Upravna izplačilna prepoved ima glede vrstnega reda pravni učinek sklepa o izvršbi na dolžnikovo plačo, ko jo potrdi dolžnikov delodajalec.

Pri izplačevanju upravne izplačilne prepovedi mora dolžniku ostati najmanj znesek 70 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke za dodelitev denarne socialne pomoči.

Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena imajo pred upravno izplačilno prepovedjo pri poplačilu prednost naslednje terjatve: terjatve iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, nastalo zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti oziroma izgube delovne zmožnosti, ter odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal.

Upravno izplačilno prepoved lahko dolžnik kadarkoli prekliče s pisno izjavo o preklicu dano delodajalcu. Preklic ne učinkuje na že zarubljene zneske in zneske, izplačane upniku.«.

31. člen

Za drugim odstavkom 138. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»S sklepom iz tretjega odstavka 46. člena tega zakona naloži sodišče organizaciji za plačilni promet, naj blokira dolžnikova sredstva na vseh računih v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi in ta znesek takoj izplača upniku.«.

Dosedanji tretji in četrti odstavek postaneta četrti in peti odstavek.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane šesti odstavek, se besedilo »tretjega in četrtega« nadomesti z besedilom »drugega in tretjega«.

32. člen

141. člen se spremeni tako, da se glasi:

»141. člen
(Način poplačila terjatev)

Če takrat, ko prejme sklep o izvršbi, na dolžnikovem računu ni rubljivih sredstev, ali če dolžnik zaradi vezave s sredstvi na računu ne more razpolagati, obdrži organizacija za plačilni promet sklep v evidenci in opravi na njegovi podlagi poplačilo, ko rubljiva sredstva prispejo na račun oziroma ko dolžnik dobi pravico z njimi razpolagati.

Če takrat, ko prejme sklep o izvršbi, na dolžnikovem računu ni rubljivih sredstev in tudi najmanj eno leto pred prejemom sklepa na dolžnikovem računu ni bilo nobenega priliva rubljivih sredstev oziroma sredstev v vezavi, organizacija za plačilni promet takoj po prejemu sklepa o tem obvesti sodišče.

Če v enem letu po prejemu sklepa o izvršbi na dolžnikovem računu ni nobenega priliva rubljivih sredstev, organizacija za plačilni promet o tem obvesti sodišče.

Pred obvestilom iz drugega in tretjega odstavka tega člena organizacija za plačilni promet preveri v evidencah, katerih vsebino lahko po zakonu uporablja, ali ima dolžnik sredstva pri kateri drugi organizaciji za plačilni promet in pošlje sklep o izvršbi novi organizaciji za plačilni promet oziroma več novim organizacijam za plačilni promet ter o odstopu sklepa obvesti sodišče in upnika.

Po prejemu obvestila iz drugega in tretjega odstavka sodišče samo ponovno vpogleda v register transakcijskih računov in vroči sklep o izvršbi novi organizaciji za plačilni promet ter o tem obvesti upnika. Če sodišče z vpogledom v evidence ugotovi, da dolžnik nima odprtega drugega računa pri organizaciji za promet, ustavi izvršbo.

Če upnik v 15 dneh od vročitve sklepa o ustavitvi izvršbe sodišču posreduje podatke o računu in organizaciji za plačilni promet, pri kateri dolžnik ima sredstva, sodišče razveljavi sklep o ustavitvi izvršbe in sklep o izvršbi vroči novi organizaciji za plačilni promet.

Organizacija za plačilni promet vodi posebno evidenco o vrstnem redu, po katerem je prejela sklepe o izvršbi. Upniku izda na njegovo zahtevo potrdilo, na katerem mestu je njegova terjatev.

Organizacija za plačilni promet ne sme izvršiti dolžnikovega naloga, dokler ni plačana terjatev po sklepu o izvršbi, razen če zakon določa drugače.

Če je izvršba odložena na predlog dolžnika, je treba izločiti ustrezen znesek sredstev za ohranitev vrstnega reda pri poplačilu terjatev.

Organizacija za plačilni promet pošilja obvestila iz tega člena sodišču v elektronski obliki, podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Minister, pristojen za pravosodje, predpiše podrobnejša pravila o pošiljanju obvestil organizacij za plačilni promet. «.

33. člen

V drugem odstavku 147. člena se črta besedilo »(tretji odstavek 140. člena)«.

34. člen

163.c člen se spremeni tako, da se glasi:

»163.c člen (Izvršba za izterjavo denarne terjatve)

Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje, ki kotirajo na borzi, za izterjavo denarne terjatve se opravi z rubežem in prodajo nematerializiranih vrednostnih papirjev ter s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo. Rubež je opravljen z dnem, ko je sklep o izvršbi vpisan v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev.

Kadar teče izvršba za izterjavo oziroma zavarovanje upnikove denarne terjatve, pridobi upnik z vpisom sklepa o izvršbi zastavno pravico na vrednostnih papirjih, ki so predmet izvršbe. Zastavno pravico vpiše klirinško depotna družba hkrati z vpisom sklepa o izvršbi.

Po pravnomočnosti sklepa o izvršbi sodišče pooblasti pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, da opravi prodajo vrednostnih papirjev, ki so predmet izvršbe. Za prenos prodanih vrednostnih papirjev na račun kupca se smiselno uporabljajo določbe zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih o izbrisu zastavne pravice pri prodaji zastavljenega nematerializiranega vrednostnega papirja

Za izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, za izterjavo denarne terjatve se smiselno uporablja 93. člen tega zakona.«.

35. člen

V četrtem odstavku 165. člena se besedilo »Za prodajo deleža« nadomesti z besedilom »Za izvršbo na delež družbenika«.

36. člen

V prvem odstavku 169. člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »na kar sodišče dolžnika opozori v sklepu o izvršbi. Sodišče v sklepu o izvršbi dolžnika opozori tudi na določbe četrtega do šestega odstavka tega člena.«.

37. člen

V tretjem odstavku 171. člena se beseda »domiku« nadomesti z besedo »izročitvi«.

38. člen

Za 171. členom se doda nov 171.a člen, ki se glasi:

»171.a člen (Prodaja nepremičnine kot celote)

Sodišče o začetni izvršbi na solastniški delež nepremičnine na predlog upnika obvesti tudi preostale solastnike nepremičnine, katerih deleži niso predmet izvršbe, in jih obvesti, da lahko podajo soglasje, da se nepremičnina proda kot celota, in jih seznani s pogoji prodaje.

Sodišče s sklepom odloči, da se nepremičnina proda kot celota v primeru, da do izdaje sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine podajo soglasje vsi solastniki.

Solastniki lahko umaknejo že podano soglasje najpozneje do izdaje odredbe o prodaji na prvi javni dražbi oziroma do odredbe o prodaji z zavezujočim zbiranjem ponudb.

Soglasje se lahko poda neposredno na zapisnik ali pa se predloži pisno soglasje, na katerem je podpis solastnikov notarsko overjen.

Ne glede na določbe 197. in 198. člena tega zakona se solastniki poplačajo pred stroški izvršbe in osebami iz 196. člena tega zakona.«.

39. člen

Za 172. členom se doda nov 172.a člen, ki se glasi:

»172.a člen (Oklic imetniku zemljiškega pisma)

Če je pri nepremičnini vknjižen zemljiški dolg, sodišče najpozneje ob izdaji sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine objavi oklic, s katerim pozove imetnika zemljiškega pisma, da sodišču v treh mesecih od dneva objave oklica sporoči svoje identifikacijske podatke iz 16.a člena tega zakona in sodišču izroči izvirnik zemljiškega pisma.

Oklic se objavi na sodni deski in na spletni strani sodišča.

V oklicu sodišče navede identifikacijski znak nepremičnine, ki je predmet izvršbe, rok, v katerem mora imetnik zemljiškega pisma sporočiti svoje identifikacijske podatke in izročiti izvirnik zemljiškega pisma ter pravne posledice nepravočasne sporočitve identifikacijskih podatkov in ne izročitve zemljiškega pisma.

Če v roku iz prejšnjega odstavka imetnik zemljiškega pisma sodišču ne sporoči identifikacijskih podatkov in ne predloži zemljiška pisma, velja domneva, da je imetnik zemljiškega pisma ustanovitelj zemljiškega dolga, če se najpozneje na razdelitvenem naroku ne dokaže drugače.

Sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje oklic pri zemljiškem dolgu, vpisanem v zemljiški knjigi.«.

40. člen

V tretjem odstavku 173. člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »sodišče pa upniku zemljiškega dolga vrne zemljiško pismo.«.

41. člen

V četrtem odstavku 181. člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »odredbo za prodajo kmetijskega zemljišča pa sodišče razglasi tudi na oglasni deski upravne enote, lahko pa tudi na spletni strani upravne enote, kjer nepremičnina leži.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Upnik lahko objavi odredbo o prodaji nepremičnine v sredstvih javnega obveščanja. Stroški objave bremenijo upnika.«.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»Če vročitve na način iz prejšnjega odstavka ni mogoče opraviti, se vročitev opravi po splošnih pravilih o osebem vročanju.«.

42. člen

182. člen se spremeni tako, da se glasi:

»182. člen (Predkupna in odkupna pravica)

Kdor ima zakonito ali vknjiženo pogodbeno predkupno oziroma odkupno pravico na nepremičnini, ki je predmet izvršbe, ima prednost pred najugodnejšim ponudnikom, če takoj po končani dražbi izjavi, da kupuje nepremičnino pod enakimi pogoji in če najpozneje tri delovne dni pred dražbo položi varščino.

Če je bila nepremičnina prodana na podlagi postopka zavezujočega zbiranja ponudb, pozove sodišče predkupnega oziroma odkupnega upravičenca, če je bil postopek zbiranja ponudb

uspešen, da v določenem roku kupi nepremičnino pod enakimi pogoji kot ponudnik, ki je uspel v postopku zavezujočega zbiranja ponudb.

Če je bila nepremičnina prodana z neposredno pogodbo, povabi sodišče predkupnega oziroma odkupnega upravičenca, naj izjavi na zapisnik pri sodišču, ali želi izkoristiti svojo pravico.

Če predkupni oziroma odkupni upravičenec izkoristi svojo pravico, ima najboljši ponudnik ali kupec pri neposredni pogodbi pravico takoj po končani dražbi ali po prejemu obvestila, da je predkupni upravičenec izjavil, da želi izkoristiti svojo pravico, ponuditi višjo ceno.«.

43. člen

183. člen se spremeni tako, da se glasi:

»183. člen (Način prodaje)

Nepremičnina se proda na javni dražbi.

Narok za prodajo nepremičnine na javni dražbi se opravi v sodnem poslopiju, če sodišče ne odloči drugače.

Upniki, zastavni upniki in upniki zemljiškega dolga se lahko ves čas izvršilnega postopka do izdaje odredbe o prodaji sporazumejo, da se nepremičnina proda na podlagi prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb. Šteje se, da se osebe iz prejšnjega stavka strinjajo s prodajo z zavezujočim zbiranjem ponudb, če ena izmed njih poda takšen predlog, druge pa izrecno temu ne nasprotujejo v roku, ki jim ga postavi sodišče.

Stranke in zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga se lahko ves čas izvršilnega postopka do izdaje odredbe o prodaji sporazumejo, da se nepremičnina v določenem roku proda z neposredno pogodbo.

Sporazum, da se nepremičnina proda z neposredno pogodbo, mora biti sklenjen v pisni obliki.

Sporazum o prodaji z neposredno pogodbo se pošlje pristojnemu davčnemu organu.

Pogodba o neposredni prodaji ima učinek od dneva, ko je sklep o domiku (190. člen) vročen kupcu.«.

44. člen

Prvi odstavek 185. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Javne dražbe ali postopka zavezujočega zbiranja ponudb se smejo udeležiti le tisti, ki najpozneje tri delovne dni pred dražbo ali pred iztekom roka za zavezujoče zbiranje ponudb položijo varščino.«.

V petem odstavku se za besedo »dražbe« doda besedilo »ali naroka za odpiranje ponudb«.

45. člen

187. člen se spremeni tako, da se glasi:

»187. člen
(Kdo ne more biti kupec)

Kupec ne more biti dolжник, sodnik, izvršitelj ali kdo drug, ki uradno sodeluje pri prodaji. Kupec tudi ne more biti nekdo, ki po zakonu ne more pridobiti nepremičnine, ki je predmet izvršbe.«.

46. člen

Prvi odstavek 188. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Na prvem prodajnem naroku nepremičnina ne sme biti prodana za manj kot 70 % ugotovljene vrednosti.«.

V drugem odstavku se za besedo »sodišče« doda besedilo »na predlog upnika«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi v primeru prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb, drugi in četrti odstavek tega člena pa se smiselno uporabljata tudi v primeru prodaje z neposredno pogodbo.«.

47. člen

Drugi odstavek 189. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Dražba traja, dokler ponudniki višajo ponudbe. Ponudnik je na svojo ponudbo vezan, dokler ni dana višja ponudba. Na prošnjo enega ali več ponudnikov lahko sodišče dovoli krajši premor za premislek. Dražba se konča, ko ponudniki kljub dvakratnemu pozivu sodnika ne ponudijo višje cene.«.

Šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»O domiku nepremičnine izda sodišče sklep, ki ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe. Zoper sklep o domiku ni pritožbe. Nepravilnosti pri dražbi se lahko uveljavljajo v pritožbi zoper sklep o izročitvi nepremičnine kupcu.«.

V sedmem odstavku se v prvem stavku za besedo »dražbi« doda besedilo »ali postopku zavezujočega zbiranja ponudb«.

48. člen

Za 189. členom se doda nov 189.a člen, ki se glasi:

»189.a člen

(Prodaja z zavezujočim zbiranjem ponudb)

Prodaja z zavezujočim zbiranjem ponudb je javno vabilo k dajanju ponudb, na podlagi katerega sodišče domakne nepremičnino najboljšemu ponudniku.

Najboljši ponudnik je tisti, ki ponudi najvišjo ceno, vendar ne nižje od prodajne cene, če več ponudnikov ponudi enako najvišjo ceno, pa tisti, ki ponudi najkrajši rok plačila. Če več ponudnikov ponudi enako najvišjo ceno in enak rok plačila, je najboljši ponudnik tisti, čigar ponudbo je sodišče prejelo prej.

Sodišče v odredbi o prodaji odloči, da se nepremičnina proda na podlagi zavezujočega zbiranja ponudb, ter določi rok za oddajo ponudb, čas in kraj naroka za odpiranje ponudb, ter druge sestavine, ki jih mora vsebovati odredba o prodaji.

Odredba o prodaji mora biti objavljena najpozneje trideset dni pred potekom roka za oddajo ponudb.

Po poteku roka za oddajo ponudb sodišče opravi narok, na katerem odpira prejete ponudbe in ugotovi, kateri ponudnik je uspel v postopku, ter razglasi, da je temu ponudniku domaknjena nepremičnina.

Glede prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb se smiselno uporabljajo določbe četrtega do devetega odstavka 189. člena tega zakona.«.

49. člen

V drugem odstavku 190. člena se črta besedilo »razglasi na sodni deski in ga«.

50. člen

Tretji odstavek 191. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če kupec v določenem roku ne položi kupnine oziroma vloga za odobritev nakupa po sedmem odstavku 189. člena tega zakona ni bila vložena v roku, se mu položena varščina ne vrne, ampak razdeli v skladu s 197. in 198. členom tega zakona. Sodišče na predlog upnika in glede na okoliščine prodaje pozove na plačilo kupnine drugega oziroma naslednje najboljše kupce, ki v to privolijo in dajo izjavo iz četrtega odstavka 189. člena tega zakona ter jim določi rok za položitev kupnine, ali pa prodajo s sklepom razveljavi in določi novo prodajo.«.

Četrty odstavek se črta.

51. člen

192. člen se spremeni tako, da se glasi:

»192. člen (Izročitev nepremičnine kupcu)

Po izdaji sklepa o domiku in po položitvi kupnine izda sodišče sklep, da se nepremičnina izroči kupcu in po pravnomočnosti sklepa v zemljiški knjigi vpiše nanj lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, za katere je to določeno s sklepom o domiku.

V sklepu sodišče tudi odloči, kdaj se je dolжник dolžan izseliti iz družinske stanovanjske hiše ali stanovanja oziroma izprazniti poslovni prostor. Sklep je izvršilni naslov za izpraznitev in izročitev nepremičnine.

Sklep o izročitvi nepremičnine kupcu sodišče vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, udeležencem javne dražbe in udeležencem postopka zavezujočega zbiranja ponudb.

Nepremičnino izroči sodišče kupcu po pravnomočnosti sklepa o izročitvi.«.

52. člen

V prvem odstavku 194. člena se besedilo »niti na drugem« nadomesti z besedilom »na prvem«.

V drugem odstavku se beseda »drugega« nadomesti z besedo »prvega«, beseda »tretjem« pa se nadomesti z besedo »drugem.«.

Za četrtyim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi v primeru prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb.«.

53. člen

V 196. členu se 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2. upniki zemljiškega dolga in zastavni upniki, ki so priglasili svojo terjatev;«.

54. člen

Za prvim odstavkom 198. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Terjatve, ki so zavarovane z zastavno pravico, in zemljiškim dolgom se poplačajo, če so bile priglašene najpozneje na razdelitvenem naroku.«.

Dosedanji drugi, tretji in četrti odstavek postanejo tretji, četrti in peti odstavek.

55. člen

Za tretjim odstavkom 201. člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na določbe zakona, ki ureja obligacijska razmerja, začne teči rok za vložitev tožbe na izpodbijanje dolžnikovih pravnih dejanj ustanovitve zemljiškega dolga in razpolaganja z njim ter z njim povezanih zahtevkov z dnem razkritja imetnika zemljiškega pisma.«.

56. člen

V prvem odstavku 202. člena se besedilo »spornem dejstvu pri izpodbijanju« nadomesti z besedilom »višini in vrstnem redu izpodbijane terjatve«.

57. člen

V prvem odstavku 206. člena se črta besedilo »zemljiškega dolga oziroma« in besedilo »zemljiški dolg oziroma«.

58. člen

Tretji odstavek 207. člena se spremeni tako, da se glasi:

»V vabilu sodišče te osebe opozori, da bodo terjatve upnikov upoštevane le, če bodo priglašene pisno ali ustno najpozneje na razdelitvenem naroku in da lahko samo še na razdelitvenem naroku izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila.«.

59. člen

Šesti odstavek 208. člena se črta.

60. člen

V 240. členu se za besedilom »zastavna pravica na nepremičnini«, doda besedilo »zastavna pravica na poslovnem deležu«.

61. člen

V 242. členu se besedilo »ki vodi zemljiško knjigo, v kateri je treba opraviti vpis« nadomesti z besedilom »na območju katerega leži nepremičnina«.

62. člen

Za 245. členom se doda novo Enaindvajseto a) poglavje in 245.a do 245.c člen, ki se glasijo:

»Enaindvajseto a) poglavje
Zastavna pravica na poslovnem deležu

245.a člen (Krajevna pristojnost)

Za odločitev o predlogu za zavarovanje denarne terjatve z zastavno pravico na poslovnem deležu in za samo zavarovanje je pristojno sodišče, na območju katerega je sedež družbe.

245.b člen (Pogoji za zastavno pravico)

Upnik ima na podlagi izvršilnega naslova, ki se glasi na denarno terjatev, pravico zahtevati njeno zavarovanje z zastavno pravico na dolžnikovem poslovnem deležu.

245.c. člen (Način pridobitve zastavne pravice na poslovnem deležu)

Zastavna pravica na poslovnem deležu se pridobi z vpisom v sodni register na podlagi sklepa o zavarovanju.«.

63. člen

Za prvim odstavkom 248. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Kadar je predmet zavarovanja premoženje, ki se vpisuje v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona in je opredeljena s sklepom o zavarovanju z enoličnim identifikacijskim

znakom premičnin, opravi rubež na zahtevo sodišča na podlagi sklepa o zavarovanju organ, ki vodi ta register, z vpisom v register.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

64. člen

V prvem odstavku 260. člena se 4. točka spremeni tako, da se glasi:

»4. rubež denarnega zneska na dolžnikovem računu pri organizaciji za plačilni promet;«.

Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Kadar je predmet zavarovanja premičnina, za katero je predpisan vpis v register in je opredeljena s sklepom o predhodni odredbi z enoličnim identifikatorjem premičnin, vpis rubeža v register iz 1. točke prvega odstavka tega člena opravi na zahtevo sodišča na podlagi sklepa o predhodni odredbi organ, ki vodi register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona.«.

65. člen

261. člen se črta.

66. člen

V drugem odstavku 263. člena se beseda »osem« nadomesti z besedo »petnajst«.

67. člen

Za prvim odstavkom 266. člena se dodata nov drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»Za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo, vloženim pred začetkom spora, v katerem bi sodišče odločalo po pravilih posebnega postopka v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki, in za samo zavarovanje je pristojno okrožno sodišče, ki bi bilo pristojno za postopek.

Za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo, vloženim pred začetkom postopka na podlagi zakona, ki ureja preprečevanje nasilja v družini, in za samo zavarovanje je pristojno okrožno sodišče, ki bi bilo pristojno za postopek.«.

Dosedanji drugi in tretji odstavek postaneta četrti in peti odstavek.

68. člen

V 267. členu se besedilo »ni opravljena izvršba« nadomesti z besedilom »niso podani pogoji za izvršbo«.

69. člen

V prvem odstavku 281. člena se 3. točka spremeni tako, da se glasi:

»3. da ima zaključeno 4-letno srednješolsko izobrazbo;«.

V 8. točki se pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 9. točka, ki se glasi:

»9. da ima sklenjeno zavarovanje, ki krije njegovo odškodninsko odgovornost iz 285. člena tega zakona.«.

Tretji odstavek se spremeni, tako da se glasi:

»Šteje se, da ni vreden javnega zaupanja za opravljanje dejanj izvršbe in zavarovanja, kdor je obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega je nevreden za opravljanje dejanj izvršbe in zavarovanja, ali kdor ravna tako, da je mogoče na podlagi njegovega ravnanja utemeljeno sklepati, da ne bo pošteno ali vestno opravljal nalog izvršitelja.«.

70. člen

Tretji odstavek 284. člena se črta.

71. člen

V 285. členu se besedilo »Pred prisego mora izvršitelj« nadomesti z besedilom »Izvršitelj mora«.

72. člen

Za 286. členom se doda nov 286.a člen, ki se glasi:

»286.a člen (Razrešitev izvršitelja)

Izvršitelj se razreši:

1. če se ugotovi, da ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje za izvršitelja;
2. če da pisno izjavo ministru, pristojnemu za pravosodje, in zbornici izvršiteljev, da ne želi opravljati nalog izvršitelja;
3. če sprejme državno funkcijo, poslovodsko ali nadzorstveno funkcijo v gospodarski družbi ali javnem zavodu, plačano službo ali začne opravljati pridobitno dejavnost, detektivski poklic ali postane notar ali odvetnik;
4. če mu je s pravnomočno odločbo izrečen disciplinski ukrep odvzema pravice opravljati dejanja izvršbe in zavarovanja;

5. ko dopolni starost 70 let;
6. če je pravnomočno obsojen za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šest mesecev ali na hujšo kazen;
7. če mu je izrečen pravnomočen varnostni ukrep prepovedi opravljanja službe izvršitelja;
8. če opravlja posle, ki po svoji naravi niso združljivi z opravljanjem dejanj izvršbe in zavarovanja ter ugledom in neoporečnostjo službe izvršitelja;
9. če ne dosega meril za ugotavljanje učinkovitosti dela izvršitelja ali če iz ocene dela izvršitelja izhaja, da službe izvršitelja ne opravlja vestno;
10. če ne opravi rednega preizkusa znanja po določbah tega zakona in podzakonskega akta.

Zbornica izvršiteljev je dolžna obvestiti ministrstvo, pristojno za pravosodje, o nastopu razrešitvenega razloga, takoj ko zanj izve, o nastopu razrešitvenega razloga iz 4., 6. in 7. točke prejšnjega odstavka pa ministrstvo, pristojno za pravosodje, obvestita tudi sodišče oziroma disciplinska komisija, ki je sodbo oziroma odločbo izdala.

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, lahko uvede postopek razrešitve, tudi če ugotovi obstoj razlogov za razrešitev pri izvajanju pristojnosti po določbah tega zakona.

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, po uradni dolžnosti pridobiva podatke iz kazenske evidence zaradi ugotavljanja izpolnjevanja pogojev za imenovanje in razrešitev izvršitelja.

Odločbo o razrešitvi izvršitelja izda minister, pristojen za pravosodje. Zoper odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor.

Če je uveden postopek razrešitve izvršitelja na podlagi 6. točke prvega odstavka tega člena, lahko minister, pristojen za pravosodje, izvršitelju izreče začasno prepoved opravljanja službo izvršitelja (suspenz). Začasna prepoved lahko traja do konca postopka razrešitve, vendar ne dlje kot eno leto.

Odločba o razrešitvi izvršitelja je izvršilni naslov po tem zakonu.«.

73. člen

287. člen se spremeni tako, da se glasi:

»287. člen (Dejanja po razrešitvi izvršitelja)

Z dnem vročitve odločbe o razrešitvi izvršitelj ne sme več opravljanj neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja, že razpisana dejanja pa mora preklicati. Ko izvršitelj prejme odločbo iz petega odstavka prejšnjega člena, mora v roku, določenem v odločbi o razrešitvi, izročiti zbornici izvršiteljev vse spise, skupaj s spisi zaključenih zadev, vpisnike, evidence in druge knjige, listine, denar, vrednostne papirje, registrske označbe, predmete v hrambi pri izvršitelju,

identifikacijske znake iz prvega odstavka prejšnjega člena, ter vso drugo dokumentacijo in predmete, ki jih je pridobil v zvezi z opravljanjem službe izvršitelja, in sicer v stanju, v kakršnem je na dan prejema odločbe.

Dokumentacijo in predmete iz prejšnjega odstavka zapisniško prevzame tričlanska komisija, ki jo sestavljajo člani organov zbornice izvršiteljev. Zbornica izvršiteljev v osmih dneh od prevzema pošlje ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, identifikacijske znake in kopijo zapisnika iz prejšnjega odstavka.

Predsednik zbornice izvršiteljev določi drugega izvršitelja oziroma izvršitelje kot prevzemnike, ki prevzamejo posle razrešenega izvršitelja, upoštevajoč njihovo obremenjenost in sedež, ki mora biti v kraju, v katerem je imel sedež razrešeni izvršitelj, če to ni mogoče, pa v kraju, ki je temu najbližje.

Zbornica izvršiteljev določi, katera dokumentacija in predmeti, ki so bili prevzeti v skladu z drugim odstavkom tega člena, se zaupajo v hrambo in poslovanje drugemu izvršitelju oziroma izvršiteljem kot prevzemnikom, ki prevzamejo posle razrešenega izvršitelja, oziroma se vložijo v arhiv zbornice izvršiteljev. Spisi zaključenih zadev pri razrešenem izvršitelju se vložijo v arhiv zbornice izvršiteljev in se jih obravnava v skladu s predpisi s področja varstva dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivov.

Na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in zbornice izvršiteljev se objavijo podatki o osebnem imenu, sedežu in datumu razrešitve izvršitelja ter podatek o tem, da izvršitelj ni predal identifikacijskih znakov, zaradi česar so bili preklicani.«.

74. člen

Drugi odstavek 294.b člena se spremeni tako, da se glasi:

»Pri svojem delu mora imeti pomočnik izkaznico, s katero izkazuje vpis v evidenco iz 295. člena tega zakona. Izkaznica vsebuje ime in priimek pomočnika, rojstni datum, ime izvršitelja, pri katerem je zaposlen, trajanje pogodbe o zaposlitvi in zaporedno številko v evidenci izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev.«.

75. člen

V drugem odstavku 295. člena se za tretjo alinejo dodajo nove četrta, peta in šesta alineja, ki se glasijo:

- »– podatek o številki skrbniškega računa;
- podatek o zavarovanju izvršiteljeve odgovornosti iz 285. člena tega zakona;
- podatek o varnem elektronskem predalu;«.

Dosedanja četrta alineja postane sedma alineja.

V četrtem odstavku se prvi stavek spremeni tako, da se glasi: »Evidenca iz prvega odstavka tega člena je za namene zagotavljanja izvršitev ali zavarovanja upnikove terjatve in varstva strank glede izvrševanja pooblastil izvršiteljev javna v delu, ki se nanaša na podatke o osebnem imenu, sedežu, telefonski številki in naslovu elektronske pošte izvršitelja ter namestnika izvršitelja, datumu in številki odločbe o imenovanju, datumu nastopa službe izvršitelja ter datumu in številki odločbe o razrešitvi, številki skrbniškega računa ter podatke o zavarovanju izvršiteljeve odgovornosti iz 285. člena tega zakona.«.

76. člen

Prvi odstavek 295.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»Ministrstvo, pristojno za pravosodje, za namene varnosti pravnega prometa ter preverjanja istovetnosti izvršiteljev, namestnikov izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev pri opravljanju njihove službe upravlja evidenco izkaznic, priponk in pečatov izvršiteljev, namestnikov izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev.«.

V drugem odstavku se druga in tretja alineja spremenita tako, da se glasita:

»– osebno ime, sedež in evidenčna številka izvršitelja oziroma osebno ime in evidenčna številka namestnika izvršitelja ter osebno ime in sedež izvršitelja, katerega namestnik je oziroma osebno ime in evidenčna številka pomočnika izvršitelja;
– datum naročila izkaznice in datum izdaje izkaznice izvršitelju, namestniku izvršitelja in pomočniku izvršitelja;«.

77. člen

V drugem odstavku 297. člena se prva alineja spremeni tako, da se glasi:

»– odredi in po pooblaščenih delavcih ministrstva opravi pregled poslovanja izvršitelja ali začasnega namestnika s pregledom njegovih poslovnih listin, evidenc, spisov in stvari v hrambi ter v primeru ugotovljenih nepravilnosti izvršitelju odredi njihovo odpravo;«.

78. člen

V 298.č členu se 2. in 3. točka spremenita tako, da se glasita:

»2. če izvršitelj pri opravi dejanj izvršbe oziroma zavarovanja ne upošteva osebnega dostojanstva strank in udeležencev postopka ali se neprimerno obnaša;
3. če izvršitelj pri opravi dejanj izvršbe in zavarovanja krši določbe tega zakona in pravila podzakonskih aktov;«.

Za 12. točko se doda nova 13. točka, ki se glasi:

»13. če izvršitelj oglašuje svojo dejavnost;«.

V dosedanji 13. točki, ki postane 14. točka, se pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 15. točka, ki se glasi:

»15. če redno ne plačuje članarine in drugih prispevkov zbornici.«.

79. člen

Za petim odstavkom 298.d člena se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»Zoper odločbo disciplinske komisije je dovoljen upravni spor.«

Dosedanji šesti odstavek postane sedmi odstavek.

80. člen

V prvem odstavku 298.e člena se besedilo »enem letu« nadomesti z besedilom »dveh letih«.

V tretjem odstavku se besedilo »enem letu« nadomesti z besedilom »dveh letih«.

81. člen

298.f člen se spremeni tako, da se glasi:

»298.f člen
(Smiselna uporaba zakona)

V postopku ugotavljanja disciplinske odgovornosti se o vprašanjih, ki niso urejena s tem zakonom in predpisom iz šestega odstavka 298.d člena tega zakona, smiselno uporabljajo določbe zakona o splošnem upravnem postopku.«.

Prehodne in končne določbe

82. člen

Postopki, v katerih je bil predlog za izvršbo ali zavarovanje vložen pred uveljavitvijo tega zakona, se nadaljujejo in končajo po določbah tega zakona.

83. člen

Spremenjeni četrti odstavek 29. člena zakona se začne uporabljati tri mesece po uveljavitvi tega zakona.

Spremenjeni 29.b člen, spremenjeni 23. člen, spremenjeni 41. člen in spremenjeni 45. člen zakona se začnejo uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njeno izvajanje. Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev izda sklep, v katerem določi datum, od katerega se uporabljajo navedene določbe. Sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Spremenjeni 294.b člen zakona se začne uporabljati tri mesece po uveljavitvi tega zakona.

Sredstva iz naslova varščine, ki so do dneva uveljavitve tega zakona na računu sodnih pologov, se prenesejo iz sodnih pologov na skrbniške račune izvršiteljev v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

84. člen

Minister, pristojen za pravosodje, uskladi Pravilnik o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06 in 59/11) in Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06 in 59/11) z določbami tega zakona v treh mesecih po njegovi uveljavitvi.

85. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S predlagano dopolnitvijo 2. člena zakona se zaradi večje racionalnosti omejuje izvršba po uradni dolžnosti. Po predlagani ureditvi, ki je skladna z ureditvijo v Zakonu o davčnem postopku, se izvršba po uradni dolžnosti začne šele, če znesek po enem izvršilnem naslovu presega 10 evrov, ali če skupni znesek dolga enega dolžnika po posameznih izvršilnih naslovih presega 20 evrov.

K 2. členu

Po veljavni ureditvi 6. člena zakona izvršilni postopek na prvi stopnji vodi in izdaja odločbe sodnik posameznik, nekatera opravila pa lahko opravijo strokovni sodelavci in sodniški pomočniki. Tako lahko strokovni sodelavci in sodniški pomočniki:

- vodijo izvršilni postopek in odločajo o predlogu za izvršbo za izterjavo denarnih terjatev, o predlogu za izterjavo denarnih terjatev z drugimi ali dodatnimi izvršilnimi sredstvi ali predmeti,
- izdajajo sklepe in odredbe o predujmih, varščinah, stroških postopka, sodnih taksah, ustavitvah postopka in druge vmesne procesne sklepe,
- opravljajo posamezna dejanja zunaj naroka in
- po odredbi sodnika odločajo tudi o ugovorih zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine.

Strokovni sodelavci lahko po odredbi sodnika tudi vodijo naroke, razen narokov za javne dražbe, ter odločajo o zahtevi za obračun plačila za delo in stroškov izvršitelja, zahtevi za obračun terjatve in delitvi kupnine iz prodanih stvari upnikom.

Vlada Republike Slovenije zaradi razbremenitve sodnikov in hitrejšega odpravljanja sodnih zaostankov predlaga razširitev pristojnosti strokovnih sodelavcev tako, da bodo ti lahko v izvršilnih postopkih na podlagi verodostojne listine in izvršilnega naslova odločali tudi o:

- ugovorih po izteku roka,
- ugovorih tretjega,
- ugovorih zoper sklep o nadaljevanju izvršbe z novim upnikom ali dolžnikom,
- ugovorih zoper sklep o nadaljevanju izvršbe z novimi sredstvi in predmeti izvršbe,
- predlogih za odlog izvršbe,
- razveljavitvah potrdil pravnomočnosti in izvršljivosti,
- zahtevah za odpravo nepravilnosti pri opravljanju izvršbe,
- predlogih za vrnitev v prejšnje stanje.

Za odločanje o zahtevi za obračun plačila za delo in stroškov izvršitelja, zahtevi za obračun terjatve in delitvi kupnine iz prodanih stvari upnikom, strokovni sodelavec ne bo več potreboval odredbe sodnika, odredba sodnika pa bo še vedno potrebna za vodenje narokov. V izogib nekaterim nejasnostim, ki so se pojavile v praksi glede tega, ali za vodenje obravnave zadošča

ustna odredba sodnika ali mora biti odredba pisna, je določba 6. člena zakona s predlagano ureditvijo dopolnjena tudi z izrecno navedbo, da gre za pisno odredbo.

Določba 6. člena zakona se dopolnjuje tudi z ureditvijo, v skladu s katero bo lahko po vzoru veljavne ureditve v Zakonu o pravdnem postopku (366.a člen ZPP) sodnik posameznik višjega sodišče odstopil zadevo v reševanje senatu, če bo ocenil, da gre za zapleteno zadevo glede pravnih ali dejanskih vprašanj ali če bo od odločitve o pritožbi mogoče pričakovati rešitev pomembnega pravnega vprašanja, zlasti če bo šlo za pravno vprašanje, glede katerega sodne prakse ni ali ni enotna.

K 3. členu

Zakon o delovnih razmerjih nalaga delodajalcu obveznost, da na dogovorjeni oziroma določeni plačilni dan delavcu zagotovi izplačilo plače, povračilo stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov prek bančnega računa delavca. Delodajalec mora delavcu izdati pisni obračun do konca plačilnega dne s predpisanimi podatki.

Zakon o delovnih razmerjih zaradi varstva delavca določa pisni obračun prejemkov iz delovnega razmerja kot verodostojno listino in s tem podlago za izvršbo (135. člen ZDR-1). S predlagano dopolnitvijo 23. člena zakona se člen, ki določa verodostojne listine, na podlagi katerih je možno dovoliti izvršbo na podlagi verodostojne listine, dopolnjuje s to listino.

K 4. členu

Predloge za izvršbo na podlagi verodostojne listine je mogoče vlagati na tri načine, in sicer na podlagi pisnih vlog, po elektronski poti prek pripadajočih aplikacij na spletnem portalu e-Sodstvo (posamično elektronsko vlaganje) ter z uporabo možnosti paketnega vlaganja, prav tako elektronsko preko spletnega portala e-Sodstvo.

Ministrstvo za pravosodje na podlagi določb četrtega odstavka 29. člena zakona in relevantnih določb Pravilnika o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka⁷⁸ prosilcem izdaja dovoljenja za istočasno vlaganje večjega števila predlogov za izvršbo na podlagi verodostojne listine preko spletnega servisa v upravljanju pristojnih služb Vrhovnega sodišča Republike Slovenije (paketno vlaganje).

Paketna oblika vlaganja omogoča vlaganje večjega števila izvršb istočasno, prek povezanosti informacijskih sistemov upnika in spletnega servisa e-Sodstvo pa je na ta način dosežen občuten prihranek pri administriranju ter s tem kadrovski obremenitvi pristojnih oseb upnika, saj drugače, kakor pri posamičnem vlaganju ni potreben vnos vseh potrebnih podatkov v elektronske obrazce, saj se ta pri paketnem opravi samodejno. Po drugi strani pa ta način

⁷⁸ Uradni list RS, št. 18/03, 83/06 in 59/11.

poslovanja glede na veljavno ureditev 29. člena zakona od upnika zahteva, da poleg pridobitve kvalificiranega digitalnega potrdila predhodno pridobi tudi posebno dovoljenje Ministrstva za pravosodje za takšen način poslovanja.

Glede na obrazložitev 9. člena novele ZIZ-E, kakor ta izhaja iz zakonodajnega gradiva k noveli⁷⁹, je namen takšne normativne ureditve poslovanja in paketnega vlaganja vlog v lažji oziroma zanesljivejši identifikaciji upnikov, ki predlagajo začetek postopka dovolitve izvršbe na podlagi verodostojne listine.

Glede na dejstvo, da je predpogoj za paketno elektronsko vlaganje tudi predhodna pridobitev elektronskega podpisa, kakor ga opredeljuje Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu⁸⁰, katerega osnovni namen je enoznačna identifikacija nosilca, predlagatelj meni, da zahteva po pridobitvi posebnega dovoljenja za paketno elektronsko vlaganje izvršb na podlagi verodostojne listine predstavlja administrativno obremenitev, ki bi jo bilo mogoče odpraviti. Na podlagi predlagane spremembe četrtega odstavka 29. člena zakona bodo vsi zainteresirani subjekti lahko vlagali paketne elektronske predloge za izvršbo na podlagi verodostojne listine neposredno preko ustreznih aplikacij portala e-Sodstvo, ne da bi potrebovali posebno dovoljenje Ministrstva za pravosodje, pri čemer pa bodo seveda še vedno potrebovali predhodno pridobitev varnega elektronskega podpisa od pooblaščenih izdajateljev. Odprava navedene obveznosti za upnike je tudi v skladu z nacionalnimi akcijskim načrtom za odpravo administrativnih ovir.

Z novelo ZIZ-H je bila razširjena možnost elektronskega vlaganja pisanj v izvršbi. Za odvetnike, notarje, izvršitelje in državno pravobranilstvo je bilo v osmem odstavku 29. člena zakona določeno obvezno vlaganje vseh vlog in drugih pisanj v elektronski obliki, pri čemer je bilo določeno, da se določbe o obveznem elektronskem poslovanju navedenih oseb začnejo uporabljati z dnem, ki ga določi minister za pravosodje, ko so za to izpolnjene tehnične možnosti. Minister do danes sklepa ni izdal, tako da v postopku izvršbe in zavarovanja elektronsko vlaganje za odvetnike, notarje, izvršitelje in Državno pravobranilstvo ni obvezno. Ob pripravi in usklajevanju Odredbe o določitvi datuma, od katerega se odvetnikom in izvršiteljem v postopkih izvršbe in zavarovanja vroča po elektronski poti (Uradni list RS, št. 6/14)⁸¹ je bilo ugotovljeno, da ima odprte varne elektronske predale sicer večina odvetnikov, ne pa vsi odvetniki. Glede na navedeno je predlagatelj pri pripravi tega zakona upošteval predlog Odvetniške zbornice Slovenije in Vrhovnega sodišča RS, da se s spremembo osmega odstavka 29. člena zakona da odvetnikom, notarjem, izvršiteljem in Državnemu pravobranilstvu zgolj pravna možnost (in ne obveznost), da vloge in druga pisanja, razen predloga za izvršbo na podlagi priložene menice,

⁷⁹ Poročevalec Državnega zbora št. 92/XXXII z dne 8. 9. 2006.

⁸⁰ Uradni list RS, št. 98/04-UPB1 in 61/06-ZEPT.

⁸¹ Po navedeni odredbi se odvetnikom in izvršiteljem v postopkih izvršbe in v postopkih zavarovanja, za katere je pristojno okrajno sodišče, če o zavarovanju ne odloča v okviru pravnega ali drugega sodnega postopka, od 10. februarja 2014 dalje vroča po elektronski poti.

vlagajo v elektronski obliki. Posledično je predlagano črtanje desetega odstavka 29. člena, ki določa, da se za vlogo, ki ni vložena po elektronski poti, ne uporabljajo pravila o nepopolnih vlogah in jo sodišče zavrže.

Izkušnje postopka izvršbe na podlagi verodostojne listine, v katerem vlaganje predlogov za izvršbo prav tako ni obvezno elektronsko, saj je (že od vsega začetka delovanja COVL leta 2008) možno tak predlog vložiti tudi v papirni obliki, kažejo, da je velika večina predlogov za izvršbo na podlagi verodostojne listine kljub temu vendarle vložena elektronsko, po zadnjih podatkih v kar 99,41% zadev. Izkušnje z elektronskim vlaganjem predlogov za izvršbo na podlagi verodostojne listine torej kažejo, da za uveljavitev elektronskega vlaganja le-tega ni treba predpisovati kot obveznega, tovrstno poslovanje pa vsekakor bistveno pospeši izvršilne postopke in zmanjša tako upnikove stroške kot stroške sodišč.

Ob tem predlagatelj dodaja, da je bilo s Pravilnikom o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka (Uradni list RS, št. 104/11) elektronsko vlaganje, ki je bilo do tedaj omogočeno le za predloge za izvršbo na podlagi verodostojne listin, razširjeno (kot neobvezno) tudi na druge vloge v izvršilnem postopku.

K 5. členu

29.b člen zakona ureja plačilo sodnih taks v postopku izvršbe in zavarovanja. Plačilo sodne takse je določeno kot procesna predpostavka za odločanje o predlogu za izvršbo, ugovoru in pritožbi, urejene pa so tudi nekatere posebnosti v zvezi s plačevanjem sodne takse za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine in za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine

Po predlagani ureditvi ostajata določbi prvega in drugega odstavka enaki, kot sta v veljavni ureditvi.

V predlaganem tretjem odstavku se po vzoru plačila takse v zemljiškoknjižnem postopku predlaga ureditev, po kateri se ob elektronski vložitvi vloge izda nalog, s katerim se vlagatelj naloži, da plača sodno takso v osmih dneh od vročitve naloga z nakazilom v dobro računa in z navedbo referenčne številke, navedene v nalogu. Velja, da je nalog za plačilo sodne takse vročen, ko vlagatelj sam ali njegov pooblaščenec elektronsko vloži vlogo. Po predlaganem četrtem odstavku takšna ureditev ne bo veljala za vloge, pri katerih sodne takse ni mogoče izračunati avtomatsko.

Po predlaganem petem odstavku se (tako kot po veljavnem tretjem odstavku) šteje, da je vloga umaknjena, če sodna taksa ni plačana v roku in v skladu s plačilnim nalogom in niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks.

Predlagani šesti odstavek ohranja posebnosti glede plačila sodne takse za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki se vlaga elektronsko na CoVL, kot je določena v

veljavnem četrtem odstavku. Zaradi avtomatizirane obdelave takega predloga mora biti sodna taksa plačana v osmih dneh od oddaje predloga v informacijski sistem, pri plačilu pa je treba obvezno navesti referenco, ki je zavezancu sporočena ob oddaji predloga po elektronski poti. V tem primeru sodišče taksnemu zavezancu ne pošlje plačilnega naloga, saj vse potrebne podatke za plačilo prejme po elektronski poti preko informacijskega sistema, po posebnem pravilu prvega odstavka 41. člena zakona pa je predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine vložen, ko je sodna taksa plačana.

Predlagani sedmi odstavek, ki ureja plačilo sodne takse za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki se ne vloga po elektronski poti, je enak veljavnemu petemu odstavku.

Po predlaganem osmem odstavku se bo enako kot po veljavnem šestem odstavku sodna taksa za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ki se vloga pisno, plačala z navedbo reference, ki je navedena v sklepu o izvršbi. Za razliko od veljavne določbe je določena izjema za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi priložene menice, saj v tem primeru ni mogoče uporabiti pravila, določenega v tem odstavku, ker sodišče v sklepu o izvršbi v tem primeru ne navede reference za plačilo sodne takse. Glede na to, da ZIZ za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi priložene menice ne določa posebnih pravil glede načina oziroma postopka za plačilo sodne takse, se bo v tem primeru uporabilo splošno pravilo iz prvega odstavka 34. člena Zakona o sodnih taksah (ZST-1), ki določa, da sodišče v primeru, če sodna taksa ob nastanku taksne obveznosti ni plačana ali izkazana v skladu s 6. členom ZST-1, izroči ali pošlje taksnemu zavezancu plačilni nalog s predpisanimi sestavinami, med katerimi je tudi referenca za plačilo sodne takse.

Predlagana deveti in deseti odstavek sta enaka veljavnima sedmemu in osmemu odstavku, ustrezno je spremenjeno le sklicevanje na relevantne odstavke tega člena v devetem odstavku.

K 6. členu

Ureditev 38. člena se dopolnjuje z določbo, da mora tretji povrniti upniku stroške, ki mu jih je neutemeljeno povzročil. To je predvsem pomembno v primerih ugovora tretjega in poznejše izločitvene pravde, ki jo tretji dobi, ker je pred zaznambo izvršbe v zemljiški knjigi razpolagal s primerno listino za vpis v zemljiško knjigo, ni pa poskrbel za vpis in je s tem upnike spravil v zmotu. V skladu z novejšo sodno prakso Vrhovnega sodišča RS (primerjaj sodbo opr. št. II Ips 475/2008 z dne 5.4.2012) je takšen ugovor tretjega oziroma izločitvena pravda utemeljena, kar pomeni posledično njegov uspeh tudi v postopku izvršbe. Predlagana določba tako omogoča izvršilnemu sodišču, da kljub dejstvu uspehu v izločitveni pravdi tretjemu naloži nastale izvršilne stroške v primerih, ko je nevpis v zemljiško knjigo s strani tretjega v celoti mogoče pripisati njegovi neskrbnosti, ki je zavedla dobrovernega izvršilnega upnika, da je predlagal izvršbo na to nepremičnino.

K 7. členu

Varščina za plačilo dela in stroškov izvršitelja se hrani na računu prehodnih sodnih pologov in evidentira ločeno po izvršiteljih. Taka ureditev povzroča nepotrebno delo sodišča, zato se s spremembo prvega odstavka 38.b člena zakona predlaga, da se varščina hrani na skrbniškem računu izvršitelja (285.a člen zakona), kar zagotavlja namensko rabo sredstev.

Skrbniški račun izvršitelja je bil uveden z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-I). Izvršitelj mora denarna sredstva, pridobljena v posameznih postopkih izvršbe in zavarovanja, hraniti na skrbniškem računu do njihove izročitve strankam. Prek skrbniškega računa sme izvršitelj opravljati samo izplačila strankam v postopkih izvršbe in zavarovanja, na skrbniškem računu pa ne sme imeti lastnih sredstev. Sredstva na skrbniškem računu ne spadajo v stečajno maso ali zapuščino izvršitelja, na njih tudi ne morejo poseči izvršiteljevi upniki. Izvršitelj mora pred prisego iz 284. člena tega zakona skleniti pogodbo o skrbniškem računu.

K 8. členu

Sprememba 38.c člena zakona je potrebna zaradi predlagane ureditve v 38.b členu zakona.

Po ureditvi v 38.c členu mora izvršitelj po opravi neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja upniku osebno vročiti obračun plačila za delo in stroškov, izvod obračuna pa izvršitelj vroči tudi sodišču. Če upnik ne soglaša z obračunom, lahko v osmih dneh od prejema obračuna pri izvršitelju vloži zahtevo, da o obračunu odloči sodišče. Izvršitelj zahtevo takoj posreduje sodišču, ki mora o njej odločiti v osmih dneh od prejema. Če upnik ne vloži zahteve, da o obračunu odloči sodišče, velja obračun za dokončnega. Dokončni obračun je izvršilni naslov.

Na podlagi dokončnega obračuna oziroma sklepa sodišča se izvršitelj poplača iz izterjanega denarnega zneska. Po veljavni ureditvi o poplačilu obvesti sodišče, ki odredi, da se varščina takoj vrne upniku. Glede na predlagano spremembo 38.a člena je predvideno, da bo izvršitelj o poplačilu še vedno obvestil sodišče, varščino pa nemudoma vrnil upniku.

Če se izvršitelj ne more poplačati iz izterjanega denarnega zneska, lahko po veljavni ureditvi predlaga sodišču, naj odredi plačilo za njegovo delo in povračilo stroškov v celoti ali deloma iz vplačane varščine. Sodišče je dolžno izdati pisno odredbo za izplačilo iz varščine in znesek izplačati izvršitelju najkasneje v osmih dneh od prejema izvršiteljevega predloga s priloženim poročilom in dokončnim obračunom oziroma sklepom sodišča. Znesek varščine, ki presega višino, potrebno za plačilo izvršitelja, se v enakem roku vrne upniku. Takšno ureditev je treba prilagoditi spremembi, predlagani v 38.a členu. Tako je predlagano, da se izvršitelj, če se ne more poplačati iz izterjanega denarnega zneska, na podlagi dokončnega obračuna oziroma sklepa sodišča poplača iz položene varščine, istočasno, ko bo denarna sredstva iz fiduciarnega računa nakazal na svoj račun, pa bo moral morebitni presežek položene varščine vrniti (nakazati) upniku.

Nespremenjena ostaja ureditev, po kateri v primeru, če ni bilo varščine ali če ta ne zadošča za popolno plačilo, izvršitelj pozove upnika, naj mu v osmih dneh plača znesek, ki ga dolguje po dokončnem obračunu oziroma sklepu sodišča. Po preteku tega roka pa lahko izvršitelj dolgovani znesek prisilno izterja.

K 9. členu

Upnik mora v predlogu za izvršbo označiti sredstvo in predmet izvršbe, kadar pa predlaga izvršbo na premoženje, mu jih v predlogu za izvršbo ni treba natančno označiti, saj velja domneva, da so premoženja na dolžnikovem prebivališču oziroma sedežu. Glede na to, da je izvršbo mogoče opravljati le na območju Republike Slovenije (Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku), se s predlagano spremembo določa, da mora upnik v primeru, ko ima dolžnik prebivališče oziroma sedež v tujini, v predlogu za izvršbo označiti premoženje.

K 10. členu

Predlagana določba novega osmega odstavka ureja primere, ko je med upnikom in dolžnikom dogovorjena pristojnost arbitraže. Gre za primere, ko stranki z arbitražno klavzulo izključita sodno pristojnost in določita pristojnost stalne ali ad hoc ustanovljene arbitraže (tribunala). V teh primerih v primeru uspešnosti ugovora izvršilno sodišče razveljavi vsa predhodno opravljena dejanja (sklep o izvršbi) in se izreče za nepristojno.

Ureditev v novem osmem odstavku 41. člena zakona je smiselno povzeta po ureditvi, ki je v primeru obstoja arbitražnega sporazuma in vložitve tožbe določena v Zakonu o arbitraži (Uradni list RS, št. 45/08; ZArbit). Ta v 11. členu določa:

»(1) Če je pred sodiščem vložena tožba v zadevi, ki je predmet arbitražnega sporazuma, se *sodišče na ugovor tožene stranke* izreče za nepristojno, razveljavi v postopku opravljena dejanja in zavrže tožbo, razen če ugotovi, da arbitražni sporazum ne obstaja, je ničen, je prenehal veljati ali ga ni mogoče izpolniti.

(2) Ugovor iz prejšnjega odstavka lahko tožena stranka *poda najpozneje v odgovoru na tožbo*.

(3) Dokler ni oblikovan arbitražni senat, se lahko pred sodiščem vloži tožba za ugotovitev dopustnosti oziroma nedopustnosti arbitražnega postopka, zlasti zaradi razlogov iz prvega odstavka tega člena.

(4) Če je pred sodiščem začet postopek v skladu s prvim ali tretjim odstavkom tega člena, se arbitražni postopek lahko vseeno prične ali nadaljuje, arbitražni senat pa lahko izda odločbo tudi v času, ko je postopek pred sodiščem še v teku.«

V primeru, da tožena stranka v odgovoru na tožbo ne ugovarja, da med strankama obstoji arbitražni sporazum, se šteje, da je nastopila t.i. ustalitev sodne pristojnosti. Uveljavljanje arbitražnega dogovora je odvisno samo od strank spora (enako odločba Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 308/2000). Tožeča stranka izbiri opravi z vložitvijo tožbe, tožena stranka pa

lahko vloži ugovor.⁸² Obstoj arbitražnega sporazuma je negativna procesna predpostavka za odločanje sodišča, ki pa se upošteva samo na ugovor tožene stranke. Sodišče se v takem primeru izreče za nepristojno, razen če ugotovi, da arbitražni sporazum (očitno) ne obstaja, je ničen, je prenehal veljati ali ni uresničljiv.

Namen dopolnitve 41. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju z novim osmim odstavkom je zapolniti pravno praznino, na katero opozarjata pravna teorija⁸³ in sodna praksa, z ureditvijo, ki je smiselno enaka ureditvi v ZArbit. Po mnenju pravne teorije in sodne prakse se z vložitvijo predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine upnik konkludentno odpove arbitražnemu dogovoru. Kljub temu se lahko zgodi, da želi upnik vložiti predlog na podlagi verodostojne listine (npr. zapadlega računa), čeprav med njim in dolžnikom dejansko ni spora, le dolžnik določenih računov ni plačal. V takem primeru bi upnik želel ohraniti arbitražno klavzulo v veljavi, vendar pa mu Zakon o izvršbi in zavarovanju tega ne omogoča. Če dolžnik ne ugovarja (oziroma ne ugovarja obrazloženo) sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ni težav, saj se v tem primeru arbitražni dogovor ohrani, upnik pa je poplačan na podlagi sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine. Arbitražni dogovor sicer lahko uveljavlja še dolžnik v ugovoru zoper sklep o izvršbi, vendar tega dolžniki pogosto ne storijo. Upnik ima tako zaradi pravne praznine po veljavni ureditvi zgolj dve možnosti: da se odpove izvršbi na podlagi verodostojne listine, ki je zelo hitra in učinkovita, in ohrani pristojnost arbitraže, ali pa da izkoristi možnost izvršbe na podlagi verodostojne listine in se s tem odpove pristojnosti arbitraže, čeprav je želel, da o sporu odloča arbitražna.

Po predlagani ureditvi bo lahko upnik v primeru, če sta stranki glede terjatve, zaradi katere upnik zahteva izvršbo na podlagi verodostojne listine, sklenili arbitražni sporazum, v predlogu za izvršbo predlagal, naj se v primeru dolžnikovega ugovora sodni postopek ustavi, sodišče izreče za nepristojno, razveljavi v postopku opravljena dejanja in zavrže predlog za izvršbo.

S predlaganim novim devetim odstavkom je določeno, da v primeru, ko dolžnikova obveznost izhaja iz pisnega obračuna po drugem odstavku 135. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13 – popr.), upnik s predlogom za izvršbo na podlagi verodostojne listine ne more zahtevati izvršbe za obveznost, ki se nanaša na plačilo davkov in prispevkov, saj ta predstavlja nedenarno terjatev, katere izvršbe v postopku z verodostojno listino ni mogoče dovoliti (glej 23. člen zakona). Je pa s predlagano dopolnitvijo 45. člena določeno, da se sklep o izvršbi na podlagi pisnega obračuna prejemkov iz delovnega razmerja pošlje tudi Davčni upravi Republike Slovenije, ki bo na podlagi seznaniťve o izdanem sklepu o izvršbi začel potrebne postopke (npr. postopek davčnega nadzora nad obračunanimi davki in prispevki za socialno varnost, v katerem bo izdal odmerno odločbo, s katero bo delodajalcu naložil v plačilo davke in prispevke za socialno varnost, če je bila plača že izplačana delavcu, oziroma postopek davčne izvršbe, če delodajalec ni v predpisanem roku plačal davkov in prispevkov za socialno varnost).

⁸² Sklep Višjega sodišča v Ljubljani I Cp 1465/2003 z dne 11.9.2003.

⁸³ Glej Vertačnik, M., Gorjup-Zupančič, V., Arbitraža in izvršba na podlagi verodostojne listine, Pravna praksa, 45/2013.

K 11. členu

Z novelo ZIZ-H je bil kot poseben postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine uveden za upnika učinkovitejši postopek izvršbe na podlagi priložene menice, ki omogoča poplačilo pred pravnomočnostjo na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizaciji za plačilni promet. Upnik ima tako v gospodarskih zadevah možnost doseči rubež sredstev pri organizaciji za plačilni promet in poplačilo iz teh sredstev še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, če predlogu za izvršbo priloži menico. Ni pa bilo z novelo ZIZ-H izrecno določeno, da je menico takemu predlogu treba priložiti v izvirniku v fizični obliki. Zato se v izogib različnim stališčem s predlagano dopolnitvijo 41.a člena določi jasna zahteva, da upnik, ki vloži predlog za izvršbo na podlagi priložene menice, to tudi fizično predloži. Menica je namreč ordroski vrednostni papir, postopek na podlagi priložene menice pa omogoči upniku ne le rubež sredstev, temveč tudi poplačilo pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, zato je nujno, da upnik menico predloži že predlogu za izvršbo v izvirniku v fizični obliki. S tem se odpravljajo vsi dvomi, hkrati pa to pomeni, da je izključena možnost elektronskega vlaganja predloga v postopku na podlagi priložene menice.

K 12. členu

Izvršba se začne opravljati pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, upnik pa ne more biti poplačan pred pravnomočnostjo, razen v primerih iz tretjega in četrtega odstavka 46. člena zakona. Zakon v 45. členu določa opravila sodišča po pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ne določa pa opravil sodišča po pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova, zato se s predlaganim novim četrtem odstavkom ureditev dopolnjuje z določbo, po kateri sodišče o pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova obvesti izvrševalce.

Zaradi uvedbe pisnega obračuna prejemkov iz delovnega razmerja kot nove verodostojne listine v Zakonu o delovnih razmerjih se s predlaganim novim devetim odstavkom določa, da se v primerih, ko je predlagana izvršba na podlagi pisnega obračuna prejemkov iz delovnega razmerja, pravnomočni sklep o izvršbi pošlje tudi Davčni upravi Republike Slovenije, in sicer pisno ali po elektronski poti v strukturirani obliki.

13. člen

Po veljavni ureditvi je upnik lahko poplačan pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova v primerih, ko predlogu za izvršbo priloži izvršilni naslov, kadar je bil izvršilni naslov izdan v postopku v gospodarskem sporu, pa ga ni treba priložiti. Glede na to, da ureditev, po kateri prilaganje izvršilnih naslovov, ki so bili izdani v postopku v gospodarskem sporu, po izkušnjah v praksi dejansko ne prispeva k skrajšanju postopka, omogoča pa hude zlorabe s strani upnikov, se predlaga njena sprememba tako, da je treba izvršilni naslov tudi v teh primerih priložiti predlogu za izvršbo, če želi upnik doseči poplačilo pred pravnomočnostjo.

K 14. členu

Kadar je treba opraviti izvršilno dejanje v zaklenjenem prostoru, pa dolžnik ni navzoč ali prostora noče odpreti, zakon v tretjem odstavku 49. člena določa, da prostor na podlagi odredbe sodišča nasilno odpre izvršitelj v navzočnosti dveh polnoletnih občanov. V praksi prihaja do različnih razlag te določbe, med drugim tudi take, da lahko na podlagi odredbe sodišča za vstop v stanovanje vstopi samostojno tudi izvršiteljev pomočnik.

Po 294. členu zakona ima lahko izvršitelj enega namestnika, ki mora izpolnjevati vse pogoje, ki jih mora izpolnjevati tudi izvršitelj, razen tega, da ima opremo in prostore, potrebne za opravljanje dejanj izvršbe in zavarovanja. Namestnik izvršitelja sme namesto izvršitelja, pri katerem je zaposlen, opravljati vse posle izvršitelja. Za namestnika izvršitelja veljajo smiselno vse določbe tega zakona o nastopu službe, o opravljanju službe, o strokovnem izobraževanju, o disciplinski odgovornosti izvršitelja in disciplinskem postopku, o nezdružljivosti opravljanja dejanj izvršbe in zavarovanja, o nadzoru nad poslovanjem izvršitelja in o razrešitvi izvršitelja.

Za pomoč pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja pa lahko izvršitelj zaposli tudi pomočnike izvršitelja. Za njihovo zaposlitev zakon ne določa nobenih pogojev, določa pa, da delujejo v imenu in za račun izvršitelja.

Glede na navedeno predlagatelj meni, da pomočnik ne more samostojno na podlagi odredbe sodišča nasilno vstopiti v zaklenjen prostor, zaradi česar se s predlagano spremembo jasno določa, da neposredni nasilni vstop na podlagi odredbe sodišča lahko opravi osebno le izvršitelj in njegov namestnik.

K 15. členu

71. člen veljavnega zakona ureja odlog izvršbe na predlog dolžnika. Prvi odstavek tega člena ureja primere, ko dolžnik predlaga odlog izvršbe zato, ker je vložil pravno sredstvo. Med temi primeri ni urejen primer, ko dolžnik vloži tožbo na neveljavnost pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, na podlagi katerega je bila dovoljena izvršba, zato je predlagana dopolnitev določbe tudi s tem primerom.

Po veljavnem drugem odstavku 71. člena zakona sme sodišče na predlog dolžnika odložiti izvršbo »tudi v drugih primerih, ko so za to podani posebno upravičeni razlogi, vendar najdlje za tri mesece in le enkrat«. V praksi je opaziti različno sodno prakso višjih sodišč glede tega, ali mora dolžnik za odložitev izvršbe po drugem odstavku izkazati za verjetno tudi splošen pogoj iz prvega odstavka 71. člena, da bi namreč s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku. S predlagano spremembo drugega odstavka se jasno določa, da dolžniku za odlog izvršbe v drugih primerih, ko so za to podani posebej upravičeni razlogi, ni treba hkrati tudi verjetno

izkazati, da bi s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku.

K 16. členu

Upnik ima po veljavni ureditvi možnost predlagati odlog izvršbe, kar stori predvsem v primerih, ko ugotovi plačilno nezmožnost dolžnika, vendar želi z odlogom izvršbe preprečiti njeno ustavitev zaradi neuspešnosti izvršbe s posameznimi izvršilnimi sredstvi. Če se je izvršba že začela, sodišče odloži izvršbo na predlog upnika le, če se z odlogom strinja dolžnik. V ta namen mora po veljavni ureditvi sodišče upnikov predlog vročiti dolžniku in mu določiti rok, v katerem se lahko izjavi o upnikovem predlogu.

Če gre za izvršbo na premičnine, nematerializirane vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, ali na izpraznitev in izročitev nepremičnin, izvršitelj pa je zadevo že prevzel, pa mora upnik predlog za odlog izvršbe vložiti pri izvršitelju. Izvršitelj mora po veljavni ureditvi predlog za odlog takoj poslati v odgovor dolžniku in mu določiti rok za odgovor. Če se dolžnik v roku, ki mu ga je določil izvršitelj, izjavi proti odlogu, izvršitelj predlog za odlog skupaj z izjavo dolžnika takoj odstopi sodišču, ki o predlogu za odlog odloči v skladu z drugim odstavkom tega člena. Če dolžnik s predlogom za odlog soglaša ali če se v roku, ki mu ga je določil izvršitelj, ne izjavi o predlogu za odlog, izvršitelj v spisu in vpisniku evidentira čas odloga. Kadar dolžnik s predlogom upnika za odlog soglaša oziroma se v roku o njem ne izjavi, izvršitelj v spisu in vpisniku evidentira čas odloga, sodišče pa v tem primeru po veljavni ureditvi ni obveščeno o odlogu izvršbe.

Predlagatelj meni, da je pridobivanje soglasja dolžnika na opisan način neracionalno in zamudno, zato zaradi pospešitve postopka predlaga, da dolžnikovo soglasje za odlog izvršbe pridobi upnik, ki predlaga odlog izvršbe. Tako bo po predlagani ureditvi sodišče odložilo izvršbo, ki se je že začela, če bo upnik, ki predlaga odlog, predložil listino, iz katere izhaja soglasje dolžnika z odlogom (predlagan drugi odstavek). Dodatno je s predlaganim tretjim odstavkom določena omejitev odloga izvršbe na predlog upnika pri izvršbi na nepremičnino (ali poslovni delež) tako, da mora upnik predložiti tudi pisno soglasje ostalih upnikov, na predlog katerih je bila dovoljena izvršba na nepremičnino. V primeru izvršbe na premičnine, nematerializirane vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, ali na izpraznitev in izročitev nepremičnin, ko je izvršitelj zadevo že prevzel, pa bo moral upnik po predlaganem četrtem odstavku predlog za odlog izvršbe (enako kot po veljavni ureditvi) vložiti pri izvršitelju, vendar bo moral tudi v tem primeru za razliko od veljavne ureditve predlogu priložiti listino, iz katere izhaja soglasje dolžnika z odlogom. Izvršitelj bo v spisu in vpisniku evidentiral čas odloga, o tem pa bo po predlagani ureditvi dolžan obvesti tudi sodišče.

Pravili iz veljavnega prvega in šestega odstavka ostajata nespremenjeni.

K 17. členu

Zakon v 73. členu omogoča tudi odlog na predlog tretjega. Tako je v prvem odstavku določeno, da na predlog tretjega, ki je zahteval, naj se izvršba na določen predmet izreče za nedopustno, odloži sodišče izvršbo glede tega predmeta, če tretji obstoj svoje pravice na predlaganem predmetu izvršbe izkaže s pravnomočno sodno odločbo ali kakšno drugo javno listino, z zasebno listino, ki ima naravo javne listine, ali če obstoj svoje pravice opira na dejstva, ki so splošno znana.

V drugem odstavku pa je določeno, da če tretji obstoja svoje pravice na predlaganem predmetu izvršbe ne izkaže na način iz prejšnjega odstavka, sodišče na predlog tretjega odloži izvršbo glede tega predmeta, če tretji izkaže za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo.

Določba v praksi povzroča dileme glede tega, ali mora v primeru iz drugega odstavka tretji verjetno izkazati tudi obstoj svoje pravice, če ne more izkazati na način, določen v prvem odstavku. S predlagano dopolnitvijo se ta nejasnost odpravlja, saj se jasno določa, da morata biti za odlog na predlog tretjega po drugem odstavku kumulativno izpolnjena oba pogoja, torej tako verjetno izkazan obstoj pravice na predlaganem predmetu izvršbe, kakor tudi verjetnost, da bi s takojšnjo izvršbo tretji utrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo.

K 18. členu

Sprememba prvega odstavka je redakcijska.

Po veljavni ureditvi lahko upnik predlaga odlog izvršbe za neomejeno dolgo časa brez navajanja kakršnihkoli razlogov, sodišče pa mora takemu predlogu ugoditi. Upnik lahko tako predlaga odlog izvršbe tudi večkrat. Sodišča opozarjajo, da so v praksi pogosti odlogi izvršbe na predlog upnikov tudi za deset in več let.

Upniki se v takih primerih zavedajo, da izvršba na dolžnikovo premoženje dalj časa ne bo mogoča in z odlogom zgolj vzdržujejo visečnost izvršilnega postopka, da bi se zavarovali pred zastaranjem. Odlog izvršbe bi po mnenju predlagatelja moral biti namenjen temu, da upnik odloži izvršbo za krajše obdobje, če pričakuje, da bo dolžnik v tem obdobju pridobil sredstva, ne pa da v nedogled podaljšuje izvršilni postopek. Če upnik ve, da dolžnik dalj časa ne bo pridobil sredstev, bi bilo prav, da se tak postopek zaključi. Zato se predlaga časovna omejitev odloga izvršbe na predlog upnika na eno leto in le enkrat. Če pa bo upnik predlagal odlog za več kot eno leto, se bo izvršba ustavila, sodišče pa ne bo razveljavilo zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin, kar pomeni, da bo upnik po predlagani ureditvi kljub ustavitvi izvršbe zavarovan s prisilno zastavno pravico.

K 19. členu

Pri izvršbi na premičnine se po tretjem odstavku 81. člena rubež ter prepoved odtujitve vpiše v uradni register zarubljenih premičnin in zastavnih pravic, ki ga vodi AJPES, na zahtevo izvršitelja na podlagi sklepa o izvršbi in rubežnega zapisnika. Po 87. členu zakona dobi upnik

zastavno pravico na zarubljenih stvareh z rubežem, v primerih iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona pa z vpisom rubeža v register. Za nastanek zastavne pravice je tako po veljavni ureditvi tudi v primeru, ko ima premičnina enolični identifikacijski znak, potrebno, da izvršitelj najprej opravi (fizični) rubež takšne premičnine in nato poda zahtevo za vpis rubeža v register pri AJPES.

Glede na dejstvo, da dolžniki večkrat onemogočajo opravo fizičnega rubeža premičnine, se zaradi večjega varstva upnika s predlagano spremembo tretjega odstavka spreminja način oprave rubeža in nastanek zastavne pravice na premičninah, ki so vpisane v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin. Po predlagani ureditvi se rubež premičnin, ki se vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, opravi z vpisom sklepa o izvršbi v ta register. AJPES vpiše rubež ter prepoved razpolaganja na zahtevo izvršitelja. Če je v zahtevi izvršitelja naveden enolični identifikacijski znak premičnine, se vpis opravi na podlagi sklepa o izvršbi, sicer pa na podlagi sklepa o izvršbi in rubežnega zapisnika. To pomeni, da bo po predlagani ureditvi lahko upnik hitreje pridobil zastavno pravico na premičnini, ki ima enolični identifikacijski znak, saj izvršitelju za vpis v register ne bo predhodno treba opraviti fizičnega rubeža. To pa ne izključuje kasnejšega fizičnega rubeža premičnine, saj ostaja nespremenjena določba 85. člena zakona, po kateri mora izvršitelj na zarubljenih stvareh vidno označiti, da so zarubljene.

K 20. členu

Po Odredbi o določitvi datuma, od katerega se odvetnikom in izvršiteljem v postopkih izvršbe in zavarovanja vroča po elektronski poti (Uradni list RS, št. 6/14) se izvršiteljem v postopkih izvršbe in v postopkih zavarovanja, za katere je pristojno okrajno sodišče, če o zavarovanju ne odloča v okviru pravnega ali drugega sodnega postopka, od 10. februarja 2014 dalje vroča po elektronski poti. To pomeni, da izvršitelj sklepa o izvršbi ne prejema več v fizični obliki, ampak zgolj v elektronski obliki. Sklep je elektronsko podpisan in ima enako naravo oziroma pravno moč kot fizični odpravek. Zato se s predlagano spremembo prvega odstavka 82. člena zakona daje izvršitelju pravna podlaga, da za izročitev sklepa o izvršbi in sklepa o določitvi izvršitelja zadostuje kopija oziroma natisnjen izvod sklepa, ki ga je izvršitelj dobil v elektronski obliki.

K 21. členu

Zakon o izvršbi in zavarovanju izrecno ne ureja učinkov rubeža gotovine in prostovoljnega plačila glede vprašanja trenutka, ko je bil poravnan dolg, ter višine, do katere je bil poravnan.

S predlaganim novim 84.a členom se določa, da imata prostovoljna izpolnitev izvršitelju in rubež gotovine značaj sodnega pologa. To pomeni, da je terjatev prenehala v delu, ki ga je izročil dolžnik izvršitelju, ne pa v delu, ki ga prejme upnik, ter da je prenehala v trenutku izročitve, ne pa šele ko je upniku izplačan.. S tem se olajša oziroma izboljšuje položaj dolžnika, ki sicer nima vpogleda v izvršiteljevo izplačilo upniku.

K 22. členu

Po veljavni ureditvi 88. člena zakona mora v primeru neuspešnega rubeža, torej rubeža, pri katerem se ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe, oziroma zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, upnik v roku treh mesecev predlagati ponovni rubež, sicer se izvršba ustavi. Ta določba pa ne velja za primere, ko rubež s strani izvršitelja sploh ni izveden, do česar lahko na primer pride zaradi odsotnosti dolžnika.

Zaradi pospešitve postopka izvršbe na premoženje in dejstva, da je dejanski učinek neuspešnega in neizvedenega rubeža enak, se predlagani določbi prvega odstavka 88. člena za neuspešen rubež poleg dejstva, da zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, šteje tudi, da izvršitelj rubeža ne more opraviti, ker dolžnik ni navzoč ali ker prostora noče odpreti.

K 23. členu

Veljavni 93. člen ureja način prodaje premoženja med drugim tudi vrednostnih papirjev. Četrty odstavek določa, da se vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi, prodajo na borzi prek pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga določi izvršitelj. Določba je zastarela, saj sodelovanje izvršitelja dejansko ni potrebno pri prodaji nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi. Pravila rubeža in prodaje nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi, so podrobneje urejena v predlaganem novem 163.c členu zakona (34. člen predloga zakona).

S predlagano določbo četrtega odstavka 93. člena se določa, da je sodelovanje izvršitelja potrebno le v tistih primerih, ko vrednostni papirji ne kotirajo na borzi. V teh primerih izvršitelj zagotovi, da se takšni vrednostni papirji prodajo preko pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev.

K 24. členu

Predmet izvršbe za poplačilo upnikove denarne terjatve je praviloma vsaka dolžnikova stvar ali premoženjska oziroma materialna pravica, kolikor ni z zakonom izvzeta iz izvršbe oziroma ni izvršba na njej z zakonom omejena (32. člen). ZIZ zagotavlja varstvo dolžnika, njegove osnovne socialne eksistence ter eksistence oseb, ki jih preživlja, zlasti z izvzetjem določenih predmetov in prejemkov iz izvršbe ter z omejitvami izvršbe na določene prejemke (npr. 79. člen, 177. člen, 101. člen, 102. člen in drugi). V 101. členu so taksativno določeni prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe.

Glavni namen predlagane spremembe ureditve, ki določa prejemke, izvzete iz izvršbe, je usklajevanje in poenotenje izvzetih prejemkov z zakonom, ki ureja davčno izvršbo. Dejstvo je, da je narava civilnega izvršilnega postopka in davčnega postopka z vidika varstva dolžnika

oziroma njegovega pravnega položaja enaka. Zato predlagatelj ne vidi razlogov za nadaljnji obstoj razlikovanja ureditve prejemkov, ki so izvzeti iz izvršbe v primeru civilne in davčne izvršbe. Predlagana sprememba predstavlja prvi korak v smeri navedenega poenotenja. V delu, kjer ureditvi ostajata neusklajeni, je bil med resorno pristojnimi ministrstvi sprejet dogovor, da bo ureditvi, kot je predlagana v tem členu, sledila ustrezna prilagoditev ureditve v postopku davčne izvršbe.

3. točka 101. člena ZIZ določa, da so iz izvršbe izvzeti prejemki iz naslova denarne socialne pomoči po zakonu, ki ureja socialno varstvo. Navedena določba se navezuje na Zakon o socialnem varstvu (ZSV)⁸⁴, v katerem je bila do uveljavitve Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre)⁸⁵ urejena denarna socialna pomoč. Glede na to, da je po spremembi predpisov matični zakon, ki ureja denarno socialno pomoč, ZSVarPre in ne več ZSV, je treba ustrezno prilagoditi 3. točko 101. člena ZIZ. Hkrati se iz izvršbe izvzema varstveni dodatek, do katerega imajo zaradi zagotovitve socialne varnosti pravico osebe, ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali so starejše od 63 oziroma 65 let in izpolnjujejo še druge z zakonom določene pogoje. Do varstvenega dodatka je upravičena npr. samska oseba, katere mesečni dohodek ne presega 452,50 evrov.

Zaradi uskladitve z ZDavP-2 se črta 7. točka, ki ureja izvzetje prejemkov iz naslova redov, medalj, vojnih spomenic ter drugih odličij in priznanj. Redi, medalje, vojne spomenice in druga odličja pa ostajajo izvzeti iz izvršbe po 79. členu zakona.

S predlaganimi spremembami se odpravljajo še preostale redakcijske nedoslednosti v besedilu določbe, ki so posledica kasneje sprejetih predpisov, ki urejajo prejemke, ki jih ta določba izvzema iz izvršbe.

K 25. členu

S predlagano določbo se ureditev omejitve izvršbe približuje ureditvi omejitev, ki velja v davčni izvršbi. Po predlagani ureditvi se bodo omejitve izvršbe nanašale na vsa denarna sredstva oziroma dolžnikove denarne prejemke, ki se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, štejejo za dohodek iz delovnega razmerja. Za razliko od omejitev v davčnem postopku pa omejitev izrecno velja tudi za odškodnino iz naslova izgube ali zmanjšanja delovne sposobnosti.

Med dolžnikove denarne prejemke, ki se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, štejejo za dohodek iz delovnega razmerja v skladu z 37. členom Zakona o dohodnini, spadajo:

1. plača, nadomestilo plače in vsako drugo plačilo za opravljeno delo, ki vključuje tudi provizije,
2. regres za letni dopust, jubilejno nagrado, odpravnino, solidarnostno pomoč,
3. povračilo stroškov v zvezi z delom,

⁸⁴ Ur. l. RS, št. 3/07-UPB2 in nasl.

⁸⁵ Ur. l. RS, št. 61/10, 40/11, 110/11-ZDIU12, 40/12-ZUJF in 14/13.

4. boniteta, ki jo delodajalec zagotovi v korist delojemalca ali njegovega družinskega člana,
5. nadomestilo, ki ga zagotovi delodajalec na podlagi dogovora z delojemalcem zaradi kateregakoli pogoja v zvezi z zaposlitvijo ali zaradi spremembe v pogojih v zvezi z zaposlitvijo, vsako izplačilo delodajalca v zvezi s prenehanjem veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, vsako izplačilo zaradi prenehanja zaposlitve in podobni prejemki,
6. prejemki, prejete zaradi začasnega neizplačila dohodka iz zaposlitve,
7. nadomestila in drugi prejemki, ki so prejeti od delodajalca ali druge osebe, skladno z drugimi predpisi, kot posledica zaposlitve oziroma obveznega zavarovanja za socialno varnost,
8. dohodek na podlagi udeležbe v dobičku, prejet iz delovnega razmerja.

Za dohodek iz delovnega razmerja se štejejo tudi:

1. dohodki, prejeti za vodenje ali vodenje in nadzor poslovnega subjekta, ki je pravna oseba, na podlagi poslovnega razmerja,
2. dohodki izvoljenih ali imenovanih nosilcev funkcij v organih zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti v Sloveniji ali v organih lokalne samouprave, če za to funkcijo prejemajo plačo,
3. dohodki, prejeti v zvezi z opravljanjem funkcije poslanca Evropskega parlamenta,
4. dohodki, ki izhajajo iz avtorskega dela, ustvarjenega iz delovnega razmerja, iz izvedb avtorskih in folklornih del iz delovnega razmerja in dohodki, ki izhajajo iz inovacij, ustvarjenih v delovnem razmerju, ne glede na obliko pogodbe, ki je podlaga za izplačilo navedenih dohodkov,
5. dohodek, prejet za opravljanje malega dela po predpisih, ki urejajo preprečevanje dela in zaposlovanja na črno,
6. nadomestila in drugi dohodki iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja in obveznega zavarovanja za primer brezposelnosti in za starševsko varstvo, ki jih prejmejo fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, kmetije, družbeniki družb in druge osebe, ki niso v delovnem razmerju,
7. plačilo, ki se izplača fizični osebi, ki opravlja dejavnost, kmetu, družbeniku in drugi osebi, ki ni v delovnem razmerju, kot nadomestilo za izgubljeni zaslužek po posebnih predpisih, ki določajo sodelovanje določenih fizičnih oseb pri izvajanju dejavnosti državnega organa ali organa samoupravne lokalne skupnosti, kot je primeroma sodelovanje pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč,
8. pokojnine, nadomestila in drugi dohodki iz naslova (obveznega, obveznega dodatnega in prostovoljnega dodatnega) pokojninskega in invalidskega zavarovanja, razen izplačila odkupne vrednosti v skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in Zakonom o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb.

Narava civilnega izvršilnega postopka in davčnega postopka je z vidika varstva dolžnika oziroma njegovega pravnega položaja enaka. Država mora v okviru uresničevanja ustavnega načela socialne države vsakomur zagotavljati možnost za dostojno življenje. To pa najprej pomeni zagotavljanje določenih minimalnih pogojev za preživetje. V skladu Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-339/98 z dne 14.10.1998, zakonodajalec pri ureditvi izvršilnega postopka ni dolžan zagotoviti ravnovesja položajev strank, ampak se prvenstveno upošteva interes upnika, vendar pa mora kljub temu upoštevati, da iz ustavnega načela socialne države (2. člen Ustave RS) ter iz pravice do osebnega dostojanstva in varnosti (34. člen Ustave RS), izhaja, da izvršba ni dovoljena na stvareh, ki so nujne za zadovoljitev osnovnih življenjski potreb dolžnika in oseb, ki jih ta preživlja. Predlagana sprememba je, kljub

dejstvu, da se v nekaterih primerih varovani znesek, na katerega z izvršbo ni mogoče poseči, zniža, po mnenju predlagatelja v skladu z navedenimi ustavnopravnimi pravili. Hkrati pa je treba dodati, da se omejitve razširjajo tudi na dnevnice, potne stroške in jubilejne nagrade, torej dohodke iz delovnega razmerja v širšem smislu, ki po veljavni ureditvi ne zapadejo v režim omejitev.

Spreminja se tudi način izkazovanja dejstva, da dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, oziroma se ta način jasno določa. Glede na dejstvo, da organizacije za plačilni promet nimajo podatkov o morebitnih družinskih članih oziroma teh podatkov niso pristojne pridobivati, je v predlaganem četrtem in petem odstavku zakona jasno določeno, da so dodatne omejitve glede vzdrževanih družinskih članov lahko upoštevane le, če jih dolžnik izkaže z javno ali po zakonu overjeno listino oziroma tako, da vloži ugovor zoper sklep o izvršbi in o tem odloči sodišče. Predlagana ureditev odpravlja dilemo, ali je ugovor iz tega ugovornega razloga (glej 7. točko prvega odstavka 55. člena ZIZ) mogoč po poteku roka, ter določa, da je takšen ugovor prost sodne takse.

K 26. členu

V skladu z veljavno ureditvijo izvršbe na denarno terjatev dolžnika v primerih, ko sodišče s sklepom o izvršbi dolžniku dovoli izvršbo za prisilno izterjavo občasnih dajatev, ki zapadejo v določenih časovnih presledkih v enem letu od dneva vložitve predloga (denarna renta zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti, zaradi zmanjšanja oziroma izgube delovne zmožnosti, ali zaradi smrti tistega, ki je preživnino dajal, preživnina idr.), plačuje dolžnikov dolžnik te dajatve brez ponovne zahteve po njihovi zapadlosti.

Že po veljavni ureditvi sicer v primeru, ko gre za izvršbo na dolžnikova denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet, ki predstavlja specialno ureditev izvršbe na denarno terjatev, plačuje organizacija za plačilni promet v skladu z ureditvijo 143. člena zakona občasne dajatve, med katere štejemo tudi preživninske dajatve, brez časovne omejitve enega leta.

S predlagano spremembo se zaradi zagotovitve učinkovitejše izterjave preživnine podaljšuje čas, za katerega se lahko v okviru splošne ureditve izvršbe na denarno terjatev dolžnika predlaga izvršba za terjatve iz naslova zakonite preživnine brez ponovne vložitve predloga za izvršbo, in sicer iz enega na dve leti. Sprememba zasleduje predvsem interes otroka, ki uživa posebno varstvo in skrb, pomembna pa bo predvsem glede izvršbe na dolžnikovo plačo in druge stalne prejemke.

K 27. členu

S predlagano ureditvijo se zaradi varstva pravic otroka in učinkovitejše izterjave preživnine določa absolutna prednost pri poplačilu terjatev iz naslova zakonite preživnine pri izvršbi na denarne terjatve, torej predvsem pri izvršbi na plačo in druge stalne prejemke in pri izvršbi na sredstva na računih pri organizacijah za plačilni promet.

K 28. členu

S predlagano ureditvijo se določa obvezna ustavitev izvršbe na plačo in druge stalne prejemke, če dolжник eno leto ni prejel rubljivih prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov. Predlagana ureditev tako sledi ureditvi izvršbe na sredstva na računih pri organizacijah za plačilni promet (141. člen zakona). Predlagatelj meni, da je obvezna ustavitev izvršbe tudi v teh primerih, ko izvršba ni uspešna oziroma ni izgledov za njen uspeh, smotrna.

K 29. členu

Dopolnitev 134. člena je uskladištena, in sicer zaradi nove ureditve v 133.a členu.

K 30. členu

Upravna izplačilna prepoved pomeni, da delavec z izjavo, ki jo potrdi njegov delodajalec, dovoljuje, da se mesečno del njegove plače izplačuje upniku. Ta izjava ima v skladu z določbo 135. člena ZIZ pravni učinek sklepa o izvršbi na dolžnikovo plačo. V praksi so se pojavila vprašanja, ali mora delodajalec kot izplačevalec plače pri izvrševanju upravno izplačilne prepovedi upoštevati tudi druge določbe ZIZ, predvsem določbe o omejitvi izvršbe, zlasti 102. člen ZIZ, ki določa minimum, ki je potreben za preživljanje delavca in njegove družine.

Iz dostopne sodne prakse izhaja, da se sodišča do izpostavljenega vprašanja niso izrecno opredelila, vendar pa bi lahko iz evidenčnega stavka sklepa Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. I lp 274/2008, posredno sklepali, da sodišče meni, da se tudi pri izplačevanju upravne izplačilne prepovedi upoštevajo omejitve iz 102. člena ZIZ. Sodišče namreč pove, da se vprašanje vrstnega reda zastavi (tudi če sklepu o izvršbi konkurira upravna izplačilna prepoved), kadar »razpoložljiva sredstva dolžnika« ne zadoščajo za poplačilo.

Po nekaterih stališčih pravne teorije je razmerje med delavcem in delodajalcem v primeru upravne izplačilne prepovedi prostovoljne narave in ga ZIZ ne ureja. Upravna izplačilna prepoved je uvrščena v ZIZ izključno zaradi določitve njenega vrstnega reda, medtem ko njena materialna pravna narava v ZIZ ni urejena in je za rešitev spornih vprašanj nujno uporabiti institute drugih pravnih področij. Določbo 135. člena ZIZ o tem, da ima upravna izplačilna prepoved pravni učinek sklepa o izvršbi na dolžnikovo plačo, je treba zato razlagati tako, da se upravna izplačilna prepoved glede določitve vrstnega reda obravnava enako kot sodni sklepi o izvršbi, »prehitijo« pa jo sklepi o izvršbi za privilegirane terjatve (drugi odstavek 135. člena ZIZ) in sklepi o davčni izvršbi v skladu z določbami Zakona o davčnem postopku. To pa pomeni, da po veljavni ureditvi delodajalci pri izvrševanju upravne izplačilne prepovedi niso dolžni neposredno uporabiti drugih določb ZIZ, predvsem določb o omejitvah izvršbe iz 102. člena, in se lahko upravna izplačilna prepoved torej izvrši tudi v breme minimalne plače, saj naj bi lahko delavec prostovoljno razpolagal s svojo plačo in jo lahko v celoti porabil za tisto, kar želi.

Vlada Republike Slovenije meni, da je treba v zvezi s tem vendarle upoštevati tudi pravico do socialne varnosti iz 50. člena Ustave Republike Slovenije in ratificirano Konvencijo o zaščiti plač, ki v 10. členu določa, da se plače lahko zarubijo ali odstopijo samo na način in v mejah, kakor jih predpisuje notranja zakonodaja, in da se plače zaščitijo pred rubežem ali odstopom v obsegu, potrebnem za preživljanje delavca in njegove družine. Plače je treba torej v skladu z navedeno konvencijo zaščititi ne le pred rubežem (torej v primeru prisilne izvršbe), temveč tudi pred »odstopom«, torej tudi prostovoljnim - pogodbenim razpolaganjem v obsegu, ki je potreben za preživljanje delavca in njegove družine.

Glede na navedeno se s predlagano spremembo ureditev upravne izplačilne prepovedi dopolnjuje tako, da mora dolžniku pri izplačevanju upravne izplačilne prepovedi ostati minimalna neto plača in znesek po merilih za dodelitev denarne socialne pomoči v primerih preživljanja.

S predlogom se veljavna ureditev dopolnjuje tudi glede določitve trenutka pridobitve učinka sklepa o izvršbi oziroma pridobitve vrstnega reda ter izrecno določa, da ima upravna izplačilna prepoved učinek sklepa o izvršbi le glede vrstnega reda. Glede na splošno razširjenost upravne izplačilne prepovedi jo zakon specialno ureja v razmerju do preostalih (kasnejših) sklepov o izvršbi in v razmerju do t.i. privilegiranih terjatev.

Iz zadnjega odstavka predlaganega člena je še dodatno razvidna pravna narava upravne izplačilne prepovedi, in sicer da le-ta predstavlja pooblastitev delodajalca s strani delavca, da izplača določen del plače dolžnikovemu upniku, na eni strani in pooblastilo delavca upniku, da sprejme nakazilo, na drugi strani. Upravna izplačilna prepoved tako v osnovi predstavlja dvojno pooblastitev oziroma ima značilnosti asignacije. Enako, kot je mogoč enostranski preklic nakazila s strani nakazovalca nasproti nakazancu pri asignaciji, je treba tudi pri upravno izplačilni prepovedi dopustiti njen preklic s strani delavca. Preklic pa učinkuje samo za naprej, torej le za tiste zneske iz naslova plače, ki jih delodajalec še ni izplačal delavcu oziroma njegovemu upniku. Upnik (prejemnik nakazila) ima pravico zahtevati od delodajalca (nakazanca), da nakazilo izpolni. Pri tem je bistveno, da delodajalec sprejema nakazila ("potrditve" upravne izplačilne prepovedi) ne more preklicati. Če je delodajalec "potrdil" upravno izplačilno prepoved in ni drugih ovir za izvršitev nakazila, potem odgovarja upniku, saj ima ta pravico terjati izpolnitev. Upnik ima torej pravico terjati izpolnitev od delodajalca, ki je opustil izvršitev upravne izplačilne prepovedi. Vprašanje upravičenosti preklica v razmerju do upnika je stvar njunega pravnega razmerja. V primeru neupravičenega preklica (torej v primeru, da dolg še ni v celoti poplačan) lahko upnik te zneske zahteva neposredno od dolžnika, seveda pa lahko nastopijo tudi druge sankcije, za katere se dogovorita v okviru svojega upniško dolžniškega razmerja (npr. zapadlost celotnega posojila).

K 31. členu

138. člen ZIZ ureja sklep o izvršbi na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizaciji za plačilni promet. Z novelo ZIZ-H je bila razširjena možnost poplačila pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi na vse izvršilne naslove. S predlagano dopolnitvijo 138. člena zakona z novim

tretjim odstavkom se jasneje določa, da se v tem primeru znesek upniku ne izplača šele po pravnomočnosti, kot določa prvi odstavek, temveč takoj.

K 32. členu

S predlagano določbo se jasno določajo pravila glede vrstnega reda poplačila terjatev v primeru izvršbe na sredstva na računih pri organizacijah za plačilni promet. Splošna pravila glede vrstnega poplačila upnikov določa 12. člen ZIZ. Zato se prvi odstavek 141. člena črta. Ostale spremembe so redakcijske narave.

K 33. členu

Predlagana sprememba je redakcijske narave.

K 34. členu

Predlog člena natančno določa izvršilna dejanja v postopku izvršbe na nematerializirane vrednostne papirje. Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje se opravi z rubežem vrednostnih papirjev, ki jih ima dolžnik pri KDD - Centralno klirinško depotni družbi d.d na svojem računu. Rubež je opravljen z dnem, ko klirinško depotna družba sklep o izvršbi vpiše v centralni register. Upnik pridobi z rubežem zastavno pravico na vrednostnih papirjih, ki so predmet izvršbe. Hkrati z vpisom sklepa o izvršbi klirinško depotna družba vpiše še prepoved razpolaganja. Nadalje se za prodajo s strani sodišča pooblasti pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, da opravi prodajo dolžnikovih vrednostnih papirjev. Sledi poplačilo upnika iz zneska, dobljenega s prodajo na upnikov transakcijski račun, ki ga ima pri organizaciji za plačilni promet, do višine izvršljive terjatve upnika.

Po predlagani ureditvi sodelovanje izvršitelja v teh primerih ni potrebno.

V primeru, da vrednostni papirji ne kotirajo na borzi se smiselno uporabljajo določbe 93. člena ZIZ.

K 35. členu

S predlagano spremembo se za izvršbo na delež družbenika v celoti (in ne samo glede prodaje deleža) določa smiselna uporaba določb tega zakona o izvršbi na nepremičnine. Tako se tudi pri izvršbi na poslovni delež družbenika uporabljajo določbe o pristopu k izvršbi in smiselno tudi druge določbe zakona v delu, ki ureja izvršbo na nepremičnine.

K 36. členu

Veljavna ureditev v skladu z načelom dispozitivnosti upniku nalaga obveznost, da v primeru, ko predlaga izvršbo proti svojemu dolžniku, predlaga tudi izvršilna sredstva, pri izbiri sredstev pa ni

omejen, zato lahko v vsakem primeru predlaga tudi izvršbo na nepremičnine. Veljavna ureditev hkrati dolžniku omogoča, da namesto izvršbe na nepremičnine predlaga drugo izvršilno sredstvo, ki bo zadoščalo za poplačilo dolga, ali pa le-tega plača.

Po veljavni ureditvi lahko dolžnik, kadar upnik predlaga izvršbo na nepremičnine, v osmih dneh od vročitve sklepa o izvršbi predlaga, naj sodišče namesto izvršbe na nepremičnine dovoli drugo sredstvo izvršbe, ali naj opravi izvršbo na drugi nepremičnini. Sodišče ugotovi predlogu, če dolžnik izkaže za verjetno, da bo terjatev poplačana z drugim izvršilnim sredstvom ali s prodajo druge nepremičnine. Če predlaga dolžnik kot drugo izvršilno sredstvo izvršbo na plačo, pokojnino, invalidnino ali na druge stalne denarne prejeme, ugotovi sodišče predlogu samo, če dolžnik izkaže za verjetno, da bo terjatev poravnana v enem letu od izdaje sklepa o dolžnikovem predlogu. Če dovoli sodišče za izvršbo drugo sredstvo, ostane zaznamba sklepa o izvršbi na nepremičnino v veljavi, dokler upnikova terjatev ni poplačana (169. člen).

S predlagano dopolnitvijo se določa dodatno izrecno opozorilo dolžniku v sklepu o izvršbi, da s predlogom za izvršbo na drugo sredstvo ali na drug predmet lahko prepreči nepremičninsko izvršbo oziroma izvršbo na konkreten predmet izvršbe. Ob tem je treba poudariti, da je že po veljavni ureditvi dolžnik o začetku postopka o vsaki načrtovani javni dražbi v izvršilnem postopku obveščen; seveda pa mora pokazati toliko skrbnosti, da vsaj sprejme pisanje, ki mu ga posreduje sodišče in posledično deluje v skladu s pravnim poukom.

K 37. členu

Sprememba je predlagana kot posledica črtanja pritožbe zoper sklep o domiku – sprememba 189. člena zakona.

K 38. členu

V primeru izvršbe na solastniški delež na nepremičnini se na javni dražbi prodaja le ta solastniški delež, preostali solastniki pa ne morejo pristopiti k dražbi in na isti dražbi prodajati tudi svojega deleža. Take prodaje solastnih deležev so v praksi večinoma neuspešne. Če se prodaja celotna nepremičnina, se možnost prodaje bistveno poveča oziroma se močno poveča tudi iztržena kupnina. Zato se s predlagano ureditvijo ob soglasju drugih solastnikov omogoča tudi možnost prodaje nepremičnine kot celote oziroma prostovoljne prodaje solastniškega deleža solastnika, ki ni stranka oziroma dolžnik izvršilnega postopka.

K 39. členu

Predlagani novi 172.a člen ureja postopek oklica imetnikom zemljiškega pisma. Po veljavni ureditvi se namreč iz na izvršbi prodane nepremičnine poplačata tudi zastavni upnik in upnik zemljiškega dolga, ki ni predlagal izvršbe. Glede na dejstvo, da je upnik zemljiškega dolga imetnik zemljiškega pisma, ta praviloma sodišču ni znan, zato po veljavni ureditvi v primeru, da po stanju iz spisov in podatkih iz zemljiške knjige oziroma iz drugih okoliščin ni znano, kdo je

upnik zemljiškega dolga, sodišče znesek, ki upniku pripada po sklepu iz prvega odstavka tega člena, hrani zanj na računu sodnih pologov. Časovna omejitev, določena v 177. členu ZNP omogoča, da se imetnik zemljiškega pisma ne razkrije do 5 let, kar pomeni, da preostali upniki v vmesnem času ne morejo izpodbijati oziroma uveljavljati ničnosti ustanovitve ali prenosa zemljiškega dolga in posledično ne pridejo do poplačila svojih terjatev.

S predlagano ureditvijo se tako uredi postopek oklica za imetnike zemljiškega pisma. Sodišče oklic objavi v primeru, ko poteka izvršba na nepremičnino, pri kateri je vpisan zemljiški dolg. Sodišče v oklicu imetnika zemljiškega pisma pozove, da v roku treh mesecev od objave oklica posreduje sodišču svoje identifikacijske podatke, ki obsegajo ime, priimek, naslov stalnega prebivališča in EMŠO, hkrati pa sodišču posreduje tudi izvirnik zemljiškega pisma. V primeru, da imetnik zemljiškega pisma zahtevanih podatkov in izvirnika zemljiškega pisma ne posreduje sodišču, nastopi domneva, da je imetnik zemljiškega pisma ustanovitelj (kot prvi imetnik), torej lastnik nepremičnine. Domnevo bo možno po predlaganem četrtem odstavku izpodbiti najkasneje na razdelitvenem naroku. Imetnik zemljiškega dolga bo tako lahko na razdelitvenem naroku prijavil svojo terjatev (v skladu s predlagano spremembo 198. člena), hkrati pa bo moral na razdelitvenem naroku sodišču predložiti tudi izvirnik zemljiškega pisma.

Publicitetni učinki objave oklica se zagotovijo z objavo na spletnih straneh sodišča in preko zaznambe, ki se v zemljiški knjigi vpiše pri vknjiženem zemljiškem dolgu.

K 40. členu

Sprememba je potrebna zaradi predlagane nove ureditve v 172.a členu zakona.

K 41. členu

S predlagano dopolnitvijo četrtega odstavka 181. člena zakona se odredba o prodaji javne dražbe, katere predmet je kmetijsko zemljišče, objavi tudi na oglasni deski upravne enote, kjer nepremičnina leži, lahko pa tudi na spletni strani te upravne enote.

Po veljavni ureditvi lahko sodišče upniku dovoli, da na lastne stroške objavi odredbo o prodaji nepremičnine v stroških javnega obveščanja. Zaradi uspešnejše in lažje prodaje nepremičnin ter v izogib nepotrebnega obremenjevanja sodišča se s predlogo spremembo petega odstavka upniku omogoči, da brez dovoljenja sodišča odredbo o prodaji nepremičnine objavi v sredstvih javnega obveščanja in na spletnih straneh.

Glede na dejstvo, da za udeležence postopka lahko nastopijo določene (materialnopravne) posledice v primeru njihove neaktivnosti, predlagatelj z novim osmim odstavkom določa pravilo, da se morajo pisanja v izvršilnem postopku, v primeru, da vročitev na naslov, ki je naveden v javni knjigi (zemljiški knjigi) ni mogoča oziroma uspešna, opraviti po splošnih pravilih o osebnem vročanju, ki jih določa Zakon o pravnem postopku.

K 42. členu

Predlagana sprememba 182. člena zakona zasleduje cilj preprečiti zlorabe pri solastnikih, ki z uveljavljanjem predkupne pravice in nato z neplačilom kupnine zavlečejo izvršbo, upniki pa se za škodo ne morejo poplačati iz varščine, kot to sicer velja po določbi četrtega odstavka 191. člena zakona. Sprememba veljavne ureditve je potrebna tudi zaradi uvedbe novega postopka zavezujočega zbiranja ponudb.

K 43. členu

Sprememba 183. člena zakona je potrebna zaradi predlagane nove ureditve v 189. členu ter zaradi uvedbe novega postopka zavezujočega zbiranja ponudb.

Po predlaganem drugem odstavku lahko način prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb predlaga upnik, zastavni upnik in upnik zemljiškega dolga. Če se drugi upniki s tem strinjajo oziroma predlogu izrecno ne nasprotujejo, se nepremičnina proda na način zavezujočega zbiranja ponudb.

K 44. členu

Sprememba 185. člena zakona je potrebna zaradi uvedbe novega postopka zavezujočega zbiranja ponudb. Hkrati predlagana ureditev izrecno določa, da morajo varščino položiti vsi, ki imajo interes udeležbe bodisi na javni dražbi bodisi tisti, ki oddajo zavezujočo ponudbo. To pomeni, da morajo varščino po predlagani ureditvi vplačati tudi imetniki predkupne pravice, katerim po veljavni ureditvi varščine ni bilo treba vplačati. Zahteva, da tudi predkupni upravičenci, ki imajo interes uresničiti svojo predkupno pravico, položijo varščino, onemogoča zlorabe in podaljšanje izvršilnega postopka v primerih, ko predkupni upravičenci svojo pravico izkoristijo zgolj z namenom podaljševanja postopka oziroma nerealizacije prodaje. Veljavna ureditev namreč ne določa neugodnih posledic za predkupnega upravičenca, ki na javni dražbi izkoristi predkupno pravico, nato pa v določenem roku ne plača kupnine. Z zahtevo po plačilu varščine bo tako predkupni upravičenec v primeru, da svoje obveznosti plačila kupnine ne bo poravnal, varščino izgubil.

K 45. členu

Sprememba 187. člena zakona je potrebna zaradi uvedbe predlaganega novega postopka zavezujočega zbiranja ponudb.

K 46. členu

Po veljavni ureditvi se nepremičnina na prvem naroku ne sme prodati pod ugotovljeno vrednostjo, po predlagani spremembi bi se lahko nepremičnina na prvem naroku prodala za vsaj 70 % ugotovljene vrednosti.

V praksi se je pokazalo, da se nepremičnine na prvi javni dražbi praktično nikoli ne prodajo za 100 % ocenjene vrednosti. Sodnik ima po predlagani ureditvi možnost, da določi prodajno (izhodiščno) ceno na prvem naroku javne dražbe v razponu od 70 % do 100 % ocenjene vrednosti. Z možnostjo določitve izklicne (prodajne) cene že pri 70 % ocenjene vrednosti se po eni strani v veliki meri poveča možnosti za prodajo nepremičnine na prvi javni dražbi (saj je takšna cena dovolj stimulativna za nakup), po drugi strani pa onemogoča špekulacije glede možnosti draženja na drugem naroku.

K 47. členu

Po veljavni ureditvi se dražba konča deset minut neposredno potem, ko je dana najugodnejša ponudba. Predlagatelj ocenjuje, da je 10-minutni čas za premislek nepotreben, saj ima vsak ponudnik že pred dražbo izoblikovano mnenje o tem, do kod bo dražil. 10-minutno čakanje tako predvsem zavira hitro delo sodišč. S predlogom se ureditev spreminja tako, da dražba traja, dokler ponudniki višajo ponudbe. Ponudnik je na svojo ponudbo vezan, dokler ni dana višja ponudba. Na prošnjo enega ali več ponudnikov pa sodišče lahko v skladu s predlogom nove ureditve dovoli krajši premor za premislek. Dražba se konča, ko ponudniki kljub dvakratnemu pozivu sodnika ne ponudijo višje cene.

S predlagano ureditvijo se zaradi pospešitve postopka ukinja možnost pritožbe zoper sklep o domiku. Predlagatelj je ocenil, da pravno sredstvo zoper sklep o domiku ni nujno in lahko pomeni zgolj zastoj v postopku. Pritožbeni razlogi, ki se po veljavni ureditvi lahko uveljavljajo zoper sklep o domiku, se po predlagani ureditvi lahko uveljavljajo zoper sklep o izročitvi nepremičnine kupcu.

Sprememba sedmega odstavka je potrebna zaradi predlagane nove ureditve prodaje na podlagi zavezujočega zbiranja ponudb.

K 48. členu

S predlagano ureditvijo v novem 189.a členu se uvaja nov način prodaje nepremičnine – prodaja z zavezujočim zbiranjem ponudb, ki je predvidena kot dodatna možnost poleg prodaje nepremičnine na javni dražbi ali z neposredno pogodbo. Stranke in zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga se lahko ves čas izvršilnega postopka do izdaje odredbe o prodaji sporazumejo, naj se nepremičnina proda na podlagi prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb. Ureditev nove možnosti prodaje v celoti smiselno sledi ureditvi v Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju ter v Zakonu o finančnih zavarovanjih.

K 49. členu

Sprememba 190. člena zakona je potrebna zaradi nove ureditve v 189. členu, po kateri se sklep o domiku več ne razglasi na sodni deski.

K 50. členu

Določba 191. člena se dopolnjuje z ureditvijo primera, ko vloga za odobritev nakupa po sedmem odstavku 189. člena tega zakona ni bila vložena v roku. Tudi v tem primeru se kupcu položena varščina ne vrne, tako kot se že po veljavni ureditvi ne vrne varščina kupcu, ki v določenem roku ne položi kupnine.

Poleg tega se ureditev spreminja tako, da se v navedenih primerih varščina ne porabi za stroške za novo prodajo in nadomestitev razlike v ceni med prejšnjo in novo prodajo, temveč se razdeli med upnike v skladu s 197. in 198. členom zakona. Varščina se tako vedno razdeli med upnike, tudi v primeru ustavitve izvršilnega postopka in se kupcu, ki ni izpolnil svoje dolžnosti, v nobenem primeru ne vrača.

K 51. členu

S predlagano spremembo prvega odstavka 192. člena zakona se ureditev usklajuje s črtanjem pritožbe zoper sklep o domiku v 189. členu.

S predlagano spremembo drugega odstavka se dopolnjuje obstoječa ureditev glede izročitve nepremičnine kupcu. Jasno se določi, da je sklep o izročitvi nepremičnine kupcu lahko tudi naslov za izpraznitev poslovnih prostorov.

K 52. členu

Po veljavni ureditvi so za prodajo nepremičnine predvideni trije naroki. Če nepremičnine ni mogoče prodati niti na tretjem naroku, sodišče ustavi izvršbo. S predlagano spremembo se bo izvršba na nepremičnine pospešila tako, da bosta za prodajo nepremičnine mogoča le dva naroka. Glede na to, da je po predlaganih spremembah na prvem naroku možno prodati nepremičnino po nižji ceni, že po 70 % ocenjene vrednosti, predlagatelj ocenjuje, da dva naroka zadostujeta. Oprava naroka namreč pomeni tudi veliko finančno breme tako za sodišče kot za stranke.

K 53. členu

Predlagana sprememba 196. člena zakona je potrebna zaradi uskladitve s spremenjenim 198. členom zakona.

K 54. členu

S predlagano določbo se določi obveznost upnikov zemljiškega dolga oziroma pogodbenih zastavnih upnikov, ki niso obenem izvršilni upniki, da morajo do določenega roka - pisno do razdelitvenega naroka oziroma ustno na razdelitvenem naroku prijaviti svojo terjatev (višino in vrstni red).

K 55. členu

S predlagano spremembo 201. člena zakona se določa, da začne rok za vložitev tožbe na izpodbijanje dolžnikovih pravnih dejanj ustanovitve zemljiškega dolga oziroma razpolaganja z njim začne teči z dnem razkritja imetnika zemljiškega pisma. Ker je ena izmed temeljnih lastnosti pisemskega zemljiškega dolga terjala njegovo anonimost (do trenutka uveljavitve poplačilnega upravičenja, ki iz njega izhaja) je nujna določitev specialna ureditev glede začetka tega prekluzivnih rokov za izpodbijanje dolžnikovih dejanj glede na določbe zakona, ki ureja obligacijska razmerja.

K 56. členu

Sprememba 202. člena je predlagana zaradi odprave redakcijske nedoslednosti.

K 57. členu

S predlaganim črtanjem se ureditev ZIZ usklajuje z Zakonom o zemljiški knjigi, ki v četrtem odstavku 49. člena prepoveduje predznambo ustanovitve zemljiškega dolga.

K 58. členu

Predlagana sprememba je posledica spremembe 198. člena zakona.

K 59. členu

Veljavni šesti odstavek 208. člena določa, da sodišče v primerih, ko ni znano, kdo je upnik zemljiškega dolga, hrani zanj znesek, ki mu pripada po poplačilu, na računu sodnih pologov.

Po predlaganih spremembah ureditve mora upnik zemljiškega dolga svojo terjatev prijaviti do razdelitvenega naroka, sicer je za to prekludiran. Posledično ne bo prišla v poštev možnost, ki jo ureja šesti odstavek 208. člena zakona, zato se določba črta.

K 60. členu

Predlagana določba je usklajitev oziroma posledica uvedbe nove možnosti zavarovanja. Več o slednjem v obrazložitvi k 64. členu.

K 61. členu

Predlagana sprememba 242. člena pomeni uskladitev z Zakonom o zemljiški knjigi, saj v zemljiškoknjižnem pravu ne obstaja več pojem sodišča, ki vodi zemljiško knjigo, v kateri je treba opraviti vpis.

K 62. členu

Zakon v tretjem delu ureja zavarovanje z zastavno pravico na nepremičnini in z zastavno pravico na premičnini, z novim poglavjem pa se dodatno ureja zastavna pravica na poslovnem deležu. Upnik ima na podlagi izvršilnega naslova, ki se glasi na denarno terjatev, pravico zahtevati njeno zavarovanje z zastavno pravico na dolžnikovem poslovnem deležu. Predlagana ureditev po vzoru Zakona o davčnem postopku, ki takšno sredstvo zavarovanja že pozna, širi možnosti upnikov pri zavarovanju njihovih terjatev.

K 63. členu

S predlagano dopolnitvijo 248. člena se odpravlja dilema, kdo je organ oziroma subjekt, ki je dolžan predlagati vpis v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, kadar je podlaga za vpis sklep o zavarovanju, predmet zavarovanja pa je premičnina. Predlagana določba ločuje situacije, ko ima premičnina že v sklepu o zavarovanju definiran enolični identifikacijski znak in situacije kot tega še nima. V prvem primeru pošlje zahtevo že sodišče, ki je sklep izdalo, v drugem primeru pa izvršitelj.

K 64. členu

Predlagana ureditev jasno določa učinek predhodne odredbe na sredstva pri organizacijah za plačilni promet. Ta ima po predlagani ureditvi učinek rubeža, s katerim se pridobi zastavna pravica na denarnih sredstvih pri organizacijah za plačilni promet.

Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin je javna knjiga, ki je namenjena vpisu in objavi podatkov o zastavnih pravicah na premičninah, ki so (sporazumno) neposestno zastavljene po določbah SPZ ali pa so (prisilno) zarubljene po določbah ZIZ. V zadnjem primeru je to takrat, ko se v postopku zavarovanja s predhodno odredbo ali zaradi izterjave denarne terjatve z izvršbo na premičnine opravi rubež, ki se skupaj s prepovedjo odtujitve vpiše v register. V tem primeru pridobi upnik zastavno pravico z vpisom v register. Register podrobneje ureja Uredba o registru neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin⁸⁶.

Z vzpostavitvijo novih tehničnih možnosti je bilo sodiščem omogočeno, da bi tudi sama lahko vlagala zahteve za vpis v register, kadar je predmet predhodne odredbe premičnina, za katero je določen vpis v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, natančno opredeljena že s sklepom o predhodni odredbi (vsebuje njen enolični identifikacijski znak).

⁸⁶ Ur.l. RS, št. 23/04, 66/06, 16/2008 in 62/2011.

Imenovanje izvršitelja, ki bi v takih primerih zgolj vložil zahtevo za vpis v register, bi postopek neutemeljeno podaljšalo in upniku zagotovilo manjšo stopnjo pravne varnosti, hkrati pa bi v postopku nastali tudi nepotrebni dodatni stroški. Zato se predlaga, da vpis v register v takem primeru predlaga sodišče.

K 65. členu

Glede na dejstvo, da se s spremembo 4. točke 260. člena spreminja prepoved organizaciji za plačilni promet, da ne sme dolžniku ali komu drugemu po njegovem nalogu izplačati z njegovega računa denarnega zneska, za katerega je odredilo predhodno odredbo, v rubež sredstev dolžnikovih sredstev pri organizaciji za plačilni promet, kar posledično pomeni pridobitev zastavne pravice na zarubljenih sredstvih, je ureditev v 261. členu nepotrebna, zato je predlagano njeno črtanje.

K 66. členu

Po veljavni ureditvi sme predhodna odredba trajati še največ osem dni po nastopu pogojev za izvršbo. S predlagano spremembo 263. člena se trajanje predhodne odredbe usklajuje z določbo drugega odstavka 264. člena in določbo 265. člena.

K 67. členu

Kot krajevno in tudi stvarno pristojno za odločitev o predlogu za začasno odredbo in za samo zavarovanje v primeru, ko ni uveden pravdni ali kakšen drug sodni postopek, ZIZ v 266. členu določa sodišče, ki bi bilo pristojno za odločitev o predlogu za izvršbo. Za odločanje o predlogu za izvršbo je načeloma (če zakon ne določa drugače) vedno pristojno okrajno sodišče (II/3. točka prvega odstavka 99. člena Zakona o sodiščih - ZS), medtem ko so v zakonskih in družinskih sporih ne glede na vrednost spornega predmeta pristojna okrožna sodišča (primerjaj 1. do 5. točko drugega odstavka 32. člena ZPP).

Odločanje o začasnih odredbah, zlasti kadar gre za varstvo koristi otrok, predstavlja eno najzahtevnejših in najodgovornejših odločitev. Ukrepi države, ki jih predvideva za zaščito njihovih interesov, imajo zelo hude in daljnosežne, včasih celo nepopravljive posledice. Zato je pri izvajanju teh ukrepov potrebno visoko strokovno, učinkovito in hitro postopanje.

S predlagano spremembo se tudi začasne odredbe, povezane z zakonskimi in družinskimi spori, vložene pred začetkom spora, zagotovi stvarna pristojnost sodišča, ki ima potrebno specialno znanje za obravnavanje družinskopravne problematike. Na ta način se za specifično področje začasnih odredb s področja zakonskih in družinskih sporov, če so vložene pred začetkom spora, določi pristojnost istega specializiranega sodišča, ki je pristojno, ko je že uveden pravdni postopek. Tudi predlog Družinskega zakonika, ki kasneje ni bil sprejet in ni začel veljati, je za odločanje o zadevah, za katere bi bila po zakoniku pristojna sodišča, na prvi stopnji določal stvarno pristojnost okrožnega sodišča, pri čemer je posebno poglavje namenil

prav začasnim odredbam za varstvo koristi otroka. Že zakonodajalec je v predlogu zakonika predvidel potrebo, da se vsi ukrepi za varstvo koristi otroka povežejo v enoten sistem pri specializiranih oddelkih okrožnih sodišč. Drugi razlog pa je v smotrnosti in ekonomičnosti sprejema predlagane spremembe.

S predlagano spremembo se tudi za odločitev o predlogu, vloženem pred začetkom postopka po določbah Zakona o preprečevanju nasilja v družini, določa pristojnost okrožnega sodišča.

K 68. členu

Predlog člena jasno določa, da pogoji za trajanje začasne odredbe prenehajo z nastopom (izpolnitvijo) pogojev za izvršbo. Omejitev trajanja na čas, ki upniku omogoča doseči prisilno izvršitev terjatve, na drugi strani varuje dolžnika pred neutemeljenim zavlačevanjem upnika z vložitvijo predloga za izvršbo (primerjaj Sklep Višjega sodišča v Ljubljani z dne 30.1.2013, opr. št. II Cp 209/2013).

K 69. členu

S predlagano ureditvijo se natančneje določajo pogoji za imenovanje izvršitelja. Hkrati se kot pogoj za imenovanje določa tudi sklenitev zavarovanja za odgovornost iz 285. člena tega zakona.

K 70. členu

Tretji odstavek 284. člena določa, da nastop službe izvršitelja objavi minister, pristojen za pravosodje, v Uradnem listu Republike Slovenije. Javnost je o tem, katere osebe v Republiki Sloveniji opravljajo službo izvršitelja, obveščena tudi preko evidence izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev, ki jo ministrstvo, pristojno za pravosodje, vodi na podlagi 295. člena ZIZ in je v delu, ki se nanaša na podatke o osebnem imenu, sedežu, telefonski številki in naslovu elektronske pošte izvršitelja ter namestnika izvršitelja, javna in objavljena na spletni strani ministrstva, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in zbornice izvršiteljev.

Glede na tako ureditev predlagatelj meni, da objava nastopa službe izvršitelja v Uradnem listu Republike Slovenije ni potrebna, z njo pa so povezani tudi določeni nepotrebni stroški, zato se predlaga črtanje te obveznosti.

K 71. členu

Gre za uskladitev s spremenjenim 281. členom ZIZ, ki določa, da je sklenitev zavarovanja za poklicno odgovornost eden izmed pogojev za nastop službe.

K 72 in 73. členu

Zaradi večje preglednosti se predlaga, da se veljavni 287. člen razdeli na dva dela in sicer 286.a člen in 287. člen. Novi 286.a člen bo urejal razrešitev izvršitelja, 287. člen pa dejanja po razrešitvi izvršitelja.

S predlagano ureditvijo se dodatno daje podlaga, da lahko ministrstvo, pristojno za pravosodje, obstoj razlogov za razrešitev izvršitelja ugotovi tudi pri izvajanju pristojnosti po določbah tega zakona in ne le preko Zbornice izvršiteljev Slovenije, sodišča ali disciplinske komisije, kot določa veljavna ureditev.

S predlagano ureditvijo se daje tudi potrebna zakonska podlaga za vpogled ministrstva, pristojnega za pravosodje, v kazensko evidenco za potrebe postopka razrešitve, ter podlaga za izrek začasne prepovedi opravljati službo izvršitelja (suspens) v postopku razrešitve.

Izrecno se tudi določa, da z dnem vročitve odločbe o razrešitvi izvršitelj ne sme več opravljati neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja, že razpisana dejanja pa mora preklicati.

K 74. členu

Za pomoč pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja lahko izvršitelj zaposli pomočnike izvršitelja, ki delujejo v imenu in za račun izvršitelja, pri svojem delu pa morajo imeti potrdilo o vpisu v evidenco iz 295. člena tega zakona.

Po veljavni ureditvi zakona (294. člen in 294.b člen) ter Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja (7. člen) se izvršitelj in namestnik izvršitelja izkazujeta z izkaznico, pomočniki izvršitelja pa se izkazujejo s potrdilom o vpisu v evidenco izvršiteljev, ki ga morajo pokazati na zahtevo strank in drugih.

Iz praktičnih razlogov se predlaga sprememba ureditve tako, da se bodo tudi pomočniki izvršitelja izkazovali z izkaznico in ne več s potrdilom iz evidence.

K 75. členu

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, za namene vodenja in odločanja v postopkih po tem zakonu, zagotavljanja izvršitev ali zavarovanja upnikove terjatve in namene varstva ter pomoči strankam upravlja evidenco izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev.

V navedeni evidenci se obdelujejo določeni podatki o izvršiteljih in namestnikih izvršiteljev, evidenca pa je v določenem delu javna. V delu v katerem je evidenca javna, se objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in zbornice izvršiteljev. S predlagano spremembo se veljavna ureditev širi glede podatkov, ki se vodijo v evidenci.

K 76. členu

Po predlagani spremembi 294.b člena zakona se pomočniki izvršiteljev ne bodo več izkazovali s potrdilom o vpisu v evidenco, temveč z izkaznico. Posledično je treba zaradi varnosti pravnega prometa ter preverjanja istovetnosti pomočnikov pri opravljanju njihove službe urediti vpis izkaznic pomočnikov v evidenco, ki jo v skladu s 295.a členom vodi Ministrstvo za pravosodje in javno upravo.

K 77. členu

Po veljavni ureditvi nadzor nad zakonitostjo opravljanja službe izvršitelja in delom zbornice izvaja minister, pristojen za pravosodje, po uradni dolžnosti ali na predlog predsednika okrajnega, okrožnega ali višjega sodišča, predsednika zbornice, državnega tožilca, državnega pravobranilca in osebe, ki izkaže pravni interes.

V okviru pooblastila iz prejšnjega odstavka lahko minister, pristojen za pravosodje:

- odredi in po pooblaščenih delavcih ministrstva opravi pregled poslovanja izvršitelja ali začasnega namestnika s pregledom njegovih poslovnih listin, evidenc, spisov in stvari v hrambi;
- zahteva od izvršitelja vse potrebne podatke o njegovem poslovanju in zaposlenih osebah;
- pridobiva od pristojnih organov in organizacij podatke o poslovanju izvršitelja, od bank, hranilnic in pristojne davčne uprave pa podatke o njegovem finančnem poslovanju;
- uvede disciplinski postopek zoper izvršitelja ali začasnega namestnika.

Predlagana sprememba dopolnjuje veljavno ureditev z izrecno podlago, po kateri lahko minister, pristojen za pravosodje, odredi izvršitelju odpravo nepravilnosti, ugotovljenih pri pregledu poslovanja.

K 78. členu

Izvršitelj je disciplinsko odgovoren, če pri opravljanju svoje službe krši določbe tega zakona oziroma drugih predpisov, ali če s katerim koli svojim ravnanjem krni ugled službe izvršitelja. Disciplinske kršitve se delijo na hujše disciplinske kršitve, ki so urejene v 298.č členu zakona, in kršitve ugleda izvršiteljev, ki jih določa statut Zbornice izvršiteljev Slovenije. S predlagano spremembo 298.č člena se ustrezneje določajo nekatera dejanja izvršitelja, ki pomenijo hujše disciplinske kršitve. Kot hujšo disciplinsko kršitev se dodaja tudi neplačilo članarine in drugih prispevkov zbornici.

K 79.členu

Po veljavni ureditvi je pravica do sodnega varstva v zvezi z disciplinskimi postopki zoper izvršitelje določena v podzakonskem aktu - Pravilniku o disciplinskem postopku zoper izvršitelja; zakon pa te pravice izrecno ne ureja. Posledično se predlaga ustrezno dopolnitev 298.d člena.

K 80. členu

Po veljavni ureditvi 298.e člena zakona pregon disciplinskih kršitev izvršitelja zastara v enem letu od dneva kršitve, izvršitev disciplinskega ukrepa zoper izvršitelja pa zastara v enem letu od dneva pravnomočnosti odločbe, s katero je bil ukrep izrečen. Iz prakse izhaja, da so tako določeni roki prekratki. Pogosto se zgodi, da je kršitev ministrstvu prijavljena šele po šestih mesecih od storitve dejanja. Zastaranje pregona sicer pretrga vsako dejanje v disciplinskem postopku zoper izvršitelja, vendar se kot tako po sodni praksi šteje šele izdaja sklepa o uvedbi disciplinskega postopka, pred katerim pa morajo biti opravljena številna pripravljalna dejanja. Zaradi tega je predlagano, da se podaljšajo roki iz 298.e člena zakona za zastaranje pregona disciplinskih kršitev in izvršitev disciplinskega ukrepa iz enega leta na dve leti. S predlagano spremembo se bo podaljšalo tudi absolutno zastaranje pregona kršitve in izvršitve ukrepa na štiri leta.

K 81. členu

Po veljavni ureditvi se v postopku ugotavljanja disciplinske odgovornosti izvršiteljev o vprašanjih, ki niso urejena z ZIZ in Pravilnikom o disciplinskem postopku zoper izvršitelja, smiselno uporabljajo določbe skrajšanega postopka iz Zakona o kazenskem postopku, razen določb, ki se nanašajo na oškodovanca, napoved pritožbe, zahtevo za varstvo zakonitosti in izredno omilitev kazni.

Zaradi učinkovitejše in hitrejšje izvedbe disciplinskega postopka se predlaga sprememba ureditve tako, da se bodo v disciplinskem postopku podrejeno uporabljale določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

K 82. členu

Predlaga se, da se postopki, v katerih je bil predlog za izvršbo oziroma zavarovanje vložen pred uveljavitvijo tega zakona, nadaljujejo in dokončajo po določbah tega zakona.

K 83. členu

Ker je za začetek izvajanja predlagane spremembe ureditve paketnega vlaganja treba uskladiti določbe Pravilnika o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06 in 59/11) z določbami tega zakona, je predlagano, da se spremenjena določba četrtega odstavka 29. člena zakona začne uporabljati tri mesece po uveljavitvi tega zakona.

Enako je določeno za začetek uporabe spremenjenega 294.b člena zakona, saj je za izdelavo izkaznic pomočnikom izvršiteljev potreben določen čas.

Predlagano je, da se spremenjeni 29.b člen zakona začne uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njihovo izvajanje. Minister, pristojen za pravosodje, bo ob tehnični izpolnitvi

pogojev izdal sklep, v katerem bo določil datum, od katerega se bodo uporabljajo navedene določbe. Sklep se bo objavil v Uradnem listu Republike Slovenije. Za začetek uporabe te določbe je namreč potrebno nadgraditi informacijski sistem na sodiščih.

Ker spreminja ureditev glede hrambe varščine za plačilo dela in stroškov izvršitelja, je predlagano, da se sredstva iz naslova varščine, ki so do dneva uveljavitve tega zakona na računu sodnih pologov, prenesejo iz sodnih pologov na skrbniške račune izvršiteljev v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

K 84. členu

Z določbami tega zakona bo treba uskladiti Pravilnik o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06 in 59/11) in Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06 in 59/11), zato je predlagano, da minister za pravosodje to stori v v treh mesecih po njegovi uveljavitvi.

K 85. členu

Določen je splošen petnajstdnevni rok uveljavitve zakona (vacatio legis).

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

2. člen (Začetek postopka)

Postopek izvršbe in postopek zavarovanja se uvede na predlog upnika.

Če zakon tako določa, se postopek uvede tudi po uradni dolžnosti.

6. člen (Sestava sodišča)

Izvršilni postopek na prvi stopnji vodi in izdaja odločbe sodnik posameznik.

Strokovni sodelavci in sodniški pomočniki lahko:

- vodijo izvršilni postopek in odločajo o predlogu za izvršbo za izterjavo denarnih terjatev, o predlogu za izterjavo denarnih terjatev z drugimi ali dodatnimi izvršilnimi sredstvi ali predmeti,
- izdajajo sklepe in odredbe o predujmihi, varščinah, stroških postopka, o sodnih taksah, o ustavitvah postopka in druge vmesne procesne sklepe,
- opravljajo posamezna dejanja zunaj naroka in
- po odredbi sodnika odločajo tudi o ugovorih zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine.

Strokovni sodelavci lahko po odredbi sodnika tudi:

- vodijo naroke, razen narokov za javne dražbe, ter
- odločajo o zahtevi za obračun plačila za delo in stroškov izvršitelja, zahtevi za obračun terjatve in delitvi kupnine iz prodanih stvari upnikom.

O pritožbah odloča višje sodišče po sodniku posamezniku. V senatu treh sodnikov višje sodišče odloča o pritožbah:

- zoper sklepe v izvršilnem postopku, ki so izvršilni naslov, razen sklepov o stroških,
- zoper sklepe, s katerimi sodišče odloči o ugovoru v postopku na podlagi verodostojne listine, o ugovoru v izvršbi na nepremičnine ali na stavbno pravico ali na delež družbenika, v izvršbi za izterjavo nadenarnih terjatev,
- zoper sklepe o določitvi sodnih penalov in
- zoper sklepe v postopkih zavarovanja.

23. člen (Verodostojna listina)

Izvršba za izterjavo denarne terjatve se dovoli tudi na podlagi verodostojne listine, če upnik v predlogu za izvršbo navede dan zapadlosti terjatve.

Verodostojna listina je v smislu tega zakona faktura, menica in ček s protestom in povratnim računom, kadar je to potrebno za nastanek terjatve, javna listina, izpisek iz poslovnih knjig, overjen s strani odgovorne osebe, po zakonu overjena zasebna listina in listina, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine. Za fakturo se šteje tudi obračun obresti.

29. člen (Vloge)

V izvršilnem postopku postopa sodišče na podlagi vlog in drugih pisanj.

Minister, pristojen za pravosodje, predpiše vrste izvršb, v katerih se predlogi za izvršbo in druge vloge pošiljajo na obrazcih, in vsebino teh obrazcev, vrste izvršb, v katerih se predlogi za izvršbo in druge vloge vlagajo po elektronski poti in obdelujejo v informacijskem sistemu avtomatizirano, ter potek takega postopka.

Če je v zakonu ali predpisu iz prejšnjega odstavka določeno, da se vloge vlagajo samo v predpisani obliki ali na predpisanem obrazcu ali s predpisano vsebino obrazca, sodišče ravna z vlogo, ki ni vložena v predpisani obliki, na predpisanem obrazcu ali s predpisano vsebino, kot z nepopolno vlogo, če zakon ne določa drugače.

Za vloge in druga pisanja v elektronski obliki se šteje, da jih je podpisala oseba, ki je na vlogi in drugem pisanju podpisana z varnim elektronskim podpisom s kvalificiranim potrdilom, ali ki je na vlogi in drugem pisanju navedena kot podpisnik in ji je ministrstvo, pristojno za pravosodje, izdalo posebno dovoljenje za pošiljanje vlog in drugih pisanj sodišču v elektronski obliki, ali ki je na vlogi in drugem pisanju navedena kot podpisnik.

Minister, pristojen za pravosodje, določi seznam vlog in drugih pisanj, ki se lahko pošiljajo po elektronski poti podpisane na načine iz prejšnjega odstavka, ali seznam strank, ki lahko pošiljajo vloge in druga pisanja po elektronski poti, podpisane na načine iz prejšnjega odstavka, in način identifikacije strank v teh primerih.

Vloga v elektronski obliki se šteje za vloženo z dnem, ko informacijski sistem samodejno potrdi prejem vložniku, če zakon ne določa drugače.

Pri avtomatizirani obdelavi vlog v informacijskem sistemu se sklepi in odredbe opremijo s strojnim odtisom sodnega pečata; podpis ni potreben.

Odvetnik, notar, izvršitelj in Državno pravobranilstvo morajo vse vloge in druga pisanja vložiti v elektronski obliki.

Osebam iz prejšnjega odstavka ni treba predložiti pooblastila.

Če odvetnik, notar, izvršitelj ali Državno pravobranilstvo ne ravna v skladu z osmim odstavkom tega člena, se za vlogo ne uporabljajo pravila o nepopolnih vlogah in jo sodišče zavrže.

Če morajo biti listine predložene v izvirniku in se vloga vloga po elektronski poti, mora vlagatelj pretvoriti listine v elektronsko obliko in jih podpisati s svojim varnim elektronskim podpisom ter priložiti vlogi.

29.b člen (Plačilo sodne takse)

Ob vložitvi predloga za izvršbo, ugovora in pritožbe mora biti plačana sodna taksa.

Sodna taksa mora biti plačana najkasneje v osmih dneh od vročitve naloga za plačilo sodne takse.

Če v roku iz prejšnjega odstavka sodna taksa ni plačana in niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je vloga umaknjena.

Ne glede na drugi odstavek tega člena mora biti sodna taksa za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki se vloga po elektronski poti, plačana v osmih dneh od oddaje predloga v informacijski sistem, z obvezno navedbo reference, ki je zavezancu sporočena ob oddaji predloga po elektronski poti po informacijskem sistemu.

Sodna taksa za postopek o predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki se ne vloga po elektronski poti, se plača z navedbo reference, ki je navedena na obrazcu predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine.

Sodna taksa za postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine se plača z navedbo reference, ki je navedena v sklepu o izvršbi.

Če sodna taksa iz petega ali šestega odstavka tega člena ob nastanku taksne obveznosti ni plačana ali ni plačana z navedbo ustrezne reference, sodišče pošlje taksnemu zavezancu plačilni nalog s sestavinami, določenimi v zakonu, ki ureja sodne takse. Za nepravočasno plačilo sodne takse se šteje tudi, če je taksni zavezanec ne plača z navedbo reference, navedene v plačilnem nalogu.

V plačilnem nalogu sodišče stranko opozori na posledice neplačila sodne takse iz tega člena.

38. člen (Izvršilni stroški)

Izvršilne stroške plača najprej upnik.

Upnik mora plačati predujem za stroške izvršilnih dejanj na način, v višini in v roku, ki ga določi sodišče. Če upnik v določenem roku ne plača predujma, sodišče ustavi izvršbo.

Za neposredna dejanja izvršbe in zavarovanja mora upnik na zahtevo izvršitelja plačati varščino po določbah 38.a člena tega zakona.

Če se postopek uvede po uradni dolžnosti, se predujem oziroma varščina ne plača, potrebni stroški pa se vnaprej izplačajo v breme proračuna sodišča, ki je dovolilo izvršbo.

Dolжник mora upniku na njegovo zahtevo povrniti stroške, ki so bili potrebni za izvršbo, vključno s stroški poizvedb o dolžnikovem premoženju, oziroma povrniti stroške postopka po uradni dolžnosti.

Upnik mora dolžniku oziroma tretjemu na njegovo zahtevo povrniti izvršilne stroške, ki mu jih je neutemeljeno povzročil.

Če zakon ne določa drugače, se mora povrnitev izvršilnih stroškov zahtevati takoj, ko nastanejo in je znana njihova višina, najkasneje pa v tridesetih dneh po končanem ali ustavljenem izvršilnem postopku oziroma zaključitvi zadnjega izvršilnega dejanja, po katerem se izvršba ni nadaljevala, sicer se stroški ne priznajo.

Sodišče mora o stroških odločiti v osmih dneh od prejema zahteve. Pri odmeri stroškov, ki bo zadnja v izvršbi, sodišče na zahtevo stranke upošteva tudi stroške, ki bodo nastali z izterjavo izvršilnih stroškov, ter dovoli izvršbo in odredi zavarovanje za njihovo izterjavo. Če so zahtevani kasneje, se ti stroški ne priznajo.

38.b člen

(Hramba in izplačilo varščine)

Znesek varščine se nakaže in hrani na računu prehodnih sodnih pologov in evidentira ločeno po izvršiteljih.

Varščina se lahko uporabi le za plačilo za delo izvršitelja in za povračilo stroškov za neposredna dejanja izvršbe in zavarovanja po določbah 38.c člena tega zakona.

38.c člen

(Obračun plačila za delo in stroškov izvršitelja)

Po opravi neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja mora izvršitelj upniku osebno vročiti obračun plačila za delo in stroškov, z obvestilom o pravici in pravnih posledicah iz drugega odstavka tega člena. Izvod obračuna izvršitelj vroči sodišču.

Če upnik ne soglaša z obračunom, lahko v osmih dneh od prejema obračuna pri izvršitelju vloži zahtevo, da o obračunu odloči sodišče. Izvršitelj zahtevo takoj posreduje sodišču, ki mora o njej odločiti v osmih dneh od prejema. Če upnik ne vloži zahteve, da o obračunu odloči sodišče, velja obračun za dokončnega. Dokončni obračun je izvršilni naslov.

Na podlagi dokončnega obračuna oziroma sklepa sodišča se izvršitelj poplača iz izterjanega denarnega zneska. O poplačilu obvesti sodišče, ki odredi, da se varščina takoj vrne upniku.

Če se izvršitelj ne more poplačati iz izterjanega denarnega zneska, lahko predlaga sodišču, naj odredi plačilo za njegovo delo in povračilo stroškov v celoti ali deloma iz vplačane varščine. Sodišče je dolžno izdati pisno odredbo za izplačilo iz varščine in znesek izplačati izvršitelju najkasneje v osmih dneh od prejema izvršiteljevega predloga s priloženim poročilom in dokončnim obračunom oziroma sklepom sodišča.

Znesek varščine, ki presega višino, potrebno za plačilo izvršitelja, se v roku iz prejšnjega odstavka vrne upniku. Če ni bilo varščine ali če ta ne zadošča za popolno plačilo, izvršitelj pozove upnika, naj mu v osmih dneh plača znesek, ki ga dolguje po dokončnem obračunu oziroma sklepu sodišča. Po preteku tega roka lahko izvršitelj dolgovani znesek prisilno izterja.

40. člen

(Vsebina predloga za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova)

V predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova morajo biti navedeni:

- upnik in dolжник z identifikacijskimi podatki iz 16.a člena tega zakona,
- izvršilni naslov,
- dolžnikova obveznost,
- sredstvo ali predmet izvršbe,
- drugi podatki, ki so glede na predmet izvršbe potrebni, da se izvršba lahko opravi.

Če upnik predlaga izpolnitev denarne obveznosti, mora navesti svoj transakcijski račun, na katerega naj se plačilo opravi.

Če upnik predlaga izvršbo na premočnine, mu jih v predlogu za izvršbo ni treba natančno označiti.

Če upnik predlaga izvršbo na dolžnikova sredstva pri organizacijah za plačilni promet, na nematerializirane vrednostne papirje oziroma na plačo, v predlogu za izvršbo ni dolžan navesti podatkov o organizaciji za plačilni promet, pri kateri ima dolжник denarna sredstva, in številke računa, podatkov o nematerializiranih vrednostnih papirjih, katerih imetnik je dolжник, oziroma dolžnikove zaposlitve. V tem primeru sodišče pred izdajo sklepa po uradni dolžnosti opravi poizvedbe o teh podatkih v elektronsko dosegljivih evidencah. Če iz elektronsko dosegljivih

evidenc izhaja, da viri za predlagana izvršilna sredstva ne obstajajo in upnik ni predlagal drugih izvršilnih sredstev, ravna sodišče s takšnim predlogom za izvršbo kot z nepopolno vlogo.

Upniku izvršilnega naslova, na podlagi katerega zahteva izvršbo, predlogu za izvršbo ni treba priložiti, temveč ga mora le določno označiti in navesti, da je bilo izdano potrdilo o izvršljivosti, za tuji izvršilni naslov pa, da so izpolnjeni pogoji iz 13. člena tega zakona.

Če upnik vloži predlog za izvršbo po pooblaščenju, pooblastila ni treba predložiti, ampak se v predlogu za izvršbo navede, da je bilo pooblastilo dano in v kakšnem obsegu.

Ne glede na določbi petega in šestega odstavka tega člena je upnik dolžan listine, na katere se je skliceval v predlogu za izvršbo, takoj predložiti sodišču, če se pojavi upravičen dvom o njihovi verodostojnosti, sicer se šteje, da je predlog za izvršbo umaknil.

V predlogu za izvršbo, pri kateri je treba opraviti neposredna dejanja izvršbe in zavarovanja, mora upnik navesti izvršitelja, ki naj ga sodišče določi za opravo teh dejanj, sicer sodišče s predlogom ravna kot z nepopolno vlogo.

Če upnik zahteva izvršbo s sredstvi ali predmeti izvršbe, pri katerih se v času vložitve predloga za izvršbo ne ve, ali bo treba določiti izvršitelja, upnik izvršitelja navede v določenem roku med postopkom po pozivu sodišča, v katerem ga sodišče opozori, da bo sklep o izvršbi v celoti ali delno s sklepom razveljavilo ali ne bo opravilo posameznega dejanja izvršbe, če v določenem roku ne bo navedel izvršitelja. Zoper sklep, s katerim se sklep o izvršbi v celoti ali delno razveljavi, ali se odloči, da se posamezno dejanje izvršbe ne opravi, ni pritožbe.

41. člen

(Predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine)

Predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine v elektronski obliki je vložen, ko je sodna taksa plačana.

V predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine morajo biti navedeni:

- upnik in dolжник z identifikacijskimi podatki iz 16.a člena,
- verodostojna listina,
- dolžnikova obveznost,
- sredstvo ali predmet izvršbe,
- drugi podatki, ki so glede na predmet izvršbe potrebni, da se izvršba lahko opravi, in
- zahteva, naj sodišče naloži dolžniku, da v osmih dneh, v meničnih in čekovnih sporih pa v treh dneh po vročitvi sklepa, plača terjatev skupaj z odmerjenimi stroški.

Če upnik ne razpolaga z identifikacijskim podatkom iz 2. točke prvega odstavka 16.a člena tega zakona, mu ga v predlogu za izvršbo ni treba navesti, če sodišče ob preverjanju v elektronsko

dosegljivih evidencah lahko dolžnika nedvoumno identificira na podlagi ostalih identifikacijskih podatkov iz prvega odstavka 16.a člena tega zakona, ki so v predlogu za izvršbo.

Če upnik predlaga izvršbo na dolžnikova sredstva pri organizacijah za plačilni promet, na nematerializirane vrednostne papirje oziroma na plačo, v predlogu za izvršbo ni dolžan navesti podatkov o organizaciji za plačilni promet, pri kateri ima dolžnik denarna sredstva in številke računa, podatkov o nematerializiranih vrednostnih papirjih, katerih imetnik je dolžnik, oziroma dolžnikove zaposlitve. V tem primeru sodišče po pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine po uradni dolžnosti opravi poizvedbe o teh podatkih v elektronsko dosegljivih evidencah.

Verodostojne listine, na podlagi katere zahteva izvršbo, upniku predlogu za izvršbo ni treba priložiti, temveč jo mora le določno označiti in navesti datum zapadlosti terjatve.

Za predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine se smiselno uporabljajo določbe drugega, tretjega, šestega, osmega in devetega odstavka 40. člena tega zakona.

Če sta stranki glede terjatve, zaradi katere upnik zahteva izvršbo na podlagi verodostojne listine, sklenili sporazum o krajevni pristojnosti, lahko upnik v predlogu za izvršbo predlaga, naj se v primeru dolžnikovega ugovora postopek nadaljuje pred sodiščem, pristojnim po tem sporazumu. V tem primeru mora upnik v predlogu za izvršbo določno označiti tudi listino o sporazumu o krajevni pristojnosti.

41.a člen

(Predlog za izvršbo na podlagi priložene menice)

Če bi v primeru ugovora veljala pravila postopka v gospodarskih sporih, lahko upnik pri sodišču iz četrtega odstavka 40.c člena tega zakona vloži predlog za izvršbo na podlagi priložene menice kot verodostojne listine.

V predlogu iz prejšnjega odstavka morajo biti navedeni:

- upnik in dolžnik z identifikacijskimi podatki iz 16.a člena,
- menica,
- dolžnikova obveznost,
- sredstvo ali predmet izvršbe,
- drugi podatki, ki so glede na predmet izvršbe potrebni, da se izvršba lahko opravi, in
- zahteva, naj sodišče naloži dolžniku, da v treh dneh po vročitvi sklepa plača terjatev skupaj z odmerjenimi stroški.

Upnik v predlogu za izvršbo ni dolžan navesti podatkov o organizaciji za plačilni promet, pri kateri ima dolžnik denarna sredstva, in številke računa. V tem primeru sodišče pred izdajo sklepa o izvršbi po uradni dolžnosti opravi poizvedbe o teh podatkih v elektronsko dosegljivih evidencah.

Če upnik predlaga izvršbo tudi na nematerializirane vrednostne papirje oziroma na plačo, se uporablja četrti odstavek 41. člena tega zakona.

Za predlog po tem členu se smiselno uporabljajo določbe drugega, tretjega, šestega, osmega in devetega odstavka 40. člena tega zakona ter tretjega in sedmega odstavka 41. člena tega zakona.

O predlogu po tem členu mora sodišče odločiti v petih delovnih dneh.

42.b člen

(Priznanje in izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine)

Če je za izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine v Republiki Sloveniji po določbah zakona, ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe ali pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, treba izvesti postopek priznanja in izvršitve tuje odločbe oziroma tuje javne listine, je za izvedbo postopka pristojno okrožno sodišče, na območju katerega ima dolжник stalno ali začasno prebivališče.

42.c člen

(Popravek in razveljavitev potrdila
o izvršljivosti oziroma verodostojnosti)

Za popravo potrdila iz prvega in drugega odstavka 42.a člena tega zakona je pristojen organ, ki je po prvem oziroma drugem odstavku 42.a člena tega zakona potrdilo izdal.

Za razveljavitev potrdila iz prvega odstavka 42.a člena tega zakona je pristojno sodišče oziroma organ, ki ga je izdal.

Pristojni organ na zahtevo stranke popravi ali razveljavi potrdilo s sklepom.

45. člen

(Vročitev sklepa o izvršbi)

Sklep o izvršbi, s katerim dovoli izvršbo, vroči sodišče upniku in dolžniku, sklep o izvršbi, s katerim zavrne predlog za izvršbo, pa samo upniku. Sklep o izvršbi, s katerim je določen izvršitelj, oziroma sklep o določitvi izvršitelja vroči sodišče izvršitelju, skupaj s priloženim prepisom vseh listin, ki so potrebne za opravo izvršbe.

Sklepu o izvršbi, ki se vroči dolžniku, je priložena tudi kopija predloga za izvršbo.

Sklep o izvršbi za izterjavo denarne terjatve, izdan na podlagi izvršilnega naslova, vroči sodišče tudi dolžnikovemu dolžniku, klirinško depotni družbi in sodišču, ki mora opraviti zaznambo

sklepa v javni knjigi, sklep o izvršbi na denarna sredstva dolžnika pa tudi organizaciji za plačilni promet, pri kateri so ta sredstva.

Če po pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine iz elektronsko dosegljivih evidenc izhaja, da viri za predlagana izvršilna sredstva obstajajo, Okrajno sodišče v Ljubljani vroči sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine dolžnikovemu dolžniku, klirinško depotni družbi in sodišču, ki mora opraviti zaznambo sklepa v javni knjigi, izvršitelju, če je določen, sklep o izvršbi na denarna sredstva dolžnika pa tudi organizaciji za plačilni promet, pri kateri so ta sredstva, in odstopi zadevo sodišču, ki je po ugotovitvi pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine pristojno za vodenje in odločanje v izvršilnem postopku.

Če po pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine iz elektronsko dosegljivih evidenc izhaja, da viri za predlagana izvršilna sredstva ne obstajajo, Okrajno sodišče v Ljubljani odstopi zadevo sodišču, ki je po ugotovitvi pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine pristojno za vodenje in odločanje v izvršilnem postopku, ki upnika pozove, da v 15 dneh predlaga novo sredstvo ali predmet izvršbe ali da predlaga predložitev seznama iz 31. člena tega zakona. Če upnik tega ne stori v roku, sodišče izvršbo ustavi. Sodišče upnika v pozivu opozori na posledice zamude roka.

Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov se sklep, izdan na podlagi predloga iz 41.a člena tega zakona, vroči organizaciji za plačilni promet takoj po izdaji.

Sklep o izvršbi na premične stvari in sklep o določitvi izvršitelja vroči dolžniku izvršitelj ob prvem izvršilnem dejanju, če ni v tem zakonu drugače določeno.

46. člen

(Izvršba na podlagi nepravnomočnega sklepa)

Izvršba se začne opravljati pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, če zakon za posamezna izvršilna dejanja ne določa drugače.

Upnik ne more biti poplačan pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se upnik poplača pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizacijah za plačilni promet, pod pogojem, da predlogu za izvršbo priloži izvršilni naslov. Izvršilnega naslova ni treba priložiti, če je bil izdan v postopku v gospodarskem sporu.

Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena se upnik poplača pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizacijah za plačilni promet, izdanega na podlagi predloga iz 41.a člena tega zakona.

49. člen
(Ravnanje izvršitelja)

Izvršitelj je dolžan opravljati neposredna dejanja izvršbe ne glede na zatrjevane ovire dejanske ali pravne narave, razen če sodišče odredi drugače.

Pri izvršilnih dejanjih v dolžnikovem stanovanju, pri katerih ni navzoč dolžnik, njegov zakoniti zastopnik, pooblaščenec ali odrasel član njegovega gospodinjstva, morata biti navzoča dva polnoletna občana.

Kadar je treba opraviti izvršilno dejanje v zaklenjenem prostoru, pa dolžnik ni navzoč ali prostora noče odpreti, ga na podlagi odredbe sodišča nasilno odpre izvršitelj v navzočnosti dveh polnoletnih občanov.

Minister, pristojen za pravosodje, s podzakonskim predpisom natančneje predpiše ravnanje izvršitelja pri opravljanju izvršbe.

71. člen
(Na predlog dolžnika)

Sodišče lahko na dolžnikov predlog popolnoma ali deloma odloži izvršbo, če dolžnik izkaže za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku, v naslednjih primerih:

1. če je zoper odločbo, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba, vložil izredno pravno sredstvo;
2. če je vložen predlog za vrnitev v prejšnje stanje v postopku, v katerem je bila izdana odločba, ki je bila podlaga za dovolitev izvršbe;
3. če je vložena tožba za razveljavitev arbitražne odločbe, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba;
4. če je vložena tožba za razveljavitev poravnave, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba;
5. če je dolžnik zoper sklep o izvršbi vložil ugovor;
6. če je dolžnik vložil predlog za razveljavitev potrdila o izvršljivosti;
7. če je izvršba odvisna od sočasne izpolnitve kakšne upnikove obveznosti, dolžnik pa je odrekel izpolnitev svoje obveznosti zaradi tega, ker upnik svoje ni izpolnil in tudi ni pokazal pripravljenosti, da jo sočasno izpolni;
8. če je dolžnik ali udeleženec v postopku zahteval odpravo nepravilnosti, ki so bile storjene pri opravljanju izvršbe;
9. če je dolžnik začel pravdo ali drug postopek zaradi nedopustnosti izvršbe (59. in 60. člen).

Sodišče sme na predlog dolžnika odložiti izvršbo tudi v drugih primerih, ko so za to podani posebno upravičeni razlogi, vendar najdlje za tri mesece in le enkrat.

Sodišče postavi na upnikov predlog za odlog izvršbe pogoj, da dolžnik zagotovi varščino, razen

če bi s tem bilo ogroženo njegovo preživljanje ali preživljanje njegovih družinskih članov. Če dolжник ne zagotovi varščine v roku, ki ga določi sodišče in ki ne sme biti daljši od 15 dni, se šteje, da je predlog za odlog umaknil.

72. člen (Na predlog upnika)

Na predlog upnika sodišče popolnoma ali deloma odloži izvršbo, če se izvršba še ni začela.

Če se je izvršba že začela, dolжник pa se je v roku, ki mu ga je določilo sodišče, izjavil proti odlogu, sodišče zavrne predlog za odlog.

Če gre za izvršbo na premičnine, na nematerializirane vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, ali na izpraznitev in izročitev nepremičnin, izvršitelj pa je zadevo že prevzel, mora upnik predlog za odlog izvršbe vložiti pri izvršitelju. Izvršitelj mora predlog za odlog takoj poslati v odgovor dolžniku in mu določiti rok za odgovor.

Če se je dolжник v roku, ki mu ga je določil izvršitelj, izjavil proti odlogu, izvršitelj predlog za odlog skupaj z izjavo dolžnika takoj odstopi sodišču, ki o predlogu za odlog odloči v skladu z drugim odstavkom tega člena.

Če dolжник s predlogom za odlog soglaša ali če se v roku, ki mu ga je določil izvršitelj, ne izjavi o predlogu za odlog, izvršitelj v spisu in vpisniku evidentira čas odloga.

Če zakon določa, da je treba izvršbo zahtevati v določenem roku, lahko upnik predlaga odlog v tem roku.

73. člen (Na predlog tretjega)

Na predlog tretjega, ki je zahteval, naj se izvršba na določen predmet izreče za nedopustno, odloži sodišče izvršbo glede tega predmeta, če tretji obstoj svoje pravice na predlaganem predmetu izvršbe izkaže s pravnomočno sodno odločbo ali kakšno drugo javno listino, z zasebno listino, ki ima naravo javne listine, ali če obstoj svoje pravice opira na dejstva, ki so splošno znana.

Če tretji obstoja svoje pravice na predlaganem predmetu izvršbe ne izkaže na način iz prejšnjega odstavka, sodišče na predlog tretjega odloži izvršbo glede tega predmeta, če tretji izkaže za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo.

Sodišče na upnikov predlog postavi za odlog izvršbe pogoj, da tisti, ki zahteva odlog, položi

varščino, razen, če bi s tem bilo ogroženo njegovo preživljanje ali preživljanje njegovih družinskih članov.

74. člen (Čas, za katerega se izvršba odlaga)

Če je izvršba odložena zato, ker je dolžnik ali tretji vložil kakšno pravno sredstvo (71. in 73. člen, 11. člen zakona o državnem tožilstvu), traja odlog do konca postopka o pravnem sredstvu.

Če sodišče odloži izvršbo na dolžnikov predlog iz kakšnega drugega razloga, določi čas odloga glede na okoliščine primera.

Če je predlagal odlog izvršbe upnik, jo sodišče oziroma izvršitelj odloži za toliko časa, za kolikor je upnik predlagal.

Če je upnik predlagal odlog izvršbe v primeru, v katerem je treba izvršbo zahtevati v določenem roku, sodišče ne sme odložiti izvršbe za daljši čas.

81. člen

Izvršba na premičnine se opravi z rubežem in cenitvijo stvari, s prodajo stvari in s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo.

V predlogu za izvršbo lahko upnik zahteva le rubež in cenitev, vendar mora v tem primeru v treh mesecih od rubeža in cenitve predlagati prodajo stvari, sicer sodišče ustavi izvršbo.

Rubež ter prepoved odtujitve se vpiše v uradni register zarubljenih premičnin in zastavnih pravic, če se ta vodi. Vpis opravi na zahtevo izvršitelja, na podlagi sklepa o izvršbi in rubežnega zapisnika, organ, ki vodi register.

Organ, pristojen za vodenje registra iz prejšnjega odstavka, po uradni dolžnosti pošlje podatke o rubežu in prepovedi odtujitve organom, ki vodijo uradne evidence, v katerih je premičnina vpisana, da jih vpišejo v te evidence in v listine, s katerimi se dokazuje lastništvo premičnine. Dolžnik je dolžan predložiti listine za vpis v treh dneh po prejemu zahteve od organa, ki vodi takšno uradno evidenco, sicer organ obvesti izvršitelja, ki dolžniku odvzame listino in registrske označbe za premičnino ter jih izroči temu organu.

V uradni register zarubljenih premičnin in zastavnih pravic se poleg identifikacije premičnine, rubeža in prepovedi odtujitve vpišejo podatki o izvršilni zadevi, poteku postopka ter o dolžniku in upniku (osebno ime, prebivališče, rojstni datum in enotno matično številko fizične osebe ali firmo, sedež, matično in davčno številko pravne osebe). Organ, pristojen za vodenje tega

registra, lahko pridobiva te podatke tudi iz obstoječih uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije. Podatki iz registra so javni.

Vlada Republike Slovenije z uredbo določi vrste premičnin, za katere se vzpostavi register iz tretjega odstavka tega člena, vrsto enoličnega identifikacijskega znaka za premičnine, postopek in vsebino vpisov v uradne evidence in listine, način vodenja, povezovanja in iskanja podatkov po registru ter tarifo za vpise v register.

82. člen (Obvestilo o rubežu)

Preden začne izvršitelj z rubežem, vroči dolžniku sklep o izvršbi oziroma sklep o določitvi izvršitelja, če mu ta še ni bil vročen.

Če dolžniku ni mogoče vročiti sklepa o izvršbi ali sklepa o določitvi izvršitelja ob rubežu, mu ga izvršitelj vroči pozneje.

O času in kraju rubeža obvesti izvršitelj upnika in ga opozori, da bo rubež opravljen tudi, če se ga upnik ne bo udeležil.

Rubež se opravi, če tudi dolžnik oziroma upnik ni navzoč.

O rubežu obvesti izvršitelj dolžnika oziroma upnika, ki pri njem ni bil navzoč.

88. člen (Neuspešen poskus rubeža)

Če se pri rubežu ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe, oziroma zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, lahko upnik v roku treh mesecev od dneva prvega rubeža izvršitelju neomejenokrat predlaga, da opravi ponovni rubež.

Če upnik v tem roku ne predlaga ponovnega rubeža ali če rubež, predlagan do poteka tega roka, ni uspešen, sodišče ustavi izvršbo.

93. člen (Način prodaje)

Stvari se prodajo na javni dražbi ali z neposredno pogodbo med kupcem in izvršiteljem, oziroma prek osebe, ki opravlja komisijske posle.

Način in datum prodaje stvari določi in zabeleži v rubežnem zapisniku izvršitelj takoj po opravljenem rubežu, pri tem pa pazi, da se doseže najugodnejše unovčenje. V primeru iz drugega odstavka 81. člena tega zakona način in datum prodaje stvari določi in zabeleži v

rubežnem zapisniku izvršitelj takoj po prejemu sklepa o prodaji stvari. Izvršitelj obvesti stranke o načinu in datumu prodaje stvari s posebnim obvestilom.

Prodaja na dražbi se opravi, če gre za stvari večje vrednosti in je mogoče pričakovati, da bodo prodane po ceni, večji od ocenjene vrednosti.

Vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi, se prodajo na borzi preko pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga določi izvršitelj

Upniku in dolžniku sporoči izvršitelj kraj, dan in uro prodaje.

Minister, pristojen za pravosodje s podzakonskim predpisom predpiše način opravljanja javne dražbe.

101. člen (Prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe)

Iz izvršbe so izvzeti:

1. prejemki iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal;
2. prejemki iz naslova odškodnine zaradi telesne poškodbe po predpisih o invalidskem zavarovanju;
3. prejemki iz naslova denarne socialne pomoči po zakonu, ki ureja socialno varstvo;
4. prejemki iz naslova starševskega dodatka, pomoči ob rojstvu otroka, otroškega dodatka, dodatka za veliko družino in dodatka za nego otroka;
5. prejemki iz naslova štipendije in pomoči učencem in študentom;
6. prejemki vojaških obveznikov v času izvrševanja vojaške dolžnosti, državljanov v času opravljanja nadomestne civilne službe oziroma usposabljanja za zaščito in reševanje ter oseb v času usposabljanja za delo v rezervni sestavi policije;
7. prejemki iz naslova redov, medalj, vojnih spomenic ter drugih odličij in priznanj;
8. nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb;
9. dodatek za pomoč in postrežbo;
10. dohodki od občasnega dela invalidov, ki so vključeni v institucionalno varstvo po zakonu, ki ureja socialno varstvo, in jih pridobivajo izven kriterijev redne zaposlitve;
11. denarna sredstva pomoči potrebnim, ki jih zagotavljajo humanitarne organizacije, ki delujejo v skladu z zakonom, ki ureja humanitarne organizacije;
12. oskrbnine po zakonu, ki ureja rejniško dejavnost;
13. sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na področju kmetijstva, gozdarstva, ribištva, veterine ali fitosanitarnem področju na podlagi predpisov, ki urejajo nesreče ali škode;
14. nepovratna denarna sredstva in denarna sredstva, pridobljena na podlagi ugodnih posojil ali poslov z jamstvi, ki se štejejo kot oblike državnih pomoči po zakonu, ki ureja pomoč družbam v

težavah, razen kadar so sredstva pridobljena v zvezi z opravljanjem dejavnosti, kakor je določena v 46. členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 28/10 – uradno prečiščeno besedilo in 43/10), ali v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kakor je določena v 69. členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 28/10 – uradno prečiščeno besedilo in 43/10);

15. denarna sredstva, prejeta iz naslova aktivne politike zaposlovanja po zakonu, ki ureja zaposlovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti;

16. denarna sredstva, izplačana s strani Javnega jamstvenega in preživitinskega sklada Republike Slovenije po Zakonu o javnem jamstvenem in preživitinskem skladu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 78/06 – uradno prečiščeno besedilo).

102. člen (Omejitve izvršbe)

Na plačo, pokojnino, nadomestilo plače, odškodnino iz naslova izgube ali zmanjšanja delovne sposobnosti, prejemke iz naslova začasne brezposelnosti ter plačila za delo obsojencev v kazenskih zavodih, je mogoče seči:

1. za denarne terjatve, razen za terjatve, navedene v 2. točki tega odstavka, do dveh tretjin prejemkov, na katere se seže z izvršbo, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini minimalne plače, zmanjšane za plačilo davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jo določa zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev denarne socialne pomoči;

2. za terjatve iz naslova zakonite preživitine in odškodnine za izgubljeno preživitino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, do dveh tretjin prejemkov, na katere se seže z izvršbo, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini dveh tretjin minimalne plače, zmanjšane za plačilo davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jo določa zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Če dolžnik, ki je podjetnik ali zasebnik, ne prejema nobenega od prejemkov iz prejšnjega odstavka, mu mora pri izvršbi na denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet od skupne vsote mesečnih prilivov ostati najmanj znesek v višini minimalne plače, zmanjšane za plačilo davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jo določa zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Na prejemke vojnih in mirovnih vojaških invalidov iz naslova invalidnine, ortopedskega dodatka in invalidskega dodatka je mogoče seči z izvršbo samo za terjatve iz naslova zakonite preživitine in odškodnine za izgubljeno preživitino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, in sicer do polovice teh prejemkov.

Na prejemke iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju in dosmrtni renti ter na prejemke iz pogodbe o življenjskem zavarovanju je mogoče seči z izvršbo le toliko, kolikor presegajo stalno najvišjo socialno dajatev po zakonu, ki ureja socialno varstvene dajatve.

106. člen
(Občasne dajatve)

Če naloži sodišče s sklepom o izvršbi dolžniku plačevanje občnih dajatev, ki zapadejo v določenih časovnih presledkih v enem letu od dneva vložitve predloga (denarna renta zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti, zaradi zmanjšanja oziroma izgube delovne zmožnosti, ali zaradi smrti tistega, ki je preživnino dajal, preživnina idr.) plačuje dolžnik te dajatve brez ponovne zahteve po njihovi zapadlosti.

V primeru iz prvega odstavka tega člena se vrstni red poravnave vseh bodočih dajatev računa po času, ko je dolžnik prejel sklep o izvršbi.

Dolžnik vodi posebno evidenco o sklepih o izvršbi za poravnavo bodočih občnih dajatev.

110. člen
(Vrstni red)

Vrstni red zastavnih pravic več upnikov se določa po dnevu oprave rubeža.

Če je več upnikov pridobilo zastavno pravico na isti dan, imajo zastavne pravice isti vrstni red.

Če se v primeru iz prejšnjega odstavka terjatve ne morejo popolnoma poravnati, se poravnajo sorazmerno.

134. člen
(Odgovornost za opuščeno odtegnitev
in izplačilo zapadlih zneskov)

Upnik lahko predlaga, naj sodišče v izvršilnem postopku s sklepom naloži delodajalcu, naj mu poravna vse zneske, ki jih ni odtegnil in izplačal po sklepu o izvršbi.

Predlog iz prvega odstavka tega člena lahko upnik vloži do konca izvršilnega postopka.

Sklep, s katerim sodišče upnikovemu predlogu ugodí, ima učinek sklepa o izvršbi.

Delodajalec, ki ni ravnal po sklepu o izvršbi ali po drugem in tretjem odstavku 133. člena tega zakona, je odgovoren tudi za škodo, ki jo zaradi tega utrpí upnik.

135. člen

(Izplačilna prepoved z dolžnikovo privolitvijo)

Prepoved izplačila plače dolžniku, ki jo je odobril sam dolžnik, (upravna izplačilna prepoved), ima pravni učinek sklepa o izvršbi na dolžnikovo plačo.

Ne glede na prvi odstavek tega člena upravna izplačilna prepoved ne vpliva na izvršbo na plačo za poplačilo terjatve iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, nastalo zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti ali zmanjšanja oziroma izgube delovne zmožnosti, ter odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal.

138. člen

(Sklep o izvršbi)

S sklepom o izvršbi na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizaciji za plačilni promet, naloži sodišče organizaciji za plačilni promet naj blokira dolžnikova sredstva na vseh računih v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi in po pravnomočnosti sklepa ta znesek izplača upniku.

S sklepom, ki ga izda na podlagi predloga iz 41.a člena tega zakona, naloži sodišče organizaciji za plačilni promet, naj blokira dolžnikova sredstva na vseh računih v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi, in po poteku roka, določenega na podlagi tretjega odstavka 44. člena tega zakona, ta znesek izplača upniku.

Ko postane sklep o izvršbi pravnomočen oziroma po poteku roka, določenega na podlagi tretjega odstavka 44. člena tega zakona, sodišče o tem obvesti organizacijo za plačilni promet. O opravljenem poplačilu upnika organizacija za plačilni promet takoj obvesti sodišče.

Sklep iz prvega odstavka tega člena ima učinek rubeža in prenosa v izterjavo.

Če organizacija za plačilni promet zapre račun ali pošlje sodišču obvestilo iz tretjega in četrtega odstavka 141. člena tega zakona, učinkuje sklep o izvršbi tudi proti drugi organizaciji za plačilni promet, pri kateri ima dolžnik odprt račun, in sicer od dneva, ko je novi organizaciji za plačilni promet vročen sklep o izvršbi.

141. člen

(Vrstni red poplačila terjatev)

Organizacija za plačilni promet poravnava terjatve po vrstnem redu, kot je prejela sklepe o izvršbi.

Če takrat, ko prejme sklep o izvršbi, na dolžnikovem računu ni rubljivih sredstev, ali če dolžnik zaradi vezave s sredstvi na računu ne more razpolagati, obdrži organizacija za plačilni promet

sklep v evidenci in opravi na njegovi podlagi poplačilo, ko rubljiva sredstva prispejo na račun, oziroma ko dolžnik dobi pravico z njimi razpolagati.

Če v enem letu po prejemu sklepa o izvršbi na dolžnikovem računu ni nobenega priliva rubljivih sredstev, organizacija za plačilni promet o tem obvesti sodišče.

Če takrat, ko prejme sklep o izvršbi, na dolžnikovem računu ni rubljivih sredstev in tudi najmanj eno leto pred prejemom sklepa na dolžnikovem računu ni bilo nobenega priliva rubljivih sredstev oziroma sredstev v vezavi, organizacija za plačilni promet takoj po prejemu sklepa o tem obvesti sodišče.

Pred obvestilom iz tretjega in četrtega odstavka tega člena organizacija za plačilni promet preveri v evidencah, katerih vsebino lahko po zakonu uporablja, ali ima dolžnik sredstva pri kateri drugi organizaciji za plačilni promet in pošlje sklep o izvršbi novi organizaciji za plačilni promet oziroma več novim organizacijam za plačilni promet ter o odstopu sklepa obvesti sodišče in upnika.

Po prejemu obvestila iz tretjega in četrtega odstavka sodišče samo ponovno vpogleda v register transakcijskih računov in vroči sklep o izvršbi novi organizaciji za plačilni promet ter o tem obvesti upnika. Če sodišče z vpogledom v evidence ugotovi, da dolžnik nima odprtega nobenega računa pri organizaciji za promet, ustavi izvršbo.

Če upnik v 15 dneh od vročitve sklepa o ustavitvi izvršbe sodišču posreduje podatke o računu in organizaciji za plačilni promet, pri kateri dolžnik ima sredstva, sodišče razveljavi sklep o ustavitvi izvršbe in sklep o izvršbi vroči novi organizaciji za plačilni promet.

Organizacija za plačilni promet vodi posebno evidenco o vrstnem redu, po katerem je prejela sklepe o izvršbi. Upniku izda na njegovo zahtevo potrdilo, na katerem mestu je njegova terjatev.

Organizacija za plačilni promet ne sme izvršiti dolžnikovega naloga, dokler ni plačana terjatev po sklepu o izvršbi, razen če zakon določa drugače.

Če je izvršba odložena na predlog dolžnika, je treba izločiti ustrezen znesek sredstev za ohranitev vrstnega reda pri poplačilu terjatev.

Organizacija za plačilni promet pošilja obvestila iz tega člena sodišču v elektronski obliki, podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Minister, pristojen za pravosodje, predpiše podrobnejša pravila o pošiljanju obvestil organizacij za plačilni promet.

147. člen

(Odgovornost organizacije za plačilni promet)

Glede odgovornosti organizacije za plačilni promet za opuščeni rubež, prenos in izplačilo zapadlih zneskov se smiselno uporabljajo določbe prvega, drugega in tretjega odstavka 134. člena tega zakona.

Organizacija za plačilni promet je odgovorna tudi za škodo, ki je nastala upniku, ker ni ravnala po sklepu o izvršbi oziroma je kršila določbe tega zakona o posredovanju podatkov (tretji odstavek 140. člena), vrstnem redu, obsegu in načinu poplačila obveznosti iz sklepa o izvršbi.

Organizacija za plačilni promet je na zahtevo sodišča dolžna posredovati vsa pojasnila in listine, iz katerih je razvidno, ali in kako je izvršila sklep o izvršbi, ter ali in kako je upoštevala z zakonom določen vrstni red poplačila terjatev.

163.c člen (Izvršba za izterjavo denarne terjatve)

Kadar teče izvršba za izterjavo oziroma zavarovanje upnikove denarne terjatve, pridobi upnik z vpisom sklepa o izvršbi zastavno pravico na vrednostnih papirjih, ki so predmet izvršbe.

Zastavno pravico iz prejšnjega odstavka vpiše klirinško depotna družba hkrati z vpisom sklepa o izvršbi.

V primeru iz prvega odstavka tega člena prenese klirinško depotna družba nematerializirane vrednostne papirje na račun kupca na podlagi sklepa, s katerim sodišče odredi prenos. Ta sklep nadomešča izročitev nematerializiranih vrednostnih papirjev kupcu.

Za prodajo nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ne kotirajo na borzi, se smiselno uporablja določba četrtega odstavka 93. člena tega zakona.

Kadar je sodišče s sklepom o prodaji pooblastilo pooblaščenega udeleženca, da opravi prodajo vrednostnih papirjev, ki so predmet izvršbe na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, se za prenos prodanih vrednostnih papirjev na račun kupca smiselno uporabljajo določbe zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih o izbrisu zastavne pravice pri prodaji zastavljenega nematerializiranega vrednostnega papirja.

165. člen (Način izvršbe)

Izvršba na delež družbenika se opravi z zaznambo sklepa o izvršbi, prodajo deleža in poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo.

S sklepom o izvršbi sodišče prepove družbeniku razpolagati z njegovim deležem.

Sodišče vroči sklep o izvršbi družbi in ga zaznamuje v sodnem registru. S to zaznambo pridobi

upnik zastavno pravico na deležu družbenika z učinki tudi proti tistemu, ki pozneje pridobi ta delež.

Za prodajo deleža se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o izvršbi na nepremičnine.

169. člen

(Predlog dolžnika, naj sodišče dovoli izvršbo na druga sredstva
ali na drugo nepremičnino)

Dolžnik lahko v osmih dneh od vročitve sklepa o izvršbi predlaga, naj sodišče dovoli drugo sredstvo izvršbe, ali naj opravi izvršbo na drugi nepremičnini.

Sodišče vroči predlog upniku, ki se lahko o njem izjavi v osmih dneh od vročitve.

Ko se upnik izjavi ali ko izteče rok za izjavo, izda sodišče sklep o predlogu. Zoper ta sklep ni pritožbe.

Sodišče ugotovi predlogu, če dolžnik izkaže za verjetno, da bo terjatev poplačana z drugim izvršilnim sredstvom ali s prodajo druge nepremičnine.

Če predlaga dolžnik kot drugo izvršilno sredstvo izvršbo na plačo, pokojnino, invalidnino ali na druge stalne denarne prejemke, ugotovi sodišče predlogu, samo če dolžnik izkaže za verjetno, da bo terjatev poravnana v enem letu od izdaje sklepa o dolžnikovem predlogu.

Če dovoli sodišče za izvršbo drugo sredstvo, ostane zaznamba sklepa o izvršbi na nepremičnino v veljavi, dokler upnikova terjatev ni poplačana.

171. člen

(Pristop k izvršbi)

Po zaznambi sklepa o izvršbi sodišče ne more za poravnavo kakšne druge terjatve istega ali drugega upnika opraviti posebnega postopka izvršbe na isto nepremičnino.

Upnik, za čigar terjatev je sodišče pozneje izdalo sklep o izvršbi na isto nepremičnino, pristopi k že začeti izvršbi.

K začeti izvršbi je mogoče pristopiti do pravnomočnosti sklepa o domiku nepremičnine kupcu.

O pristopu k izvršbi obvesti sodišče upnika, v čigar korist je bila prej vpisana zaznamba.

173. člen

(Prenehanje zastavne pravice in zemljiškega dolga)

Na nepremičnini vknjižena zastavna pravica oziroma zemljiški dolg ugasne z dnem, ko postane sklep o izročitvi nepremičnine kupcu pravnomočen (192. člen), čeprav zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga niso popolnoma poplačani.

Kupec nepremičnine in zastavni upnik oziroma upnik zemljiškega dolga se lahko sporazumeta, da ostane zastavna pravica oziroma zemljiški dolg na nepremičnini tudi po pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine, kupec pa prevzame toliko dolžnikovega dolga proti temu upniku, kolikor bi mu ga pripadlo v izvršilnem postopku.

V primeru iz drugega odstavka se kupnina zmanjša za prevzeti dolg.

181. člen (Odredba o prodaji)

Po izdaji sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine izda sodišče odredbo o prodaji nepremičnine; v njej določi način in pogoje za prodajo ter čas in kraj prodaje, če naj bo nepremičnina prodana na dražbi.

Prodaja nepremičnine se opravi po pravnomočnosti sklepa o izvršbi in po pravnomočnosti sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine.

V odredbi o prodaji se posebej opozori na možnost, da se vrednost nepremičnine dokončno ugotovi na prodajnem naroku (četrti odstavek 178. člena).

Odredbo o prodaji razglasi sodišče na sodni deski in na svoji spletni strani, lahko pa tudi na drug krajevno običajen način.

Sodišče lahko upniku dovoli, da objavi odredbo o prodaji nepremičnine v sredstvih javnega obveščanja. Stroški objave bremenijo upnika.

Od razglasitve odredbe o prodaji na sodni deski do dneva prodaje mora preteči najmanj trideset dni.

Odredbo o prodaji vroči sodišče strankam, zastavnim upnikom, drugim udeležencem postopka, osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in pristojnemu upravnemu organu. Osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in zastavnim upnikom se vroča na naslovu, ki je vpisan v zemljiški knjigi, ne glede na kraj njihovega dejanskega bivanja, razen če so ga posebej sporočili sodišču.

182. člen (Predkupna in odkupna pravica)

Kdor ima zakonito ali vknjiženo pogodbeno predkupno oziroma odkupno pravico na

nepremičnini, ki je predmet izvršbe, ima prednost pred najugodnejšim ponudnikom, če takoj po končani dražbi izjavi, da kupuje nepremičnino pod enakimi pogoji.

Če je bila nepremičnina prodana z neposredno pogodbo, povabi sodišče predkupnega oziroma odkupnega upravičenca, naj izjavi na zapisnik pri sodišču, ali želi izkoristiti svojo pravico.

Če predkupni oziroma odkupni upravičenec izkoristi svojo pravico, ima najboljši ponudnik ali kupec pri neposredni pogodbi pravico takoj po končani dražbi ali po prejemu obvestila, da je predkupni upravičenec izjavil, da želi izkoristiti svojo pravico, ponuditi višjo ceno.

183. člen (Način prodaje)

Nepremičnina se proda na javni dražbi.

Narok za prodajo nepremičnine se opravi v sodnem poslopiju, če sodišče ne odloči drugače.

Stranke in zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga se lahko ves čas izvršilnega postopka do izdaje odredbe o prodaji sporazumejo, naj se nepremičnina v določenem roku proda z neposredno pogodbo.

Sporazum, da naj se nepremičnina proda z neposredno pogodbo, mora biti sklenjen v pisni obliki.

Sporazum o prodaji z neposredno pogodbo se pošlje pristojnemu davčnemu organu.

Pogodba o neposredni prodaji ima učinek od dneva, ko postane sklep o domiku (190. člen) pravnomočen.

185. člen (Položitev varščine)

Javne dražbe se smejo udeležiti le tisti, ki najpozneje tri delovne dni pred dražbo položijo varščino.

Če se sklene neposredna pogodba, položi kupec varščino tistemu, s katerim jo je sklenil, in to neposredno pred sklenitvijo pogodbe.

Varščine so oproščeni upnik, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo in zastavni upnik oziroma upnik zemljiškega dolga, če njihove terjatve dosegajo varščino in če se da glede na njihov vrstni red in ugotovljeno vrednost nepremičnine varščina poravnati iz kupnine.

Varščina znaša desetino ugotovljene vrednosti nepremičnine.

Ponudniki, katerih ponudbe niso bile sprejete, dobijo varščino na njihov transakcijski račun nakazano nazaj v 15 dneh po koncu javne dražbe razen, če zakon ne določa drugače.

187. člen
(Kdo ne more biti kupec)

Ne na dražbi ne pri neposredni pogodbi ne more biti kupec dolжник, sodnik, izvršitelj ali kdo drug, ki uradno sodeluje pri prodaji. Kupec tudi ne more biti nekdo, ki po zakonu ne more pridobiti nepremičnine, ki je predmet izvršbe.

188. člen
(Prodajna cena)

Na prvem prodajnem naroku nepremičnina ne sme biti prodana pod ugotovljeno vrednostjo.

Če nepremičnine na prvem naroku ni bilo mogoče prodati, razpiše sodišče drugi narok, na katerem se sme nepremičnina prodati pod ugotovljeno vrednostjo, vendar ne za manj kot za polovico te vrednosti.

Od prvega do drugega naroka mora preteči najmanj trideset dni.

Z izjavo, ki jo dajo na zapisnik pri sodišču, pred katerim teče izvršilni postopek, ali pri kakšnem drugem sodišču, se stranki in zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga lahko sporazumejo, da sme biti nepremičnina prodana na dražbi tudi za ceno, nižjo od ugotovljene vrednosti, oziroma nižjo od polovice te vrednosti.

Drugi in četrti odstavek tega člena se smiselno uporabljata tudi v primeru prodaje z neposredno pogodbo.

189. člen
(Prodajni narok in domik)

Ko sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za narok, razglasi, da se začne dražba.

Dražba se konča deset minut neposredno potem, ko je dana najugodnejša ponudba.

Ko je dražba končana, sodišče ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno, in razglasi, da je temu ponudniku domaknjena nepremičnina.

Ponudnik iz prejšnjega odstavka mora v primeru iz 200.a člena tega zakona dati izjavo, ali je z upnikom povezana oseba po določbi 200.b člena tega zakona.

Izjavo iz prejšnjega odstavka sodišče osebno vroči dolžniku in upniku, ki ji lahko nasprotujeta v osmih dneh od dneva prejema.

O domiku nepremičnine izda sodišče sklep, ki ga razglasi na sodni deski in vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe.

Če je za sklenitev prodajne pogodbe potrebna odobritev po zakonu, sodišče po končani dražbi ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno in ga napoti, da v določenem roku vloži ustrezno vlogo za pridobitev odobritve. Po ponudnikovi pridobitvi odobritve sodišče nadaljuje postopek in takoj izda sklep o domiku.

Če je odobritev odklonjena oziroma vloga ni bila vložena v roku, sodišče na predlog upnika in glede na okoliščine prodaje lahko napoti na pridobitev odobritve drugega oziroma naslednje najboljše kupce, ki v to privolijo, in dajo izjavo iz četrtega odstavka tega člena, ali pa prodajo s sklepom razveljavi.

Če ponudnik iz tretjega odstavka tega člena ne da izjave iz četrtega odstavka tega člena, lahko sodišče na predlog upnika in glede na okoliščine prodaje domakne nepremičnino drugemu oziroma naslednjemu najboljšemu kupcu, ki v to privoli in da izjavo iz četrtega odstavka tega člena, ali pa prodajo s sklepom razveljavi.

190. člen

(Domik pri prodaji z neposredno pogodbo)

Sodišče izda sklep, s katerim domakne nepremičnino, prodano z neposredno pogodbo, ko ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za veljavnost prodaje.

Sklep o domiku razglasi na sodni deski in ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter kupcu.

Pri domiku pri prodaji z neposredno pogodbo se smiselno uporabljajo določbe četrtega, petega in devetega odstavka 189. člena tega zakona.

191. člen

(Položitev kupnine)

Kupec mora položiti kupnino v roku, ki je določen v odredbi o prodaji.

Kupec, ki je edini upnik, je lahko oproščen položitve kupnine do višine zneska, ki bi mu pripadal po sklepu o poplačilu. Sodišče o predlogu upnika odloči s posebnim sklepom.

Če kupec v določenem roku ne položi kupnine, se mu položena varščina ne vrne, sodišče pa na

predlog upnika in glede na okoliščine prodaje pozove na plačilo kupnine drugega oziroma naslednje najboljše kupce, ki v to privolijo in dajo izjavo iz četrtega odstavka 189. člena tega zakona ter jim določi rok za položitev kupnine, ali pa prodajo s sklepom razveljavi in določi novo prodajo.

Iz položene varščine se poravnajo stroški za novo prodajo in nadomesti razlika med ceno, doseženo pri prejšnji in pri novi prodaji.

192. člen (Izročitev nepremičnine kupcu)

Po pravnomočnosti sklepa o domiku in po položitvi kupnine izda sodišče sklep, da se nepremičnina izroči kupcu in po pravnomočnosti sklepa v zemljiški knjigi vpiše nanj lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, za katere je to določeno s sklepom o domiku.

V sklepu sodišče tudi odloči, kdaj se je dolžnik dolžan izseliti iz družinske stanovanjske hiše ali stanovanja. Sklep je izvršilni naslov za izpraznitev in izročitev nepremičnine.

Sklep o izročitvi nepremičnine kupcu vroči sodišče vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji.

Nepremičnino izroči sodišče kupcu še pred pravnomočnostjo sklepa o izročitvi.

194. člen (Ustavitev izvršbe)

Če nepremičnine ni bilo mogoče prodati niti na drugem naroku, dovoli sodišče novo prodajo samo na upnikov predlog.

Če upnik ne predlaga nove prodaje v šestih mesecih od drugega naroka, ali če nepremičnine ni bilo mogoče prodati na tretjem naroku niti za polovico ugotovljene vrednosti, sodišče ustavi izvršbo.

Sodišče ustavi izvršbo s prodajo z neposredno pogodbo, če nepremičnine ni bilo mogoče prodati v roku, za katerega sta se sporazumeli stranki in zastavni upniki (četrty odstavek 183. člena).

V primeru iz drugega in tretjega odstavka tega člena upnik obdrži zastavno pravico na nepremičnini za zavarovanje svoje terjatve in sodišče ne razveljavi zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi.

196. člen (Kateri upniki se poplačajo)

Iz kupnine se poplačajo:

1. upniki, na predlog katerih je sodišče dovolilo izvršbo;
2. upniki zemljiškega dolga oziroma zastavni upniki, tudi če niso priglasili svojih terjatev;
3. osebe, ki imajo pravico do nadomestila za osebne služnosti, stavbne pravice in stvarna bremena;
4. država in samoupravne lokalne skupnosti za davščine;
5. osebe, ki imajo terjatve, navedene v 3. točki prvega odstavka 197. člena tega zakona.

198. člen (Vrstni red drugih terjatev)

Po poplačilu terjatev iz 197. člena tega zakona se poplačajo terjatve, ki so zavarovane z zastavno pravico, terjatve upnikov, na katerih predlog je sodišče dovolilo izvršbo, zemljiški dolg, ter nadomestila za osebne služnosti, stavbne pravice in stvarna bremena, ki s prodajo ugasnejo.

Upniki iz prvega odstavka tega člena se poplačajo po vrsti, kot so pridobili zemljiški dolg oziroma zastavno pravico, oziroma po vrstnem redu, kot so bile osebne služnosti, stavbne pravice in stvarna bremena vpisana v zemljiški knjigi.

Stroški in obresti za zadnja tri leta pred vložitvijo predloga za izvršbo, določeni v izvršilnem naslovu, imajo isti vrstni red kot glavna terjatev.

Po poplačilu terjatev iz prvega odstavka tega člena se poplačajo terjatve iz 2. in 3. točke prvega odstavka 197. člena tega zakona za čas, za katerega se ne poplačajo po omenjenih določbah.

201. člen (Izpodbijanje terjatev)

Upnik ali kdo drug, ki ima pravico biti poplačan iz kupnine, lahko izpodbija terjatev drugega upnika, njeno višino in vrstni red, po katerem ima ta pravico do poplačila, kolikor to vpliva na njegovo poplačilo.

Pravico iz prejšnjega odstavka ima tudi dolжник, če terjatve, njene višine ali vrstnega reda brez svoje krivde ni mogel izpodbijati z drugimi pravnimi sredstvi med izvršilnim postopkom.

Terjatev je mogoče izpodbijati najkasneje na razdelitvenem naroku.

202. člen (Napotitev na pravdo)

Tistega, ki izpodbija terjatev, sodišče napoti, naj v določenem roku začne pravdo, če je odločitev odvisna od spornih dejstev; sicer pa samo odloči o spornem dejstvu pri izpodbijanju.

Sodišče odloži sklep o poplačilu tistih, katerih terjatve so sporne, dokler ni končana pravda.

Znesek, ki se nanaša na sporno terjatev, ostane v hrambi pri sodišču.

Če se pravda ne začne v določenem roku, ravna sodišče, kot da terjatev ni sporna.

Določba četrtega odstavka tega člena ne posega v pravico tistega, ki izpodbija terjatev, da tudi po koncu postopka začne pravdo zoper tistega, čigar terjatev izpodbija.

206. člen

(Predznamba zastavne pravice in zaznamba spora)

Če je v zemljiški knjigi vpisana predznamba zemljiškega dolga oziroma zastavne pravice in tisti, v čigar korist je vpisana, dokaže, da je v teku postopek za njeno opravičilo, oziroma da še ni pretekel rok za ta postopek, se zemljiški dolg oziroma terjatev, na katero se predznamba nanaša, poravna na enak način kot terjatev z odložnim pogojem.

Terjatev, za katero je v zemljiški knjigi vpisana zaznamba spora za izbris zastavne pravice ali zaznamba kakšnega drugega spora oziroma zemljiški dolg, za katerega je v zemljiški knjigi vpisana zaznamba spora za njegov izbris ali kakšnega drugega spora, se poravna na enak način kot terjatev z razveznim pogojem.

207. člen

(Razdelitveni narok)

Po pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu določi sodišče narok za razdelitev zneska, dobljenega s prodajo.

Na narok povabi sodišče poleg strank tudi tiste, ki imajo po stanju spisov in po podatkih iz zemljiške knjige pravico do poplačila iz tega zneska.

V vabilu opozori sodišče te osebe, da bodo terjatve upnikov, ki ne pridejo na narok, vzete po stanju, kot izhaja iz zemljiške knjige in spisov, in da lahko samo še na razdelitvenem naroku izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila.

Na naroku se razpravlja o poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo poplačilne zahtevke ter o resničnosti izjave iz četrtega odstavka 189. člena tega zakona.

208. člen
(Sklep o poplačilu)

O poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo pravico do poplačila ter o resničnosti izjave iz četrtega odstavka 189. člena tega zakona, odloči sodišče s sklepom po opravljenem naroku. Pri tem upošteva stanje, kot izhaja iz spisov in iz zemljiške knjige, ter stanje, ki ga je ugotovilo na naroku.

Terjatve upnikov se obračunajo po stanju na dan razdelitvenega naroka.

V sklepu iz prvega odstavka tega člena upošteva sodišče samo tiste terjatve, glede katerih je sklep o izvršbi postal pravnomočen najkasneje na dan razdelitvenega naroka.

Terjatve, glede katerih sklep o izvršbi ni postal pravnomočen najkasneje na dan razdelitvenega naroka, se poplačajo po pravnomočnosti sklepa o izvršbi iz morebitnega preostanka kupnine, ostanek pa se vrne dolžniku.

Pritožba zoper sklep o poplačilu zadrži njegovo izvršitev, če bi sklep, s katerim bi bilo pritožbi ugodeno, lahko vplival na poplačilo.

Če sodišču po stanju iz spisov in podatkih iz zemljiške knjige oziroma iz drugih okoliščin ni znano, kdo je upnik zemljiškega dolga, sodišče znesek, ki upniku pripada po sklepu iz prvega odstavka tega člena, hrani zanj na računu sodnih pologov.

240. člen
(Sredstva zavarovanja)

Kot sredstva zavarovanja se smejo dovoliti samo zastavna pravica na nepremičnini, zastavna pravica na premičnini, predhodne odredbe in začasne odredbe.

Zavarovanje se lahko ustanovi tudi na podlagi sporazuma strank.

242. člen
(Krajevna pristojnost)

Za odločitev o predlogu za zavarovanje denarne terjatve z zastavno pravico na nepremičnini in za samo zavarovanje je pristojno sodišče, ki vodi zemljiško knjigo, v kateri je treba opraviti vpis.

248. člen
(Način pridobitve zastavne pravice na premičnini)

Na premičnini se pridobi zastavna pravica z rubežem, v primerih, ko se vodi register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, pa z vpisom rubeža v tem registru.

Glede hrambe zarubljenih stvari se smiselno uporabljajo določbe 85. člena tega zakona.

260. člen
(Vrste predhodnih odredb)

Sodišče odredi naslednje predhodne odredbe:

1. rubež premoženja in vpis rubeža v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, če se ta vodi;
2. rubež denarne terjatve ali terjatve, da se izročijo stvari;
3. rubež drugih premoženjskih oziroma materialnih pravic;
4. prepoved organizaciji za plačilni promet, da ne sme dolžniku ali komu drugemu po njegovem nalogu izplačati z njegovega računa denarnega zneska, za katerega je odredilo predhodno odredbo;
5. vpis zastavne pravice v sodnem registru na deležu družbenika v družbi oziroma v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev na nematerializiranem vrednostnem papirju;
6. predznambo zastavne pravice na dolžnikovi nepremičnini ali na pravici, vknjiženi na nepremičnini.

Sodišče lahko na upnikov predlog glede na okoliščine primera odredi dve ali več predhodnih odredb, če je to potrebno.

261. člen
(Prepoved izplačila dolžnikovih denarnih sredstev)

Zneska dolžnikovih denarnih sredstev na računu pri pooblaščen organizaciji za plačilni promet, ki ga je sodišče prepovedalo izplačati, ni mogoče prenesti s tega računa, dokler traja prepoved, razen za poravnavo zavarovane terjatve.

263. člen
(Sklep o predhodni odredbi)

V sklepu, s katerim sodišče izda predhodno odredbo, morajo biti med drugim navedeni znesek zavarovane terjatve z obrestmi in stroški ter odrejeno zavarovanje in čas, za katerega jo sodišče dovoljuje.

Predhodna odredba sme trajati največ še osem dni po nastopu pogojev za izvršbo.

Če čas iz prvega odstavka tega člena poteče, preden postane odločba, na podlagi katere je bila izdana predhodna odredba, izvršljiva, ga sodišče na upnikov predlog podaljša, pod pogojem da se niso spremenile okoliščine, v katerih je bila izdana.

266. člen
(Krajevna pristojnost)

V primeru, ko ni uveden pravdni ali kakšen drug sodni postopek, je za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo in za samo zavarovanje krajevno pristojno sodišče, ki bi bilo pristojno za odločitev o predlogu za izvršbo.

Če je uveden pravdni ali kakšen drug sodni postopek, je za to odločitev pristojno sodišče, pred katerim teče postopek.

Sodišče, ki bi bilo pristojno za odločitev o predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova, izdanega v upravnem postopku, je pristojno tudi za odločitev o predlogu za začasno odredbo po koncu tega postopka.

267. člen

(Kdaj je mogoče izdati začasno odredbo)

Začasno odredbo je mogoče izdati pred uvedbo sodnega postopka, med postopkom, kot tudi po koncu postopka, vse dokler ni opravljena izvršba.

281. člen

(Pogoji za imenovanje za izvršitelja)

Za izvršitelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da je državljan Republike Slovenije;
2. da je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost;
3. da ima srednjo tehniško in drugo strokovno ter splošno srednjo izobrazbo;
4. da ima najmanj dve leti delovnih izkušenj;
5. da je opravil izpit za izvršitelja po programu, ki ga predpiše minister, pristojen za pravosodje;
6. da aktivno obvlada slovenski jezik;
7. da je vreden javnega zaupanja za opravljanje dejanj izvršbe in zavarovanja kot javnega pooblastila;
8. da ima opremo in prostore, ki so potrebni in primerni za opravljanje dejanj izvršbe in zavarovanja.

Pogoj iz 6. točke prejšnjega odstavka se dokazuje s spričevali o končanem šolanju v Republiki Sloveniji, s potrdilom o aktivnem znanju slovenskega jezika ali na drug ustrezen način.

Šteje se, da ni vreden javnega zaupanja za opravljanje dejanj izvršbe in zavarovanja, kdor je bil obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega je moralno nevreden za opravljanje dejanj izvršbe in zavarovanja in kdor ravna tako, da je mogoče na podlagi njegovega ravnanja utemeljeno sklepati, da ne bo pošteno in vestno opravljal nalog izvršitelja.

Če je zoper osebo, ki je vložila prošnjo za imenovanje za izvršitelja v teku kazenski postopek

zaradi kaznivega dejanja, ki je lahko ovira za imenovanje za izvršitelja, se odločitev o imenovanju odloži do pravnomočnosti odločbe, izdane v kazenskem postopku.

Minimalne tehnične in druge pogoje, ki se nanašajo na opremo in prostore iz 8. točke prvega odstavka tega člena in njihovo ugotavljanje predpiše minister, pristojen za pravosodje.

284. člen (Nastop službe izvršitelja)

Izvršitelj nastopi službo po pravnomočnosti odločbe o imenovanju za izvršitelja z dnem, ko pred ministrom, pristojnim za pravosodje, izreče in podpiše naslednjo prisego: "Prisegam, da bom spoštoval pravni red Republike Slovenije in službo izvršitelja opravljal vestno, pošteno in nepristransko."

Če izvršitelj ne priseže v roku oziroma na dan, ki ga določi minister, pristojen za pravosodje, odločba o imenovanju preneha veljati, razen če minister, pristojen za pravosodje, na predlog izvršitelja iz opravičenih razlogov določi nov rok oziroma dan za prisego.

Nastop službe izvršitelja objavi minister, pristojen za pravosodje, v Uradnem listu Republike Slovenije.

285. člen (Zavarovanje za odgovornost)

Pred prisego mora izvršitelj skleniti zavarovalno pogodbo za morebitno škodo, za katero je odgovoren po tem zakonu.

Najnižjo zavarovalno vsoto, za katero mora izvršitelj skleniti zavarovalno pogodbo, določi minister, pristojen za pravosodje, s podzakonskim aktom.

287. člen (Razrešitev izvršitelja)

Izvršitelj se razreši:

1. če se ugotovi, da več ne izpolnjuje pogojev za imenovanje za izvršitelja;
2. če da pisno izjavo ministru, pristojnemu za pravosodje, in zbornici izvršiteljev, da ne želi opravljati nalog izvršitelja;
3. če sprejme državno funkcijo, poslovodsko ali nadzorstveno funkcijo v gospodarski družbi ali javnem zavodu, plačano službo ali začne opravljati pridobitno dejavnost, detektivski poklic ali postane notar ali odvetnik;
4. če mu je izrečen disciplinski ukrep odvzema pravice opravljati dejanja izvršbe in zavarovanja;
5. ko dopolni starost 70 let;

6. če je obsojen za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šest mesecev ali na hujšo kazen;
7. če mu je izrečen varnostni ukrep prepovedi opravljanja službe izvršitelja;
8. če opravlja posle, ki po svoji naravi niso združljivi z opravljanjem dejanj izvršbe in zavarovanja ter ugledom in neoporečnostjo službe izvršitelja;
9. če ne dosega meril za ugotavljanje učinkovitosti dela izvršitelja ali če iz ocene dela izvršitelja izhaja, da ne opravlja vestno službe izvršitelja;
10. če ne opravi rednega preizkusa znanja po določbah tega zakona in podzakonskega akta.

Posamezni razrešitveni razlogi iz prejšnjega odstavka nastopijo:

- razlog iz 1. točke z izvršljivostjo odločbe, s katero se ugotovi, da izvršitelj več ne izpolnjuje pogojev za imenovanje za izvršitelja;
- razlog iz 2. točke trideseti dan od dneva, ko minister, pristojen za pravosodje, prejme pisno izjavo izvršitelja;
- razlog iz 3. točke z dnem, ko izvršitelj nastopi funkcijo, plačano službo ali začne opravljati pridobitno dejavnost, detektivski poklic ali začne opravljati odvetniško dejavnost ali je imenovan za notarja;
- razlog iz 4. točke s pravnomočnostjo odločbe o izrečenem disciplinskem ukrepu;
- razloga iz 6. in 7. točke s pravnomočnostjo sodbe;
- razlogi iz 8., 9. in 10. točke s pravnomočnostjo odločbe ministra, pristojnega za pravosodje, o ugotovitvi razrešitvenega razloga.

O nastopu razrešitvenega razloga iz 1. in 3. točke prvega odstavka tega člena obvesti zbornica izvršiteljev ministrstvo, pristojno za pravosodje, takoj, ko zanj izve, o nastopu razrešitvenega razloga iz 4., 6. in 7. točke pa ga obvesti sodišče oziroma disciplinska komisija, ki je sodbo oziroma odločbo izdala.

Odločbo o razrešitvi izvršitelja izda minister, pristojen za pravosodje. Zoper odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor.

Ko prejme odločbo iz prejšnjega odstavka, mora izvršitelj brez odlašanja izročiti zbornici izvršiteljev vse spise, vključno s spisi zaključenih zadev, vpisnike, evidence in druge knjige, listine, denar, vrednostne papirje, registrske označbe, predmete v hrambi pri izvršitelju, identifikacijske znake iz prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona, ter vso ostalo dokumentacijo in predmete, ki jih je pridobil v zvezi z opravljanjem službe izvršitelja, po stanju, v kakršnem se nahaja na dan prejema odločbe.

Dokumentacijo in predmete iz prejšnjega odstavka zapisniško prevzame tričlanska komisija, ki jo sestavljajo člani organov zbornice izvršiteljev. Zbornica izvršiteljev v osmih dneh od prevzema pošlje ministrstvu za pravosodje identifikacijske znake ter kopijo zapisnika iz prejšnjega odstavka.

Predsednik zbornice izvršiteljev določi drugega izvršitelja oziroma izvršitelje kot prevzemnike, ki prevzamejo posle razrešenega izvršitelja, upoštevajoč njihovo obremenjenost in sedež, ki mora biti v kraju, v katerem je imel sedež razrešeni izvršitelj, če pa to ni mogoče, v kraju, ki je temu najbližje.

Zbornica izvršiteljev določi, katera dokumentacija in predmeti, ki so bili prevzeti v skladu s šestim odstavkom tega člena, se zaupajo v hrambo in poslovanje drugemu izvršitelju oziroma izvršiteljem kot prevzemnikom, ki prevzamejo posle razrešenega izvršitelja, oziroma se vložijo v arhiv zbornice izvršiteljev. Spisi zaključenih zadev pri razrešenem izvršitelju se vložijo v arhiv zbornice izvršiteljev in se jih obravnava v skladu s predpisi s področja varstva dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivov.

Na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in zbornice izvršiteljev se objavijo podatki o osebnem imenu, sedežu in datumu razrešitve izvršitelja ter podatek o tem, da izvršitelj ni predal identifikacijskih znakov, zaradi česar so bili preklicani.

294.b člen (Pomočnik izvršitelja)

Za pomoč pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja lahko izvršitelj zaposli največ pet oseb, s soglasjem ministra, pristojnega za pravosodje pa največ deset oseb (v nadaljevanju: pomočnik izvršitelja).

Pomočnik mora imeti pri svojem delu potrdilo o vpisu v evidenco iz 295. člena tega zakona.

Pomočniki izvršitelja delujejo v imenu in za račun izvršitelja.

Izvršitelj je odgovoren za morebitno škodo, ki jo pri opravljanju posameznih dejanj povzročijo njegovi pomočniki.

295. člen (Evidenca izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev)

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, za namene vodenja in odločanja v postopkih po tem zakonu, zagotavljanja izvršitev ali zavarovanja upnikove terjatve in namene varstva ter pomoči strankam upravlja evidenco izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev.

V evidenci iz prejšnjega odstavka se obdelujejo naslednji podatki:

- osebno ime, EMŠO, davčna številka, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, telefonska številka, naslov elektronske pošte in sedež izvršitelja ter osebno ime, EMŠO, naslov stalnega ali

začasnega prebivališča, telefonska številka, naslov elektronske pošte in davčna številka njegovega namestnika;

- datum imenovanja in datum nastopa službe izvršitelja oziroma namestnika, datum prisege ter datum razrešitve;
- disciplinski ukrepi, ki so bili izrečeni izvršitelju oziroma namestniku;
- število pomočnikov izvršitelja, njihovo osebno ime, rojstni datum in datum sklenitve in prenehanja pogodbe o zaposlitvi.

Izvršitelji so dolžni v osmih dneh sporočiti vsako spremembo podatkov, o katerih se vodi evidenca.

Evidenca iz prvega odstavka tega člena je za namene zagotavljanja izvršitev ali zavarovanja upnikove terjatve in varstva strank glede izvrševanja pooblastil izvršiteljev v delu, ki se nanaša na podatke o osebnem imenu, sedežu, telefonski številki in naslovu elektronske pošte izvršitelja ter namestnika izvršitelja, javna. Za učinkovito izvrševanje namenov iz prejšnjega stavka se evidenca v delu, ki je javna, objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in zbornice izvršiteljev.

295.a člen

(Evidenca izkaznic, priponk in pečatov)

Ministrstvo za pravosodje za namene varnosti pravnega prometa ter preverjanja istovetnosti izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev pri opravljanju njihove službe upravlja evidence izkaznic, priponk in pečatov izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev.

V evidenci izkaznic se obdelujejo naslednji podatki:

- tekoča številka izkaznice;
- osebno ime, sedež in evidenčna številka izvršitelja oziroma osebno ime in evidenčna številka namestnika izvršitelja ter osebno ime in sedež izvršitelja, katerega namestnik je;
- datum naročila izkaznice in datum izdaje izkaznice izvršitelju oziroma namestniku izvršitelja;
- datum, ko je bila izkaznica vzeta iz uporabe, kratko navedbo razloga, datum uničenja oziroma datum, ko je ministrstvo prejelo obvestilo o izgubi izkaznice.

V evidenci priponk se obdelujejo naslednji podatki:

- tekoča številka priponke;
- osebno ime in sedež ter evidenčna številka izvršitelja, ki priponko uporablja oziroma osebno ime in evidenčna številka namestnika izvršitelja ter osebno ime in sedež izvršitelja, katerega namestnik je;
- datum naročila priponke in datum izdaje priponke izvršitelja oziroma namestnika izvršitelja;
- matrica priponke;
- datum, ko je priponka vzeta iz uporabe s kratko navedbo razloga, datum uničenja oziroma datum, ko je ministrstvo prejelo obvestilo o izgubi priponke.

V evidenci pečatov se obdelujejo naslednji podatki:

- tekoča številka pečata (evidenčna številka);
- datum naročila pečata in datum izdaje pečata izvršitelju;
- odtis pečata;
- osebno ime in sedež izvršitelja, ki pečat uporablja;
- datum, ko je pečat vzet iz uporabe s kratko navedbo razloga in datum uničenja pečata.

297. člen

(Nadzor nad opravljanjem službe izvršitelja)

Nadzor nad zakonitostjo opravljanja službe izvršitelja in delom zbornice izvaja minister, pristojen za pravosodje, po uradni dolžnosti ali na predlog predsednika okrajnega, okrožnega ali višjega sodišča, predsednika zbornice, državnega tožilca, državnega pravobranilca in osebe, ki izkaže pravni interes.

V okviru pooblastila iz prejšnjega odstavka lahko minister, pristojen za pravosodje:

- odredi in po pooblaščenih delavcih ministrstva opravi pregled poslovanja izvršitelja ali začasnega namestnika s pregledom njegovih poslovnih listin, evidenc, spisov in stvari v hrambi;
- zahteva od izvršitelja vse potrebne podatke o njegovem poslovanju in zaposlenih osebah;
- pridobiva od pristojnih organov in organizacij podatke o poslovanju izvršitelja, od bank, hranilnic in pristojne davčne uprave pa podatke o njegovem finančnem poslovanju;
- uvede disciplinski postopek zoper izvršitelja ali začasnega namestnika.

298.č člen

(Hujše disciplinske kršitve)

Dejanja izvršitelja, ki pomenijo hujše disciplinske kršitve, so:

1. če izvršitelj krši pravilo vrstnega reda izvršilnih zadev;
2. če izvršitelj pri opravi dejanj izvršbe oziroma zavarovanja ne upošteva osebnega dostojanstva strank in udeležencev postopka;
3. če se izvršitelj pri opravi dejanj izvršbe ali zavarovanja nedostojno in neprimerno obnaša in ne ravna vestno, pošteno in skrbno po določbah zakona in po pravilih podzakonskih aktov ali če oglašuje svojo dejavnost;
4. če izvršitelj z dolžnikovim premoženjem ne ravna v skladu z določili zakona in po pravilih podzakonskih aktov ;
5. če izvršitelj ne začne z opravo izvršilnih dejanj takoj oziroma najkasneje v tridesetih dneh po prejemu dokazila o plačilu varščine oziroma po vročitvi sklepa, s katerim je določen za izvršitelja, ali če takoj po opravljenih dejanjih izvršbe in zavarovanja ne sestavi poročila in obračuna;
6. če izvršitelj zahteva višjo varščino, zaračuna višje plačilo za svoje delo ali večje stroške, kot mu dejansko pripadajo po tarifi;
7. če izvršitelj neupravičeno zavlačuje opravo dejanj izvršbe ali zavarovanja;
8. če izvršitelj ne predlaga izločitve, ko so za to podani zakonski razlogi;

9. če izvršitelj ne izpolnjuje obveznosti strokovnega izobraževanja;
10. če izvršitelj v roku ne predloži podatkov za evidence, ki jih vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje, ali če ne vodi evidence zadev, ki jih prejme v izvršitev;
11. če izvršitelj ne posreduje zahtevanih podatkov ali ne predloži zahtevanih listin ali ne predloži letnega poročila ali odkloni sodelovanje pri nadzoru opravljanja službe izvršitelja ali ne izvrši ukrepov, ki so bili pri nadzoru odrejeni po določbah tega zakona;
12. če izvršitelj ne opravi druge dražbe ali ponovne prodaje z neposredno pogodbo najpozneje v dveh mesecih po prejemu upnikovega obvestila;
13. če izvršitelj načina in datuma prodaje stvari ne določi in zabeleži v rubežnem zapisniku takoj po opravljenem rubežu oziroma po prejemu sklepa o prodaji stvari.

298.d člen (Disciplinski postopek)

V disciplinskem postopku mora izvršitelj, zoper katerega teče postopek, imeti možnost, da se izjavi glede kršitev, zaradi katerih se postopek vodi.

V disciplinskem postopku na prvi stopnji odloča minister, pristojen za pravosodje.

Zoper odločbo ministra, pristojnega za pravosodje, lahko izvršitelj v roku 15 dni od njene vročitve vloži pritožbo, o kateri odloča disciplinska komisija pri zbornici.

Disciplinsko komisijo sestavljata dva sodnika višjega sodišča z območja, na katerem ima izvršitelj sedež in predstavnik zbornice. Sodnika višjega sodišča, člana disciplinske komisije, se določita z letnim razporedom dela višjega sodišča, predstavnika zbornice pa izvoli skupščina zbornice za dobo dveh let. Predsednik disciplinske komisije je sodnik.

O pritožbi odloča disciplinska komisija brez ustne obravnave.

Podrobnejše določbe o izvedbi disciplinskega postopka predpiše minister, pristojen za pravosodje.

298.e člen (Zastaranje)

Pregon disciplinskih kršitev zastara v enem letu od dneva kršitve.

Če je disciplinska kršitev obenem tudi kaznivo dejanje, zastara pregon v enakem roku, kot ga določa zakon za zastaranje pregonov za kaznivo dejanje.

Izvršitev disciplinskega ukrepa zastara v enem letu od dneva pravnomočnosti odločbe, s katero je bil ukrep izrečen.

Zastaranje pregona pretrga vsako dejanje v disciplinskem postopku zoper izvršitelja.

Zastaranje izvršitve disciplinskega ukrepa pretrga vsako dejanje, s katerim se pretrga zastaranje po določbah kazenskega zakona.

Pregon kršitve in izvršitev ukrepa zastarata v vsakem primeru, ko preteče dvakrat toliko časa, kolikor je določeno za zastaranje pregona kršitve oziroma za zastaranje izvršitve disciplinskega ukrepa.

298.f člen
(Smiselna uporaba zakona)

V postopku ugotavljanja disciplinske odgovornosti se o vprašanih, ki niso urejena s tem zakonom in predpisom iz šestega odstavka 298.d člena tega zakona, smiselno uporabljajo določbe skrajšanega postopka iz zakona o kazenskem postopku, razen določb, ki se nanašajo na oškodovanca, napoved pritožbe, zahtevo za varstvo zakonitosti in izredno omilitev kazni.